

ĮMONIŲ GRUPĖS METINĖ ATASKAITA

2014

EPSOG
ENERGETIKOS EVOLIUCIJA

TURINYS

Valdybos pirmininko kreipimasis	3
Generalinio direktoriaus kreipimasis	4
Nepriklausomo auditoriaus išvada	8
1. Bendroji informacija apie EPSO-G įmonių grupę	13
2. Veiklos ir reguliacinė aplinka	24
3. Strateginiai tikslai	28
4. Veiklos apžvalga	40
5. Rizikų valdymas ir auditas	52
6. Akcininkai ir dividendai	57
7. Valdysenos ataskaita	60
8. Atlygio politikos įgyvendinimo ataskaita	78
9. Socialinės atsakomybės pažangos ataskaita	86
10. Finansinės ataskaitos	102
Priedai	149

Finansinės ataskaitos patvirtintos 2020 m. balandžio 15 d.

ROLANDAS ZUKAS

Generalinis direktorius

ŽYDRŪNAS AUGUTIS

Vyriausias finansininkas

VALDYBOS PIRMININKO KREIPIMASIS

Gerbiamieji,

2019-ieji tapo dar vienais kryptingos veiklos metais įgyvendinant sinchronizacijos ir regioninės dujų rinkos integracijos projektus, užtikrinant patikimą ir stabilų energijos perdavimą ir mainų infrastruktūros veiklą bei plėtrą vis efektyviau strategijoje keliamų tikslų siekiančioje ir tų pačių vertybių – Profesionalumo, Bendradarbiavimo, Pažangos – vienijamoje EPSO-G įmonių grupėje.

Tuo pat metu vyko svarbūs darbai įgyvendinant naująjį EPSO-G korporatyvinio valdymo modelį, supaprastinant grupės įmonių valdymo struktūrą, taip sudarant galimybę tiesiogiai valdymo bendrovei pavaldžioms grupės įmonėms koncentruotis į jų pagrindinę veiklą – sinchronizaciją su Europos tinklais ir rangos darbus.

Per ataskaitinį laikotarpį, EPSO-G valdymo bendrovė, kartu su vieninteliu akcininko teises įgyvendinančia Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, supaprastino organizacinę grupės valdymo struktūrą, panaikino stebėtojų tarybą ir priežiūros funkcijomis sustiprino įmonių valdybas.

Dėl to grupės įmonių valdybos tapo labiau įgalintos, joms suteikta daugiau teisių ir pareigų, o grupės valdymo struktūra tapo efektyvesnė. Atitinkamai, grupės mastu veikiantys Audito bei Atlygio ir skyrimo komitetai tapo atskaitingi naujai suformuoti valdymo bendrovės valdybai, kurioje, laikantis tarptautinės gerosios valdysenos praktikos, daugumą sudaro nepriklausomi nariai ir du vieninteliu akcininko deleguoti atstovai.

Valdybai pradėjus naują ketverių metų kadenciją, 2019 m. suformuoti naujos sudėties Audito bei Atlygio ir skyrimo komitetai. Kiekviename iš jų dirba nepriklausomas ir energetikos ministerijos deleguotas valdybos narys, o komiteto darbai pirmininkauja viešame konkurse atrinktas išorinis atitinkamos srities ekspertas/-ė.

Be to, įsteigtas naujas Inovacijų ir plėtros komitetas. Jo svarbiausia funkcija – teikti išvadas, rekomendacijas ar pasiūlymus valdybai dėl inovacijų skatinimo, plėtros ir EPSO-G grupės veiklos efektyvumo didinimo. Siekiame inovatyviais sprendimais prisidėti įmonių, grupės ir Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijoje keliamų tikslų įgyvendinimo.

Didžiuojamės, kad išlaikant grupės strateginių pasirinkimų tęstinumą ir valdysenos kokybę, už kolegialių organų darbą, jų narių atrankos procesą, kompetenciją bei įsitraukimą, EPSO-G skirtas aukščiausias galimas įvertinimas „A+“. Tai rodo 2018/2019 m. (VVJ) valdysenos praktikos rodiklis, kurį skaičiuoja Valdymo koordinavimo centro Stebėsenos ir programų agentūra (SIPA).

Toks įvertinimas įkvepia ir tuo pat metu įpareigoja būti geresniais, nei buvome vakar. Jau turime beveik visas gerąją valdysenos praktiką reglamentuojančias politikas, išskyrus atitikties, kurios priėmimas ir įgyvendinimas numatytas 2020 m. Tai tik pusė darbo – mums svarbu, kad priimtų dokumentų nuostatos taptų visų grupės įmonių organizacinės kultūros dalimi. Dėl to, 2019 m. visose grupės įmonėse buvo įvertinta politikose numatytų nuostatų įgyvendinimo pažanga ir valdybose aptarti veiksmai tolimesniam jų įgyvendinimo efektyvumui didinti.

Taip pat privalome matyti, kad šiandien energetikos sektorius keičiasi greičiau, nei kada nors iki šiol – tai atsinaujinančioji energetika, tai lėtinančių klimato kaitą priemonių paieška, tai technologinė pažanga, tai socialiai atsakinga plėtra, be kurios tvari įmonių veikla šiandien ir ateityje tampa sunkiai įsivaizduojama.

Visa tai diktuoja labai aiškią mūsų veiklos dienotvarkę. Strateginiame lygmenyje jau esame nusprendę ir pradėję darbus 2020 metais paruošti bei visoms suinteresuotoms šalims pristatyti EPSO-G grupės veiklos strategiją iki 2030 metų. Strateginius pasirinkimus privalome daryti dabar, kad tinkamai pasiruoštume naujam veiklos etapui po šaliai svarbių strateginių projektų įgyvendinimo 2025 m., taip prasmingai prisidėdami prie Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje keliamų tikslų įgyvendinimo.

EPSO-G grupės įmonėse darnumo tema nėra naujiena. Mūsų tikslas pakelti ją į strateginį pasirinkimų ir pamatuojamų tikslų lygmenį. Ambicingų darnumo tikslų, apimančių socialines, ekonomines bei aplinkosaugines temas, galėsime pasiekti tik koordinuotomis visos grupės įmonių pastangomis, stipriausiam efektui pasireiškiant per vidutinį ir ilgąjį veiklos laikotarpį. Atsižvelgiant į šį inertiškumo aspektą, itin pasireiškiantį klimato kaitos poveikio mažinimo srityje, turime nedelsiant imtis labai tikslingų ir koordinuotų iniciatyvų su ambicingais tikslais ir pažangą matuojančiais rodikliais.

Darnumą suprantame kaip neatskiriama organizacinę visos grupės verslo kultūros ir kiekvieno grupės darbuotojo elgseną ilgalaikėje perspektyvoje, nuosekliai formuojant EPSO-G grupės identitetą arba paprastai tariant – EPSO-G DNR.

Esu tikras, kad, baigiantis 2020-iesiems metams, ir vėl galėsime džiaugtis Grupės veiklos rezultatais – toliau sėkmingai įgyvendinamais strateginiais projektais, naujomis veiklomis ir stiprėjančia valdysena bei augančiu pasitikėjimu visuomenės, verslo bei visų kitų interesų turėtojų akyse.

Pagarbiai

GEDIMINAS ALMANTAS

EPSO-G valdybos pirmininkas

GENERALINIO DIREKTORIAUS KREIPIMASIS

Gerbiami akcininkai, partneriai, darbuotojai ir visi interesų turėtojai, Didžiuojuosi pristatydamas konsoliduotus EPSO-G valdymo bendrovės ir Jmonių grupės 2019 m. veiklos rezultatus. Jie rodo – strateginių sinchronizacijos ir dujų rinkų integracijos projektai iš planų virto konkrečiais darbais ir yra kryptingai įgyvendinami. Dirbame patikimai ir stabiliai. Skaidrumo ir atskaitingumo srityje tapome lyderiu tarp valstybės kapitalo įmonių.

2019 m. uždirbome daugiau pajamų ir dirbome pelningai. Pajamų augimui teigiamas įtakos turėjo dėl augusios šalies ekonomikos toliau didėjęs elektros energijos vartojimas pramonės sektoriuje. Tačiau reikšmingi oro temperatūros nuokrypiai nuo standartinės klimato normos mažino elektros energijos paklausą paslaugų sektoriuje ir namų ūkiuose.

Šiltesnių nei įprasta orų įtaką energijos paklausai, o tuo pačiu ir grupės įmonių pajamoms, amortizavo padidėjusi gamtinių dujų perdavimo paslaugų apimtis Lietuvoje ir rekordinis dujų tranzitas Latvijos kryptimi. Tai akivaizdžiai išryškino savalaikių ir į ateitį orientuotų investicijų naudą Lietuvos ir viso regiono rinkos dalyviams.

Vykdydami kasdienes darbus visi galime didžiuotis per ataskaitinį laikotarpį pasiekta reikšminga pažanga įgyvendinant šalies žmonių ir verslui svarbius strateginius projektus.

Per ataskaitinį laikotarpį pasirašyta prisijungimo sutartis kad atliktų ENTSO-E techninių priemonių kataloge nurodytus šalies energetikos tinklo atnaujinimo ir sustiprinimo darbus su Europa pradėtume dirbti vienu dažniu 2025 metais. Užsitikrinome maksimalų Europos Sąjungos finansavimą pirmajame darbų etape numatytiems Lietuvos elektros perdavimo tinklo stiprinimo bei atnaujinimo projektams. Aktyviai dirbame dėl tokio pat investicijų finansavimo intensyvumo antrajame darbų etape ruošiantis jūrinio kabelio su Lenkija „Harmony Link“ tiesimo pradžiai.

Priimtas įstatymas, kuris su sinchronizacija susijusiems infrastruktūros projektams suteikė valstybinės svarbos projekto statusą. Parengtas konkrečių veiksmų ir priemonių planas, kurių pagrindu sinchronizacijos projektai yra įgyvendinami.

Atliktas dalies Lietuvos elektros sistemos ir generatorių izoliuoto

darbo bandymas. Jo metu patikrintos tarptautinių jungčių galimybės veikti kartu dažnio valdymo palaikymo režimu kartu su generatoriais. Taip pat išbandėme, kaip išskirtos sistemos dalys veikia su sinchroniškai su likusia Lietuvos energetikos sistemos dalimi, patikrintos generatorių techninės galimybės reguliuoti dažnį ir likti stabiliai esant savarankiško darbo režimui ar atsiradus trikdžiams.

Pradėjome eksploatuoti du naujus galingiausius transformatorius Vilniaus pastotėje. Jie užtikrina patikimą reikiamos galios perdavimą Vilniaus regiono gyventojams ir verslui. Iš Ignalinos atominės elektrinės transformatorių pastotės į Elektrėnus perkeltas itin galingas valdomas šuntinis reaktorius. Jis nebedalyvaus tarpsteminio galios srautų su Baltarusijos sistema valdyme.

Sėkmingai užbaigtas pirmasis iš Vyriausybės patvirtintų Lietuvos sinchronizacijos su Europos elektros tinklais strateginių projektų – Bitėnų transformatorių pastotė išplėsta į skirstyklą. Netrukus bus užbaigtas naujos linijos Bitėnai-Pagėgiai statybos darbai ir toliau bus tęsiamas Vakarų Lietuvos energijos perdavimo infrastruktūros modernizavimas – linijų Darbėnai-Bitėnai bei Bitėnai-Kruonio HAE statyba. Tai itin svarbu ruošiantis naujos jūrinės jungties su Lenkija „Harmony Link“ statybai.

Ne mažiau svarbu ir tai, kad išplėsta Bitėnų transformatorių pastotė sukuria tinkamas sąlygas vėjo elektrinių plėtrai regione bei esamų vėjo jėgainių parkų generacijos integracijai į Lietuvos energetikos sistemą.

Reikšmingus pokyčius stebėjome ir gamtinių dujų sektoriuje – 2019-aisiais itin akivaizdžiai išryškėjo savalaikių ir į ateitį orientuotų investicijų nauda ne tik Lietuvos, bet ir viso regiono rinkos dalyviams. Dėl itin palankių gamtinių dujų, o ypač SGD kainų tarptautinėje rinkoje, gamtinių dujų srautas Latvijos kryptimi išaugo 2,6 karto iki beveik iki beveik 6 teravatvalandžių (TWh) Per šį laikotarpį dujų srautas į Latviją ir Estiją sudarė penktadalį (20 proc.) viso įleisto dujų kiekio, skirta Lietuvos ir kitų Baltijos šalių vartotojams.

Tai turėjo teigiamas įtakos ir prekybai – GET Baltic biržos prekybos apyvarta per 2019 m. išaugo daugiau nei du su puse karto iki 2,9 TWh. Tai didžiausia metų prekybos apyvarta nuo pat GET Baltic veiklos pradžios. Planuojame, kad 2020 m. pradžioje GET Baltic pradėjus veiklą Suomijoje, de facto Baltijos šalių rinkos apyvarta padidės daugiau nei ketvirtadaliu.

Dėl gerai išplėtos Lietuvos perdavimo infrastruktūros, leidžiančios importuoti dujas iš skirtingų tiekimo šaltinių, 2019 m. vykusio dujų tiekimo remonto Baltarusijoje Lietuvos vartotojai net nepajuto. Paėmus GIPL jungties su Lenkija statybas, pranešimai apie šio ruožo remontą taps technine informacija, o ne naujiena.

Vartotojams palankios tendencijos 2019 m. formavosi ne tik dujų, bet ir biokuro rinkoje – biokuro kainai „Baltpool“ biržoje sumažėjus trečdaliu, šildymo sezonas buvo palankiausias centralizuotą šilumą naudojančioms gyventojams per pastaruosius keletą metų. Itin pozityvu, kad centralizuotos šilumos gamintojai, išnaudodami biokuro rinkos teikiamas galimybes, vis daugiau dėmesio skiria kainų rizikai valdyti. Rinkos dalyvių aktyvumas sudarė prielaidas mums sumažinti prekybos įkainius 2020-iesiems metams.

Visa tai akivaizdžiai rodo – apgalvotos ir savalaikės investicijos į jungtis su Vakarais bei vis geriau funkcionuojanti energijos mainų

rinka kuria sąlygas konkurencijai. Dėl to laimi šalies gyventojai ir šalies ūkis. Tai ir yra EPSO-G grupės įmonių darbo vertė ir prasmė.

Neabejotinai turime kuo didžiuliotis. Taip pat turime ir pamoką, kurią privalome išmokyti – kiekvienas projektas prasideda nuo viešųjų pirkimų. Čia smulkmenų nėra.

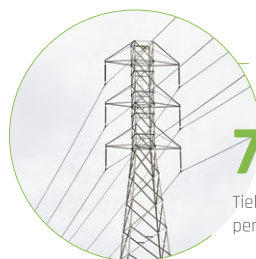
2019 m. pabaigoje užbaigę pirkimo procedūras, 2020-aisiais planuojame nutiesti beveik du trečdalius jungties su Lenkija vamzdyno Lietuvoje, t. y. 100 kilometrų iš 165 km. nuo Jauniūnų iki Alytaus. Per metus bus įrengta daugiau kaip 10 čiaupų aikštelių ir vykdomi sudėtingi horizontalūs kryptiniai gręžimai tiesiant dujotiekio atkarpas po didžiausiomis Lietuvos upėmis Nerimi ir Nemunu. Siekdami laiku įgyvendinti projektą itin daug dėmesio skiriame planavimui, darbuotojų saugai, projekto valdymo kokybei ir atskaitomybei už jau atliktus darbus.

Užtikrintai žvelgdamos į ambicingus 2020-ųjų tikslus ir dėkodamos kiekvienam grupės darbuotojui, akcininkui, valdybos ir komitetų nariams už bendradarbiavimą: kviečiu, kad ir ką bedarytume, visų pirma vadovautis mūsų vertybėmis. -Profesionalumu, Bendradarbiavimu, Pažanga - kuriant šalies energetikos ateitį.

ROLANDAS ZUKAS

EPSO-G generalinis direktorius

EPSO-G TRUMPAI

7 029 km

Tiek aukštos įtampos elektros perdavimo linijų priežiūrą „Litgrid“.

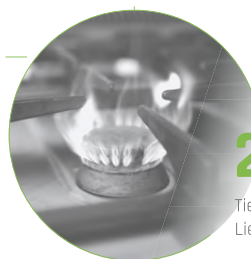
2 114 km

Tiek sudaro „Amber Grid“ eksploatuojamų vamzdynų ilgis.

10 TWh

Tiek elektros perduota Lietuvos gyventojams ir verslui.

23 TWh

Tiek gamtinių dujų perduota Lietuvos gyventojams ir verslui.

30 %

Tiek dėl išaugusios konkurencijos atpigo biokuras „Baltpool“ biržoje.

17 %

Tiek dėl šiltesnių orų ir pigesnio biokuro atpigo centrinis šildymas šalies gyventojams.

2,6 karto

Tiek per metus išaugo prekybos dujomis apimtis GET Baltic biržoje.

98 %

Tiek „Litpol Link“ ir „NordBalt“ jungtys buvo prieinamos Lietuvos vartotojams.

100 %

Tiek laiko gamtinės dujos buvo tiekiamos sistemos vartotojams.

A+

Taip įvertintas EPSO-G grupės valdysenos skaidrumas ir atskaitingumas.

Svarbiausi EPSO-G grupės veiklos rodikliai

	2019 m.	2018 m.	POKYTIS	
			+/-	%
PAJAMOS, tūkst. Eur	250 985	245 833	5 152	2,1%
EBITDA¹, tūkst. Eur	47 554	55 306	-7 752	-14,0%
GRYNASIS PELNAS, tūkst. Eur	11 403	-47 720	59 123	123,9%
NUOSAVO KAPITALO GRĄŽA (ROE)², %	6,0%	-22,5%		
DARBUOTOJŲ SKAIČIUS	993	1005	-13	-1,3%
PERDUOTAS ELEKTROS ENERGIJOS KIEKIS, GWh	10 277	10 491	-214	-2,0%
TRANSPORTUOTAS DUJŲ KIEKIS, GWh	23 530	22 320	1 210	5,4%
GAMTINIŲ DUJŲ BIRŽOS APYVARTA, GWh	2 858	1 084	1 774	163,6%
ENERGIJOS IŠTEKLIŲ BIRŽOJE PARDUOTAS BIOKURO KIEKIS, tne	432	430	2	0,4%

¹ Pelnas prieš nusidėvėjimą, amortizacijos, palūkanų sąnaudas ir pelno mokestį.

² Nuosavo kapitalo grąža = Grynasis pelnas/(Nuosavas kapitalas laikotarpio pradžioje+Nuosavas kapitalas laikotarpio pabaigoje)

NEPRIKLAUSOMO AUDITORIAUS IŠVADA

UAB „EPSO-G“ akcininkui:

Išvada dėl finansinių ataskaitų audito

Nuomonė

Mes atlikome UAB „EPSO-G“ (toliau – Bendrovė) atskirųjų finansinių ataskaitų bei Bendrovės ir jos patronuojamųjų įmonių (toliau – Grupė) konsoliduotųjų finansinių ataskaitų (toliau kartu su atskirosiomis finansinėmis ataskaitomis – Finansinės ataskaitos), kurias sudaro Bendrovės ir Grupės 2019 m. gruodžio 31 d. finansinės būklės ataskaitos ir tą dieną pasibaigusio metų bendrųjų pajamų, nuosavo kapitalo pokyčių, pinigų srautų ataskaitos ir aiškinamasis raštas, įskaitant reikšmingų apskaitos metodų santrauką, auditą.

Mūsų nuomone, pridėtos Finansinės ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais teisingai pateikia Bendrovės ir Grupės 2019 m. gruodžio 31 d. finansinę padėtį ir tą dieną pasibaigusio metų finansinius veiklos rezultatus ir pinigų srautus pagal tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, priimtus taikyti Europos Sąjungoje.

Pagrindas nuomonei pareikšti

Auditą atlikome pagal tarptautinius audito standartus (toliau – TAS). Mūsų atsakomybė pagal šiuos standartus išsamiai apibūdinti šios išvados skyriuje „Auditoriaus atsakomybė už Finansinių ataskaitų auditą“. Mes esame nepriklausomi nuo Bendrovės ir Grupės pagal Tarptautinių buhalterijų etikos standartų valdybos išleistą Buhalterijų profesionalų etikos kodeksą (toliau – TBESV kodeksas) ir Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymo reikalavimus, susijusius su auditu Lietuvos Respublikoje. Mes taip pat laikomės kitų etikos reikalavimų, susijusių su Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymu ir TBESV kodeksu. Mes tikime, kad mūsų surinkti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami mūsų nuomonei pagrįsti.

Pagrindiniai audito dalykai

Pagrindiniai audito dalykai – tai dalykai, kurie, mūsų profesiniu sprendimu, buvo svarbiausi atliekant einamojo laikotarpio Finansinių ataskaitų auditą. Šie dalykai buvo nagrinėjami atsižvelgiant į Finansinių ataskaitų kaip visumos auditą ir mūsų nuomonę, pareikštą dėl šių Finansinių ataskaitų, todėl atskiros nuomonės apie šiuos dalykus nepateikiame.

Pagrindinis audito dalykas:	Mūsų auditoriaus atsakas į šį pagrindinį audito dalyką:
Ilgalaikio materialiojo turto vertinimas (Grupės konsoliduotosios finansinės ataskaitos)	
<i>Žr. Finansinių ataskaitų aiškinamojo rašto 2.23 pastabą</i>	
Grupė ilgalaikį materialųjį turtą („IMT“) apskaito perkainota verte. Per metus, pasibaigusius 2019 m. gruodžio 31 d., Grupė atliko elektros bei gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorių (toliau – PSO) IMT vertinimą ir nenustatė reikšmingų skirtumų nuo IMT balansinės vertės, kuri 2019 m. gruodžio 31 d. sudarė 523 938 tūkst. EUR.	Mes įvertinome pagrindinių kontrolės priemonių, kurias vadovybė įdiegė IMT vertinimo proceso metu, modelį ir įgyvendinimą, įskaitant šias sritis:
Grupės vadovybė nustato PSO IMT vertę taikant pajamų metodą, pagal kurį prognozuojami būsimi	- prielaidų pagrįstumas, - biudžeto sudarymas, - pareigų atskyrimas, - pagrindinių įvesties duomenų nustatymas vertinimo modelyje, ir - vadovybės ir už valdymą atsakingų asmenų atliekamas vertinimo rezultatų peržiūra, kvestionavimas ir patvirtinimas.

grynųjų pinigų sratai, gauti iš PSO veiklos, ir diskontuoja juos taikant atitinkamą diskonto normą. Todėl vadovybė privalo priimti reikšmingus sprendimus, vertinant šias svarbias sritis: - būtinas kapitalinių investicijų lygis, siekiant išlaikyti esamą elektros energijos bei gamtinių dujų perdavimo sistemos tinklų lygį; - reguliavimo institucijos (Valstybinė energetikos reguliavimo taryba) patvirtintas esamas investicijų grąžos lygis ir su tuo susiję būsimo reguliavimo pokyčiai, - diskonto normos, kuri yra atitinkamo PSO vidutinė svertinė kapitalo kaina, nustatymas, - metinio augimo tempo nustatymas ir taikymas neribotam laikui, ir - dabartinės reguliavimo aplinkos vertinimas ir numatomi pokyčiai šioje srityje – visų pirma, praktinis ilgo laikotarpio vidutinių padidėjimo sąnaudų (LRAIC) reguliavimo modelio taikymas elektros energijos perdavimo tarifų prognozavimui. Grupė atliko vidinį vertinimą be išorės vertinimo ekspertų pagalbos. Mes manome, kad IMT vertinimas yra pagrindinis audito dalykas, atsižvelgiant į vertinamo turto balansinę vertę ir reikšmingus sprendimus, susijusius su prielaidomis ir apskaitiniais įvertinimais, kuriuos vadovybė naudoja atlikdama vertinimą.	Mes pasitelkėme mūsų vidaus vertinimo specialistus, kurie padėjo mums formuoti nepriklausomą nuomonę dėl vadovybės atlikto IMT vertinimo. Kartu su jais mes atlikome šias procedūras: - įvertinome pasirinktos IMT vertinimo metodikos tinkamumą ir jos taikymą, - įvertinome pagrindines prielaidas ir įvesties duomenis, naudojamus vertinant IMT, daugiausia dėmesio skiriant kritinėms sritims, tokioms kaip tarifai ir veiklos maržos, kapitalinės investicijos, diskonto norma, galutinė vertė, - peržiūrėjome matematinį modelio tikslumą, ir - aptarėme su vadovybe tam tikrus vertinimo metodikos aspektus, taip pat būsimo reguliavimo aplinkos pokyčius. Ypač reikšminga vertinimo sritis buvo kapitalinių investicijų, reikalingų siekiant istorinės ir LRAIC reguliuojamo turto verčių konvergencijos, lygis, taip pat šios konvergencijos įgyvendinimo terminas. Mūsų nepriklausomą požiūrį naudojome kaip pagrindą įvertinti, ar nėra jokių klaidų ar vadovybės šališkumo požymių vadovybei nustatant IMT vertę. Mes taip pat įvertinome atlikto vertinimo jautrumą ir su vertės nustatymu susijusius atskleidimus, pateiktus Finansinėse ataskaitose.
---	---

16-ojo TFAS „Nuoma“ taikymas pirmą kartą (Grupės konsoliduotosios finansinės ataskaitos)	
<i>Žr. Finansinių ataskaitų aiškinamojo rašto 2.1(a), 5-ą ir 21-ą pastabas</i> Grupė pritaikė 16-ąjį TFAS „Nuoma“ 2019 m. sausio 1 d. 16-asis TFAS įvedė naują nuomos apskaitos modelį, pagal kurį nuomininkai privalo balanse pripažinti naudojimo teise valdomą turtą ir iš nuomos atsirandantį nuomos įsipareigojimą. Grupė pritaikė 16-ąjį TFAS, naudodamos modifikuotą retrospektyvų būdą ir nekeisdamos lyginamosios informacijos. Dėl šios priežasties 2019 m. sausio 1 d. Grupė pripažino 8 454 tūkst. EUR naudojimo teise valdomą turtą ir susijusius nuomos įsipareigojimus. Norint nustatyti naudojimo teise valdomą turtą ir nuomos įsipareigojimus, reikalingas reikšmingas sprendimas. Prielaidos ir įverčiai apima vertinimą, ar sutartis apima nuomą, nuomos termino ir nuomos mokėjimo įvertinimą bei tinkamų diskonto normų nustatymą. Ypač reikšmingas	Mūsų audito metodas apėmė pagrindinių prielaidų nustatymo metodikos ir atitikties 16-ojo TFAS reikalavimams įvertinimą. Mes taip pat: - Supratome Grupės procesą nustatant nuomos sutartis arba sutartis, kurios apima nuomą; - Įvertinome Grupės naudojamų nuomos duomenų bazių išsamumą; - Imties būdu peržiūrėjome sutarčių duomenis ir ar jie teisingai buvo įtraukti į turto ir įsipareigojimų, susijusių su nuomos sutartimis, skaičiavimą; - Imties būdu peržiūrėjome naudojant rinkos duomenis apskaičiuotas diskonto normas (papildomoms skolinimosi palūkanų normoms); - Imties pagrindu perskaičiavome naudojimo teise valdomą turtą ir nuomos įsipareigojimus bei palyginome su Grupės atliktais skaičiavimais;

Grupės sprendimas buvo įtraukti žemės nuomos mokesčio mokėjimus į 16-ojo TFAS apimtį. Mes manome, kad 16-ojo TFAS taikymas pirmą kartą yra reikšmingas audito dalykas, atsižvelgiant į reikšmingumą Grupės finansinei būklei bei naudotas prielaidas.	- Detaliai peržiūrėjome žemės nuomos mokesčio mokėjimais paremtus nuomos įsipareigojimų skaičiavimus ir apskaitą; - Įtraukėme mūsų TFAS apskaitos ir finansinės atskaitomybės specialistus, kad jie padėtų mums įvertinti, ar mokami žemės nuomos mokesčiai patenka į 16-ojo TFAS apimtį; - Taip pat įvertinome Finansinių ataskaitų aiškinamojo rašto pastabose pateiktos informacijos tinkamumą.
---	--

Kita informacija

Kitą informaciją sudaro informacija, pateikta Grupės metiniame pranešime, įskaitant Bendrovių valdymo ataskaitą, ir Socialinės atskaitomybės ataskaitoje, tačiau ji neapima Finansinių ataskaitų ir mūsų auditoriaus išvados apie jas. Vadovybė yra atsakinga už kitos informacijos pateikimą.

Mūsų nuomonė apie Finansines ataskaitas neapima kitos informacijos ir mes nepateikiame jokios formos užtikrinimo išvados apie ją, išskyrus kaip nurodyta toliau.

Atliekant Finansinių ataskaitų auditą, mūsų atsakomybė yra perskaityti kitą informaciją ir apsvarstyti, ar yra reikšmingų neatitikimų informacijai, pateiktai Finansinėse ataskaitose, ar mūsų žinioms pagrįstoms atliktu auditu, ir ar ji yra kitaip reikšmingai iškraipyta. Jeigu, remdamiesi atliktu darbu, pastebime reikšmingą kitos informacijos iškreipimą, mes turime atskleisti šį faktą. Mes neturime su tuo susijusių pastebėjimų.

Mes taip pat privalome įvertinti, ar Grupės metiniame pranešime, įskaitant Bendrovių valdymo ataskaitą, pateikta finansinė informacija atitinka tų pačių finansinių metų Finansines ataskaitas bei ar Grupės metinis pranešimas, įskaitant Bendrovių valdymo ataskaitą, buvo parengtas laikantis taikomų teisinių reikalavimų. Mūsų nuomone, pagrįsta Finansinių ataskaitų audito metu atliktu darbu, visais reikšmingais atžvilgiais:

- Grupės metiniame pranešime, įskaitant Bendrovių valdymo ataskaitą, pateikti finansiniai duomenys atitinka tų pačių finansinių metų Finansinių ataskaitų duomenis; ir
- Grupės metinis pranešimas, įskaitant Bendrovių valdymo ataskaitą, buvo parengtas laikantis Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymo bei Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo reikalavimų.

Be to, mes privalome patikrinti, ar buvo pateikta Socialinės atsakomybės ataskaita. Jeigu nustatome, kad Socialinės atsakomybės ataskaita nebuvo pateikta, mes turime atskleisti šį faktą. Mes neturime su tuo susijusių pastebėjimų.

Vadovybės ir už valdymą atsakingų asmenų atsakomybė už Finansines ataskaitas

Vadovybė yra atsakinga už Finansinių ataskaitų parengimą ir teisingą pateikimą pagal tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, priimtus taikyti Europos Sąjungoje, ir tokią vidaus kontrolę, kokia, vadovybės nuomone, yra būtina Finansinėms ataskaitoms parengti be reikšmingų iškreipimų dėl apgaulės ar klaidos.

Rengdama Finansines ataskaitas, vadovybė privalo įvertinti Bendrovės ir Grupės gebėjimą tęsti veiklą ir atskleisti (jei būtina) dalykus, susijusius su veiklos tęstinumu ir veiklos tęstinumo apskaitos principo taikymu, išskyrus tuos atvejus, kai vadovybė ketina likviduoti Bendrovę ir/ar Grupę ar nutraukti veiklą arba neturi kitų realių alternatyvų, tik taip pasielgti.

Už valdymą atsakingi asmenys privalo prižiūrėti Bendrovės ir Grupės finansinių ataskaitų rengimo procesą.

Auditoriaus atsakomybė už Finansinių ataskaitų auditą

Mūsų tikslas yra gauti pakankamą užtikrinimą dėl to, ar Finansinės ataskaitos kaip visuma nėra reikšmingai iškraipytos dėl apgaulės ar klaidos, ir išleisti auditoriaus išvadą, kurioje pateikiama mūsų nuomonė. Pakankamas užtikrinimas – tai aukšto lygio užtikrinimas, o ne garantija, kad reikšmingą iškreipimą, jeigu jis yra, visada galima nustatyti per auditą, kuris atliekamas pagal TAS. Iškreipimai, kurie gali atsirasti dėl apgaulės ar klaidos, laikomi reikšmingais, jeigu galima pagrįstai numatyti, kad atskirai ar kartu jie gali turėti didelės įtakos vartotojų ekonominiams sprendimams, priimamiems remiantis Finansinėmis ataskaitomis.

Atlikdami auditą pagal TAS, viso audito metu priėmėme profesinius sprendimus ir laikėmės profesinio skepticizmo principo. Mes taip pat:

- Nustatėme ir įvertinome Finansinių ataskaitų reikšmingo iškraipymo dėl apgaulės arba klaidų riziką, suplanavome ir atlikome procedūras kaip atsaką į tokią riziką ir surinkome pakankamą tinkamų audito įrodymų mūsų nuomonei pagrįsti. Reikšmingo iškraipymo dėl apgaulės neaptikimo rizika yra didesnė nei reikšmingo iškraipymo dėl klaidų neaptikimo rizika, nes apgaule gali būti sukčiavimas, klatojimas, tyčinis praleidimas, klaidingas aiškinimas arba vidaus kontrolių nepaisymas.
- Supratome su auditu susijusias vidaus kontroles, kad galėtume suplanuoti konkrečiomis aplinkybėmis tinkamas audito procedūras, o ne tam, kad galėtume pareikšti nuomonę apie Bendrovės ir Grupės vidaus kontrolės veiksmingumą.
- Įvertinome taikomų apskaitos metodų tinkamumą ir vadovybės apskaitinių vertinimų bei su jais susijusių atskleidimų pagrįstumą.
- Padarėme išvadą dėl taikomo veiklos tęstinumo apskaitos principo tinkamumo ir dėl to, ar, remiantis surinktais įrodymais, egzistuoja su įvykiais ar sąlygomis susijęs reikšmingas neapibrėžtumas, dėl kurio gali kilti reikšmingų abejonių dėl Bendrovės ar Grupės gebėjimo tęsti veiklą. Jeigu padarome išvadą, kad toks reikšmingas neapibrėžtumas egzistuoja, auditoriaus išvadoje privalome atkreipti dėmesį į susijusius atskleidimus Finansinėse ataskaitose arba, jeigu tokių atskleidimų nepakanka, turime modifikuoti savo nuomonę. Mūsų išvados pagrįstos audito įrodymais, kuriuos surinkome iki auditoriaus išvados datos. Tačiau, būsimi įvykiai ar sąlygos gali lemti, kad Bendrovė ar Grupė negalės toliau tęsti savo veiklos.
- Įvertinome bendrą Finansinių ataskaitų pateikimą, struktūrą ir turinį, įskaitant atskleidimus, ir tai, ar Finansinėse ataskaitose pateikti pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai taip, kad atitiktų teisingo pateikimo koncepciją.
- Surinkome pakankamą tinkamų audito įrodymų apie įmonių finansinę informaciją ar verslo veiklą Grupėje, kad galėtume pareikšti nuomonę apie Grupės konsoliduotąsias finansines ataskaitas. Atsakome už vadovavimą grupės auditui, jo priežiūrą ir atlikimą. Tik mes atsakome už pareikštą mūsų audito nuomonę.

Mes, be visų kitų dalykų, privalome informuoti už valdymą atsakingus asmenis apie audito apimtį ir atlikimo laiką bei reikšmingus audito pastebėjimus, įskaitant svarbius vidaus kontrolės trūkumus, kuriuos nustatėme audito metu.

Taip pat pateikėme už valdymą atsakingiems asmenims patvirtinimą, kad laikėmės atitinkamų etikos reikalavimų dėl nepriklausomumo, ir juos informavome apie visus santykius ir kitus dalykus, kurie, galėtų būti pagrįstai vertinami, kaip turintys įtakos mūsų nepriklausomumui ir, jei reikia, apie susijusias apsaugos priemones.

Iš dalykų, apie kuriuos informavome už valdymą atsakingus asmenis, išskiriame tuos dalykus, kurie buvo svarbiausi atliekant einamojo laikotarpio Finansinių ataskaitų auditą ir kurie laikomi pagrindiniais audito dalykais. Tokius dalykus apibūdiname auditoriaus išvadoje, jeigu pagal įstatymą arba teisės aktą nedraudžiama viešai atskleisti tokio dalyko arba, jeigu, labai retomis aplinkybėmis, nustatome, kad dalykas neturėtų būti pateikiamas mūsų išvadoje, nes galima pagrįstai tikėtis, jog neigiamos tokios pateikimo pasekmės persvers visuomenės gaunamą naudą.

Išvada dėl kitų teisinių ir priežiūros reikalavimų

Akcininko sprendimu 2018 m. spalio 29 d. buvome pirmą kartą paskirti atlikti Bendrovės ir Grupės Finansinių ataskaitų auditą. Mūsų paskyrimas atlikti Bendrovės ir Grupės Finansinių ataskaitų auditą 2019 m. birželio 19 d. acininko sprendimu buvo pratęstas vieneriems metams, ir bendras nepertraukiamas paskyrimo laikotarpis yra 2 metai. Taip pat acininko sprendimu mūsų paskyrimas gali būti pratęstas ir tretiems metams.

Patvirtiname, kad mūsų žiniomis ir įsitikinimu, Bendrovei ir Grupei suteiktos paslaugos atitinka taikomų įstatymų ir teisės aktų reikalavimus bei neapima Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 537/2014 5 straipsnio 1 dalyje nurodytų ne audito paslaugų.

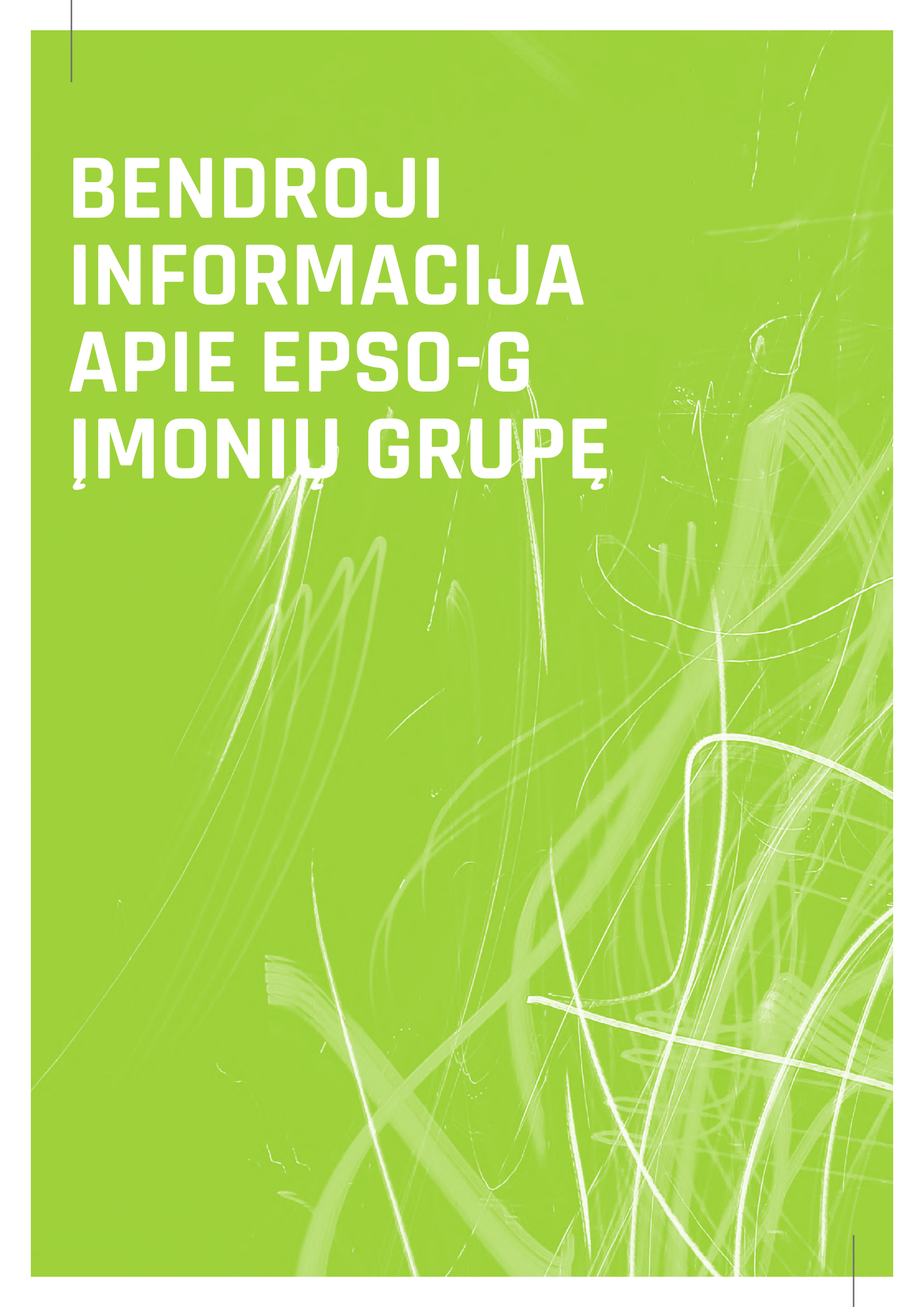
Per audito vykdymo laikotarpį nesuteikėme kitų nei Finansinių ataskaitų auditas paslaugų, išskyrus Finansinių ataskaitų vertimo ir mokymų TFAS temomis paslaugas.

Audito, kurį atlikus išleidžiama ši nepriklausomo auditoriaus išvada, užduoties partneris yra Saulius Bakas.

UAB „Deloitte Lietuva“
Įmonės audito pažymėjimo Nr. 001275

Saulius Bakas
Atestuotas auditorius
Auditoriaus pažymėjimo Nr. 000604

Vilnius, Lietuvos Respublika
2020 m. balandžio 15 d.

BENDROJI INFORMACIJA APIE EPSO-G IMONIŲ GRUPE

1. BENDROJI INFORMACIJA APIE EPSO-G ĮMONIŲ GRUPĘ

Konsoliduotas EPSO-G valdymo bendrovės ir įmonių grupės pranešimas parengtas už 12 mėnesių laikotarpį, pasibaigusį 2019 m. gruodžio 31 d.

EPSO-G yra 100 proc. valstybės valdoma energijos perdavimo ir mainų įmonių grupė. Valdymo bendrovės UAB „EPSO-G“ akcininko teises ir pareigas įgyvendina Lietuvos Respublikos energetikos ministerija.

BENDROVĖS PAVADINIMAS	UAB „EPSO-G“
TEISINĖ FORMA	Uždaroji akcinė bendrovė
ĮREGISTRAVIMO DATA IR VIETA	2012-07-25, Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registras
ĮMONĖS KODAS	302826889
BUVEINĖS ADRESAS	Gedimino pr. 20, LT-01103 Vilnius
ADRESAS KORESPONDENCIJAI	Gedimino pr. 20, LT-01103 Vilnius
TELEFONAS	+370 685 84866
EL. PAŠTAS	info@epsog.lt
INTERNETO TINKLAPIS	www.epsog.lt
ĮSTATINIS KAPITALAS	22 482 695 Eur
VIENTELIS AKCININKAS	Lietuvos Respublika, kurios turtines ir neturtines teises įgyvendina LR energetikos ministerija

Svarbiausia 993 kvalifikuotus darbuotojus turinčios EPSO-G grupės veikla yra užtikrinti nepertraukiamą, stabilų elektros energijos perdavimą aukštos įtampos tinklais ir gamtinių dujų transportavimą aukšto slėgio vamzdynais bei efektyvų šių perdavimo sistemų valdymą, priežiūrą ir plėtrą. Grupei priklausančios bendrovės taip pat valdo ir plėtoja biokuro, gamtinių dujų bei medienos prekybos platformas, skirtas užtikrinti sąlygas skaidriai konkurencijai energijos išteklių ir apvaliosios medienos rinkoje.

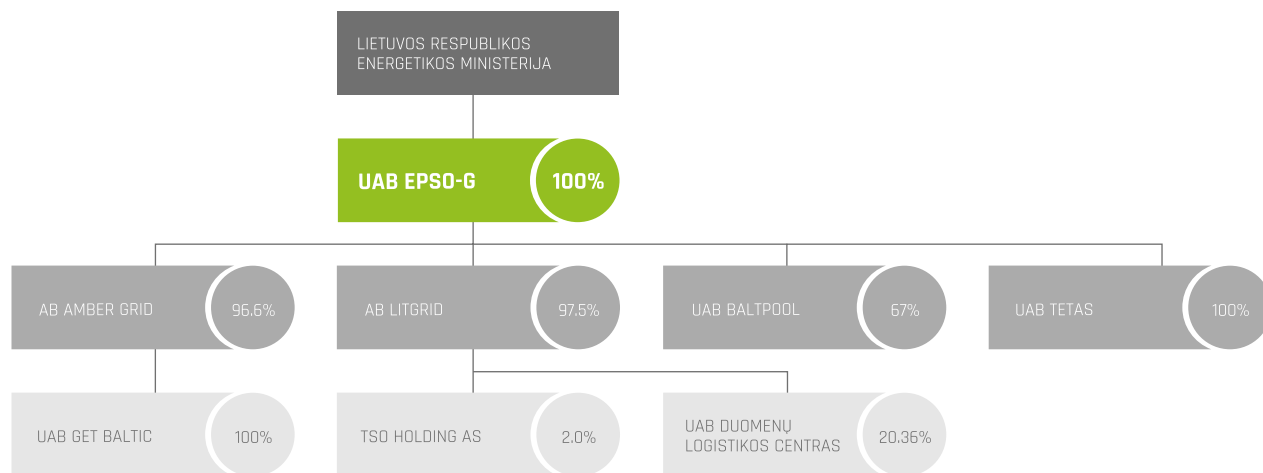
Visų EPSO-G grupei priklausančių įmonių pareiga – efektyviai ir numatytu laiku įgyvendinti akcininko lūkesčių laiške išskeltus valsty-

bei svarbius energijos perdavimo ir mainų infrastruktūros plėtros projektus prisidedant prie Nacionalinėje energetikos strategijoje nustatytų tikslų įgyvendinimo, taip kuriant tvarią ilgalaikę vertę akcininkui Lietuvos valstybei, žmonėms ir šalies ūkiui.

2019 m. gruodžio 31 d. „EPSO-G“ grupę (toliau – EPSO-G grupė arba Grupė) sudarė valdymo bendrovė UAB „EPSO-G“ (toliau – EPSO-G arba Bendrovė), keturios tiesiogiai kontroliuojamos grupės įmonės (LIT-GRID AB (toliau – „Litgrid“), AB „Amber Grid“ (toliau – „Amber Grid“), BALTPPOOL UAB (toliau – „Baltpool“), UAB „TETAS“ (toliau – „Tetas“)) ir netiesiogiai kontroliuojama UAB GET Baltic (toliau – GET Baltic)).

EPSO-G įmonių grupės struktūra 2019 m. gruodžio 31 d.

EPSO-G GRUPĖ

PAVADINIMAS	LITGRID AB	AB „AMBER GRID“	BALTPOL UAB	UAB „TETAS“	UAB GET BALTIC
TEISINĖ FORMA	Akinė bendrovė	Akinė bendrovė	Uždaroji akcinė bendrovė	Uždaroji akcinė bendrovė	Uždaroji akcinė bendrovė
IREGISTRAVIMO DATA IR VIETA	2010-11-16, Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registras	2013-06-11, Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registras	2009-12-10, Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registras	2005-12-08, Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registras	2012-09-13, Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registras
ĮMONĖS KODAS	302564383	303090867	302464881	300513148	302861178
BUVEINĖS ADRESAS	Viršuliškių skg. 99B, LT-05131, Vilnius	Savanorių pr. 28, LT-03116 Vilnius	Žalgirio g. 90, LT-09303, Vilnius	Senamiesčio g. 102B, LT-35116, Panevėžys	Savanorių pr. 28, LT-03116 Vilnius
TELEFONAS	+370 5 278 2777	+370 5 236 0855	+370 5 239 3157	+370 45 504 670	+370 5 236 0000
FAKSAS	+370 5 272 3986	+370 5 236 0850		+370 45 504 684	+370 5 236 0001
EL. PAŠTAS	info@litgrid.eu	info@ambergrid.lt	info@baltpool.lt	info@tetas.lt	info@getbaltic.lt
INTERNETO TINKLAPIS	www.litgrid.eu	www.ambergrid.lt	www.baltpool.lt	www.tetas.lt	www.getbaltic.lt
VEIKLOS POBŪDIS	Elektros energijos perdavimo sistemos operatorius	Gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius	Energijos išteklių ir medienos biržos operatorius, VIAP lėšų administratorius	Specializuotos transformatorių pastatų, skirstomųjų punktų techninės priežiūros, remonto ir įrengimo paslaugos, testavimo ir bandymo darbai, energetikos objektų projektavimas	Gamtinių dujų biržos operatorius
EPSO-G VALDOMA AKCIJŲ DALIS	97,5 proc.	96,6 proc.	67,0 proc.	100,0 proc.	96,6 proc.

1.1. EPSO-G grupė

Energijos perdavimo ir mainų įmonių grupės valdymo bendrovė EPSO-G įsteigta 2012 m. liepos 25 d., įgyvendinant Lietuvos Respublikai iš Europos Sąjungos teisės kylančius privalomus III energetinio paketo reikalavimus dėl energijos gamybos ir skirstymo bei perdavimo veiklų atskyrimo. Pradžioje Bendrovė veikė kaip finansinis holdingas, kurio pagrindinė funkcija buvo konsoliduoti grupės įmonių finansinius rezultatus.

Lietuvai siekiant tapti Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) nare, LR Vyriausybės bei tiesioginio akcijų valdytojo, Lietuvos energetikos ministerijos, sprendimais, 2015-2016 m. nutarta iš esmės pertvarkyti EPSO-G į aktyvią valdymo bendrovę, kuri tiesiogiai dalyvauja patironuojamų bendrovių valdyme, vykdo jų veiklos priežiūrą bei kontrolę, atlieka kitas savarankiškas su Grupės integruotu valdymu susijusias funkcijas.

Vadovaujantis LR Vyriausybės ir LR energetikos ministerijos sprendimais, 2015 m. rugsėjo 7 d. Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakymu Nr. 1-212 buvo patvirtintos „Valstybės valdomų energetikos sektoriaus įmonių grupės korporatyvinio valdymo gairės“, kurios įtvirtino naują Grupės korporatyvinio valdymo modelį ir pagrindines funkcijas.

2019 m. gruodžio 31 d. EPSO-G grupę sudarė valdymo bendrovė, elektros energijos ir gamtinių dujų perdavimo infrastruktūros valdantys perdavimo sistemų operatoriai, gamtinių dujų, biokuro bei medienos biržas valdantys rinkos operatoriai bei infrastruktūros priežiūros paslaugas teikiančios įmonės:

1.2. EPSO-G valdymo bendrovė

EPSO-G, UAB yra valdymo bendrovė, kuriai vienintelio akcininko – LR energetikos ministerijos – keliamas tikslas yra kurti pažangią, efektyvią valdomą, ilgalaikę naudą akcininkams teikiančią energijos perdavimo ir biržų operatorių grupę, užtikrinančią strateginių Lietuvos energetikos interesų įgyvendinimą ir prisidedančią prie šalies konkurencingumo didinimo bei visuomenės gerovės kūrimo.

Įgyvendindama Nacionalinėje energetikos nepriklausomybės strategijoje (toliau tekste NENS), pagal akcininko lūkesčių laiške nurodytas veiklos kryptis valdymo bendrovė nustato Grupės ir ją sudarančių bendrovių strateginius tikslus ir uždavinius, prižiūri jų įgyvendinimą, identifikuoja ir valdo veiklos rizikas bei taiko priemones Grupės įmonių veiklos efektyvumui didinti.

Valdymo bendrovė taip pat nustato gerąją verslo praktiką atitinkančias veiklos taisykles, koordinuoja Grupei priklausančių įmonių veiklą audito, žmogiškųjų išteklių, rizikos valdymo, socialinės atsakomybės, inovacijų, komunikacijos bei kitose veiklos sferose, atskaitingumą didinančiose srityse, taip kurdama tvirtą ilgalaikę vertę Lietuvos žmonėms ir verslui.

Vienoda geroji EPSO-G grupės įmonių valdymo praktika yra įgyvendinama remiantis Korporatyvinio valdymo politika, prie kurios yra prisijungusios grupės bendrovės ir valdymo bendrovės nomeniuotiems atstovams tiesiogiai dalyvaujant patironuojamų įmonių valdymo darbe.

EPSO-G valdymo bendrovė priežiūros bei kontrolės funkcijas vykdo

šiomis priemonėmis:

- priimdama visuotinio EPSO-G akcininkų susirinkimo kompetencijai priskiriamus sprendimus patironuojamose Grupės bendrovėse, taip užtikrinant veiklos kryptį, tikslų, uždavinių ir priemonių sąsajas;
- nominuodama valdymo bendrovės atstovus į Grupės įmonių valdybas, taip užtikrindama kryptingą akcininko išskeltų tikslų įgyvendinimą, derinant patironuojamų grupės įmonių veiklos strategijas su Grupės strategijos kryptimis;
- organizuodama ir vykdydama Audito komiteto darbą, taip užtikrindama priimamų sprendimų skaidrumą, kontrolę ir atskaitingumą Grupėje;
- organizuodama ir vykdydama Atlygio ir skyrimo komiteto darbą, taip užtikrindama vienodus skyrimo ir atlygio mokėjimo principus Grupėje;
- vykdydama centralizuotą Grupės mastu veikiantį vidaus auditą, kuris yra tiesiogiai atskaitingas audito komitetui bei Bendrovės valdybai ir nėra pavaldus Bendrovių administracijai;
- priimdama svarbias sritis reglamentuojančias veiklos politikas, taip diegdama gerąją tvirtą plėtros praktiką Grupėje;
- parengdama tipinius, standartizuotus dokumentų projektus, kurie suvienodina Grupės bendrovių veiklą;
- įgyvendindama funkcinių veiklos sričių kuravimą Grupėje;
- teikdama konsultacines paslaugas Grupės įmonėms.

EPSO-G valdymo bendrovės uždaviniai, funkcijos ir veikla juos įgyvendinant

EPSO-G UŽDAVINIAI	PROJEKTAI / FUNKCIJOS	VEIKLA
Strateginių projektų valdymas	Sinchronizacija	• Strateginių projektų įgyvendinimo kontrolė • Interesų atstovavimas LT ir tarptautinėse institucijose
	GIPL	• Veiksmų koregavimas dėl rezultato ir integruotumo užtikrinimas • Viešųjų pirkimų skaidrumo ir efektyvumo užtikrinimas
Įmonių valdymas	Kompetentingas akcininko interesų atstovavimas Grupės įmonių valdymo organuose	• Grupės strategija ir bendri tikslai, įgyvendinantys akcininko lūkesčius • Integruotos, vienodais principais pagrįstos finansų ir verslo valdymo praktikos (vieningos grupės politikos) • Gerųjų verslo praktikų diegimas
	Tikslų nustatymas ir integravimas	• Įmonių veiklos planų derinimas ir tvirtinimas • Metinių tikslų nustatymas valdybose, suderinamumo užtikrinimas
	Galimybių identifikavimas ir plėtros įgalinimas	• Keliama ambicingi tikslai, kuriamos naujos veiklos, naujų įmonių įsigijimai
	Efektyvumo užtikrinimas	• Įmonių grupės veiklos efektyvumo įvertinimas ir optimizavimo priemonių numatymas ir įgyvendinimas • Biudžeto uždaviniai ir veiklos sąnaudų kontrolė • Vienodas, brandus ir su rinka palyginamas atlygio valdymas
	Veiklos kontrolė	• Centralizuota audito funkcija • Veiklos planų įgyvendinimo priežiūra • Metinių rezultatų įvertinimas valdybose
	Rizikų valdymas	• Rizikų valdymo priemonių nustatymo ir valdymo kontrolė
Atskaitingumo užtikrinimas	Atskaitomybė akcininkui	• Atskaitomybė pagal lūkesčių laiško reikalavimus • Kokybiška ir greita informacija apie grupės įmonių būklę • Kokybiška ir greita informacija apie projektų būklę • Formalioji ir neformalioji komunikacija
	Santykių su interesų turėtojais valdymas	• Interesų turėtojų grupių identifikavimas • Interesų turėtojų lūkesčių nustatymas • Komunikacijos strategijos ir funkcinės lyderystės rizikų valdymui užtikrinimas • Komunikacija
	Pirkimų kriterijai, kontrolė	• Dalyvavimas pirkimų komisijose • Esminių sutarčių sąlygų analizė, vertinimas ir tvirtinimas valdybose
	Veiklos ir elgsenos modelių nustatymas	• Bendros vertybės, politikos ir tvarkos, kuriomis vadovaujasi visos grupės įmonės
	Skaidrumas	• Atskaitomybės suinteresuotosioms šalims užtikrinimas • Korupcijos prevencijos užtikrinimas
Sinergijų užtikrinimas	Finansų valdymas	• Bendras išdo valdymas
	Veiklų valdymas	• Bendri pirkimai • Paslaugos grupės įmonėms • Dalijimasis žiniomis (angl. know-how) • Inovacijų paieška ir įgyvendinimas

KLIENTAI

EPSO-G klientas – tai Grupės akcininkas ir Grupės įmonės. Kokybiškiems, lemiamą įtaką valdomų bendrovių veiklai darantiems valdymo sprendimams, efektyviai veiklos kontrolei bei konsultavimui užtikrinti yra būtini aukštos kvalifikacijos specialistai ir gera valdymo

bendrovės dalykinė reputacija.

Išsamiai informacija apie EPSO-G valdymo bendrovės veiklą 2019 m. yra pateikta šio tarpinio pranešimo 7 amė skirsnyje „Valdysenos ataskaita“.

1.3. LITGRID

„Litgrid“ yra elektros perdavimo sistemos operatorius, kuris užtikrina patikimą elektros energijos perdavimą bei elektros energijos balansą, valdo ir eksploatuoja aukštos įtampos elektros perdavi-

mo tinklą ir nuolatinės srovės jungtis „LitPol Link“ bei „NordBalt“. Bendrovė rūpinasi perdavimo tinklo ir elektros energijos rinkos plėtra, koordinuoja elektros srautus ir palaiko stabilų šalies energetikos sistemos darbą.

„Litgrid“ įgyvendina strateginius elektros energetikos projektus – sinchroninio sujungimo su kontinentinės Europos tinklais ir ruošiasi asinchroniniam darbui su vieninga jungtine elektros energetikos sinchronine zona IPS / UPS (angl. Interconnected Power System / Unified Power System), t. y. zona, kurioje šiuo metu dirba Lietuvos elektros energetikos sistema.

Bendrovės misija – patikimas ir kokybiškos elektros energijos perdavimas Europos rinkoje, kuriantis vertę visuomenei.

Lietuvoje „Litgrid“ prižiūri 6 946 kilometrų aukštos įtampos (400-330-110 kV tinklų) linijų bei 236 transformatorines pastotes ir skirstykklas.

1.3.1. „LITGRID“ teikiamos paslaugos:

- elektros energijos perdavimas aukštosios įtampos (110 ir 330 kV) elektros įrenginiais;
- sisteminės paslaugos patikimam sistemos darbui palaikyti;
- prekyba balansavimo ir reguliavimo elektros energija užtikrinant gamybos ir vartojimo balansą;
- viešuosius interesus atitinkančios paslaugos, užtikrinančios ir didinančios nacionalinį energetinį saugumą.
- aukštos įtampos nuolatinės srovės jungčių techninės priežiūros, eksploatacijos ir valdymo.

1.3.2. Elektros perdavimo sistemos operatoriaus klientai:

- skirstomųjų tinklų operatorius ESO AB;
- elektros energijos vartotojai, kurių elektros įrenginiai yra prijungti prie elektros perdavimo tinklo ir kurie perka elektrą vartojimui;
- prie perdavimo tinklo prijungti elektros energijos gamintojai.

BALANSAVIMO IR REGULIAVIMO ELEKTROS ENERGIJOS TIEKĖJAI – tai elektros energijos gamintojai ir tiekėjai.

1.3.2. Svarbiausi „LITGRID“ grupės finansiniai rodikliai:

	2019 m.	2018 m.	POKYTIS	
			+/-	%
PAJAMOS, tūkst. Eur	194 274	190 641	3 633	1,9%
EBITDA¹, tūkst. Eur	24 512	32 335	-7 823	-24,2%
GRYNASIS PELNAS, tūkst. Eur	4 610	-39 361	43 971	+111,7%
TURTAS, tūkst. Eur	377 369	366 267	11 102	3,0%
DARBUOTOJŲ SKAIČIUS²	290	267	23	8,6%

¹ EBITDA = pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą + finansinės veiklos sąnaudos – finansinės veiklos pajamos + nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos + turto vertės sumažėjimo sąnaudos (įskaitant ir ilgalaikio materialiojo turto neigiamą perkainojimą) + turto nurašymo sąnaudos

² „Litgrid“ bendrovės darbuotojų skaičius.

1.4. AMBER GRID

„Amber Grid“ yra gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius atsakingas už gamtinių dujų perdavimą ir magistralinių dujotiekių eksploatavimą, saugią ir patikimą dujų perdavimo sistemos veiklą bei plėtrą, taip pat administruoja Kilmės garantijų registrą.

Bendrovės misija yra efektyviai ir patikimai vykdyti dujų perdavimą, sudarant palankias sąlygas konkurencijai dujų rinkoje ir atsinaujiančių

energijos išteklių plėtrai.

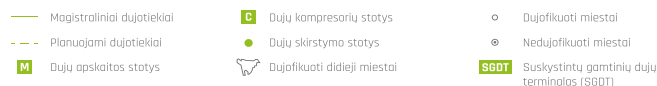
„Amber Grid“ valdomą perdavimo sistemą sudaro magistraliniai dujotiekliai, dujų kompresorių stotys, dujų skirstymo stotys, dujų apskaitos stotys, dujotiekių apsaugos nuo korozijos įrenginiai, duomenų perdavimo ir ryšio sistemos bei kitas turtas priskirtas perdavimo sistemai.

1.4.1. Gamtinių dujų perdavimo sistema Lietuvoje

Lietuvos dujų perdavimo sistema yra sujungta su Latvijos, Baltarusijos ir Rusijos Federacijos Kaliningrado srities gamtinių dujų perdavimo sistemomis, Klaipėdos SGD terminalu, Lietuvos skirstymo sistemos operatorių skirstymo sistemomis ir tiesiogiai prie perdavimo sistemos prijungtomis vartotojų sistemomis.

2019 m. gruodžio 31 d. Bendrovė eksploatavo 68 (2018 m. – 68) dujų skirstymo stotis (DSS), 3 dujų apskaitos stotis (DAS) ir 2 dujų kompresorių stotis (DKS).

Eksploatuojamų vamzdinių ilgis sudarė 2 115 km (2018 m. – 2 115 km), skersmuo – nuo 100 iki 1 220 mm. Didžiosios dalies perdavimo sistemos projektinis slėgis – 54 bar.

1.4.1. Klientai

„Amber Grid“ klientai yra didelės Lietuvos pramonės įmonės ir vidutinės Lietuvos verslo bendrovės, elektros, centralizuotos šilumos gamybos įmonės. Taip pat Baltijos ir trečiųjų šalių energetikos, gamtinių dujų tiekimo įmonės, kurioms teikiamos gamtinių dujų

perdavimo paslaugos. 2019 m. gruodžio 31 d. „Amber Grid“ paslaugomis naudojosi 105 sistemos naudotojai, (2018 m. – 105 sistemos naudotojai).

1.4.2. GET Baltic

100 proc. GET Baltic įstatinio kapitalo valdo „Amber Grid“. GET Baltic yra licencijuota gamtinių dujų rinkos operatorė, turinti registruoto duomenų teikimo subjekto statusą (RRM) suteiktą ACER agentūros. Bendrovė administruoja elektroninę prekybos sistemą, kurioje yra vykdoma prekyba trumpalaikiais ir ilgalaikiais gamtinių dujų produktais, prekybos aikštelėse esančiose Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. Kurdama gamtinių dujų prekybai pritaikytus sprendimus Bendrovė siekia didinti didmeninės gamtinių dujų rinkos likvidumą, konkurencingumą ir skaidrumą Baltijos šalyse ir Suomijoje.

2019 m. sausio 1 d. įsigaliojo LR teisės aktų pakeitimai, kurie įpareigojo didžiuosius reguliuojamus energijos gamintojus ne mažiau kaip pusę dujų poreikio įsigyti GET Baltic biržoje. Reguluojamiems energijos gamintojams tapus konkurencingos ir atviros gamtinių dujų rinkos dalyviais, 2019 m. biržos dalyvių aktyvumas ir apyvarta, palyginti su tuo pačiu laikotarpiu pernai, GET Baltic biržoje reikšmingai išaugo.

Siekiant sukurti palankesnes sąlygas Baltijos šalių ir Suomijos dujų biržos dalyviams prekiauti trumpalaikių ir ilgalaikių sandorių rinkose, 2019 m. GET Baltic pasirašė bendradarbiavimo sutartį su Lenkijos kliringo namais IRGIT. Bendradarbiavimo tikslas yra sukurti optimalų, Europinius standartus atitinkantį, užstatų valdymo ir atsiskaitymo modelį bei rizikos valdymo sistemą GET Baltic administruojamoms trumpalaikių ir ilgalaikių gamtinių dujų sandorių rinkoms.

Nuo 2020 m. sausio 1 d. GET Baltic išplėtus veiklos geografines ribas, t.y. įsteigus prekybos aikštelę Suomijoje ir pradėjus teikti susietųjų pajėgumų paskirstymo paslaugą Suomijos perdavimo sistemos operatoriumi Gasgrid Finland Oy, pradėtos kurti palankesnės sąlygos kainų konvergencijai regione bei palengvinta tarpvalstybinė prekyba tarp Suomijos ir Baltijos šalių gamtinių dujų rinkų.

GET Baltic biržos veikla 2019 m.:

- prekybos apyvarta padidėjo iki 2,9 TWh. Tai didžiausia metų prekybos apyvarta nuo pat GET Baltic veiklos pradžios. Palyginti su 2018 m., prekybos apyvarta išaugo daugiau kaip du su puse karto (2018 m. – 1,1 TWh);
- sudaryti 9 045 sandoriai. Palyginti su 2018 m., sandorių skaičius išaugo beveik tris kartus (2018 m. 3122 sandoriai);
- aktyviai biržos veikloje 2019 m. dalyvavo, t.y. teikė pavedimus ir sudarė sandorius 32 dalyviai, arba vidutiniškai 24 dalyviai per mėnesį. 2018 m. per mėnesį vidutiniškai prekybą vykdė 16 dalyvių;
- sudarius pirmuosius sandorius ilgalaikių sandorių rinkoje, 2019 m. pradėtas skaičiuoti ir skelbti Baltijos šalių mėnesinių sandorių rinkos dujų kainų indeksas (BGM);
- ruošiantis naujos rinkos atvėrimui - prekybai Suomijos prekybos aikštelėje - nuo 2020 m. sausio 1 d. užregistruoti 22 biržos dalyviai, iš jų 17 naujų biržos dalyvių.

GET BALTIC VEIKLA 2019 M.

93

Biržos
dalyviai*

32

Aktyvūs biržos
dalyviai

4

Rinkos
formuotojai

2 858 GWh

Prekybos
apyvarta

9 045

Sudaryti
sandoriai

* iš jų 17 biržos dalyvių, kuriems teisė prekiauti Suomijos prekybos aikštelėje buvo suteikta nuo 2020 m. sausio 1 d.

BIRŽOS DALYVIŲ SKAIČIUS	RINKOS FORMUOTOJŲ SKAIČIUS	PIRKIMO APYVARTA, GWh	PARDAVIMO APYVARTA, GWh
9	1	17	14
14	2	131	324
70	2	2 710	2 520

1.4.3. Svarbiausi „Amber Grid“ grupės finansiniai rodikliai:

	2019 m.	2018 m.	POKYTIS	
			+/-	%
PAJAMOS, tūkst. Eur	54 756	54 562	194	0,4%
EBITDA¹, tūkst. Eur	24 343	24 636	-293	-1,2%
GRYNASIS PELNAS, tūkst. Eur	11 838	-21 608	33 446	154,8%
TURTAS, tūkst. Eur	256 129	245 705	10 424	4,2%
DARBUOTOJŲ SKAIČIUS²	323	334	-11	-3,3%

¹ EBITDA = pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą + finansinės veiklos sąnaudos - finansinės veiklos pajamos + nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos + turto vertės sumažėjimo sąnaudos (įskaitant ir ilgalaikio materialiojo turto neigiamą perkainojimą) + turto nurašymo sąnaudos

² „Amber Grid“ bendrovės darbuotojų skaičius.

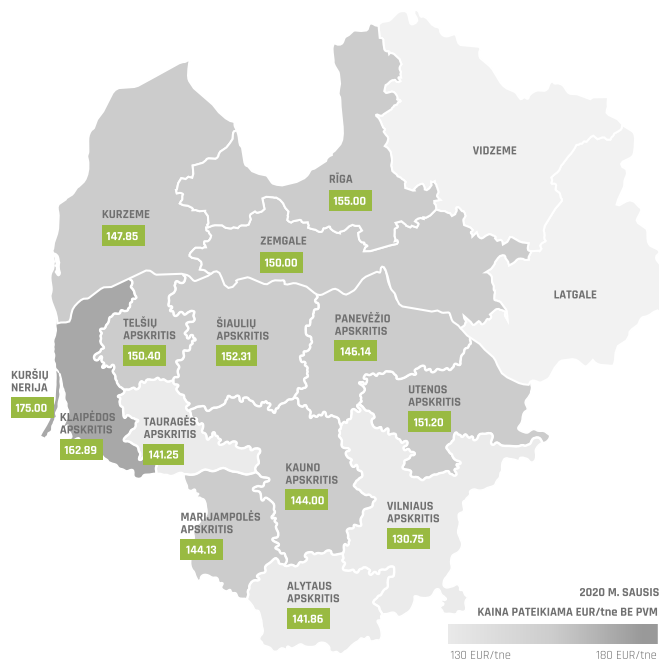
1.5. BALTPOOL

„Baltpool“ yra energijos išteklių ir prekybos mediena biržos operatorius, kuris organizuoja prekybą, t.y. sudaro vienodas sąlygas rinkos dalyviams įsigyti biokuro ir medienos konkurencijos sąlygomis, taip užtikrinant didžiausią naudą vartotojams ir grąžą valstybei.

Taip pat, nuo 2018 m. „Baltpool“ organizuoja į centralizuotus tinklus tiekiamos šilumos aukcionus ir vykdo elektroninės medienos pardavimo sistemos administratoriaus funkcijas.

Bendrovei keliamas tikslas – sudaryti vienodas sąlygas rinkos dalyviams įsigyti biokuro ir medienos konkurencijos sąlygomis ir taip sudaryti sąlygas formuoti pasiūlos ir paklausos santykį atspindinčioms kainoms.

2019 m. „Baltpool“ prekybą biokuru vykdė Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Danijoje. „Baltpool“, partneriams Suomijoje, biokuro biržai „Finbex“, teikia sistemos nuomos ir priežiūros paslaugas.

1.5.1. Bendrovės pagrindiniai klientai pagal vykdomas veiklas

- **Biokuro biržos** veikloje klientai yra biokuro pirkėjai (centralizuotos šilumos tiekimo įmonės, nepriklausomi šilumos gamintojai ir kitos įmonės, savo veikloje naudojančios biržoje prekiuojamas biokuro produktus) ir biokuro tiekėjai (medienos granulų ir skiedrų gamintojai bei tiekėjai);
- **Medienos aukcionų organizavimo veikloje** klientai yra medienos pardavėjai – Valstybinių miškų urėdija ir jos teritoriniai padaliniai. Medienos pirkėjai – įmonės, savo veikloje naudojančios medienos produktus: nuo medienos apdirbimo įmonių iki biokuro tiekimo įmonių.
- **Šilumos aukcionų organizavimo veikloje** svarbiausi klientai yra šilumos tiekimo įmonės, kurios įpareigos joms reikalingą šilumos kiekį iš nepriklausomų šilumos tiekėjų supirkti šilumos aukcionuose ir nepriklausomi šilumos tiekėjai, kurie yra prijungti prie šilumos tiekimo sistemų ir parduoda šilumą aukcione.

- **VIAP lėšų administravimo veiklos** klientai yra elektros energijos vartotojai, kurie pagal galiojantį teisinį reguliavimą privalo mokėti VIAP lėšas už savo suvartotą elektros energiją. Iš elektros energijos vartotojų, prijungtų prie skirstomojo tinklo, VIAP lėšos yra surenkamos per skirstomojo tinklo operatorių. Vartotojai, prijungti prie perdavimo sistemos operatoriaus valdomų tinklų, VIAP lėšas administratoriui perveda tiesiogiai. Bendrovės klientais taip pat yra energetikos įmonės, teisės akty nustatyta tvarka teikiančios viešuosius interesus atitinkančias paslaugas: elektros energijos gamyba iš atsinaujinančių energijos išteklių, teikiančių elektros energijos gamybas, kuri yra būtina elektros energijos tiekimo saugumui užtikrinti, paslaugas ir kitas paslaugas, nustatytas Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos apraše.

1.5.2. 2019 m. „Baltpool“ biokuro biržoje Lietuvoje:

- 2019 m. gruodžio 31 d. užregistruoti 393 dalyviai: 123 pirkėjų ir 293 pardavėjas;
- Per 2019 m. prisijungė 65 nauji dalyviai: 16 pirkėjai ir 51 pardavėjas;
- sudarytų sandorių skaičius mažėjo nuo 5 783 iki 5 254, tačiau jie buvo didesni. Todėl medienos skiedros prekybos apimtys beveik nepakito, t. y. 432 tūkst. tne.

- 2019 metais vidutinė svertinė sudarytų sandorių kaina: medienos skiedros – 143,40 Eur/tne, medienos granulų – 347,62 Eur/tne, kuro durpių – 107,27 Eur/tne.
- Per 2019 metus BWCS SPOT LT indeksas svyravo nuo 180,22 Eur/tne iki 112,67 Eur/tne iki metų pabaigoje fiksuotos 116,33 Eur/tne kainos;

1.5.3. 2019 m. „Baltpool“ biokuro biržoje Latvijoje, Estijoje, Suomijoje, Lenkijoje ir Danijoje

- prisijungė 14 naujų dalyvių iš Latvijos: 4 pirkėjai ir 11 pardavėjų. 2019 m. gruodžio 31 d. biržoje buvo registruoti 26 pirkėjai ir 49 pardavėjai iš Latvijos;
- prisijungė 8 nauji dalyviai iš Estijos. 2019 m. gruodžio 31 d. biržoje buvo užsiregistravę trys pirkėjai ir septyni pardavėjai iš Estijos;
- 2019 m. prisijungė du nauji dalyviai iš Lenkijos: vienas pirkėjas bei vienas pardavėjas;
- Danijos karalystėje veikiančioje biokuro biržoje „Biomass Pool“, kuri sukurta naudojant „Baltpool“ prekybos platformos sistemą, 2019 m. buvo sudaryti devyni sandoriai, kurių bendra vertė siekė beveik 1,475 mln. Eur.

1.5.4. 2019 m. „Baltpool“ šilumos aukciono duomenų valdymo sistemoje

- registruoti 56 dalyviai, iš kurių 13 turi teisę šilumos aukcione parduoti ir pirkti šilumą;
- pateikta 728 pavidimai parduoti šilumą. Siūlomas parduoti šilumos kiekis buvo 6,327 GWh;
- šilumos aukcionuose supirkta šilumos kiekis buvo 4,683 GWh už 2,68 ct/kWh vidutinę svertinę kainą. „Baltpool“ šilumos duomenų valdymo sistemos administravimo darbus pradėjo vykdyti nuo 2018 m. gegužės, todėl duomenys nėra palyginti su atitinkamu metiniu laikotarpiu.

1.5.5. 2019 m. „Baltpool“ elektroninėje medienos pardavimo sistemoje

- įvyko 892 aukcionai, arba 103 proc. daugiau nei pernai;
- sudaryta 45 proc. daugiau sandorių, palyginti su 2018 m., kurių kiekis sudarė 2 139 972 m³;
- sandorių vertė sumažėjo 2 proc. iki 73 148 455 Eur.;
- aktyvių pirkėjų skaičius padidėjo 2 proc. iki 361;
- 2019 metų gruodžio mėnesį „Baltpool Timber Spot Lithuania“ kainų indekso vertė sumažėjo 36,9 proc.
- iki 29,99 Eur/m³, palyginti su 47,53 Eur/m³ tuo pačiu laikotarpiu praėjusiais metais.

1.5.6. Viešuosius interesus atitinkančios paslaugos (VIAP)

LR Vyriausybės 2012-11-07 nutarimu Nr. 1338 „Dėl viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administratoriaus paskyrimo“ Bendrovė paskirta įgyvendinti specialųjį įpareigojimą – vykdyti viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje (toliau – VIAP) lėšų administratoriaus funkcijas.

Vykdydama šią funkciją, „Baltpool“ teisės aktų nustatyta tvarka surenka, išmoka ir administruoja VIAP lėšas.

VIAP lėšų administravimo funkcijos vykdymo sąnaudas teisės aktų nustatyta tvarka kompensuojamos ne iš valstybės, o iš VIAP lėšų biudžeto.

Nuo 2019 m. balandžio 1 d. pradėta taikyti VIAP kainos diferencijavimo sistema, kuri bus taikoma iki 2028 m. gruodžio 31 d. Daug elektros energijos naudojančių ūkio subjektai, sudarę sutartį su VIAP lėšų administratoriaus funkcijas vykdančia „Baltpool“ ir atitinkantys teisės aktų nustatytus reikalavimus, galės susigrąžinti 85 procentus per praėjusius kalendorinius metus sumokėtos VIAP kainos dalies, skirtos skatinti elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamybą. Susigrąžintas VIAP lėšas elektros energijos vartotojai galės panaudoti energijos efektyvumo didinimo priemonių diegimui.

Sutartis dėl VIAP kainos dalies grąžinimo iki 2019 m. liepos 1 d. buvo sudaryta su 39 elektros energijai imlioje ūkio šakoje veiklą vykdančiais subjektais, kurie turės teisę susigrąžinti per 2019 m. sumokėtos VIAP kainos dalį. Prie VIAP diferencijavimo veiklos 2020 m. prisijungė daugiau elektros energiją intensyviai vartojančių įmonių: sutartis dėl 2020 m. sumokėtos VIAP kainos dalies grąžinimo jau sudarė 9 įmonės ir dar 7 įmonės yra pateikusias tokius prašymus.

1.5.7. Svarbiausi „Baltpool“ veiklos rodikliai:

	2019 m.	2018 m.	POKYTIS	
			+/-	%
PAJAMOS, tūkst. Eur	975	903	72	8,0%
EBITDA¹, tūkst. Eur	168	232	-64	-27,6%
GRYNASIS PELNAS, tūkst. Eur	93	180	-87	-48,3%
TURTAS, tūkst. Eur	67 637	65 174	2 463	3,8%
DARBUOTOJŲ SKAIČIUS	17	11	6	54,5%

¹ EBITDA = pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą + finansinės veiklos sąnaudos – finansinės veiklos pajamos + nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos + turto vertės sumažėjimo sąnaudos (įskaitant ir ilgalaikio materialiojo turto neigiamą perkainojimą) + turto nurašymo sąnaudos

1.6. TETAS

UAB „Tetas“ pagrindinė veikla – inžinerinių tinklų t. y. elektros įrenginių iki 400 kV įtampos statyba ir remontas. Taip pat bendrovė vykdo statybos darbus – stato ir montuoja statybines konstrukcijas, montuoja elektros energijos tiekimo ir skirstymo įrenginius, tiesia elektros tinklus, vykdo statinių elektros inžinerinių sistemų įrengimo darbus.

Nuo 2019 m. „Tetas“ vykdo optinių ryšių kabelių inžinerinės infrastruktūros įrengimo darbus, bei pradėjo teikti fotovoltinių saulės jėgainių projektavimo paslaugas ir įrengimo darbus.

Bendrovėje yra suformuotas projektavimo paslaugas teikiantis

padalinys, užtikrinantis aukštos intelektualinės ir pridėtinės vertės paslaugų teikimą. Taip pat bendrovė rinkai teikia unikalios elektros įrenginių bandymo ir diagnostikos paslaugas.

Bendrovė 2019 m. pradėjo teikti rangos darbų paslaugas Vokietijos rinkai. Per 2019 m. „Tetas“ pajamos iš užsienio rinkų sudarė 20 proc.

visų pajamų. Tai leido įgyti darbo organizavimo patirties Vokietijoje, išsaugoti darbo vietas, o taip pat labiau diversifikuoti pajamų krepšelio struktūrą, t.y.: didžiausio bendrovės kliento ESO dalis pajamose 2019 m. gruodžio pabaigoje sumažėjo iki 37 proc. nuo 90 proc. 2018 metais.

1.6.1. Įgyvendinti svarbūs projektai

2019 m. skirstomojo ir elektros perdavimo tinklo operatoriams „Tetas“ teikė elektros tinklo priežiūros paslaugas, atliko skirstomojo ir elektros perdavimo tinklo pastočių rekonstravimo darbus:

- Rekonstruota 35/10 kV Ežerėlio transformatorių pastotė: atlikti rekonstravimo darbai, vykdytas įrangos tiekimas, atliktos projektavimo paslaugos. Įgyvendinti darbų vertė siekė per 2,2 mln. eurų.
- Atlikti dalis rekonstravimo darbų Vilniaus trečiosios elektrinės 110 kV skirstykloje.
- Rekonstruota Rašės transformatorių pastotė.
- Pradėti ir vykdomi darbai Ignalinos AE 330/110/10 kV transformatorių pastotėje, Jurbarko 330/110/10 kV transformatorių pastotėje, Kauno 330/110/10 kV transformatorių pastotėje, Stiklo TP, Aleksoto TP, Cukraus TP, Odos TP, skirstomajame punkte SP935 Kaune.

1.6.2. Svarbiausi „Tetas“ veiklos rodikliai

	2019 m.	2018 m.	POKYTIS	
			+/-	%
PAJAMOS, tūkst. Eur	14 779	21 243	-6 464	-30,4%
EBITDA¹, tūkst. Eur	947	462	485	105,0%
GRYNASIS PELNAS, tūkst. Eur	-204	-161	-43	26,7%
TURTAS, tūkst. Eur	8 397	9 790	-1 393	-14,2%
DARBUOTOJŲ SKAIČIUS	338	369	-31	-8,4%

¹ EBITDA = pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą + finansinės veiklos sąnaudos - finansinės veiklos pajamos + nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos + turto vertės sumažėjimo sąnaudos (įskaitant ir ilgalaikio materialiojo turto neigiamą perkainojimą) + turto nurašymo sąnaudos

The background is a vibrant green with a complex marbled pattern. The pattern consists of swirling, organic shapes in various shades of green, from light lime to dark forest green, creating a textured, almost cellular appearance. The text is positioned in the upper left quadrant of the image.

MISIJA, VIZIJA, VERTYBĒS

2. VEIKLOS IR REGULIACINĖ APLINKA

2.1. Misija, vizija, vertybės

Jgyvendindami akcininko laiške valdymo bendrovei EPSO-G keliamus tikslus, kuriame pažangią, skaidrią, efektyviai valdomą ir ilgalaikę naudą akcininkams teikiančią ateities energetikos įmonių grupę, užtikrinančią energijos tiekimo saugumą ir patikimumą, efektyvią energijos perdavimo sistemų ir rinkų platformų veiklą bei suteikiančią galimybę regiono vartotojams laisvai keistis energija ir gauti ją konkurencinga kaina visada, kai to reikia.

EPSO-G GRUPĖS KURIAMA VERTĖ – saugi, tvari ir konkurencinga energetikos rinka.

SAUGI – energija perduodama saugiai ir patikimai.

TVARI – galimybė laisvai keistis energija ir gauti ją geriausia kaina, visada, kai to reikia.

KONKURENCINGA – atvira rinkos dalyviams rinktis.

PERSPEKTYVA

VIZIJA – efektyviai tarptautinėje erdvėje veikianti ateities energetikos grupė

PASKIRTIS

MISIJA – užtikrinti ir kurti saugią, tvarią ir atvirą energetikos rinką, didinančią šalies ūkio konkurencingumą ir visuomenės gerovę

VERTYBĖS

**PROFESIONALUMAS
BENDRADARBIAVIMAS
PAŽANGA**

EPSO-G VIZIJA – efektyviai tarptautinėje erdvėje veikianti ateities energetikos grupė.

EPSO-G MISIJA – užtikrinti bei kurti saugią, tvarią ir atvirą energetikos rinką, didinančią šalies ūkio konkurencingumą ir visuomenės gerovę.

Misijos įgyvendinimas, vizijos siekimas ir visa EPSO-G grupės veikla yra grindžiama pamatinėmis žmogiškosiomis ir profesinėmis vertybėmis: profesionalumu, bendradarbiavimu ir pažanga.

EPSO-G VERTYBĖS:

- Profesionalumas – siekiame, kad kiekvienas darbuotojas grupėje būtų pripažintas ir galėtų augti kaip savo srities profesionalas. Suprantame profesinių žinių, praktinės patirties ir

nuolatinio mokymosi svarbą grupės rezultatams ir veiklos tęstinumui užtikrinti.

- Bendradarbiavimas – akcentuojame nuoširdų ir konstruktyvų bendradarbiavimą tarpusavyje, sudarantį sąlygas darniai siekti užsibrėžtų tikslų.
- Pažanga – atvirumas naujoms veiklos praktikoms ir idėjoms skatina kurti, atsinaujinti, įgyvendinti prasmingus pokyčius bei veda mus į priekį.

2019 m. buvo tęsiamas vienuodų EPSO-G vertybių, lyderystės principų ir jas atitinkančių elgsenų diegimo procesas grupės įmonėse. Vertybinių elgsenų laikymasis yra integruotas į kasmetinio vadovų ir darbuotojų veiklos vertinimo sistemą ir susietas su kintamos atlygio dalies dydžiu.

VERTYBĖS

PROFESIONALUMAS

BENDRADARBIAVIMAS

PAŽANGA

ELGSENOS

Aš atlieku darbą geriau, nei iš manęs tikimasi
Aš sakau, ką darau ir darau tai, ką sakau
Aš tęsiu duotus pažadus

Aš bendrauju aiškiai ir suprantamai
Aš parodau savo poziciją ir gerbiu kitus
Aš padedu kitiems pasiekti rezultatą

Aš imuosi iniciatyvos ir mokausi iš klaidų
Aš ieškau naujų idėjų ir jas įgyvendinu
Aš nuolat stiprinu gebėjimus ir jais dalinuosi

2.2. Veiklos ir reguliacinė aplinka

2019 m. EPSO-G grupės įmonės dirbo pagal keturis NENS prioritetus. Tai energetinis saugumas, atsinaujinančių energijos išteklių proveržis ir tausios energijos vartojimas, konkurencingumas bei inovatyvių energetikos technologijų kūrimas ir eksportas.

NENS akcentuojama elektros rinkos integracijos ir subalansuotos elektros energetikos sistemos veikimo, galių adekvatumo užtikrinimo, tinklo išlaikymo kaštų mažinimo ir efektyvesnio esamos infrastruktūros išnaudojimo svarba. Šie akcentai atsispindėjo EPSO-G grupės įmonių strateginėse veiklos kryptyse 2019 metais.

2019 m. EPSO-G įmonių grupės veiklai įtakos turėjo bendros šalies ekonomikos augimo tendencija, per ataskaitinį laikotarpį reikšmingi oro temperatūros nuokrypiai nuo standartinės klimato normos bei dėl itin palankios dujų kainos SGD rinkoje, išaugęs dujų vartojimas Lietuvoje ir jų tranzitas Latvijos kryptimi.

Pajamų augimui teigiamos įtakos turėjo didėjusi elektros energijos perdavimo paklausa pramonės sektoriuje. Tačiau namų ūkių ir paslaugų sektoriuje elektros vartojimas, palyginti su 2018 m., buvo mažesnis.

Šiltesnių nei įprasta orų įtaką energijos perdavimo paslaugų paklausai, o tuo pačiu ir EPSO-G grupės įmonių pajamoms, amortizavo padidėjusi gamtinių dujų transportavimo paslaugų apimtis Lietuvoje bei rekordinis dujų tranzitas Latvijos kryptimi, nes 2019-ieji buvo itin palankių dujų kainų pasaulinėje ir regiono rinkoje metai.

Tai lėmė žymiai išaugusi suskystintų gamtinių dujų (SGD) pasiūla, dėl šiltų orų ir kitų priežasčių mažiau augusi dujų paklausa. Šios tendencijos prisidėjo prie to, kad per 2019 m. padidėjo dujų vartojimas Lietuvoje, per Lietuvą į kitas Baltijos šalis vamzdynais transportuota daugiausia dujų per visą bendrovės veiklos istoriją – palyginti su 2018 m., dujų perdavimas į Baltijos šalis augo daugiau nei du kartus, o dujų srautas į Latviją ir Estiją sudarė penktadalį viso įleisto dujų kiekio, skirto Lietuvos ir kitų Baltijos šalių vartotojams.

Tai turėjo teigiamos įtakos prekybai – GET Baltic biržos prekybos apyvarta per 2019 m. išaugo daugiau nei du su puse karto ir buvo didžiausia metų prekybos apyvarta nuo GET Baltic veiklos pradžios. Planuojama, kad 2020 m. pradžioje pradėjus veiklą Suomijoje, de facto Baltijos šalių rinkos apyvarta padidės daugiau nei ketvirtadaliu.

Vartotojams palankios tendencijos formavosi ir biokuro rinkoje – per 2019 m. biokuro kainai „Baltpool“ biržoje sumažėjus trečdaliu, šildymo sezonas buvo palankiausias centralizuotą šilumą naudojančioms gyventojams per pastaruosius keletą metų. Itin pozityvu, kad centralizuotos šilumos gamintojai, išnaudodami biokuro rinkos teikiamas galimybes, vis daugiau dėmesio skiria kainų rizikai valdyti. Rinkos dalyvių aktyvumas sudarė prielaidas sumažinti prekybos įkainius 2020-iesiems metams.

Prognazuojama, kad bendras elektros energijos suvartojimas dešimties metų perspektyvoje nuo 12,11 TWh augs vidutiniškai po 2 proc. per metus iki 14,63 TWh 2028 metais. Elektros energijos vartojimui didžiausios įtakos turės bendros ekonomikos tendencijos, didėjantis elektros energijos sunaudojimo efektyvumas, elektra varomų automobilių ir šilumos siurblių skaičius bei suvartojamas elektros energijos kiekis.

Nors patikimai prieinama vietinė generacija yra nepakankama tam, kad užsitikrintų didžiausių sistemos poreikį, tai kompensuos patikimos tarpusisteminės jungtys. Lietuva kol kas liks importuojančia šaliimi: po 2028 m., integravus 700 MW jūrinių vėjo elektrinių generaciją bei vykstant kitų atsinaujinančių energijos išteklių plėtrai, planuojama, kad 2030 m. bus pasiektas NENS keliamas tikslas – vietinė generacija bus pasigaminama apie 70 proc. elektros energijos poreikio.

Dujų rinkoje Baltijos šalių regione artimiausioje perspektyvoje svarbiausi pokyčiai yra susiję su Suomijos dujų rinkos integracija su Baltijos šalių regiono rinka. Nuo 2020 m. pradėjo veikti „Baltconnector“ dujotiekių jungtis tarp Suomijos ir Estijos, baigta Suomijos dujų rinkos liberalizacija, integruota Suomijos dujų prekyba regioninėje GET Baltic dujų biržoje. Regioninės rinkos plėtrai teigiamos įtakos taip pat turės 2021 m. pabaigoje pradėsianti veikti dujotiekių su Lenkija jungtis GIPL.

Numatoma, jog regioninė dujų rinka vystysis palaipsniui. Dėl bendros dujų rinkos nuo 2020 m. susitarė Latvija ir Estija, kurios kartu su Suomija nuo 2020 m. suformuos bendrą tarifų zoną. Lietuva toliau dalyvauja diskusijose su regiono partneriais, siekiant visų šalių dalyvavimo bendroje dujų rinkoje visoms šalims naudingomis sąlygomis.

Prognazuojama, kad kovos su klimato kaita kontekste, griežtėjantys Europos Sąjungos aplinkosaugos politikos reikalavimai, atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo skatinimas ir plėtra bei efektyvesnis energijos naudojimas, mažins gamtinių dujų vartojimą energetinėms reikmėms Lietuvoje.

Tačiau dėl ribotų pasirinkimo alternatyvų kai kuriose pramonės šakose, transporto sektoriaus segmentuose bei dėl konkurencingumo teikiant balansavimo, rezervavimo paslaugas šilumos ir elektros energijos sektoriuose, gamtinės dujos atliks svarbų vaidmenį, kaip pereinamojo laikotarpio energija, siekiant europinių ir nacionalinių šiltnamio efektą kuriančių dujų išmetimo mažinimo į atmosferą tikslų. Tuo pačiu dujos transportuojamos vamzdynais keisis – vis didesnę dalį turėtų sudaryti „žalios“ dujos: biometanas ir dujos, pagamintos žalios elektros energijos konversijos procese – vandenilis bei sintetinis metanas.

NENS Lietuva išsikėlė ambicingus tikslus, kuriais ženkliai prisidės prie Energetikos sąjungos, Jungtinių Tautų Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m., Paryžiaus susitarime nustatytų tikslų ir 2030 m. ES energetikos ir klimato politikos tikslų įgyvendinimo. Jais siekiama padidinti atsinaujinančių energijos išteklių dalį (įskaitant ir biometano bei kitų iš AEI pagamintų dujų) šalies bendrajame galutiname energijos suvartojime: 2020 m. iki 30 proc., 2030 m. – 45 proc., o nuo 2050 m. – 80 proc.

Numatoma, kad Lietuvos, kaip ir ES, energetikos sektoriuje dujos išliks svarbiu energijos ištekliu pereinamuoju į mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių technologijų ekonomiką laikotarpiu. 2020-2030 m. dujų poreikis šalyje sieks apie 20 TWh, iš jų daugiau kaip 50 proc. sudarys dujų kaip žaliavos poreikis trąšų gamybos pramonėje.

2019 m. pabaigoje Europos Komisija pristatė Europos žaliąjį susitarimą (angl. European Green Deal) – ambicingą projektą, kuris padėtų Europos piliečiams ir įmonėms pasinaudoti perėjimu prie tvarumo ir ekologijos. Priemonės, pateiktos kartu su pradiniu pagrindinių politikos kryptų planu, apima plataus masto išmetamųjų teršalų mažinimą, investicijas į pažangius mokslinius tyrimus ir inovacijas, natūralios Europos aplinkos išsaugojimą. Žaliajame susitarime iškeltas tikslas, kad 2030 m. lyginant su 1990 m. ES šiltnamio efektą kuriančių dujų išmetimas bus sumažintas 55 proc., o 2050 m. būtų pasiektas klimatui neutralus lygis.

2019 m. įvyko pirmasis technologiškai neutralus elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių aukcionas. Laimėtojai, plėtosiančiam vėjo jėgainių parko projektą, paskirtas 0,3 TWh metinis elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos kiekis, taikant 0 Eur/MWh kainos priedą. Tokie rezultatai rodo didėjantį investuotojų pasitikėjimą ir aiškią atsinaujinančių energijos išteklių konkurencingumo didėjimo tendenciją. Atsižvelgiant į ambicingus Lietuvos tikslus AEI srityje 2030 metams, EPSO-G grupei tai reiškia poreikį skirti

itin didelį dėmesį tinklų pasirengimo AEI integracijai klausimams.

Pirmąkart, kaip ir kitose ES valstybėse, 2019 m. parengtas ir patvirtintas Nacionalinis energetikos ir klimato srities (toliau – NEKS) veiksmų planas 2021 – 2030 metams. Jame įtraukti šalies įsipareigojimai bei tikslai dėl klimato kaitos mažinimo, didele dalimi liečiantys ir energetikos sektorių.

NEKS plane numatytos penkios svarbiausios kryptys, kuriomis siekiama mažinti poveikį klimatui: priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas, energijos vartojimo efektyvumas, energetinis saugu-

mas, energijos vidaus rinkos vystymas, mokslinių tyrimų plėtra bei inovacijų kūrimas. Šiame plane keliama įsipareigojimai bei tikslai bus aktualūs 2020 m. rengiant naują EPSO-G grupės strategiją iki 2030 m.

Svarbus veiksnys skatinant investicijas į patikimas ir konkurencingos vietinės energijos gamybos plėtrą ir elektros energetikos sistemos adekvatumo užtikrinimą bus kuriamas ilgalaikis pajėgumų mechanizmas, kuris padės užtikrinti patikimą Lietuvos elektros energetikos sistemos darbą ir pakankamą elektros energijos tiekimą saugumo lygį po 2025 metų.

2.3. Reguliacinė aplinka

EPSO-G grupės įmonių vykdomos elektros energijos ir gamtinių dujų perdavimo veiklos bei energijos išteklių ir dujų rinkų operatorių veiklos yra licencijuojamos. Licencijos suteikia išskirtines teises teikti perdavimo ir rinkų operatorių paslaugas Lietuvos Respublikos teritorijoje.

EPSO-G įmonių grupei priklausantys elektros energijos ir gamtinių dujų perdavimo sistemų operatoriai yra vieninteliai Lietuvoje, galintys teikti šias paslaugas. Jie veikia natūralios monopolijos sąlygomis, todėl jų vykdomų veiklų kainos yra valstybės reguliuojamos. EPSO-G grupei priklausančių energijos išteklių ir dujų rinkos operatorių nustatomi prekybos biržose įkainiai yra derinami su reguliuojančia institucija.

Reguliavimo funkciją ir licencijuojamos veiklos vykdymo priežiūrą Lietuvoje atlieka Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, kuri nuo 2019 m. liepos 1 d. po reorganizacijos ir sujungimo su Valstybine energetikos inspekcija pakeitė institucijos pavadinimą – „Valstybinė energetikos reguliavimo taryba“ (toliau – Taryba arba VERT).

Nuo reguliuojančios institucijos priimamų sprendimų tiesiogiai priklauso reguliuojamų EPSO-G grupės įmonių finansiniai rezultatai, skiriamos lėšos būtinoms veiklos sąnaudoms, investicijoms elektros ir dujų perdavimo sistemų patikimumui užtikrinti, taip pat galimybės strateginius projektus finansuoti nuosavomis ar skolintomis lėšomis.

Elektros energijos ir gamtinių dujų perdavimo kainos reguliuojamos nustatant viršutinę kainų ir (ar) pajamų ribas. Leidžiamą pajamų lygį sudaro pagrįstos būtinios sąnaudos, įskaitant protingumo kriterijų atitinkančią investicijų grąžą. Konkrečias paslaugų kainas, neviršijančias nustatytą viršutinę ribą, nustato paslaugų teikėjai.

Elektros energijos ir gamtinių dujų perdavimo paslaugų kainų ir (ar) pajamų viršutinės ribos nustatomos penkerių metų reguliavimo periodui, jos gali būti koreguojamos kai yra vieno ar kelių veiksnių, kuriais remiantis buvo nustatytas, reikšmingų pokyčių, įskaitant paslaugų apimtį, infliaciją, mokesčių, kitų objektyvių, nuo bendrovės nepriklausančių veiksnių. Elektros energijos perdavimo kainų viršutinės ribos gali būti koreguojamos ne dažniau kaip du kartus per metus, gamtinių dujų – vieng kartą per metus.

2018 m. pabaigoje buvo pakoreguota elektros energijos perdavimo paslaugos kainos viršutinė riba 2019 metams, o gamtinių dujų perdavimo pajamų lygio ir kainos viršutinė riba buvo nustatyta naujam 2019-2023 m. reguliavimo periodui.

2019 m. galiojo didesnės elektros energijos ir gamtinių dujų perdavimo kainos nei ankstesniais metais – vidutinė elektros energijos perdavimo kaina – 0,658 ct/kWh buvo 6,3 proc. didesnė, palyginti su 2018 m. Tai lėmė objektyvios priežastys – servitutų kompensacijos, auto-transformatorių perkėlimo sąnaudos bei išaugusios energijos kainai, didėjantys pirkimo kaštai savoms reikmėms ir sąnaudoms technologiniuose įrenginiuose padengti. O vidutinė ilgalaikių gamtinių dujų perdavimo paslaugų kaina Lietuvos vartotojų poreikiams – 1,17

Eur/MWh buvo 3,5 proc. didesnė, palyginti su 2018 metais. Dėl veiklos efektyvumo didinimo, modernių tinklo priežiūros technologijų taikymo bei iškastinio dalies leidžiamųjų pajamų lygmens priskyrimo trumpalaikėms paslaugoms, vidutinė ilgalaikių perdavimo paslaugų kaina 2019 m. nesiekia Komisijos nustatytos ribos.

2019 m. įgyvendinant 2017 m. kovo 16 d. Europos Komisijos Reglamentą (ES) 2017/460, kuriuo nustatomas suderintos gamtinių dujų perdavimo tarifų struktūros tinklo kodeksas (TAR NC), nuostatas, Taryba, anksčiau nei įprastai, 2019 m. birželio 10 d. nustatė „Amber Grid“ gamtinių dujų transportavimo gamtinių dujų perdavimo sistema paslaugų pajamų viršutinę ribą, galiosiančią nuo 2020 m. sausio 1 d. – 36,1 mln. eurų per metus.

„Amber Grid“, neviršijant šio pajamų lygio, nustatė konkrečias gamtinių dujų perdavimo paslaugų kainas, įgaliosiančias nuo 2020 m. sausio 1 d., kurias 2019 m. spalio 10 d. patvirtino Taryba. 2020 m. taikoma vidutinė perdavimo paslaugų kaina Lietuvos vartotojų poreikiams (vertinant ilgalaikes ir trumpalaikes paslaugas), palyginus su 2019 metais taikoma vidutine kaina, vidutiniškai sumažėjo kiek daugiau nei 16 proc. – iki 1,22 Eur/MWh.

2019 m. spalio 2 d. Taryba patvirtino 0,814 ct/kWh elektros energijos perdavimo aukštos įtampos tinklais paslaugos kainos viršutinę ribą, kuri įsigaliojo nuo 2020 m. sausio 1 dienos. Neviršinat šios ribos bei atsižvelgiant į Tarybos 2019 m. spalio 18 d. sprendimą dėl elektros energijos sisteminių paslaugų kainos, „Litgrid“ nustatė elektros energijos perdavimo paslaugų kainas ir jų taikymo tvarką, kurią, kaip numatyta teisės aktuose, 2019 m. spalio 31 d. paskelbė Taryba.

Nuo 2020 m. sausio 1 d. patvirtinta vidutinė elektros energijos perdavimo paslaugos kaina padidėjo beveik 24 proc. iki 0,814 ct/kWh. Šiam padidėjimui didžiausią įtaką turėjo tai, kad 2019 m. „Litgrid“ leidžiamų pajamų dydis buvo mažinamas nustatytu investicijų grąžos pajamų viršijimo dydžiu už ankstesnius laikotarpius.

Sisteminių paslaugų kaina nuo 2020 m. sausio 1 d. didėjo beveik 28 proc. – iki 0,785 ct/kWh. Esminės priežastys, lėmusios šios kainos pokytį, yra sąnaudos, reikalingos užtikrinti elektros energetikos sistemos izoliuotą darbą visus metus, taip pat ankstesniu laikotarpiu „Litgrid“ faktiškai patirtos, bet ankstesniu laikotarpiu neįvertintos kainoje, Lietuvos elektrinės 7 bloko išlaikymo ir konservavimo sąnaudos bei Lietuvos elektrinės 7-8 blokų išlaikymo ir konservavimo sąnaudos, skirtos Baltijos šalių izoliuoto darbo bandymui atlikti.

Atsižvelgdama į „Baltpool“ faktines ankstesnių metų veiklos sąnaudas ir planuojamas trejų metų prekybos apimtis, 2019 m. spalio 30 d. VERT suderino naują prekybos biokuro biržoje įkainį – 0,48 Eur/tne. Palyginus su anksčiau galiojusiu įkainiu, nuo 2019 m. lapkričio 1 d. galiojantis naujasis įkainis yra 21,3 proc. mažesnis. Tai labiausiai lėmė „Baltpool“ 2017–2018 m. uždirbtos pajamos vykdančią aktyvią prekybą biokuro biržoje, todėl ši suma grąžinama mažinant paslaugų kainą biržos dalyviams.

STRATEGINIAI TIKSLAI

3. STRATEGINIAI TIKSLAI

3.1. Strategijos kryptys

2019 m. EPSO-G grupės strateginės kryptys nesikeitė - buvo tęsiamas 2018 m. atnaujintos strategijos tikslų įgyvendinimas, telkiant dėmesį keturioms veiklos kryptims. Tai regioninės veiklos vystymas

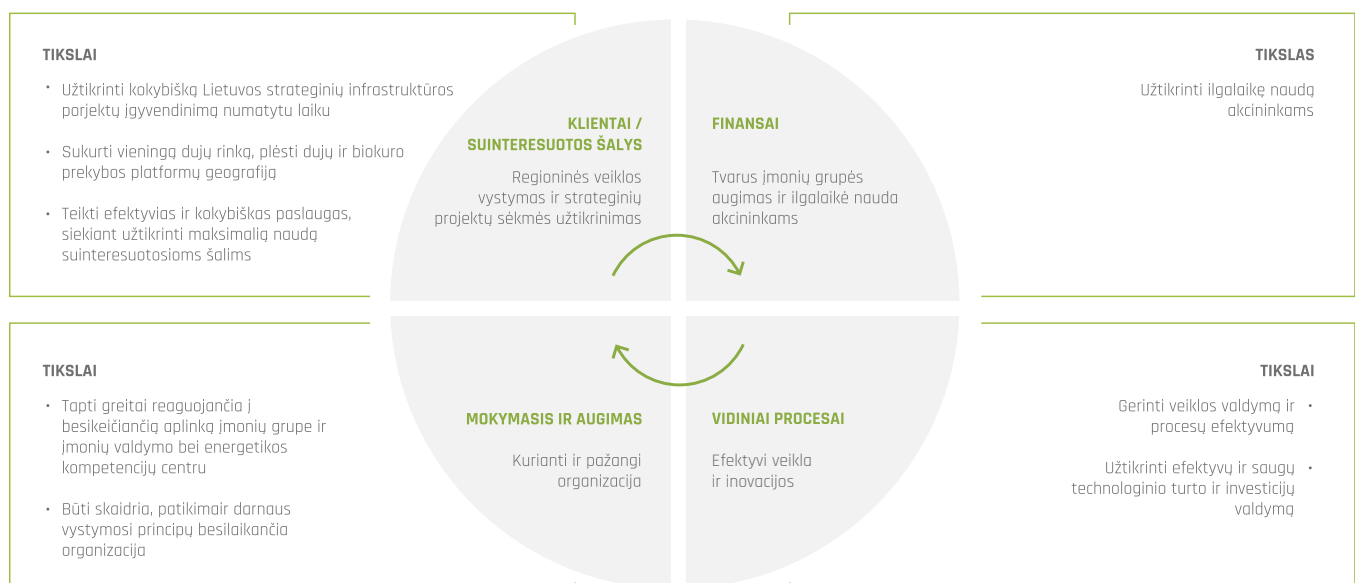
ir strateginių projektų sėkmės užtikrinimas, tvarus įmonių grupės augimas ir ilgalaikė nauda akcininkams, efektyvi veikla ir inovacijos bei kuriančios ir pažangos organizacijos sukūrimas.

3.2. Strategijos tikslai ir jų įgyvendinimas

EPSO-G strateginės kryptys atitinka vienintelio akcininko - energetikos ministerijos - lūkesčių laiške suformuluotus tikslus. Laiške nurodyti įmonių grupės veiklos vertinimo rodikliai, atskaitomybė bei

akcininkui svarbios užduotys. Akcininko lūkesčių laiškas yra skelbiamas EPSO-G tinklalapyje „Tikslai ir atskaitomybė“ skiltyje.

3.2.1. Strateginių projektų įgyvendinimas

EPSO-G grupė elektros ir gamtinių dujų sektoriuje įgyvendina strateginius energetikos projektus, nuo kurių sėkmės priklauso Lietuvos ir Baltijos regiono energetikos bei geopolitinė perspektyva bei verslo konkurencingumas.

Siekiant svarbiausio tikslo - integracijos į bendrą Europos energetikos sistemą, elektros ir gamtinių dujų sektoriuose įgyvendinami reikšmingi projektai:

- Baltijos šalių sinchronizacija su kontinentinės Europos tinklais - pagrindinis tikslas yra iki 2025 m. pritaikyti Europos sąjungos teisinę bazę elektros rinkos, elektros sistemos valdymo ir plėtos srityse, bei eliminuoti politizuojamą ir diskriminuojančią sistemos valdymo praktiką. Baltijos šalių sinchroninis darbas su KET yra svarbus politiniais ir techniniais aspektais: sistemos valdymas pagal nediskriminuojančius, su kitais PSO suderintus principus, atitinkančius ES trečiojo energetikos dokumentų paketo reikalavimus; lygiavertės konkurencijos su trečiosiomis šalimis elektros rinkoje galimybės; sąlygos prekiauti ir užsi-

tikrinti elektros energijos rezervus bendroje Europos rinkoje; decentralizuotas, pagal elektrinių technologines galimybes vykdomas dažnio reguliavimas, kuris užtikrins didesnę Baltijos šalių EES savarankiškumą.

- Dujotiekio tarp Lenkijos ir Lietuvos statyba (GIPL) - tai gamtinių dujų infrastruktūra, sujungianti Lenkijos bei Lietuvos, o tuo pačiu ir Baltijos šalių bei Suomijos gamtinių dujų perdavimo sistemas su Europos Sąjungos (ES) sistema. Gamtinės dujos jungtims galės tekėti abiem kryptimis. GIPL dujotiekis drieksis nuo Jauniūnų dujų kompresorių stoties (DKS) Širvintų rajone iki Holovčycių DKS Lenkijos pusėje. Planuojama jungti tarp Lenkijos ir Lietuvos nutiesti iki 2021 m. pabaigos.

Abu projektus Europos Komisija yra pripažinusi Europai svarbiais projektais (angl. Projects of Common Interest, PCI).

Išsami informacija apie šiuos projektus bei jų įgyvendinimo pažangą pateikta 3.4 skyriuje „Reikšmingų infrastruktūros projektų santrauka“.

3.2.2. Rinkų plėtra

Bendra Baltijos šalių dujų rinka yra strateginis Lietuvos interesas. Tai svarbu siekiant mažinti su iki šiol stebėtu mažėjančiu dujų perdavimo infrastruktūros naudojimo lygiu susijusią riziką.

2019 m. buvo tęsiamos derybos dėl specialių Lietuvos dalyvavimo bendroje rinkoje sąlygų pagal formulę „3+1“ bei Lietuvos įsitraukimo į bendrą Baltijos šalių ir Suomijos rinką. Lietuva kryptingai siekia integracijos į bendrą Baltijos šalių ir Suomijos dujų rinką, tačiau nuosekliai laikosi pozicijos, kad integracija turi vykti visoms šalims naudingomis sąlygomis. Bendrą rinkos vystymo veiksmų plano projektą, galiosiantį nuo 2020 metų, dėl prisijungimo prie bendros Latvijos-Estijos-Suomijos rinkos nuo 2022 metų, planuojama parengti pirmąjį 2020 m. ketvirtį.

2019 m. kovo mėn. buvo paskelbta vieša konsultacija dėl Lietuvos gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriaus teikiamų paslaugų kainų nustatymo metodikos (pagal 2017 m. kovo 16 d. Europos Komisijos Reglamentą (ES) 2017/460, kuriuo nustatomas suderintos gamtinių dujų perdavimo tarifų struktūros tinklo kodeksas (TAR NC), reikalavimus), kur viešai paskelbtas Lietuvos pasiūlymas siekiant integracijos: i) taikyti nulinę kainą dujų jungtyje su Latvija (tiek iš Lietuvos, tiek iš Latvijos pusės). ii) dujų įleidimo taške pasienyje su Baltarusija kainas suvienodinti su regioninių partnerių Latvijos, Estijos ir Suomijos numatoma taikyti dujų įleidimo kaina. iii) taikyti 75 proc. nuolaidą kainai Klaipėdos SGD terminalo dujų įleidimo taške. Nors šis Lietuvos siūlymas buvo teigiamai įvertintas ES Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros (ACER), FINESLAT atstovai informavo, kad dėl per trumpų terminų nemato susijungimo galimybes per nulinės kainos taikymą LT-LV taške nuo 2020 m. Atsižvelgiant į tai, buvo nustatytos gamtinių dujų perdavimo kainos 2020 m. netaikant nulinio tarifo LT-LV taške. Tačiau, prisitaikant prie zonos, buvo nuspręsta taikyti vienodus tarifus įėjimo į LT taškuose su BY ir su LV, o, siekiant sudaryti kuo geresnes sąlygas rinkos dalyviams pasinaudoti SGD terminalu, o taip pat didinti konkurencinį spaudimą dujų rinkos kainoms, Klaipėdos įėjimo taške taikyti 75 proc. nuolaidą.

„Amber Grid“ patronuojamos GET Baltic gamtinių dujų birža de facto tapo regionine, kai kartu su Baltijos šalių perdavimo sistemos operatoriais įgyvendino pirmąjį inovatyvų sprendimą - prekybos modelį, kuriuo buvo integruotas nacionalinės Lietuvos, Latvijos ir Estijos gamtinių dujų rinkos.

2019 m. GET Baltic aktyviai veikė, siekiant įgyvendinti strategijoje numatytą dar vieną gamtinių dujų rinkai svarbų žingsnį - plėsti veiklos geografines ribas į kitas Šiaurės Europos šalis ir nuo 2020 m. sausio 1 d. įsteigti naują prekybos aikštelę Suomijoje, taip prisidedant prie didesnės Suomijos ir Baltijos šalių dujų rinkų integracijos.

Atlikusi reikiamus parengiamuosius darbus, 2020 m. sausio 1 d. Lietuvos, Latvijos ir Estijos rinkose veikianti regioninė dujų birža GET Baltic pradėjo veiklą Suomijoje, tapdama viena regionine prekybos platforma Baltijos šalių ir Suomijos dujų rinkos dalyviams.

Suomijos dujų rinkos dalyviams suteikta galimybė prekiauti trumpalaikių ir ilgalaikių sandorių rinkose, taip pat pasinaudoti netiesioginių pajėgumų paskirstymo modeliu, kuris veikia kaip integruotos prekybos modelis. Tai prisidės prie kainų konvergencijos regione bei palengvins tarpvalstybinę prekybą tarp Suomijos ir Baltijos šalių dujų rinkų. Per 2019 metus taip pat atlikti elektroninės prekybos sistemos pakeitimai, pritaikant ją veikimui bendroje Latvijos ir Estijos zonoje nuo 2020 m. sausio 1 d.

„Baltpool“, tapusi Lietuvos biokuro prekybos centru, užtikrinančiu biokuro tiekimo stabilumą konkurencine kaina, įtraukiančiu į tiekimo grandinę ir smulkiuosius biokuro tiekėjus, taip skatinančiu tvarią biokuro rinkos plėtrą, adaptavusi prie konkrečios šalies poreikių rinkos platformą ir jau pradėjusi veiklą regioninėje rinkoje - sukūrusi visas sąlygas naudotis biržos platforma paslaugomis Latvijos, Danijos, Estijos ir Suomijos rinkos dalyviams, tęsia geografinę plėtrą ir pristato biržos galimybes ir naudas Švedijos ir Lenkijos suinteresuotoms šalims.

2019 m. „Baltpool“ aikštelėje užsiregistravo du Lenkijos biržos dalyviai (Enea Trading Sp.z o.o. ir ECCO WOOD SP.Z O.O.) bei Švedijos įmonė Ekman, nusprendusi biržoje įregistruoti įmonės Danijos padalinį - Ekman Denmark ApS, kuris užsiima aktyvia prekyba.

Pradėti vykdyti šilumos aukcionai ir prekyba apvaliąja mediena. Sukurtas ir pradėtas skelbti medienos skiedrų kainų indeksas BALPOOL WOOD CHIPS SPOT LITHUANIA (BWCS Lithuania), skirtas rinkos dalyviams objektyviai įvertinti esamą situaciją rinkoje ir stebėti biokuro kainos pokyčius bei tendencijas. Indekso reikšmė jau tapo patogia priemone dvišalių kontraktų ir įmonių vidaus sandorių kainodarai, rinkos tyrimams ir kt. Šia linkme žengiama ir medienos rinkoje.

3.2.3. Efektyvios ir kokybiškos paslaugos

Didžiausią naudą Lietuvos energijos vartotojams energijos perdavimo sistemos operatoriai suteikia sukurdami palankias sąlygas energijos perdavimui į rinką iš įvairių šaltinių. Tinkamos infrastruktūros ir aiškių pasinaudojimo ja taisyklių sukūrimas atveria vartotojams galimybę paprastai ir patogiai keistis energija.

Atsižvelgiant į tai, keliamas tikslas sukurti veikiančias harmonizuotas pasinaudojimo gamtinių dujų perdavimo sistema sąlygas Baltijos šalyse 2020 m., elektros sektoriuje užtikrinti tarp sisteminių jungčių prieinamumą (be trečiųjų šalių poveikio) ≥ 90 proc.. Taip pat, norint užtikrinti Lietuvos elektros energetikos sistemos adekvatumą, bendradarbiaujant su atsakingomis institucijomis, siekiama, sukurti galios rinkos mechanizmus, kurie skatintų subalansuotas investicijas į patikimai prieinamas vietinės generacijos vystymą ir (ar) esamos išlaidų mažinimą.

Kaip nurodyta aukščiau, „Amber Grid“, siekdamas regioninės rinkos integracijos, nustatė gamtinių dujų perdavimo paslaugų kainas, sudarančias palankias sąlygas rinkos dalyviams pasinaudoti SGD terminalu - 2020 metams patvirtinta 75 proc. nuolaida perdavimo paslaugų kainai Klaipėdos įleidimo taške. Taip pat, siekiant didinti pasinaudojimo perdavimo sistema paprastumą ir lankstumą bei skatinti regioninės dujų rinkos vystymąsi, perdavimo paslaugų kainas įleidimo taškuose buvo harmonizuotas su įleidimo kainomis kaimyninėse tarifu zonoje, apimančioje Latviją, Estiją ir Suomiją, be to įleidimo taškuose ir išleidimo taške su Latvija 2020 m. taikomi žemesni trumpalaikiai

paslaugų kainų daugikliai, palyginti su taikomais 2019 metais.

Atlikus elektros energijos jungties su Švedija „Nord Balt“ movų keitimo remonto darbus, 2019 m. ši jungtis veikė stabiliai ir 2019 metais buvo užtikrintas 97,6 proc. prieinamumas rinkai. Jungties su Lenkija „LitPol Link“ prieinamumas buvo 97,9 proc., palyginti su 95 proc. keliamu tiksliniu rodikliu.

Elektros perdavimo sistemos operatorius vertina Lietuvos elektros energetikos sistemos adekvatumą.

Atsižvelgiant į šio vertinimo rezultatus, Lietuvoje įgyvendinamas projektas, kurio tikslas - sukurti ir taikyti pajėgumų mechanizmą, kuris užtikrintų skaidrią, technologiškai neutralią ir konkurenciją pagrįstą sistemą, kurios pagalba valstybė skatintų nepertraukiamai prieinamas, lanksčias ir greitai aktyvuojamas elektros energijos gamybas, kaupimo ir reguliavimo apkrova pajėgumus, būtinus užtikrinti patikimą elektros energijos tiekimą šalyje po 2025 m.

Šio projekto apimtyje 2019 m. parengta ilgalaikio pajėgumų mechanizmo sukūrimo Lietuvoje koncepcija, kuri turėtų tapti pagrindu kuriant pajėgumų mechanizmą Lietuvoje. 2019 m. gruodžio mėn. LRV pritarė koncepciją įgyvendinantiems Elektros energetikos įstatymo pakeitimams; įstatymo pakeitimų projektas bus svarstomas LRS 2020 m. pirmą pusmetį. Planuojama, kad pirmasis pajėgumų mechanizmo aukcionas įvyks antrą 2020 m. pusmetį.

3.2.4. Tvarus augimas ir ilgalaikė nauda

Tvaraus įmonių grupės augimo ir ilgalaikės naudos akcininkams užtikrinimo kryptyje numatytas finansinis tikslas - nuosavo kapitalo grąžos rodiklis. Jis parodo kaip efektyviai EPSO-G grupės veikloje naudojamas akcininkų investuotas kapitalas.

EPSO-G grupės finansinis tikslas suformuotas atsižvelgiant į tai, kad grupės veikla tiesiogiai priklauso nuo reguliavimo principų bei valstybės interesus užtikrinančių strateginių infrastruktūros projektų įgyvendinimo.

3.2.5. Efektyvus veiklos ir procesų valdymas

Efektyvus ir vienodais principais pagrįstas veiklos ir finansų valdymas Grupės lygiu užtikrinamas diegiant vienodas veiklos ir finansų valdymo praktikas. Įgyvendinant gerosios valdysenos sistemą, Grupėje taikoma korporatyvinio valdymo politika. Tai vienas svarbiausių grupės dokumentų, įtvirtinantis bendrą gerosios valdysenos praktiką, kuri remiasi bendradarbiavimu bei sprendimų priėmimo procesų aiškumu ir skaidrumu.

EPSO-G dokumentai, nustatantys pagrindinius integruoto veiklos ir finansų valdymo principus įmonių grupėje, kiti dokumentai arba jų santraukos skelbiami EPSO-G internetinėje svetainėje: www.epsog.lt „Veiklos politikos“ skiltyje.

Siekiant didinti valdymo bendrovės kuriamą vertę Grupės bendrovėms ir akcininkui, nustatius prioritетines funkcines sritis ir paskyrus Grupės ir bendrovių funkcinių sričių kuratorius, Grupėje tęsiamas funkcinio kuravimo modelio įgyvendinimas.

Svarbu pažymėti, kad nuo 2019 m. EPSO-G grupėje skiriamas patvirtintas dėmesys inovatyviems sprendimams, kurie prisideda prie Grupės veiklos efektyvumo didinimo bei iššūkių, susijusių su veiklos aplinkos pokyčiais, suvaldymo. 2019 m. pabaigoje nuspręsta įkurti Inovacijų ir plėtros komitetą - patariamąjį EPSO-G valdybos organą,

Siekiamo, kad EPSO-G vidutinė nuosavo kapitalo grąža būtų didesnė nei Lietuvos vyriausybės keliamas tikslas 2019-2021 m. laikotarpiui - 5,7 procento. Šis rodiklis yra mažesnis, palyginti su praėjusiam trijų metų laikotarpiui nustatyta 8,8 proc. grąža. Tokiam sprendimui didžiausios įtakos turėjo Tarybos taikomi reguliavimo principai, kuriais siekiama nustatyti būtinuosius sąnaudoms, taip pat ir investicijų grąža, pagrįstas kainas vartotojams ir kurti sąlygas didesniai šalies ūkio konkurencingumui.

veikiantį grupės mastu, kuris teiks išvadas, nuomones, rekomendacijas ar pasiūlymus valdybai dėl inovacijų skatinimo, plėtros, grupės veiklos efektyvumo didinimo. Inovatyviais sprendimais bus siekiama prisidėti prie Grupės, bendrovių, o taip pat Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos įgyvendinimo.

2019 m. inicijuotas projektas, kurio apimtyje bus analizuojami 2020-2050 metų Lietuvos elektros energetikos sistemos raidos ir elektros rinkos scenarijai pagal nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje numatytus tikslus bei įvertintos įgyvendinimo galimybės, taip pat atliekama Power to Gas (P2G) ir vandenilio technologijų pritaikymo Lietuvoje galimybių analizė.

Siekiant efektyviai ir tvariai vykdyti grupę iš Energijos vartojimo efektyvumo įstatymo kylančius energijos vartojimo efektyvumo Lietuvoje didinimo tikslus, 2017 m. spalį EPSO-G grupės įmonės ir Energetikos ministerija pasirašė susitarimą dėl veiksmų ir priemonių, padėsiančių šalies vartotojams sutaupyti 269 GWh (0,27 TWh) energijos. 2018 m. buvo įvertinta, kad Grupės įmonėms nustatyti sutaupymai yra pasiekti, todėl analizuojamas galimos energijos vartojimo efektyvumo kryptys nuo 2020 m.

3.2.6. Efektyvus ir saugus technologinio turto ir investicijų valdymas

EPSO-G grupės tikslas technologinį turtą bei investicijas valdyti efektyviai ir racionaliai. Grupės įmonėse, valdančiose technologinį turtą – „Amber Grid“ ir „Litgrid“ taikoma bendrai sutartus turto valdymo principus nustatanti Grupės Technologinio turto vystymo ir eksploatavimo politika. 2018-2019 m. gamtinių dujų ir elektros

perdavimo sistemos operatoriai įdiegė turto valdymo sistemą, leidžiančią sistemiškai kaupti informaciją apie turtą ir jo būklę sukuriant skaitmeninę duomenų bazę. Siekiama, kad technologinio turto valdymas būtų grįstas duomenų ir rizikos vertinimu, gerėja turto valdymo praktika bei atitiktų ISO 55000 standarto reikalavimus.

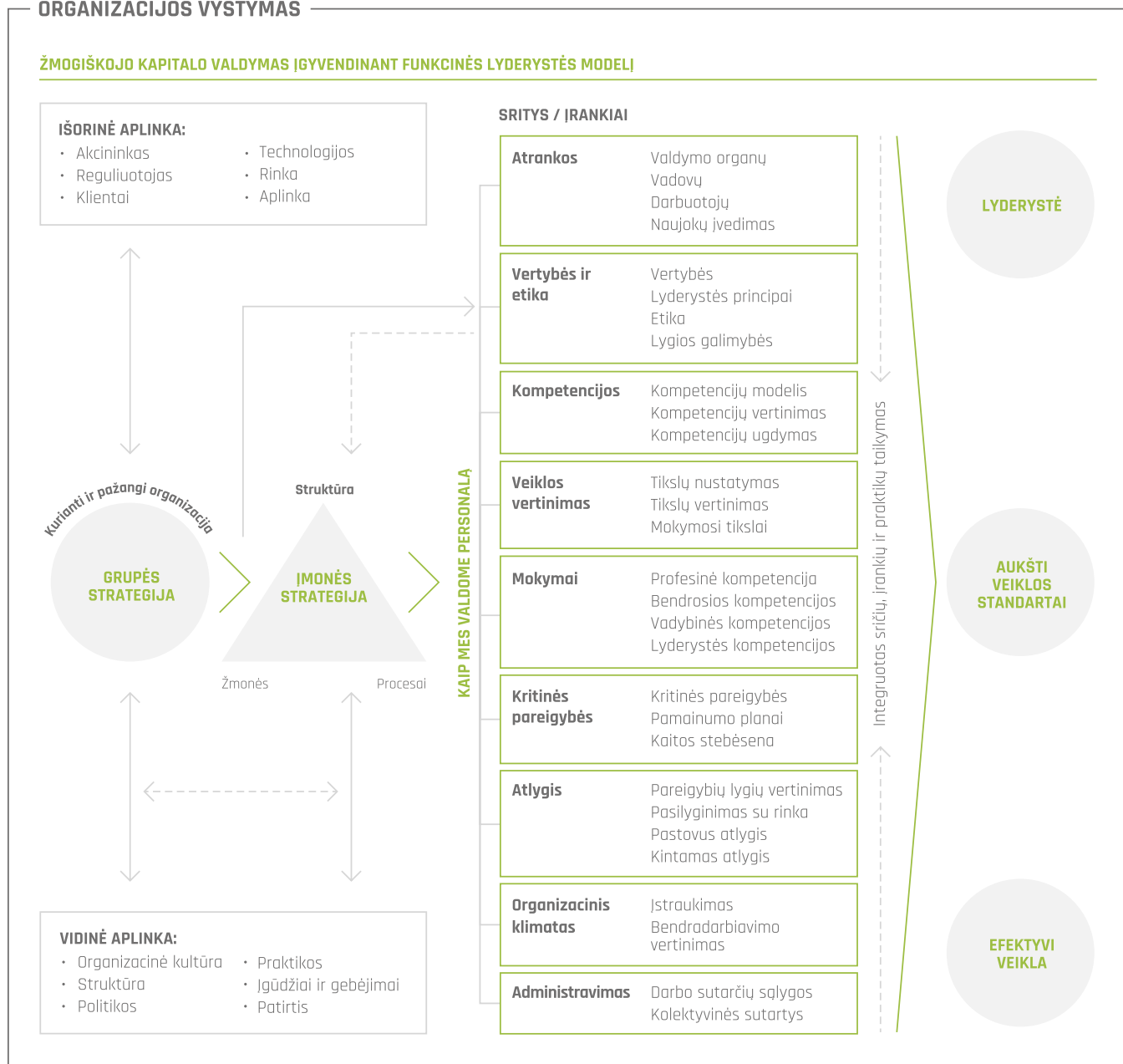
3.2.7. Greitai reaguojanti į besikeičiančią aplinką įmonių grupė ir energetikos kompetencijų centras

Greitas, kokybiškas sprendimų priėmimas ir reagavimas į besikeičiančią aplinką – tai, kas lemia užsibrėžtų strateginių tikslų įgyvendinimo sėkmę. EPSO-G grupės įmonėse dirba aukštos kvalifikacijos darbuotojai, sukaupia tarptautinių projektų įgyvendinimo praktinę patirtis.

EPSO-G grupėje žmogiškųjų išteklių valdymo strategija ataskaitiniu laikotarpiu buvo nukreipta į kompetencijų išlaikymą, vystymą ir naujų pritraukimą.

ORGANIZACIJOS VYSTYMAS

ŽMOGIŠKOJO KAPITALO VALDYMAS ĮGYVENDINANT FUNKCINĖS LYDERYSTĖS MODELĮ

2019 m. buvo tęsiamas kompetencijų vertinimo modelio diegimas EPSO-G valdymo bendrovėje ir kitose Grupės įmonėse: surengtos strateginės kompetencijų modeliavimo sesijos „Litgrid“, „Amber Grid“,

„Tetas“, parengti šių įmonių kompetencijų modeliai. Taip pat siekiant nustatyti aiškias Grupės darbuotojų profesinės kompetencijos augimo kryptis ir sritis parengtas Grupės mokymų politikos projektas.

3.2.8. Skaidri, patikima ir darnaus vystymosi principų besilaikanti organizacija

Aukščiausių profesinės etikos standartų laikymasis, nuolatinis visuomenės informavimas apie vykdomus strateginius projektus, rinkos tendencijos, teikiamas paslaugas, finansinius rezultatus - rodikliai, parodantys, kad organizacija yra atskaitinga, atvira ir patikima.

Tam Grupėje vadovaujamosi EPSO-G grupės įmonių skaidrumo ir komunikacijos politika, akcentuojanti atskaitingumą interesų turėtojams. Grupės komunikacijos strategijoje pasiskirstyta atsakomybėmis ir numatytas komunikacijos periodiškumas, turinys bei atsakingi asmenys.

EPSO-G - energetikos įmonių grupė didelę reikšmę teikia atsakomybei visuomenei ir aplinkai, kurioje veikiama, todėl nuolatos vertina vykdomų veiklų poveikį aplinkai, taikomos taršos prevencijos

priemonės, ne tik racionaliai naudojant būtinuosius materialinius išteklius, bet ir ugdant darbuotojų kompetencijas bei atsakingą požiūrį į savo darbą, aplinkos apsaugą ir skatina dalintis sukaupta patirtimi tarp Grupės įmonių. EPSO-G 2019 m. Valdymo koordinavimo centro Stebėsenos ir programų agentūros (SIPA) gerojo valdymo indekse pagal atskaitingumo dimensiją EPSO-G pelnė aukščiausią „A+“ įvertinimą ir buvo pripažinta lydere skaidrumo kategorijoje tarp valstybės valdomų įmonių. Vadovaujamosi patvirtinta Socialinės atsakomybės politika, kuria remiantis periodiškai rengiamos ir viešai skelbiamos Grupės socialinės atsakomybės pažangos ataskaitos.

Siekiant užtikrinti korporacinės socialinės atsakomybės sistemą, 2019 m. dėmesys skirtas sukurto kontrolės sistemos analizei ir įvertinimui bei atitikties valdymo modelio sukūrimui.

3.3. Veiklos ir finansiniai tikslai

Remiantis akcininko lūkesčių laiške nurodytomis ir strategijoje patvirtintomis kryptimis, EPSO-G valdyba valdymo bendrovei išklė šiuos 2019 m. veiklos tikslus.

Metiniai tikslai

STRATEGINIS TIKSLAS	METINIS TIKSLAS	SIEKIAMAS RODIKLIS
Užtikrinti kokybišką strateginių infrastruktūros projektų įgyvendinimą numatyto laiku	Įgyvendinant Lietuvos elektros energetikos sistemos parengimo sinchroniniam darbui su kontinentinės Europos tinklais (KET) programą užtikrinimas: 1. Programos rizikų suvaldymas, kad būtų pasiektos gairės: pasirašyta sujungimo sutartis (Connection agreement) ir suderintas prijungimo sąlygų katalogas (Catalog of measures); 2. Projekto finansavimo modelio atnaujinimas ir palaikymas; 3. Komunikacijos plano parengimas ir įgyvendinimas.	Kiekybinis rodiklis - įgyvendinimas 100% pagal kiekvienam rodikliui priskiriamą svorį: 1. Pasiektos plano gairės: pasirašyta sujungimo sutartis (Connection agreement) ir suderintas prijungimo sąlygų katalogas (Catalog of measures) - 50%; 2. Palaikomas ir laiku atnaujinamas projekto finansavimo modelis - 25%; 3. Parengtas ir įgyvendinamas komunikacijos planas - 25%.
	Įgyvendinant dujotiekių jungties tarp Lenkijos ir Lietuvos statybos Lietuvos teritorijoje projektą užtikrinamas rizikų valdymas, kad būtų tinkamai atliktos pirkimų dėl vamzdžių tiekimo ir rangos darbų sutartys.	Sudarytos vamzdžių pirkimo ir rangos sutartys, parengtas rangos sutarties įgyvendinimo grafikas ir atlikti grafike 2019 m. numatyti veiksmai.
Sukurti vieningą dujų rinką, plėsti dujų ir biokuro prekybos platformų geografiją bei vystyti elektros rinkos integraciją	Įgyvendinama tarptautinė Grupės įmonių plėtra: 1. BALTPool prekybos aikštelės veiklai Švedijoje ir Lenkijoje pasirengimas; 2. Eksportuojamos TETAS paslaugos bent į vieną užsienio rinką; 3. GET Baltic prekybos aikštelės įsteigimui Suomijoje pasirengimas.	Kiekybinis rodiklis - įgyvendinimas 100% pagal kiekvienam rodikliui priskiriamą svorį: 1. BALTPool prekybos aikštelėje užsiregistravę bent po 1 biržos dalyvį iš Švedijos ir Lenkijos - 33%; 2. TETAS pajamos iš užsienio rinkos - 0,5 mln. EUR - 34%; 3. Techniškai pasirengta GET Baltic prekybos aikštelės veikimui Suomijoje - 33%.
Tapti greitai reaguojančia į besikeičiančią aplinką įmonių grupe ir energetikos kompetencijų centru	Projektų ar veiklų, prisidedančių prie Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos įgyvendinimo, inicijavimas. Valdymo bendrovės kuriamas vertės didinimas.	Atlikta idėjų ar galimų veiklos krypčių analizė ir inicijuotas bent vienos idėjos įgyvendinimo projektas ar sukurtas verslo planas. Kiekybinis rodiklis - įgyvendinimas 100% pagal kiekvienam rodikliui priskiriamą svorį: 1. Valdymo bendrovės kuriamas vertės teigiamas pokytis nuo 8,7% (2018 m.) iki 10% (2019 m.) - 50%; 2. Grupės įmonėse įgyvendintos per 2019 m. numatytos įgyvendinti politikos - 25%; 3. Siekiant efektyvumo suplokštinta Grupės struktūra - 25%.
Užtikrinti ilgalaikę naudą akcininkams	Nuosavybės grąžos rodiklis (ROE) 2019-2021 m. - 5,7% (2019 - 0,4%; 2020 - 9,5%; 2021 - 7,1%)	ROE 2019 m. ≥ 0,4%

Už nustatytų tikslų įgyvendinimą EPSO-G generalinis direktorius yra atskaitingas valdybai. Bendrovei keliami veiklos finansiniai ir nefinansiniai tikslai yra tapatūs EPSO-G generalinio direktoriaus tikslams.

Valdymo bendrovės valdyba kiekvienais metais atlieka tikslų pasiekimo įvertinimą. Jo rezultatas lemia kintamos atlygio dalies dydį, neviršijantį atlygio politikoje nustatytos proporcijos.

2019 m. EPSO-G centralizuoto vidaus audito padalinys atliko visų Grupės įmonių 2018 m. veiklos tikslų įgyvendinimo patikimumo įvertinimą. Išvados buvo pateiktos tikrintų įmonių vadovybei bei valdyboms, taip pat EPSO-G valdybai bei Audito komitetui.

EPSO-G valdymo bendrovei iškelti tikslai, valdybos vertinimu, 2019 m. buvo įvykdyti 92,5 proc.

EPSO-G 2020 m. veiklos tikslai

METINIS TIKSLAS	SIKINTAS RODIKLIO DYDIS	TIKLO SVORIS	MATAVIMO VIENETAI	NUSTATYTAS RODIKLIO DYDIS
Energetikos kompetencijų centro praktinės išvystymas	Išgrynintos Grupės propritetinės kompetencijų sritys (pvz. dujų, elektros rinkų efektyvus vystymas, atsinaujinančių integracija, darni tinklo plėtra, energetikos sistemos adekvatumas, inovacijos) ir parengtas kompetencijų centro veiklos planas ir atlikti veiklos plane 2020 m. numatyti veiksmai.	20%	proc.	100%
Grupės įmonių strateginių projektų įgyvendinimo valdymas	1. Sinchronizacijos su KET programos projektų tarpinių gairių vykdymas laiku (vėlavimas neviršija tolerancijos ribų) - rodiklio svoris 20%; 2. Palaikomos ir laiku atnaujinamos Sinchronizacijos su KET finansavimo modelis - rodiklio svoris 20%; 3. GIPL projekto tarpinių gairių vykdymas laiku (vėlavimas neviršija tolerancijos ribų) - rodiklio svoris 20%; 4. Įkurta Grupės PMO (Project Management Office), kuris veikia kaip Grupės projektų valdymo kompetencijų centras - rodiklio svoris 40%.	30%	proc.	100%
Įgyvendinama Grupės įmonių plėtra: 1. BALTPool prekybos apimčių užsienio rinkose didinimas; 2. TETAS veiklos AEI įrengimo ir/ar eksploatavimo srityje vystymas; 3. Naujų GET Baltic biržos produktų bei paslaugų vystymas.	1. BALTPool pajamų augimas iš užsienio siekia ne mažiau nei 90% lyginant su 2019 m. - rodiklio svoris 33%; 2. Parengtas ir patvirtintas TETAS ilgalaikis veiklos planas AEI srityje - rodiklio svoris 34%; 3. Atlikta Europos žaliavų biržų produktų ir paslaugų analizė ir priimti sprendimai dėl identifiкуotų naujų produktų ir (ar) paslaugų vystymo GET Baltic biržoje - rodiklio svoris 33%.	15%	proc.	100%
Projektų ar veiklų, tiesiogiai susijusių su IT funkciniu Veiklos planu, inicijavimas	Inicijuoti ir patvirtinti trys skaitmenizavimo projektai / priemonės grupės įmonėse.	10%	proc.	100%
Valdymo bendrovės kuriamos vertės didinimas	1. Grupės įmonėse įgyvendintos per 2020 m. numatytos įgyvendinti politikos - rodiklio svoris 30%; 2. Parengta Grupės strategija 2030 ir grupės mastu nustatyti ilgalaikiai darnumo tikslai ir rodikliai - rodiklio svoris 70%.	15%	proc.	100%
Nuosavybės grąžos rodiklis (ROE)	ROE 2020 m. $\geq$ 12,5%	10%	proc.	100%

VISO: 100%

3.4. Reikšmingų infrastruktūros projektų santrauka

3.4.1. Elektros energetikos sistemos parengimas sinchroniniam darbui su kontinentinės Europos tinklais

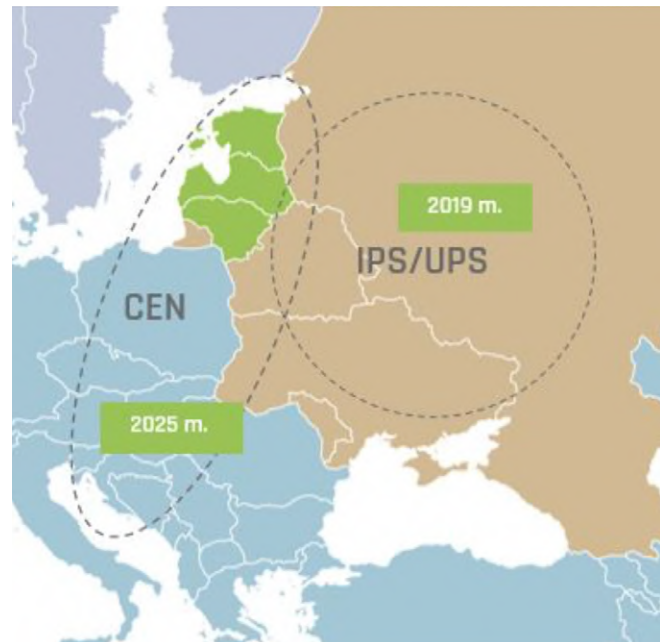
Baltijos šalių sinchronizacija elektros perdavimo tinklais yra strateginis Lietuvos energetinio saugumo projektas, kurį įgyvendinus, Baltijos šalys atsijungs nuo Rusijos kontroliuojamos IPS/UPS sistemos ir prisijungs prie kontinentinės Europos elektros tinklų sistemos.

Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje yra įtvirtinta, kad Lietuvos elektros energetikos sistemos sinchronizacijos projektas turi būti įgyvendintas iki 2025 metų.

Jo įgyvendinimui itin svarbus nacionalinių ir tarptautinių interesų supratimas, suderinimas bei koordinavimas.

Sinchroniškas darbas su kontinentinės Europos elektros tinklais užtikrins:

- energetikos sistemų patikimą darbą ir saugų elektros perdavimą;
- tarpusavyje derinamus veiksmus prižiūrint įrenginius ir planuojant tinklo plėtrą;
- bendras energetikos sistemų valdymo taisykles - tinklų kodeksus, kurie vienodai bus taikomi visose Europos Sąjungos valstybėse;
- elektros prieinamumą iš Vakarų Europos energetikos sistemų.

3.4.2. Svarbūs įvykiai per ataskaitinį laikotarpį

- 2019 m. gegužės 29 d. įsigaliojo prisijungimo prie Europos elektros tinklų sutartis - trijų Baltijos šalių, Lenkijos ir palaikančių šalių ENTSO-E elektros perdavimo operatoriai pasirašė prisijungimo sutartį ir gavo technines prisijungimo sąlygas, kurias įgyvendinus Lietuva, Latvija ir Estija taps Europos elektros tinklo dalimi iki 2025 m. Prisijungimo sutartis apibrėžia šalių teises ir pareigas užtikrinant, kad Lietuvos, Latvijos ir Estijos elektros perdavimo sistemos operatoriai atitiks keliamus reikalavimus ir priiimtus įsipareigojimus. Sutartis bus įgyvendinama pagal prisijungimo sąlygų katalogą. Tai 409 punktų techninių ir praktinių veiklos standartų bei rodiklių sąvadas, kuriuos įgyvendinus Lietuva, Latvija ir Estija prisijungs ir dirbs vienu dažniu su žemyninės Europos elektros tinklais. Pasirašymo metu Lietuvos elektros energetikos sistema atitiko apie 40 proc. (169) iš prisijungimo priemonių kataloge nurodytų priemonių.
- 2019 m. gegužę atliktas dalies Lietuvos elektros sistemos ir generatorių izoliuoto darbo bandymas. Jo metu patikrintos jungčių galimybės veikti kartu dažnio valdymo palaikymo režimu kartu su generatoriais. Pagal suplanuotą scenarijų į savarankiškas „salas“ buvo išskirta Kauno termofikacinė elektrinė, dalis Mažeikių elektrinės, Kauno HE, Kruonio HAE, Lietuvos elektrinės 9 blokas ir nuolatinės srovės keitikliai „Nord Balt“ ir „LitPol Link“. Šias zonas atjungus nuo BRELL sistemos išbandytos generatorių galimybės kartu su nuolatinės srovės keitikliais valdyti izoliuotos sistemos dalies dažnį. Likusi – didžioji dalis – Lietuvos energetikos sistemos funkcionavo BRELL žiede, o išskirtosios dalys su ja sklandžiai sinchronizuotos.
- 2019 m. birželio 13 dieną Seimas priėmė Lietuvos elektros energetikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos tinklais darbui sinchroniniu režimu įstatymą bei susijusius teisės aktus. Juose numatomos pagrindinės sinchronizacijos proceso organizavimo bei įgyvendinimo sąlygos. Įstatymas

taip pat numato, kad sinchronizacijos projektui ir su juo susijusiems infrastruktūros projektams bus suteiktas ypatingos valstybinės svarbos projekto statusas. Tai leis sparčiau vykdyti teritorijų planavimo procedūras su sinchronizacija susijusiuose projektuose, nustatyti servitusus bei operatyviai atlikti poveikio aplinkai vertinimo procedūras. Kompetentingos institucijos įpareigojamos su sinchronizacija susijusiems projektams išduoti leidimus, suderinti projektus bei atlikti kitas procedūras per trumpesnį laiką.

- 2019 m. birželio 20 d. Pasirašytas politinis susitarimas dėl Baltijos šalių elektros energetikos sistemos sinchronizacijos su Europos tinklais įgyvendinimo. Susitarimu patvirtintas testinis trijų Baltijos šalių, Lenkijos ir Europos Komisijos politinis įsipareigojimas strateginiam Baltijos šalių energetinio saugumo projektui. Sutarta, kad projekto įgyvendinimas bus prižiūrimas ir koordinuojamas aukščiausiu politiniu ir techniniu lygiu, siekiant kryptingai ir sutartais terminais atlikti numatytus būtinus darbus iki 2025 metų. Politiniame susitarime numatyta, kad Europos Komisijos vadovaujama BEMIP aukšto lygio grupė prižiūrės, kaip vyksta projekto praktinis įgyvendinimas ir užtikrins, kad būtų laikomasi sutarto darbų kalendoriaus, įgyvendinant prisijungimo prie kontinentinės Europos tinklų sutarties projektus.
- 2019 m. rugsėjį LRV pritarė Lietuvos elektros energetikos sistemos sinchronizacijos su kontinentinės Europos tinklais veiksmų ir priemonių planui. Jis parengtas įgyvendinant birželį Seimo priimtą sinchronizacijos su kontinentinės Europos tinklais įstatymą ir numato konkrečius veiksmus bei priemones, kurių pagrindu bus įgyvendintas sinchronizacijos projektas. Plane numatyti 65 veiksmai ir priemonės, bei 14 sinchronizacijos projektų. Projektų sąrašas skelbiamas: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/9ddcd470d2f011e98c12b3138b15576c>

3.4.3. Investicijos

Bendra sinchronizacijos su KET projekto investicijų vertė, trims Baltijos šalims - iki 1 650 mln. Eurų. Šis projektas yra įtrauktas į Europos Komisijos Bendrojo intereso projektų sąrašą. Planuojama, kad projektas bus įgyvendinamas atskirais finansavimo etapais.

- Bendra trijų Baltijos šalių pirmojo finansavimo etapo investicijų vertė siekia 432,55 mln. eurų, iš jų 167 mln. eurų - Lietuvos elektros energetikos sistemos atnaujinimui ir sustiprinimui. 2019 m. pirmajam investicijų etapui ES Lietuvai skyrė 125 mln. eurų, arba 75 proc. reikiamos sumos iš Europos tinklų infrastruktūros priemonės.

3.4.4. Valstybinės svarbos projektų įgyvendinimo pažanga

2019 m. ruošiant Lietuvos energetikos tinklus sinchroniniam darbui su KET, buvo įgyvendinti ir vykdomi kiti elektros perdavimo mazgų pertvarkymo darbai bei inicijuoti naujų projektų parengiamieji darbai:

- „Litgrid“ įgyvendina 330 kV Bitėnų skirstymo punkto pertvarkymo į transformatorių pastotę projektą, tai pirmasis projektas, prisidedantis prie sinchronizacijos su KET. Projektui skirta 1,482 mln. eurų Europos Sąjungos lėšų, o bendra projekto vertė - 3,1 mln. Eur.
- „Litgrid“ 2020 m. pradžioje užbaigs antrą sinchronizacijos projektą - bus užbaigta naujos 110 kV perdavimo linijos, jungiančios Pagėgius ir Bitėnus, statyba.
- „Litgrid“ vykdo 330 kV elektros perdavimo oro linijos nuo Lietuvos elektrinės iki Vilniaus rekonstrukcijos projektą. Vykdoma rekonstrukcijos darbus esamoje oro linijoje bus sumontuota papildoma elektros grandis. Šis projektas reikalingas siekiant užtikrinti patikimą elektros tiekimą sparčiai augančio Vilniaus miesto gyventojams ir verslui. Rangos sutartis pasirašyta su viešo pirkimo laimėtoju, UAB „Žilinkis ir Co.“ Sutarties vertė 17,99 mln. eurų be PVM. Rekonstrukcijos darbus numatoma baigti 2020 metų pabaigoje. Šiam projektui iš ES struktūrinių fondų skirta finansuoti iki 50 proc. tinkamų finansuoti išlaidų.

- Bendra trijų Baltijos šalių antrojo finansavimo etapo investicijų vertė siekia 1 220 mln. eurų. Šio darbų etapo investicijų vertė yra didžiausia dėl numatomas jūrinės jungties „Harmony link“ statybos ir numatomų pastatyti po tris sinchroninius kompensatorius Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. Yra siekiama, kad antrajame projekto įgyvendinimo etape 75 proc. reikiamos sumos, t.y. 915 mln. eurų, būtų finansuojama iš Europos tinklų infrastruktūros priemonės.

- „Litgrid“ įgyvendina Šiaurės rytų Lietuvos elektros perdavimo tinklo optimizavimo ir paruošimo sinchroniniam darbui su kontinentinės Europos energetikos sistema projektą, kurio metu bus rekonstruotos dvi 330 kV transformatorių pastotės Ignalinoje ir Utenoje, o valdomas 330 kV šuntinis reaktorius iš Ignalinos pastotės bus perkeltas į 330 kV skirstyklą Elektrėnuose. Taip pat bus demontuota galingiausia 750 kV aukštos įtampos linija, jungianti Ignalinos AE pastotę su Baltarusija. Šiam valstybei svarbiam ekonominiam projektui iš ES struktūrinių fondų skirta 10,8 mln. eurų, tai yra finansuojama 45 proc. projektų vertės. Projekto metu bus įdiegta pažangi infrastruktūra, kuri užtikrins patikimą elektros energijos perdavimą ir aukštesnę paslaugų kokybę tiek esamiems, tiek naujiems elektros tinklo naudotojams Visagino ir Utenos rajono savivaldybėse. Numatyta, kad elektros perdavimo sistemos mazgo rekonstrukcija Šiaurės rytų Lietuvoje truks ketverius metus ir bus užbaigta 2021 m. Visa projekto vertė 23,9 mln. eurų be PVM, o projektą įgyvendina ūkio subjektų grupė AB „Kauno tiltai“, AB OY ir AB AS.
- 2019 m. pasirašytos sutartys dėl 330 kV elektros perdavimo linijų Vilnius-Neris, Kruonio HAE-Bitėnai, Darbėnai-Bitėnai ir 330 kV Darbėnų ir Mūšos skirstyklų teritorijų planavimo dokumentų ir PAV vertinimo ataskaitų parengimo.

3.4.5. Sinchronizacijos programą sudarančių ypatingos valstybinės svarbos projektų įgyvendinimo statusas

NR.	PROJEKTAS	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.	330 kV Bitėnų transformatorių pastotės išplėtimas		100%							
2.	110 kV elektros perdavimo linijos Pagėgiai-Bitėnai statyba*		84%							
3.	330 kV elektros perdavimo linijos Lietuvos elektrinė-Vilnius rekonstravimas		68%							
4.	LitPol Link jungties išplėtimas		51%							
5.	Šiaurės rytų Lietuvos elektros perdavimo tinklo optimizavimas ir paruošimas sinchroniniam darbui su KET		59%							
6.	Naujų sinchroninių kompensatorių įrengimas		7%							
7.	330 kV elektros perdavimo linijos Vilnius-Neris statyba		16%							
8.	330 kV skirstyklos „Darbėnai“ statyba		10%							
9.	330 kV skirstyklos „Mūša“ statyba		9%							
10.	Harmony Link jungties statyba		9%							
11.	330 kV elektros perdavimo linijos Darbėnai-Bitėnai statyba		11%							
12.	330 kV elektros perdavimo linijos Kruonio HAE-Bitėnai statyba		11%							
13.	Elektros energetikos sistemos dažnio stabilumo vertinimo sistemos (FSAS) įrengimas									
14.	Automatinio generacijos valdymo (AGC) sistemos įdiegimas									

3.4.6. „Harmony Link“ jungtis

Techninis Baltijos šalių sistemų sinchronizavimo scenarijus numato, kad sinchronizacija su KET vyks pasinaudojant esama jungtimi tarp Lietuvos ir Lenkijos („LitPol Link“) nutiesiant naują jūrinį kabelį tarp šių valstybių. Šį scenarijų 2018 m. rugsėjo 14 d. patvirtino Baltijos energijos rinkos jungčių plano (BEMIP) aukšto lygio grupė Tinklų sinchronizavimo procesą prižiūri Europos elektros perdavimo sistemos operatorių asociacijos (ENTSO-E) kontinentinės Europos regioninė grupė, o projektą „Harmony Link“ įgyvendins „PSE“ ir „Litgrid“.

2018 m. gruodžio 21 d. Lietuvos ir Lenkijos elektros perdavimo sistemos operatoriai susitarė dėl naujos jūrinės jungties projekto įgyvendinimo. „Litgrid“ ir „PSE“ vadovai pasirašė susitarimą, kuriuo įsipareigoja pradėti naujo Lietuvos ir Lenkijos jūrinio aukšto įtampos nuolatinės srovės kabelio tiesimo projekto parengiamojo etapo

darbus. 2019 m. gruodžio 4 d. pasirašyta sutartis dėl 10 mln. eurų „Harmony Link“ parengiamiesiems darbams: trasos parinkimo studijai, jūros dugno tyrimams, jungties techninių specifikacijų parengimui bei teritorijų planavimo darbams.

2019 m. gruodžio 20 d. sudaryta sutartis dėl Elektros energetikos sistemos sinchronizacijos projekto „Harmony Link“ jungties ir 330 kV skirstyklos „Darbėnai“ statyba“ specialiojo teritorijų planavimo ir atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo paslaugų.

„Harmony Link“ techninės charakteristikos: Planuojamas jungties galimumas 700 MW, ilgis - apie 450 km.

Galutinis sprendimas dėl investavimo turėtų būti priimtas 2020 m. – 2021 m.

3.4.7. Dujotiekių jungtis tarp Lenkijos ir Lietuvos

Šiuo projektu siekiama integruoti Baltijos šalių ir Suomijos dujų rinkas į bendrą ES dujų rinką, diversifikuoti dujų tiekimo šaltinius ir padidinti dujų tiekimo saugumą. „Amber Grid“ įgyvendina dujotiekių projekto dalį Lietuvos teritorijoje, o Lenkijos Respublikos teritorijoje – Lenkijos dujų perdavimo sistemos operatorius GAZ-SYSTEM S.A. Dujotiekių jungtis tarp Lenkijos ir Lietuvos (GIPL) – tai gamtinių dujų infrastruktūra, sujungianti Lenkijos ir Lietuvos, o tuo pačiu Baltijos šalių bei Suomijos perdavimo sistemas su Europos Sąjungos (ES) sistema.

Europos Komisija GIPL projektą pripažino didelės svarbos dujų tiekimo saugumą užtikrinančiu infrastruktūros projektu, reikšmingai prisidedančiu prie ES energetinio saugumo užtikrinimo. „Amber Grid“ GIPL projektą įgyvendina kartu su Lenkijos dujų perdavimo sistemos operatoriumi GAZ-SYSTEM S.A.

GIPL projekto tikslai:

- integruoti Baltijos šalių ir Suomijos dujų rinkas į bendrą ES dujų rinką,
- diversifikuoti dujų tiekimo šaltinius,
- padidinti dujų tiekimo saugumą.

Bendras planuojamo dujotiekių ilgis bus 508 km, iš kurių Lietuvos teritorijoje – 165 km. Pastačius dujotiekių jungtį bus sukurti pajėgumai, leisiantys Baltijos šalių kryptimi transportuoti iki 27 TWh gamtinių dujų per metus, Lenkijos kryptimi – iki 21 TWh per metus, o Baltijos šalių dujų ir Suomijos rinkos taps bendros ES dujų rinkos dalimi.

GIPL projekto nauda:

- integruos Baltijos šalių ir Suomijos dujų rinkas į bendrą ES dujų rinką,
- sukurs prieigą prie alternatyvių dujų tiekimo šaltinių, kelių bei sandorio šalių ir padidins dujų rinkos konkurencingumą,
- padidins dujų tiekimo saugumą ir patikimumą – sukuriant tiek papildomus dujų perdavimo pajėgumus, tiek galimybes taikyti ES šalių solidarumo mechanizmus ekstremalios situacijos atveju,
- sudarys sąlygas lanksčiau ir efektyviau panaudoti Lenkijos ir Lietuvos SGD terminalus ir perdavimo tinklus,
- padidins dujų prekybos likvidumą Lenkijos ir Baltijos šalių prekybos zonose, sustiprins jų regioninį vaidmenį.

Svarbūs įvykiai per ataskaitinį laikotarpį:

- 2019 m. liepos 25 d. Bendrovė pasirašė sutartį su Lenkijos bendrove Izostal S.A. dėl tarpvalstybinės dujotiekių jungties tarp Lenkijos ir Lietuvos (GIPL) statybai reikalingų vamzdžių įsigijimo. Numatoma sutarties vertė – 26,4 mln. eurų (be PVM).

- 2019 m. gruodžio 23 d. „Amber Grid“ pasirašė sutartį su viešame konkurse ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą pateikusių UAB „Alvora“ ir „Šiaulių dujotiekių statyba“ įmonių konsorciumu dėl dujotiekių jungties tarp Lenkijos ir Lietuvos GIPL statybos darbų. Pasirašytas 79,85 mln. eurų (be PVM) vertės sandoris leido pradėti šio visam regionui svarbaus projekto darbus 2020 m. sausio mėnesį.

Investicijos:

GIPL projektas finansuojamas „Amber Grid“ bei GAZ-SYSTEM S.A. nuosavomis ir skolintomis lėšomis, ES finansinės paramos pagal Europos Komisijos transeuropinių energetikos tinklų (TEN-E) programą bei Infrastruktūros tinklų priemonę (CEF). Be ES finansinės paramos GIPL projekto statybos darbus finansuos Lietuva, Latvija ir Estija pagal tarpvalstybinį sąnaudų paskirstymo sprendimą, padengdamos dalį GIPL investicijų Lenkijos teritorijoje. Numatoma, kad 500 mln. eurų vertės GIPL projekto investicijos Lietuvos pusėje dėl didelės konkurencijos pirkimų konkurse bus 22 mln. eurų mažesnė, palyginti su pradžioje planuotais 136 mln. eurų.

Daugiau informacijos apie GIPL projektą, jo eigą ir naujienas galima rasti projekto interneto tinklapyje (www.ambergrid.lt/lt/projektai/dujotiekiu-jungtis-tarp-lenkijos-ir-lietuvos-gipl).

3.4.8. Dujotiekių jungties tarp Latvijos ir Lietuvos pajėgumų padidinimas

Projektu siekiama padidinti dujotiekių jungties tarp Latvijos ir Lietuvos pajėgumus, užtikrinti gamtinių dujų tiekimo saugumą ir patikimumą, efektyvesnį infrastruktūros panaudojimą bei geresnę Baltijos šalių dujų rinkų integraciją. Taip pat bus sudarytos geresnės sąlygos naudotis Latvijos Inčukalnio požeminę dujų saugykla. Projekto vykdytojai – „Amber Grid“ ir Latvijos perdavimo sistemos operatorius AS „Conexus Baltic Grid“.

Dujotiekių jungties tarp Latvijos ir Lietuvos galimybių studija ir kaštų naudos analizė, kurioje įvertinta regiono rinkos dujų paklausa ir srautų modeliavimas, parodė, kad regiono dujų poreikio ir tiekimo saugumo užtikrinimui, po to, kai bus sukurta kita regiono dujų perdavimo infrastruktūra, t. y. nutiestos dujotiekių jungtys tarp Suomijos ir Estijos (Balticconnector) bei Lenkijos ir Lietuvos (GIPL) ir kita, tarp Lietuvos ir Latvijos bus reikalingi didesni perdavimo pajėgumai – iki 130,47 GWh per parą Latvijos kryptimi ir iki 119,5 GWh per parą Lietuvos kryptimi.

Jungties pajėgumams padidinti, Lietuvos teritorijoje numatoma padidinti Kiemėnų dujų apskaitos stoties pajėgumus ir pertvarkyti dujotiekį prie Panevėžio kompresorių stoties. Latvijos teritorijoje reikės rekonstruoti dalį magistralinių dujotiekių pietinėje, centrinėje ir vakarinėje šalies dalyse, siekiant padidinti maksimalų projektinį slėgį dujotiekiuose iki 50 bar, ir įrengti naują kompresorių stotį šalia Inčukalnio požeminės dujų saugyklos. Projektą numatoma įgyvendinti iki 2023 m. pabaigos.

Investicijos:

Planuojama projekto investicijų suma – 10,2 mln. Eur, iš jų, Lietuvos teritorijoje – 4,7 mln. Eur.

Svarbūs įvykiai per ataskaitinį laikotarpį:

2019 m. gegužės pabaigoje VERT pritarė dujotiekių jungties tarp Lietuvos ir Latvijos pajėgumų padidinimo projekto Lietuvos investicijų daliai (4,7 mln. eurų), ir Lietuvos bei Latvijos reguliavimo institucijos priėmė sprendimą dėl projekto tarpvalstybinių kaštų paskirstymo.

2019 m. gruodžio 20 d. INEA, Bendrovė ir „Conexus Baltic Grid“ pasirašė sutartį dėl Lietuvos-Latvijos dujotiekių pajėgumų didinimo projekto statybos darbų finansavimo. Bendros investicijos šiam projektui sudarys 10,2 mln. Eurų, o ES parama iš CEF – iki 50 proc. tinkamų finansuoti projekto išlaidų, t.y. Lietuvos daliai tai sudarys iki 2,1 mln. eurų.

3.5. Perdavimo tinklo plėtra

Gerbdamos interesų turėtojų teisę iš anksto įvertinti artimoje aplinkoje plėtojimų projektų poveikį jų ekonominiams ir socialiniams interesams,

EPSO-G grupės bendrovės, kurios yra perdavimo sistemų operatoriai, periodiškai atnaujina ir skelbia dešimties metų tinklo plėtos planus.

3.5.1. Elektros energijos perdavimo tinklų plėtos planas

2019 m. „Litgrid“ atnaujina ir 2020 m. sausio 28 d. suderina su VERT „Lietuvos elektros energetikos sistemos 400-110 kV tinklų plėtos planą 2019-2028 m.“ Jis grindžiamas esama ir numatoma pasiūla bei paklausa ir reikalavimais tiekimo saugumui ir patikimumui užtikrinti.

Plano tikslas – įvertinus esamą elektros energetikos sistemos būklę ir nutarimus, ilgalaikėje perspektyvoje numatyti galimus elektros energijos ir galios poreikių, generuojančių galių ir generavimo pasikeitimus, numatyti perdavimo tinklo plėtos ir atstatymo apimtis, įvertinti investicijų poreikį ir kt.

Plane įvertinti šalies perdavimo sistemos artimiausių dešimtmetį laukiantys iššūkiai: išvystyti ir pritaikyti energetikos sistemą sinchronizacijai su kontinentinės Europos tinklais bei įgyvendinti NENS keliamą tikslą – integruojant atsinaujinančius išteklius užtikrinti, kad 2030 m. šalyje pagaminta elektros energija tenkintų 70 proc. poreikio.

Dešimties metų tinklo plėtos plane numatoma, kad :

- planuojamos investicijos sieks 1 063 mln. Eur. Pabrėžtina, kad tai neturės žymios įtakos perdavimo dalies elektros tarife augimui;

- prognozuojama, kad bendras elektros energijos suvartojimas nuo 12,11 TWh augs vidutiniškai po 2 proc. per metus iki 14,63 TWh 2028 metais, o galutinis vartojimas – iki 13,54 TWh. Nuo 1 999 MW didės ir didžiausia sistemos pareikalaujama galia, kuri gali pasiekti 2 364 MW.
- Elektros energijos vartojimui didžiausios įtakos turės bendros ekonomikos tendencijos, didėjantis elektros energijos sunaudojimo efektyvumas, elektra varomų automobilių ir šilumos siurblių skaičius bei suvartojamas elektros energijos kiekis.
- konstatuojama, kad nors patikimai prieinama vietine generacija yra nepakankama tam, kad užsitikrintų didžiausią sistemos poreikį, tai kompensuos patikimos tarpsisteminės jungtys. Lietuva kol kas liks importuojančia šalimi: po 2028 m., integravus 700 MW jūrinių vėjo elektrinių generaciją bei vykstant kitų atsinaujinančių energijos išteklių plėtrai, planuojama, kad 2030 m. bus pasiektas NENS keliamas tikslas – vietine generacija bus pasigaminama apie 70 proc. elektros energijos poreikio.

Parengtas planas yra skelbiamas išoriniame tinklalapyje (<http://www.LITGRID.eu/index.php/tinklo-pletra/lietuvos-elektros-perdavimo-tinklu-10-metu-pletos-planas-/3850>).

3.5.2. Gamtinių dujų perdavimo tinklo plėtros planas

2019 m. pasikeitus Energetikos įmonių investicijų vertinimo ir derinimo VERT tvarkai, dešimties metų dujų perdavimo tinklo plėtros ir investicijų planas yra atnaujinamas kas du metus. Todėl „Amber Grid“ 2018–2027 m. plėtros planas bus atnaujinamas 2020 metais.

2018–2027 dešimtmečiame plane numatytos dujų perdavimo sistemos plėtros investicijos, kuriomis siekiama Europos Sąjungos ir Lietuvos strateginių gamtinių dujų sektoriaus tikslų – diversifikuoti dujų tiekimo šaltinius, užtikrinti dujų tiekimo saugumą ir patikimumą, skatinti konkurencingumą, integruoti Baltijos šalių dujų rinkas į bendrą Europos dujų rinką, bei plėtoti bendrą Baltijos šalių regioninę dujų rinką.

2018–2027 m. plane numatoma investicijų vertė į dujų perdavimo sistemos plėtros projektus per artimiausią dešimtmetį sudarys 211,45 mln. eurų.

Prognozuojama, kad artimiausią dešimtmetį Lietuvoje suvartojamų dujų kiekiai sumažės, tačiau tuo pat metu numatomi didėjantys tarpvalstybiniai dujų srautai į kitas Baltijos šalis, bei atsiras galimybė transportuoti dujas naujomis kryptimis – dujotiekiu tarp Lenkijos ir Lietuvos.

2018–2027 m. tinklo plėtros plane numatyta įgyvendinti šiuos strateginius dujų infrastruktūros projektus:

- iki 2021 metų pabaigos kartu su Lenkijos dujų perdavimo sistemos operatoriumi GAZ-SYSTEM numatoma pastatyti dujotiekių jungtį tarp Lenkijos ir Lietuvos. Šio projekto tikslas – integruoti Baltijos šalių dujų rinkas į bendrą Europos dujų rinką, diversifikuoti dujų tiekimo šaltinius ir padidinti dujų tiekimo saugumą;
- kartu su Latvijos dujų perdavimo sistemos operatoriumi „Connexus Baltic Grid“ planuojama įgyvendinti dujotiekių jungties tarp Lietuvos ir Latvijos pajėgumų padidinimo projektą. Šiuo projektu siekiama sudaryti prielaidas didesnei Baltijos šalių dujų rinkų integracijai, užtikrinti gamtinių dujų sistemos darbo saugumą ir patikimumą.

Šie projektai aktualūs regioninės dujų rinkos formavimo procesams Rytų Baltijos regione, nes sudarys galimybę perduoti dujas ir kitų regiono valstybių dujų rinkų dalyviams.

Be strateginių infrastruktūros projektų, plane numatytos perdavimo sistemos plėtros, atstatymo bei modernizavimo investicijos, kurios leis užtikrinti gamtinių dujų tiekimo saugumą, patikimumą, esamų perdavimo sistemos pajėgumų pakankamumą, pažangios gamtinių dujų perdavimo infrastruktūros diegimą, tame skaičiuje pasinaudojant Europos struktūrinių fondų teikiamas paramos lėšomis.

Dešimties metų „Amber Grid“ tinklo plėtros planas parengtas atsižvelgiant į valstybės strateginių dokumentų nuostatas, dujų rinkos dalyvių poreikius, tiekimo patikimumo bei efektyvaus perdavimo sistemos veikimo užtikrinimą, bendrovės strategiją, bendrovės aplinkos apsaugos politiką ir teisės aktų reikalavimus.

Kviečiame susipažinti su „Amber Grid“ plėtros planu:

[https://www.ambergrid.lt/uploads/documents/Gamtini%C5%B3%20duj%C5%B3%20PSO%2010%20m_%20\(2018-2027%20m\)%20tinklo%20pl%C4%97tros%20planas.pdf](https://www.ambergrid.lt/uploads/documents/Gamtini%C5%B3%20duj%C5%B3%20PSO%2010%20m_%20(2018-2027%20m)%20tinklo%20pl%C4%97tros%20planas.pdf)

VEIKLOS APŽVALGA

4. VEIKLOS APŽVALGA

4.1. Svarbūs ataskaitinio laikotarpio įvykiai

SAUSIS

2019 m. sausio 1 d. įsigaliojo Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (VKEKK) patvirtintos elektros energijos ir gamtinių dujų perdavimo kainos. Tai turi įtakos EPSO-G grupės įmonių veiklai. Vidutinė reguliuojama elektros energijos perdavimo kaina padidėjo 6,3 proc. iki 0,658 ct/kWh. Vidutinė ilgalaikių gamtinių dujų perdavimo paslaugų kaina Lietuvos vartotojų poreikiams padidėjo 3,5 proc. iki 1,17 Eur/MWh.

2019 m. sausio 1 d. įsigaliojo teisės aktų pakeitimai, kurie įpareigojo didžiuosius reguliuojamus energijos gamintojus ne mažiau kaip pusę dujų poreikio įsigyti EPSO-G grupei priklausančioje GET Baltic prekybos dujomis biržoje.

2019 m. sausio 15 d. Vyriausybė EPSO-G įmonių grupei patvirtino siektiną 5,7 proc. nuosavybės grąžos rodiklį 2019–2021 metų laikotarpiui. Sprendimui didžiausios įtakos turėjo VERT taikomi reguliavimo principai, kuriais siekiama nustatyti būtinosiomis sąnaudomis, taip pat ir investicijų grąža, pagrįstas kainas vartotojams ir kurti sąlygas didesniai šalies ūkio konkurencumui.

2019 m. sausio 23 d. Europos Komisija skyrė 75 proc. finansavimą Baltijos šalių energetikos sistemos sinchronizacijos su žemyninės Europos tinklais pirmajam etapui.

VASARIS

2019 m. vasario 27 d. „Amber Grid“ ir EPSO-G valdymo bendrovė sudarė tarpusavio skolinimo ir skolinimosi naudojantis įmonių grupės bendros sąskaitos paslauga sutartį. Ji sudaro galimybę efektyviau panaudoti laikinai laisvas grupės lėšas ir sukurti alternatyvą trumpalaikiam skolinimuisi iš kredito institucijų.

KOVAS

2019 m. kovo 15 d. „Amber Grid“ užbaigė vidaus ir tarptautinių dujų srautų valdymui reikšmingo dujų perdavimo sistemos objekto modernizavimo projektą. Investicijos į trejus metus trukusį Panevėžio kompresorių stoties atnaujinimą siekė 5,6 mln. eurų be PVM. Pusė lėšų pritraukta iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų.

2019 m. kovo 20 d. „Litgrid“ ir UAB „Žilinskis ir Co“ pasirašė jungties su Lenkija „LitPol Link“ išplėtimo projektavimo ir statybos darbų rangos sutartį. Sutarties suma siekia 26,2 mln. Eur. Darbai turi būti baigti iki 2020 m. pabaigos.

BALANDIS

2019 m. balandžio 1 d. Naujos kadencijos EPSO-G valdyba pirmininku išrinko nepriklausomą narį Gediminą Almantą.

2019 m. balandžio 9 d. „Litgrid“ ir energetikos įmonių grupė „Ignitis“ (buvusi „Lietuvos energija“) atnaujiną Duomenų logistikos centro (DLC), teikiančio duomenų perdavimo bei duomenų centrų paslaugas, akcijų pardavimą. Numatyta, kad „Litgrid“ parduos savo valdomus 20,36 proc. akcijų, o „Lietuvos energija“ perleis turimus 79,64 proc. DLC akcijų.

GEGUŽĖ

2019 m. gegužės 9 d. „Amber Grid“ pradėjo tarptautinio dujotiekio Vilnius-Panevėžys-Ryga atkarpų, siekiančių Lietuvos-Latvijos pasienį, rekonstravimo darbus. Dėl dujotiekio rekonstravimo darbų pasirašyta sutartis su viešąjį konkursą laimėjusia rangovų įmone „MT Group“. Bendra projekto vertė siekia 8,1 mln. eurų (be PVM), pusė lėšų skyrė Europos Sąjungos struktūriniai fondai. Numatyta, kad dujotiekio rekonstravimo darbai truks iki 2019 m. pabaigos. Šiuo dujotiekiu dujos perduodamos į ir iš Latvijos Inčukalnio dujų saugyklos, taip pat tiekiamos Baltijos šalių ir Lietuvos poreikiams.

2019 m. gegužės 19 d. „Litgrid“ atliko dalies Lietuvos elektros sistemos ir generatorių izoliuoto darbo bandymą. Jo metu patikrintos tarptautinių jungčių galimybės veikti kartu dažnio valdymo palaikymo režimu kartu su generatoriais. Taip pat išbandyta, kaip išskirtos sistemos dalys veikia su sinchroniškai su likusia Lietuvos energetikos sistemos dalimi, patikrintos generatorių techninės galimybės reguliuoti dažnį ir likti stabiliems esant savarankiško darbo režimui ar atsiradus trikdžiams.

2019 m. gegužės 28 d. „Amber Grid“ modernizavo dvi dujų skirstymo stotis Alytuje ir Jonavoje. Projektų vertė – 4 mln. Eur (be PVM), pusė lėšų skirta iš ES struktūrinių fondų. Statybe sumontuota pažangi technologinė įranga. Per modernizuotą Jonavos dujų skirstymo stotį dalis dujų tiekama ir didžiausiai dujų vartotojai Lietuvoje – trąšų įmonei „Achema“.

2019 m. gegužės 29 d. Europos elektros perdavimo sistemos operatorių asociacijos ENTSO-E kontinentinės Europos regioninė grupė pranešė, kad Lenkijos, trijų Baltijos šalių ir palaikančių šalių elektros perdavimo operatoriai pasirašė prisijungimo sutartį ir technines prisijungimo sąlygas, kurias įgyvendinus Lietuvai, Latvijai ir Estijai taps Europos elektros tinklo dalimi.

BIRŽELIS

2019 m. birželio 1 d. Skatinant žaliųjų dujų gamybą Lietuvoje, „Amber Grid“ verslui pradėjo teikti dujų, pagamintų iš atsinaujinančių energijos išteklių, kilmės garantijas. Tai numatyta gegužę pasirašytame Energetikos ministro įsakyme. Nacionalinio žaliųjų dujų kilmės garantijų registro administravimo funkciją atliekantis „Amber Grid“ teikia kilmės garantijas dujų, iš atsinaujinančių energijos išteklių gamintojams, bei administruoja jų perleidimą tiekėjams ar galutiniams vartotojams, kurie savo veikloje naudoja žaliąsias dujas.

2019 m. birželio 6 d. „Amber Grid“ pateikė paraišką Inovacijų ir tinklų programų vykdomajai įstaigai (INEA) prie Europos Komisijos dėl dujotiekio, jungiančio Lietuvą ir Latviją, pajėgumų didinimo projekto finansavimo.

2019 m. birželio 10 d. VERT nustatė „Amber Grid“ reguliuojamos veiklos, teikiant gamtinių dujų transportavimo gamtinių dujų perdavimo sistemą paslaugas, pajamų viršutinę ribą, galiosiančią nuo 2020 m. sausio 1 d. Nustatyta nuo 2020 m. sausio 1 d. galiosianti reguliuojamos veiklos pajamų viršutinė riba – 36,1 mln. eurų per metus.

2019 m. birželio 13 d. LR Seimas priėmė Lietuvos elektros energe-

tikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos tinklais darbui sinchroniniu režimu įstatymą bei susijusius teisės aktus.

2019 m. birželio 13 d. Veiklą vykdanči Lietuvoje, Latvijoje bei Estijoje, GET Baltic pranešė, kad numato nuo 2020 m. sausio 1 d. įsteigti naują prekybos aikštelę Suomijoje, taip prisidedant prie didesnės Suomijos ir Baltijos šalių dujų rinkų integracijos.

2019 m. birželio 25 d. „Amber Grid“ valdyba priėmė sprendimą dėl GIPL statybai reikalingų plieninių vamzdžių pirkimo sutarties sudarymo su Lenkijos bendrove Izostal S.A. Sutarties vertė – 26,4 mln. eurų (be PVM).

2019 m. birželio 20 d. Pasirašytas politinis susitarimas dėl Baltijos šalių elektros energetikos sistemos sinchronizacijos su Europos tinklais įgyvendinimo. Juo įtvirtintas konkretus veiksmų planas ir būtini įgyvendinti kertiniai projektai iki pat 2025 m., kuomet Baltijos šalys prisijungs prie saugios ir patikimos Europos energetikos sistemos.

2019 m. birželio 27 d. „Litgrid“ generalinis direktorius Daivis Virbickas paskirtas į naują kadenciją pradedančią Europos perdavimo sistemos operatorius vienijančios organizacijos ENTSO-E valdybą. Ši organizacija vienija 43 perdavimo sistemos operatorius iš 36 šalių. Valdybą sudaro vienuolika narių ir pirmininkas, jie skiriami dvejų metų laikotarpiui.

LIEPA

2019 liepos 2 d. Vieninteliai bendrovės „LitPol Link“ akcininkai – Lenkijos ir Lietuvos perdavimo sistemos operatoriai „PSE“ ir „Litgrid“ – pranešė, kad 2019 m. birželio 20 d. nusprendė likviduoti šią bendrovę. Konstatuota, kad Bendrovės misija – pastatyti pirmąją Lenkijos-Lietuvos jungtį buvo sėkmingai įvykdyta – ji sklandžiai veikia nuo 2016 m. Todėl, remdamiesi turima gera bendradarbiavimo patirtimi, statant antrąją jungtį – povandeninį kabelį „Harmony Link“ „PSE“ ir „Litgrid“ nusprendė dirbti tiesiogiai.

2019 m. liepos 10 d. „Amber Grid“ neatlygintinai perdavė EPSO-G grupės įmonei „Litgrid“ dalį „Amber Grid“ iki 2020 m. pabaigos planuojamų pasiekti energijos sutaupymų kiekio (30 875,5 MWh). Dėl sandorio gauta EPSO-G grupės audito komiteto nuomonė, kad sandoris atitinka rinkos sąlygas, yra sąžiningas ir pagrįstas visų jos akcininkų atžvilgiu.

2019 m. liepos 23 d. Neeiliniame „Amber Grid“ visuotiniame akcininkų susirinkime pritarta Bendrovės valdybos sprendimui dėl dujotiekio jungties GIPL statybai reikalingų vamzdžių pirkimo sutarties sudarymo su konkurso laimėtoju – Lenkijos bendrove „Izostal“ S.A. Sutartis, kurios vertė – 26,4 mln. eurų (be PVM) pasirašyta liepos 25 d.

RUGPJŪTIS

2019 m. rugpjūčio 6 d. „Amber Grid“ valdyba priėmė sprendimą dėl tarptautinės dujotiekio jungties tarp Lenkijos ir Lietuvos GIPL rangos darbų pirkimo sutarties sudarymo su bendrovėmis, sudarančiomis ūkio subjektų grupę „Alvora“ ir „Šiaulių dujotiekio statyba“. Sutarties vertė – 79,85 mln. Eur (be PVM). Sprendimui pritarta rugpjūčio 28 d. vykusiame „Amber Grid“ neeiliniame visuotiniame akcininkų susirinkime.

RUGSĖJIS

2019 m. rugsėjo 16 d. „GET Baltic“ ir Lenkijos prekių kliringo namų IRGIT vadovai pasirašė konsultavimo paslaugų sutartį. Lenkijos bendrovė konsultuos Baltijos šalių ir Suomijos gamtinių dujų biržą „GET Baltic“ rizikos valdymo bei užstatų ir atsiskaitymo modelio sukūrimo

klausimais. IRGIT yra antrinė Lenkijos elektros ir dujų biržos operatorės TGE bendrovė. Abi jos priklauso įmonių grupei WSE.

2019 m. rugsėjo 19 d. Kuriant sąlygas žaliųjų dujų plėtrai Lietuvoje, „Amber Grid“ prisijungė prie europinės asociacijos, vystančios Europos atsinaujinančių dujų kilmės garantijų tarpvalstybinę mainų sistemą – ERGaR (European Renewable Gas Registry). Asociacijoje, kartu su kitų valstybių kilmės garantijų registrais, perdavimo ar skirstymo sistemų operatoriais ir atsinaujinančių dujų rinkos dalyviais, numatoma sukurti vieningą europinę sistemą, užtikrinsiančią aiškias ir bendras žaliųjų dujų kilmės garantijų mainų tarp Europos Sąjungos valstybių taisykles.

SPALIS

2019 m. spalio 2 d. Europos Sąjungos valstybės pritarė Europos Komisijos pasiūlymui skirti finansavimą ES Bendro intereso projektų sąrašo projektams iš Europos infrastruktūros tinklų priemonės (EITP) dviem EPSO-G grupės įmonių vykdomiems projektams.

Iš EITP 10 mln. eurų parama skirta naujo jūrinio kabelio tarp Lietuvos ir Lenkijos „Harmony Link“ parengiamiesiems darbams – jungties per Baltijos jūrą galimybių studijai. Šį projektą, kartu su Lenkijos partneriais, įgyvendina „Litgrid“.

Iš EITP taip pat skirta 4,88 mln. eurų parama Lietuvos-Latvijos dujotiekio plėtros darbams. Šį projektą, kartu su Latvijos partneriais, įgyvendina „Amber Grid“. Padidinus dujų perdavimo pajėgumus tarp Lietuvos ir Latvijos, bus sudarytos geresnės sąlygos rinkai naudotis Klaipėdos SGD terminalu, Latvijos Inčukalnio požemine dujų saugykla, o nuo 2022 m. ir GIPL jungtimi.

2019 m. spalio 10 d. VERT patvirtino „Amber Grid“ valdybos 2019 m. rugsėjo 23 d. nustatytas gamtinių dujų perdavimo paslaugų kainas, įsigaliosiančias nuo 2020 m. sausio 1 d.

2019 m. spalio 28 d. „Amber Grid“ generalinis direktorius Saulius Bilys atsistatydino užimamų pareigų. „Amber Grid“ valdyba laikinuoju bendrovės generaliniu direktoriumi paskyrė įmonės valdybos pirmininką Nemuną Bilknių. Kol N. Bilknius eis bendrovės administracijos vadovo pareigas, jo veikla priežiūros funkciją vykdančioje „Amber Grid“ valdyboje sustabdyta. Valdybos pirmininko pareigas pradėjo eiti bendrovės valdybos narys, EPSO-G finansų direktorius Algirdas Juozaponis.

2019 m. spalio 29 d. „Amber Grid“ valdyba nusprendė panaikinti 2019 m. rugpjūčio 6 d. sprendimą dėl pritarimo esminėms dujų jungties tarp Lenkijos ir Lietuvos statybos darbų sandorio sąlygoms. Taip nuspręsta atsižvelgiant į Viešųjų pirkimų tarnybos išvadoje nurodytas pastabas.

2019 m. spalio 30 d. Atsižvelgdama į „Baltpool“ faktines pernai metų veiklos sąnaudas ir planuojamas trejų metų prekybos apimtis, VERT suderino naują prekybos biokuro biržoje įkainį – 0,48 Eur/tne. Palyginus su buvusia kaina, nuo 2019 m. lapkričio 1 d. galiojantis naujasis prekybos įkainis yra 21,3 proc. mažesnis.

2019 m. spalio 31 d. VERT paskelbė „Litgrid“ valdybos 2019 m. spalio 18 d. sprendimu patvirtintas elektros energijos perdavimo paslaugų kainas ir jų taikymo tvarką Teisės akty registre. Nuo 2020 m. sausio 1 d. patvirtinta vidutinė elektros energijos perdavimo paslaugos kaina – 0,814 ct/kWh, sisteminių paslaugų kaina – 0,785 ct/kWh. Valstybinė energetikos reguliavimo taryba 2019 m. spalio 31 d. taip pat nustatė naudojimosi jungiamųjų linijų paslaugomis kainą – 5,87 Eur/MWh, kuri bus taikoma nuo 2020 m. sausio 1 d.

LAPKRITIS

2019 m. lapkričio 11 d. Vienintelis EPSO-G akcininkas – Energetikos

ministerija – trečiuoju nepriklausomu bendrovės valdybos nariu paskyrė finansininką Tomą Tumėną. Šiuo paskyrimu baigta formuoti gerąją valdysenos praktiką atitinkanti EPSO-G valdyba.

2019 m. lapkričio 26 d. Vienintelis EPSO-G akcininkas – Energetikos ministerija – patvirtino atnaujintas EPSO-G atlygio gaires. Jos įsigaliojo nuo 2019 m. gruodžio 1 d. Pokyčiai yra susiję su atlygiu nepriklausomoms valdymo bendrovės EPSO-G ir grupės įmonių valdybų bei komitetų nariams – numatyta mokėti fiksuotą, o ne valandinį atlygį. Šie pokyčiai atspindi Valdymo koordinavimo centro (SIPA) rekomendacijas, jog valandinio atlygio sistema skatina perteklinę administracinę naštą bei sukuria neefektyvią ir perteklinę kolegialaus organo narių kontrolę. Kaip ir iki šiol, vienintelio akcininko ar EPSO-G nominuotiems valdybos nariams grupės bendrovėse atlygis nėra mokamas.

2019 m. lapkričio 27 d. Daug dėmesio skiriant veiklos skaidrumui ir atskaitingumui, EPSO-G pripažinta lyderiu skaidrumo kategorijoje, o valdysenos kokybė pelnė „A“ įvertinimą.

2019 m. lapkričio 28 d. „Amber Grid“ atnaujino naudojimosi perdavimo sistema taisykles, kurios nuo 2020 m. sausio 1 d. metų pradžios atvers galimybę sistemos naudotojams paprasčiau naudotis Klaipėdos SGD terminalu, plačiau taikyti rinkos dalyviams aktualų dujų perdavimo susietųjų pajėgumų paskirstymo būdą bei dujų perdavimo paslaugų sutartį pasirašyti elektroniniu būdu. Taip siekiama sukurti lankstesnes naudojimosi gamtinių dujų perdavimo sistemos paslaugomis sąlygas.

2019 m. lapkričio 29 d. Nuspręsta, kad valdymo bendrovė EPSO-G tiesiogiai valdys 100 proc. rangos darbų bendrovės „Tetas“ akcijų, po to kai tam pritarė EPSO-G ir patronuojamos „Litgrid“ bendrovės akcininkai. Šio pokyčio tikslas – supaprastinti valstybės kontroliuojamos grupės įmonių valdymo struktūrą ir paversti ją efektyvesne. Tarp dviejų EPSO-G grupės įmonių sudaryto sandorio vertė 3,15 mln. eurų. Vertė nustatyta atsižvelgiant į nepriklausomą turto įvertinimą, kurį atliko „ERNST & YOUNG BALTIC“.

2019 m. lapkričio 29 d. EPSO-G valdybos sprendimu sudarytas Inovacijų ir plėtros komitetas. Naujai įsteigtas komitetas dirba kaip patariamasis EPSO-G valdybos organas, taip pat kaip ir audito ar atlygio ir skyrimo komitetas. Jis veikia grupės mastu, t. y. teiks išvadas, nuomones, rekomendacijas ar pasiūlymus valdybai dėl inovacijų skatinimo, plėtros, grupės veiklos efektyvumo didinimo.

4.2. Veiklos rodikliai

EPSO-G grupės įmonių veiklai 2019 m. teigiamos įtakos turėjo toliau augusi šalies ekonomika. Dėl to elektros energijos vartojimas pramonės sektoriuje didėjo. Tačiau reikšmingi oro temperatūros nuokrypiai nuo standartinės klimato normos mažino energijos paklausą paslaugų sektoriuje ir namų ūkiuose. Dėl to, bendras elektros energijos perdavimas buvo kiek mažesnis, palyginti su 2018 m.

Šiltesnių nei įprasta orų įtaką EPSO-G grupės įmonių 2019 m. pajamoms atsvėrė padidėjusi gamtinių dujų perdavimo paslaugų paklausa Lietuvoje, ypač trąšų sektoriuje, dėl itin palankių dujų kainų išaugęs tranzitas Latvijos kryptimi bei didesnės prekybos apyvartos

GRUODIS

2019 m. gruodžio 4 d. „Litgrid“ ir Lenkijos perdavimo sistemos operatorių PSE pasirašė sutartį dėl 10 mln. eurų ES paramos jūrinės elektros jungties „Harmony Link“. Lietuvai šia sutartimi skirta 4 mln. eurų.

2019 m. gruodžio 20 d. „Litgrid“ pradėjo darbą naujajame sistemos valdymo ir duomenų saugos centre, kuris užtikrins stabilų ir saugų šalies energetikos sistemos darbą bei energijos perdavimo srautų valdymą, o taip pat aukštesnį fizinės ir kibernetinės saugos lygį.

2019 m. gruodžio 23 d. Akcininkų susirinkimui pritarus esminėms sandorio sąlygoms, „Amber Grid“ pasirašė sutartį su viešame konkurse ekonomiškai naudingesnį pasiūlymą pateikusių UAB „Alvora“ ir „Šiaulių dujotiekio statyba“ įmonių konsorciūmu dėl dujotiekio jungties tarp Lenkijos ir Lietuvos GIPL statybos darbų. Pasirašyto sandorio vertė – 79,85 mln. Eur (be PVM).

2019 m. gruodžio 30. Pakeistas valdymo bendrovės EPSO-G registracijos adresas atitinkantis faktinę bendrovės veiklos vykdymo vietą, t. y. Gedimino pr. 20, Vilnius, LT-01103. Iki tol EPSO-G buveinė buvo registruota tuo pačiu adresu, kaip ir patronuojama Litgrid bendrovė (A. Juozapavičiaus g. 13), kuri pradėjo darbą naujajame sistemos valdymo ir duomenų saugos centre Vilniuje Viršuliškių skersgatvyje 99B.

2019 m. gruodžio 30. „Litgrid“ pasirašė sutartį su valstybės valdomos „Ignitis grupės“ antrine įmone „Ignitis gamyba“, taip pat su Kauno termofikacijos elektrine, „Panevėžio energija“ ir „Orlen Lietuva“ dėl izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo užtikrinimo. Tokios paslaugos reikia, kad Lietuvos energetikos sistema būtų ištisus metus pasiruošusi dirbti izoliuotai, jeigu dėl politinių arba techninių priežasčių būtų atskirta (arba atsiskirtų) nuo IPS/UPS sinchroninės zonos. „Litgrid“ izoliuoto darbo bandymų 2020 m. atlikti neplanuoja. Paslaugos kaina be dujų saugumo dedamosios 2020 metais bus 34,6 mln. eurų. Galutinė suma priklausys nuo to, ar paslauga bus aktyvuojama ir kiek kartų per metus.

2019 m. gruodžio 30. „Litgrid“ gruodžio 30 dieną pasirašė 25 mėnesių trukmės sutartį su tarptautine bendrove „FTI France“ („Compass Lexecon“), kuri ruošiantis pirmajam technologiškai neutraliam galios aukcionui Lietuvoje, parengs pajėgumų rinką Lietuvoje reglamentuosiančius dokumentus ir sprendimus – metodikas, techninius IT sprendimus bei reglamentus.

gamtinių dujų bei biokuro biržose.

Aukštos įtampos perdavimo tinklais šalies gyventojų ir verslo poreikiams per 2019 m. perduota 10 277 mln. kilovatvalandžių (kWh) elektros energijos. Tai 2,0 proc. mažiau, palyginti su tuo pačiu laikotarpiu pernai. Skirstomųjų tinklų operatoriaus (AB „Energijos skirstymo operatorius“) vartotojams perduota 9 351 GWh elektros energijos, t. y. 0,7 proc. mažiau. Kitiems tiesiogiai prie perdavimo tinklo prijungtiems vartotojams pateikta 926 GWh elektros energijos arba 14,0 proc. mažiau.

Svarbiausi EPSO-G grupės įmonių veiklos rodikliai:

	2019 M.	2018 M.	POKYTIS		2017 M.
			+/-	PROC.	
ELEKTROS ENERGIJA					
PERDUOTAS ELEKTROS ENERGIJOS KIEKIS, GWh	10 277	10 491	-214	-2,0%	9 992
ENS (neperduotos elektros energijos kiekis dėl atsijungimų), MWh *	32,33	0,95			1,68
AIT (vidutinis nutraukimų laikas), min. *	1,13	0,04			0,06
„NORDBALT“ PRIEINAMUMAS, proc.	98%	97%			84%
„LITPOL LINK“ PRIEINAMUMAS, proc.	98%	98%			99%
GAMTINĖS DUJOS					
DUJŲ KIEKIS, TRANSPORTUOTAS Į VIDINĮ IŠLEIDIMO TAŠKĄ, GWh	23 530	22 320	1 210	5,4%	24 290
DUJŲ KIEKIS, TRANSPORTUOTAS Į GRETIMAS PERDAVIMO SISTEMAS, GWh**	31 991	30 140	1 851	6,1%	28 262
BIOKURAS					
ENERGIJOS IŠTEKLIŲ BIRŽOJE PARDUOTAS BIOKURO KIEKIS, tūkst. tne	432	430	2	0,4%	413

*Tik dėl operatoriaus atsakomybei priskiriamų ir dėl nenustatytų priežasčių.

**Latvijos ir Rusijos Federacijos Kaliningrado srities perdavimo sistemos.

Per 2019 m. Lietuvos vartotojams buvo transportuota 23 530 GWh gamtinių dujų. Tai 5,4 proc. daugiau, palyginti su 22 320 GWh tuo pačiu laikotarpiu 2018 m. Labiausiai tai lėmė stabili paklausa ir vartojimas trąšų sektoriuje.

Į Latvijos Respubliką per Kiemėnų DAS sistemą buvo perduota 5 990 GWh gamtinių dujų (2018 m. – 2 308 GWh). Į Rusijos Federacijos Kaliningrado sritį per ataskaitinį laikotarpį transportuota 26 002 GWh gamtinių dujų (2018 m. – 27 832 GWh).

2019 m. dėl aukštos įtampos elektros tinklo sutrikimų, už kuriuos atsakingas operatorius, vartotojams nebuvo pateikta 32,33 MWh. 2019 metų rezultatui didžiausios įtakos turėjo įvykis liepos mėnesį, kai rekonstruojamoje Kapsų 110/10 kV TP rangovai darbų metu užkliudė veikiančių įrenginių konstrukcijas, įvykio metu išsijungė visi pastotės įrenginiai. Elektros energijos tiekimas Marijampolės gyventojams ir verslui buvo atstatytas po daugiau nei valandos. Šis įvykis ENS rodiklį papildė beveik 24 MWh. Įvykio tyrimą atliko Valsėtybinės energetikos reguliavimo tarybos specialistai ir rekomendavo įgyvendinti priemones, kurias perdavimo ir skirstomųjų tinklų operatoriai planuoja įgyvendinti 2020 metais. Dujų perdavimo tinklo

prieinamumas sistemos naudotojams siekė 100 proc.

Itin patikimai dirbo asinchroninės jungtys, kurios atveria galimybę importuoti pigesnę elektros energiją iš Šiaurės šalių. Po 2018 m. atlikto garantinio remonto, 2019 metais „NordBalt“ jungties su Švedija prieinamumas rinkai siekė 97,6 proc. (97 proc. 2018 m.). Jungtis su Lenkija „LitPol Link“ taip pat veikė beveik be trikdžių - prieinamumas rinkai 97,9 proc.).

2019 m. GET Baltic gamtinių dujų biržos prekybos apimtis sudarė 2 585 GWh. Palyginti su 2018 metais, prekybos apimtis padidėjo daugiau nei dvigubai. Didžiausios įtakos išaugusioms prekybos apimtims turėjo Lietuvos teisės akty pakeitimai, kuriems įsigaliojus 2019 m. sausio 1 d., reguliuojami energijos gamintojai Lietuvoje tapo laisvais gamtinių dujų rinkos dalyviais bei aktyviais gamtinių dujų biržos dalyviais

2019 m. „Baltpool“ energijos išteklių biržoje centralizuotos šilumos tiekimo įmonės, nepriklausomi šilumos gamintojai ir pramonės įmonės įsigijo 432 tūkst. tne biokuro. Tai 0,4 proc. daugiau, palyginti su 2018 metais.

4.3. Finansiniai rodikliai

FINANSINIAI RODIKLIAI, TŪKST. EUR	2019 M.	2018 M.	POKYTIS		2017 M.
			+/-	PROC.	
PAJAMOS	250 985	245 833	5 152	2,1%	225 246
VEIKLOS SĄNAUDOS	235 210	318 171	-82 961	-26,1%	225 607
EBITDA¹	47 554	55 306	-7 752	-14,0%	77 213
GRYNASIS PELNAS	11 403	-47 720	59 123	123,9%	-2 796
NORMALIZUOTAS GRYNASIS PELNAS²	11 403	14 365	-2 962	-20,6%	26 888
TURTAS	719 546	684 663	34 883	5,1%	770 456
ILGALAIKIS TURTAS	565 052	540 535	24 517	4,5%	629 559
TRUMPALAIKIS TURTAS	154 494	144 128	10 366	7,2%	140 897
NUOSAVYBĖ	193 961	183 873	10 088	5,5%	236 247
ĮSIPAREIGOJIMAI	525 585	500 790	24 795	5,0%	534 209
GRYNOJI SKOLA³	307 709	342 916	-35 207	-10,3%	414 865
DIVIDENDAI*	Dar neskirti	750	-	-	682
SANTYKINIAI FINANSINIAI RODIKLIAI					
EBITDA MARŽA⁴	18,9%	22,5%			34,3%
NUOSAVO KAPITALO GRAŽA (ROE)⁵	6,0%	-22,5%			-1,2%
NORMALIZUOTA NUOSAVO KAPITALO GRAŽA (ROE)⁶	6,0%	6,8%			11,3%
TURTO APYVARTUMAS⁷	34,9%	35,9%			29,2%
GRYNOSIOS SKOLOS IR NUOSAVYBĖS SANTYKIS	158,6%	186,5%			175,6%
NUOSAVO KAPITALO IR TURTO SANTYKIS	27,0%	26,9%			30,7%
BENDROJO LIKVIDUMO KOEFICIENTAS⁸	0,8	0,8			0,8

*Dividendai už ataskaitinius metus išmokami sekančiais metais.

¹ EBITDA = pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą + finansinės veiklos sąnaudos – finansinės veiklos pajamos + nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos + turto vertės sumažėjimo sąnaudos (įskaitant ir ilgalaikio materialiojo turto neigiamą perkainojimą) + turto nurošymo sąnaudos

² Normalizuotas grynasis pelnas = Grynasis pelnas – „Litgrid“ ir „Amber Grid“ turto perkainojimo rezultatas – Atidėto pelno mokesčio pokytis dėl „Amber Grid“ ir „Litgrid“ turto perkainojimo – „Litgrid“ kainos priedo pokytis

³ Grynoji skola = Ilgalaikė finansinė skola + Trumpalaikė finansinė skola + įsipareigojimai „Lietuvos energija“, UAB už LITGRID AB akcijų įsigijimą – Trumpalaikės investicijos

– Terminuoti indėliai – Pinigai ir pinigų ekvivalentai

⁴ EBITDA marža = EBITDA/Pajamos

⁵ Nuosavo kapitalo graža = Grynasis pelnas/(Nuosavas kapitalas laikotarpio pradžioje+Nuosavas kapitalas laikotarpio pabaigoje)/2

⁶ Normalizuota nuosavo kapitalo graža = Normalizuotas grynasis pelnas/(Nuosavas kapitalas laikotarpio pradžioje+Nuosavas kapitalas laikotarpio pabaigoje)/2

⁷ Turto apyvartumas = Pajamos/Turtas

⁸ Bendrojo likvidumo koeficientas = Trumpalaikis turtas/Trumpalaikiai įsipareigojimai

PAJAMOS

2019 m. konsoliduotos EPSO-G grupės pajamos, palyginti su 2018 m., padidėjo 2,1 proc. nuo 245,8 mln. Eur. iki 251 mln. eurų.

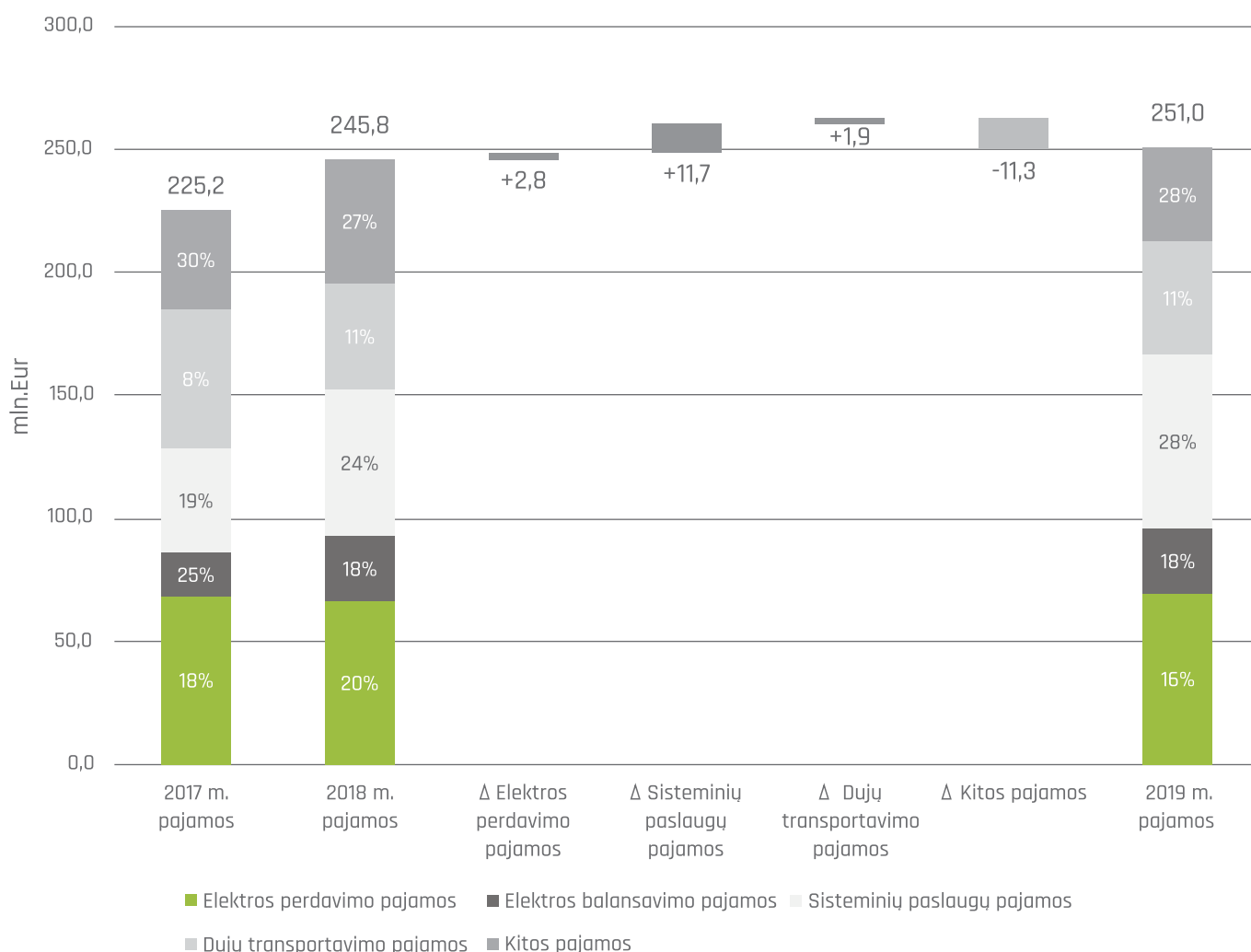
Pajamos už elektros energijos perdavimą, palyginti su tuo pačiu laikotarpiu pernai, padidėjo 4,2 proc. iki 69,3 mln. eurų ir sudarė 27,6 proc. visų Grupės pajamų. Pajamų augimą lėmė 6 proc. didesnė vidutinė faktinė elektros perdavimo kaina.

Pajamos už gamtinių dujų transportavimo paslaugas per 2019 m. padidėjo 1,9 mln. Eurų iki 45,5 mln. Eur ir sudarė 18,1 proc. visų EPSO-G grupės pajamų. Labiausiai pajamų augimą lėmė 5,4 proc. išaugęs perduotų gamtinių dujų Lietuvoje. Be to, daugiau nei dvigubai

padidėjo perdavimas Latvijos kryptimi.

Dėl Valstybinės energetikos reguliavimo tarnybos nuo 2019 m. sausio 1 d. nustatyto 16 proc. didesnio sisteminių paslaugų tarifo pajamos už sisteminės elektros energijos paslaugas padidėjo 19,8 proc. iki 70,8 mln. Eur. Balansavimo (reguliavimo) elektros energijos pardavimo pajamos sumažėjo 0,2 proc. iki 26,4 mln. Eur.

Kitos grupės pajamos sumažėjo 11,2 mln. eurų sudarė 39,0 mln. Eur, pagrindinė sumažėjimą nulėmusi priežastis, dėl sumažėjusio ESO užsakymų kiekio, sumažėję Tetos pajamos.

VEIKLOS SĄNAUDOS

2019 m. pabaigai buvo atlikti Litgrid ir Amber Grid ilgalaikio materialiojo turto vertės testai, kurie parodė, kad turto apskaitinės vertės pokyčių nėra.

Didžiausių veiklos sąnaudų dalį sudarė energetinių išteklių ir susijusių paslaugų pirkimas – 146,3 mln. Eur arba 62,2 proc. visų sąnaudų. Elektros energijos ir susijusių paslaugų pirkimo sąnaudos išaugo dėl padidėjusių sisteminių paslaugų sąnaudų padidėjo 13,4 proc. iki 134,9 mln. Eur, Gamtinių dujų įsigijimo sąnaudos dėl išaugusių balansavimo dujų kiekių padidėjo 8,8 proc. iki 11,3 mln. Eur.

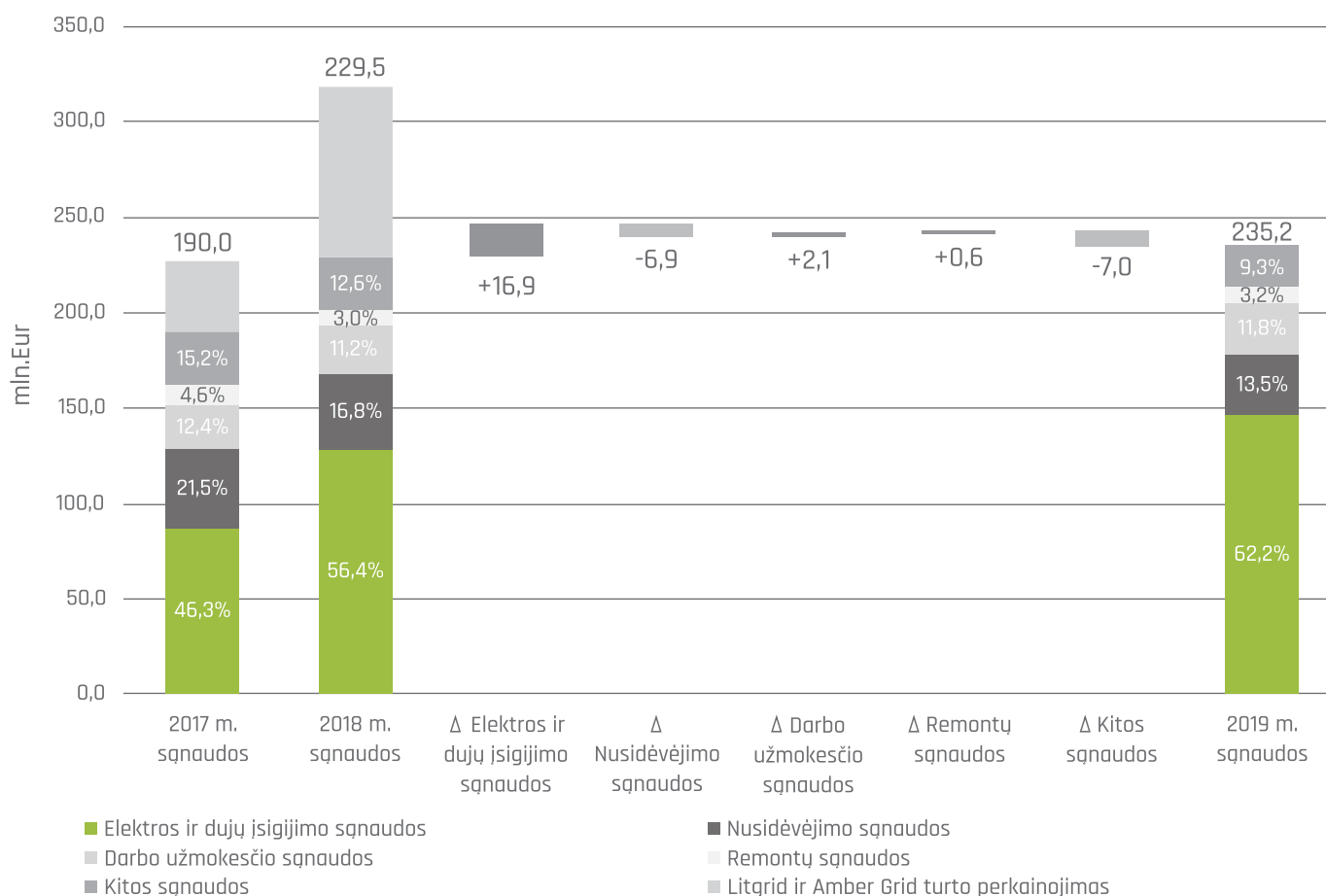
Ilgalaikio turto nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos sudarė ženklią dalį sąnaudų – 31,7 mln. Eur (13,5 proc. visų sąnaudų) ir, lyginant su 2018 m., dėl Litgrid ir Amber Grid ilgalaikio turto perkainojimo 2018 m. pabaigoje, sumažėjo 17,9 proc.

Daug dėmesio skiriant efektyvumui, EPSO-G grupės veiklos sąnaudos 2019 m. sudarė 235,2 mln. Eur. Nevertinant padidėjusių išlaidų

už energetinius išteklius, sumažėjusių nusidėvėjimo kaštų ir turto vertės sumažėjimo bei nurašymo sąnaudų, bendras sąnaudų lygis, palyginti su 2018 metais, sumažėjo 4,0 mln. Eur.

Darbo užmokesčio ir susijusių sąnaudų padidėjo 8,2 proc. iki 27,8 mln. Eur. Darbo užmokesčio sąnaudų augimas buvo nulemtas 5,3 proc. augusio vidutinio darbuotojų skaičiaus lyginant 2019 m. su 2018 m. (metų pabaigoje fiksuotas darbuotojų skaičiaus mažėjimas, tačiau metų eigoje tendencijos buvo priešingos).

Remontų ir priežiūros sąnaudos padidėjo 0,6 mln. Eur iki 7,5 mln. Eur, padidėjimas buvo nulemtas išaugusio darbų kiekio prižiūrint elektros energijos linijas, t.y. atliekant dalį darbų, kurie nebuvo atlikti 2018 m. dėl vieno iš didžiausių rangovų pasitraukimo iš rinkos. Telekomunikacijų ir ITT sąnaudos – 2,9 mln. Eur, likusios sąnaudos sudarė – 18,9 mln. Eur.

VEIKLOS REZULTATAS

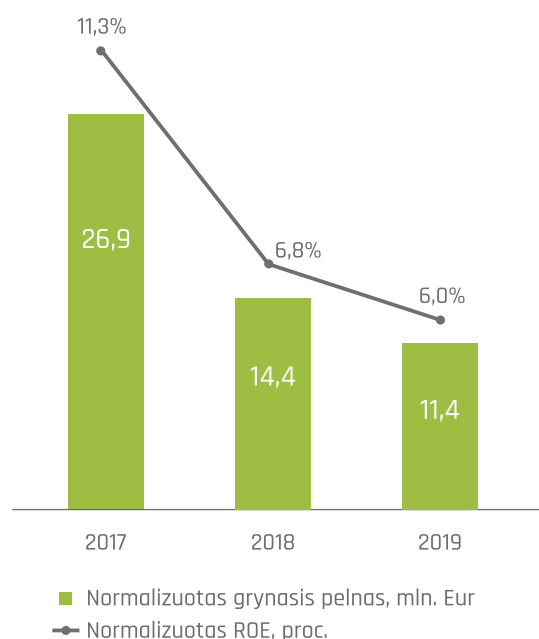
Grupės veiklos pelnas iki mokesčių, palūkanų, nusidėvėjimo ir amortizacijos (angl. EBITDA) per 2019 m. siekė 47,6 mln. Eur. Palyginti su 2018 m., EBITDA sumažėjo 14,0 procento. EBITDA marža 2019 m. siekė 18,9 proc. (2018 m. – 22,5 proc.).

Pagrindinės Grupės EBITDA sumažėjimo priežastys:

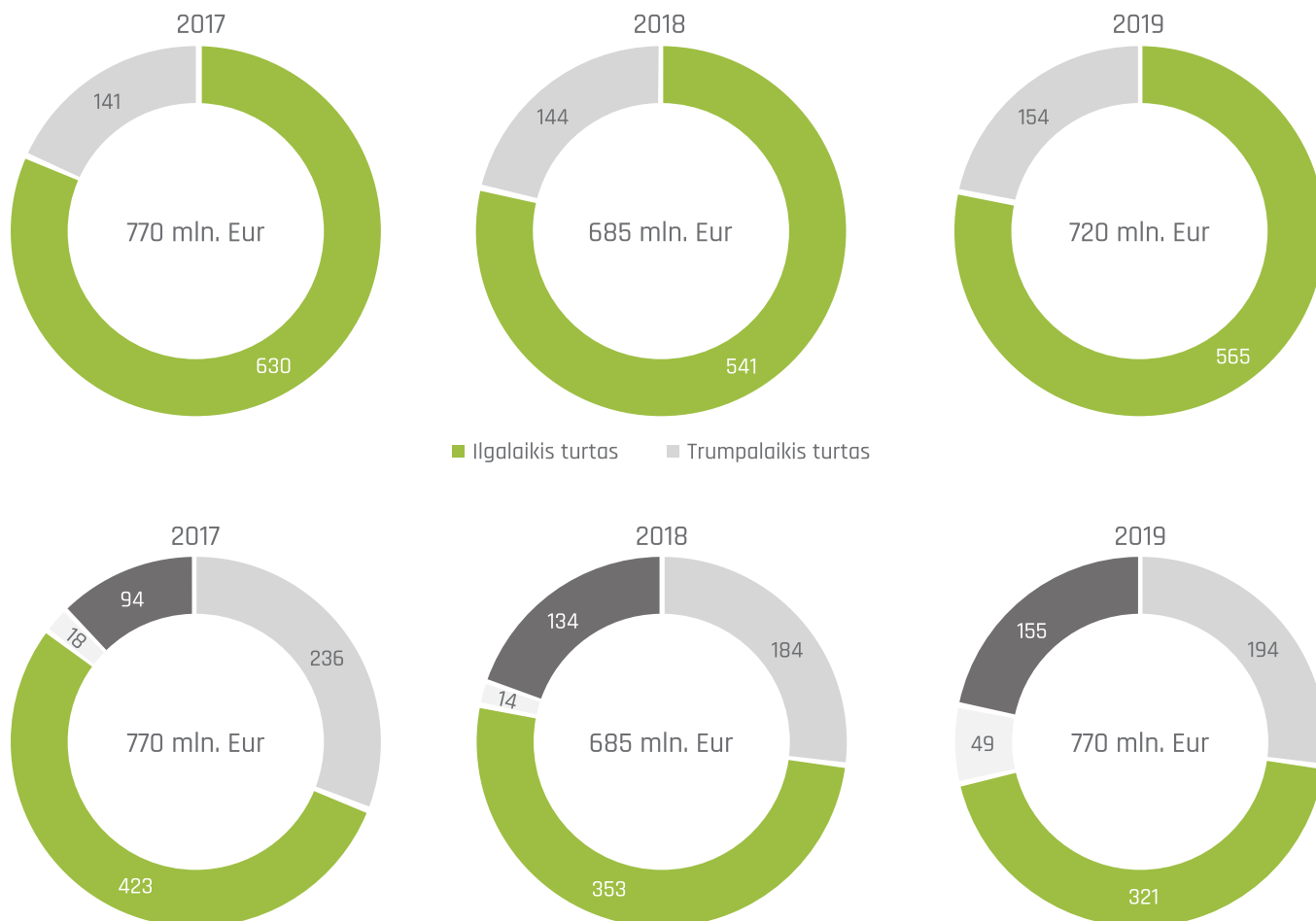
- Palyginti su 2018 m., „Litgrid“ 2019 m. vartotojams grąžino 3,9 mln. eurų daugiau praėjusių laikotarpių pelno, viršijančio Tarybos nustatytą dydį.
- Elektros energijos sisteminių paslaugų veiklos (neįtraukiant veiklos sąnaudų) pajamų ir sąnaudų balanso rezultatas 2,9 mln. eurų mažesnis.
- Naujų gamintojų prijungimo ir įrenginių pakeitimo pajamos, palyginti su 2018 m., buvo mažesnės 2,8 mln. eurų.

2019 m. EPSO-G įmonių grynas pelnas buvo 11,4 mln. Eur, t. y. 20,6 proc. mažesnis, palyginti su 2018 m., kai buvo uždirbta 14,4 mln. Eur normalizuotojo grynojo pelno.

Vidutinė normalizuota EPSO-G įmonių grupės kapitalo grąža 2016–2018 m. laikotarpiu siekė 11,3 proc., t. y. buvo 2,5 proc. punkto didesnė už 8,8 proc. šiam laikotarpiui grupei LR Vyriausybės nustatytą tikslą. LR Vyriausybė 2019 – 2021 m. laikotarpiui EPSO-G įmonių grupei keliamas nuosavybės grąžos tikslas 5,7 proc. 2019 m. EPSO-G grupė šį rodiklį viršijo 0,3 proc. punkto.

FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITA

2019 m. gruodžio 31 d. Grupės turtas buvo 719,6 mln. Eur, Grupės ilgalaikis turtas siekė 565,1 mln. Eur ir sudarė 78,5 proc. viso Grupės turto. Ilgalaikis turtas padidėjo 4,5 proc. dėl pradėtų vykdyti valstybei svarbių ir strateginių projektų. Grupės trumpalaikio turto vertė 2019 m. pabaigoje sudarė 154,5 mln. Eur, palyginus su 2018 m., padidėjo 7,2 proc. Didžiausią įtaką šiam pokyčiui turėjo deponuotų lėšų garantijoms ir depozitų pozicijos padidėjimas.

2019 m. Grupės nuosavas kapitalas padidėjo 5,5 proc. ir ataskaitinio laikotarpio pabaigoje sudarė 194,0 mln. Eur. Nuosavas kapitalas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje sudarė 27,0 proc. viso Grupės turto.

2019 m. pabaigoje Grupės finansiniai įsipareigojimai kredito institucijoms siekė 321,2 mln. Eur (įskaitant 156,6 mln. Eur įsipareigojimą „Ignitis grupė“, UAB už „Litgrid“ akcijų įsigijimą). Lyginant su 2018 m. pabaiga, Grupės finansinės skolos sumažėjo 9 proc., dėl laikino perkrovos lėšų panaudojimo (27,3 mln. Eur). Pinigai ir pinigų ekvivalentai sudarė 13,5 mln. Eur. Grynosios skolos santykis su nuosavybe sudarė 158,6 proc.

2019 m. pabaigoje kiti įsipareigojimai (nevertinant finansinių skolų) dėl padidėjo 56,5 mln. Eur. Ilgalaikiai įsipareigojimai dėl išaugusių perkrovos valdymo lėšų ir 16 TFAS pritaikymo padidėjo 35,5 mln. Eur ir siekė 49,3, ilgalaikiai įsipareigojimai augo 15,6 proc. iki 155,1 mln. Eur.

INVESTICIJOS

2019 m. „Litgrid“ investicijos (atlikti darbai ir įsigytas turtas neatšizvelgiant į apmokėjimo terminus) siekė 45,9 mln. eurų, iš jų 66 proc. strateginių ir valstybei svarbių elektros energetikos projektų įgyvendinimui ir 34 proc. perdavimo tinklo rekonstrukcijai ir plėtrai bei įmonės veiklos užtikrinimui.

„Amber Grid“ 2019 m. investicijos į rekonstrukciją ir modernizavimą, palyginus su 2018 m., padidėjo 12,4 proc. ir sudarė 18,0 mln. Eur. Padidėjimą lėmė 2019 m. išaugusios magistralinių dujotiekių rekonstrukcijos apimtys.

4.4. Tyrimų ir plėtros veikla

INOVATYVUMAS IR NUOLATINIS MOKYMASIS

NENS tikslai dėl atsinaujinančiųjų energijos išteklių integravimo ir tuo pat metu vykdomas Baltijos šalių sinchronizacijos su kontinentinės Europos tinklais projektas bei regioninės dujų rinkos integracijos procesai skatina EPSO-G grupės įmones ieškoti naujų inovatyvių sprendinių dėl Lietuvos energetikos sistemos patikimo veikimo dabar ir ateityje. Moksliniai tyrimai ir studijos, inovacijų diegimo veiklų planavimas ir įgyvendinimas skatina Grupės bendrovės efektyvinti savo veiklą, taikant naujus metodus, priemones ir gerąsias praktikas.

Vykdamas šią veiklą EPSO-G įmonių grupės vadovaujasi Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros bei inovacijų veiklos gairėmis (toliau – MTEPI veiklos gairės). MTEPI veiklos gairių tikslas – per tyrimus, inovacijas ir naujus sprendimus užtikrinti EPSO-G įmonių grupės bendrovių veiklos tęstinumą ir efektyvumą, konkurencingumą ar sąlygų konkurencijai užtikrinti sudarymą įgyvendinant NENS tikslus ir sukurti didesnę pridėtinę vertę visuomenei.

MTEPI veiklos gairėmis nustatomos vienodos visai Grupei mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros, inovacijų ir inovacinės veiklos sąvokos, bendros veiklos kryptys ir prioritetai, klasifikavimo principai bei rekomendacijos perdavimo sistemos operatoriams dėl lėšų skyrimo MTEPI veiklai, kuri nepriskiriama reguliuojamai veiklai.

RAIDA 2050 IR P2G ANALIZĖ

Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijoje keliamas tikslas iki 2050 metų Lietuvai tapti energetiškai darnia ir savarakiška valstybe. Siekdamas įgyvendinti ir įgalinti šį scenarijų, mums yra aktualu jau šiandien suprasti galimus energetikos sektoriaus raidos scenarijus ir kokios priemonės turėtų būti taikomos mažinant energetikos sektoriaus priklausomybę nuo iškastinio kuro, rinkų integraciją, skaitmenizavimą, urbanizaciją ir sparčią energijos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamybos plėtrą.

Siekiant atsakyti šiuos klausimus, 2019 m. EPSO-G inicijuota studija „2020-2050 metų Lietuvos elektros energetikos sistemos raidos scenarijų sudarymas“ (toliau – Studija RAIDA 2050), kurioje, atsižvelgiant į NENS keliamus strateginius tikslus, numatytus įgyvendinti uždavinius ir siektinus rezultatus, turi būti sudaryti Lietuvos elektros energetikos sektoriaus (toliau – LEES) raidos scenarijai iki 2050 metų, atliktas elektros energetikos sistemos adekvatumo (generuojančių galių, elektros energijos rinkos, elektros perdavimo tinklo) įvertinimas ir pateiktos techninės, ekonominės ir teisinės priemonės elektros energetikos sistemos efektyviam veikimui sudarytais scenarijais.

Viena iš didžiausių potencialų šiuo metu turinčių technologijų, įgalinančių didelės galios AEI sugeneruotas energijos akumuliaciją, yra vandenilio (elektrolizės būdu) ar sintetinio metano (pagamintą vandenilį jungiant su anglies dioksidiu) dujų gamyba (toliau – Power to Gas, P2G). P2G įrenginių pagamintas vandenilis ar metanas gali būti pateikiamas į esamą gamtinių dujų infrastruktūrą, maišomas su įprastomis gamtinėmis dujomis.

Siekiant įvertinti vandenilio dujų ir P2G technologijų aktualumą ir pritaikomumą Lietuvoje, 2019 m. kovo mėnesį bendrovė Amber Grid inicijavo šiuos klausimus tiriantį projektą. Kadangi technologijos aktualumo įvertinimui reikalingos elektros energijos generacijos ir suvartojimo prognozės, nutarta Studijos RAIDA 2050 atlikimą ir Amber Grid P2G projekto tikslus apjungti į bendrą EPSO-G įmonių grupės inovacijų projektą.

Numatoma, kad projektas „RAIDA 2050 ir P2G analizė“ bus baigtas

2021 m. pradžioje.

Eksperimentinis projektas „BATERIJŲ ENERGIJOS KAUPIMO SISTEMOS ĮRENGIMAS LIETUVOS ELEKTROS ENERGETIKOS SISTEMOJE“

2019 m. pradžioje „Litgrid“ inicijavo eksperimentinį „Baterijų energijos kaupimo sistemos įrengimas Lietuvos elektros energetikos sistemoje“ dviejų metų projektą.

Jo tikslas – tinkamai pasiruošti Baltijos šalių sinchronizavimo su Kontinentinės Europos tinklais (KET) projektui, patikrinti baterijų kaupimo sistemų panaudojimo galimybes realiomis Lietuvos elektros energetikos sistemos veikimo sąlygomis, identifikuoti didelių galių baterijų kaupimo sistemų įrengimo bei panaudojimo sritis Lietuvoje, nustatyti reikalavimus baterijoms, kurios teiktų skirtingo pobūdžio paslaugas.

Projekto metu prie Vilniaus transformatorių pastatės 10 kV skirstyklos bus prijungta 1 MW galios ličio jonų baterijų energijos kaupimo sistema (BEKS), kuri prisidės prie patikimo Baltijos EES veikimo po sinchronizavimo su KET.

Eksperimentinis projektas „DRONŲ PANAUDOJIMAS PERDAVIMO TINKLO GEDIMŲ VIETOS NUSTATYMU“

2019 m. pabaigoje „Litgrid“ inicijavo „Dronų panaudojimo Perdavimo tinklo gedimų vietos nustatymui“ projektą.

Perdavimo tinklo 110/330/400 kV oro linijose (OL) įvykus vienfaziam ar daugiafaziam trumpam jungimui į žemę (krintantis medis), žaibo iškrava į liniją, linijos pažeidimai dėl paukščių įskridimo tarp linijos laidų, oro linija, priklausomai nuo pažeidimo dydžio ir trukmės, išjungiama trumpam laikotarpiui (sėkmingo automatinio kartotinio įjungimo atveju) arba linija relinė apsaugos įtaisų (RAA) pagalba visiškai išjungiama, kol bus nustatyta gedimo vieta ir pažeidimas. Oro linijų inžinierius, vadovaujantis RAA įtaisų parodymais, vyksta į galimą gedimo vietą. Tačiau dažnai paskaičiuotas atstumas turi iki 5 km paklaidą. Naudojant dronų gedimo vietą būtų nustatyta mažiausiai du kartus greičiau nei dabar. Pasiteisinus tokiam techniniam sprendimui, dronų panaudojimas galėtų būti taikomas ir kitų EPSO-G grupės įmonių veikloje.

Eksperimentinis projektas „IŠMANUS NORDBALT“ JUNGTIES KABELIO GEDIMO VIETOS NUSTATYMAS“

2019 m. pabaigoje „Litgrid“ inicijavo „Išmanaus „NordBalt“ jungties kabelio gedimo vietos nustatymo“ projektą. Tai yra svarbu nes patikimas jungties su Švedija darbas atveria galimybę importuoti pigesnę elektros energiją iš Skandinavijos.

Siekiant užtikrinti „NordBalt“ jungties patikimumą ir padidinti kabelio prieinamumą bus ištestuota automatinė kabelio gedimo vietos nustatymo įranga, kurios šiuo metu jungtyje nėra. Gedimo vietos nustatymas realiu laiku bus vykdomas pereinamųjų procesų registratoriaus „HiRES Locator“ pagalba. Gamintojas indikuoja, kad kabelio gedimo vietą nustato iki 200 km. Įrangą montuojant tik viename aukšto įtampos nuolatinės srovės (AJNS) jungties gale. Šio eksperimentinio projekto metu bus siekiama patikrinti tokios įrangos veikimą dvigubai ilgesniame (400 km) „NordBalt“ jungties kabelyje.

REGISTRACIJA

Nuo 2019 m. birželio 1 d. Bendrovė yra įgaliota administruoti dujų, pagamintų iš AEI, nacionalinį kilmės garantijų registrą, t. y. teikia kilmės garantijų išdavimą, perdavimo ir jų galiojimo panaikinimo bei kilmės garantijų naudojimo priežiūros ir kontrolės ir kitose val-

tybėse išduotų kilmės garantijų pripažinimo Lietuvoje funkcijas. Ši sistema naudinga energijos vartotojams, norintiems savo veikloje naudoti ekologišką ir Lietuvoje ar kitoje Europos Sąjungos valstybėje pagamintą kurą. Bendradarbiaudama su kitų šalių paskirtosiomis įstaigomis bei AEI dujų sektoriaus organizacijomis, Bendrovė nuo 2019 m. birželio 1 d. dalyvauja ES Horizon 2020 mokslinių tyrimų ir inovacijų programos finansuojamame projekte REGATRACE (angl. Renewable GAS TRAdE Centre in Europe), skirtame sukurti europinę biometano ir kitų atsinaujinančių dujų kilmės garantijų registro veiklos schemą bei paskatinti žalių dujų gamybos ir rinkos plėtrą.

„SECUREGAS“

Nuo 2019 m. birželio Bendrovė kartu su tarptautiniais partneriais pradėjo įgyvendinti mokslinių tyrimų ir vystymo projektą „SecureGas“, kuriuo siekiama užtikrinti ES dujų tinklo saugumą ir atsparumą kibernetinėms ir fizinėms grėsmėms. Projektas yra finansuojamas iš Europos Sąjungos Horizon 2020 mokslinių tyrimų ir inovacijų programos. Šio projekto tikslas, atsižvelgiant į Europos energetikos saugumo strategijos, Europos programos dėl ypatingos svarbos infrastruktūros objektų apsaugos, ES reglamento 2017/1938 dėl dujų tiekimo saugumo reikalavimus, „parengti metodikas, priemones ir gaires esamiems ir būsimiems dujų perdavimo infrastruktūros įrenginiams apsaugoti bei padaryti juos atsparius kibernetinėms bei fizinėms grėsmėms.

DUJŲ RINKOS HARMONIZAVIMAS

Bendrovei tęsiant GIPL projekto įgyvendinimą, vykdomas bendradarbiavimas ir su Lenkijos partneriais: „Amber Grid“ su Lenkijos dujų perdavimo sistemos operatoriumi „Gaz-System“, o dujų biržos operatorė „GET Baltic“ („Amber Grid“ dukterinė bendrovė) bendradarbiauja su Lenkijos energetinių išteklių birža TGE (Towarowa Giełda Energii S.A.). Numatoma atlikti studiją dėl GIPL komercinių galimybių ir vertės rinkai padidimo ir, vadovaujantis jos rezultatais, bendradarbiaujant abiejų valstybių operatoriams, reguliavimo institucijoms bei vyriausybėms, apsispręsti dėl tolesnių veiksmų harmonizuojant rinkas.

4.5. Kompetencijos ir narystė organizacijose

2019 m. EPSO-G valdymo bendrovė ir perdavimo sistemų operatoriai aktyviai dalyvavo nacionalinių ir įvairių tarptautinių organizacijų bei asociacijų, tokių kaip Europos elektros perdavimo sistemos operatorių tinklas (angl. santrumpa – ENTSO-E) ir Europos dujų perdavimo sistemos operatorių tinklas (angl. santrumpa – ENTSO-G), Centrinės Europos energetikos partnerių asociacijos (angl. santrumpa – CEEP), PSD ir kitų elektros energetikos įmonių asociacijos „Best Grid“ veikloje.

- Valdymo bendrovės EPSO-G generalinis direktorius Rolandas Zu-

ADEKVATUMO STUDIJA

EPSO-G užsakymu 2019 m. Kauno technologijos universiteto (KTU) Elektros energetikos sistemų katedros mokslininkai užbaigė Lietuvos elektros energetikos sistemos adekvatumo 2019-2025 m. ir 2025-2030 m. laikotarpiais vertinimą.

Pirmą kartą tikimybinio vertinimo metu buvo apskaičiuota apkrovos praradimo tikimybė 2019-2030 metams ir kaina, įvertintos patikimai prieinamų vietinių pajėgumų poreikio apimtys, reikalingos Lietuvos elektros energetikos sistemos adekvatumui užtikrinti, atliktas neapibrėžtumų vertinimas ir jų įtaka modelio rezultatams bei pateikti pasiūlymai dėl patikimai prieinamų vietinių pajėgumų poreikio apimčių.

Mokslininkų vertinimo išvadose teigiama, kad nuo 2024 m. dėl griežtėjančių aplinkosauginių reikalavimų ir senstančios generacijos, galių adekvatumo deficito iššūkis galėtų tapti itin aktualus. Tai reiškia, kad vienas svarbiausių ateities darbų bus suvaldyti atsirastąjį disbalansą tarp augančio šalies elektros energijos vartojimo ir nepertraukiamai prieinamos, lanksčios ir greitai aktyvuojamos elektros energijos gamybos pajėgumų mažėjimo. Be to, po 2025 m. turės būti užtikrintas sklandus Baltijos elektros energetikos sistemos darbas ir patikimas elektros tiekimas pradėjus veikti sinchroniniu režimu su kontinentinės Europos elektros tinklais.

Studijos rezultatai parodė, kad, norint išlaikyti patikimą elektros energetikos sistemos darbą ir elektros energijos tiekimo saugumą, reikia užtikrinti, jog be dabar veikiančių pajėgumų, jau iki 2025 metų Lietuvoje turės atsirasti taip pat ir nauji patikimos vietinės elektros energijos gamybos šaltiniai.

Galių mechanizmas įgyvendinimas ypač svarbus, įgyvendinant Lietuvos energetinės nepriklausomybės strategijoje numatytus tikslus, susijusius su elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių plėtra, vietinės elektros energijos gamybos apimčių šalyje didinimu, bei sklandžiu Lietuvos elektros energetikos sistemos sinchronizacijos su kontinentinės Europos energetikos sistema projekto įgyvendinimu.

Atlikta studija prisidės įgyvendinant Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje numatytus šalies galios pajėgumų plėtrą etapus.

kas yra Nacionalinės Lietuvos energetikos asociacijos tarybos pirmininkas (prezidentas). Jis yra skiriamas dviejų metų laikotarpiui. Kadencija baigiasi 2020 m. vasarį.

- EPSO-G generalinis direktorius Rolandas Zukas yra CEEP asociacijos valdybos narys.

- „Litgrid“ generalinis direktorius Daivis Virbickas 2019 m. yra paskirtas Europos perdavimo sistemos operatorius vienijančios organizacijos ENTSO-E valdybos nariu. Valdybą sudaro vienuolika narių ir pirmininkas, jie skiriami dviejų metų laikotarpiui.

EPSO-G grupės bendrovių narystės:

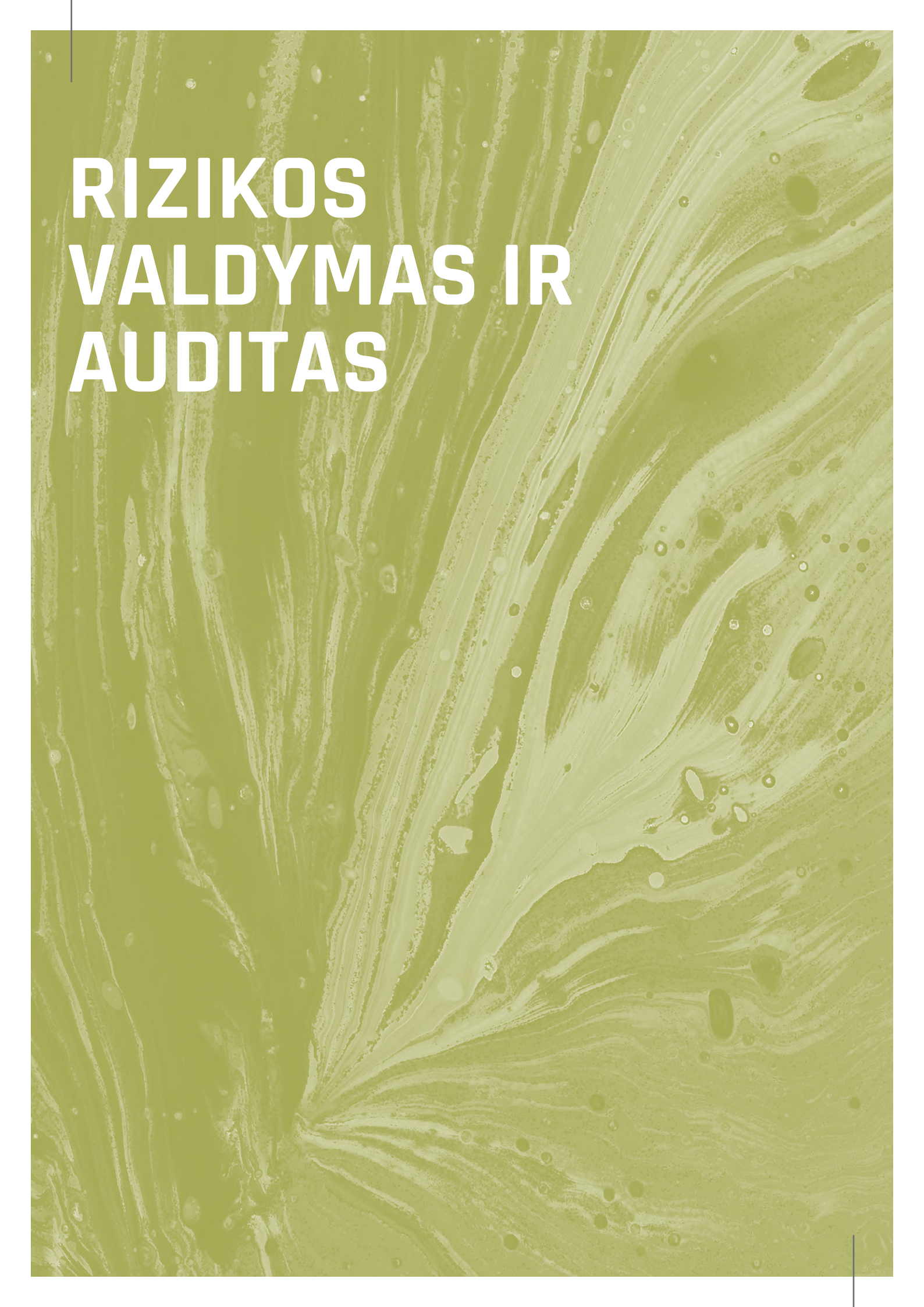
ORGANIZACIJA	ATSTOVAUJANTI BENDROVĖ	NUORODA	ORGANIZACIJOS APRAŠYMAS
CENTRAL EUROPE ENERGY PARTNERS (CEEP)	EPSO-G	www.ceep.be	Centrinės Europos energetikos ir energetiniams resursams imlių sektorių įmonės vienijanti asociacija
NACIONALINĖ LIETUVOS ENERGETIKOS ASOCIACIJA (NLEA)	EPSO-G „Amber Grid“ „Litgrid“	www.nlea.lt	Asociacija, vienijanti Lietuvos elektros energijos ir gamtinių dujų sektoriuose veikiančias bendroves, taip pat mokslo įstaigas.
ENTSO-E	„Litgrid“	www.entsoe.eu	Organizacija, vienijanti Europos elektros perdavimo sistemų operatorius.
ENTSO-G	„Amber Grid“	www.entsog.eu	Organizacija, vienijanti Europos gamtinių dujų perdavimo sistemų operatorius.
INTERNATIONAL GAS UNION (IGU)	„Amber Grid“	www.igu.org	Nepelno siekianti organizacija, kuri siekia skatinti tarptautinę prekybą dujomis, pažangiausių technologijų taikymą, skaidrių rinkos praktikų įtvirtinimą.
EUROPEAN RENEWABLE GAS REGISTRY	„Amber Grid“	www.ergar.org	Organizacija, kurios tikslas dujų, pagamintų iš atsinaujinančių energijos šaltinių, kilmės garantijų prekybos tarp šalių plėtojimas.
LENKIJOS IR LIETUVOS PREKYBOS RŪMAI	„Amber Grid“ „Litgrid“	www.plcc.lt	Organizacija, siekianti gerinti Lietuvos ir Lenkijos ekonominį bendradarbiavimą.
LIETUVOS PROJEKTŲ VADYBOS ASOCIACIJA	EPSO-G	www.ipma.lt	Asociacija, vienijanti projektų valdymo profesionalus.

4.6. Sandoriai su susijusiomis šalimis

Per ataskaitinį laikotarpį EPSO-G grupėje buvo vadovaujamosi Sandorių su susijusiomis šalimis politika. Ji nustato Grupės bendrovių sudaromų sandorių su susijusiomis šalimis priežiūros ir atskleidimo procedūras, kurios leidžia tinkamai įvertinti su tokiais sandoriais susijusius interesų konfliktus ir minimizuoti tokių sandorių galimas neigiamas pasekmes bendrovėms, smulkiems akcininkams ir su

sandoriu nesusijusiems asmenims. Šis dokumentas yra skelbiamas viešai EPSO-G internetinėje svetainėje Veiklos politikos skirsnyje.

Informacija apie susijusių šalių sandorius yra atskleista metinėse finansinėse ataskaitose 28 pastaboje.

The background of the entire page is a marbled paper pattern, featuring swirling, organic shapes in shades of cream, beige, and light brown. A semi-transparent green overlay covers the entire image, creating a monochromatic effect. The text is printed in white, bold, sans-serif capital letters.

RIZIKOS VALDYMAS IR AUDITAS

5. RIZIKŲ VALDYMAS IR AUDITAS

Ataskaitiniu laikotarpiu EPSO-G nuosekliai laikėsi požiūrio, kad įgyvendinant veiklos strategiją, tinkamas rizikos valdymas yra būtina prielaida didinant patrunuojamų bendrovių veiklos efektyvumą,

valdymo kokybę, saugią aplinką darbuotojams bei kuriant interesų turėtojų pasitikėjimą įmonių grupe.

TRYS EPSO-G GYNYBOS LINIJOS:

Pirmoji gynybos linija yra EPSO-G vadovai ir darbuotojai, kurie kasdienėje veikloje identifikuoja ir valdo veiklos riziką.

Antrąją gynybos liniją užtikrina centralizuotos EPSO-G grupės funkcijos, kurių atsakomybė yra numatyti riziką:

- finansų kontrolės funkcija yra atsakinga už nuolatinę Grupės finansinių rezultatų kontrolę;
- rizikos valdymo funkcija yra atsakinga už Grupės rizikų valdymo sistemos koordinavimą ir tobulinimą. Ši funkcija apibendrina visų Grupės įmonių pagrindines rizikos sritis ir koordinuoja jų valdymo

veiksmų įgyvendinimą;

- duomenų apsaugos funkcija yra atsakinga už nuolatinę asmens duomenų apsaugos priemonių veikimo priežiūrą.

Trečioji gynybos linija atsakinga už nepriklausomą rizikų valdymo įvertinimą. Centralizuotas vidaus audito padalinys vertina, ar pirmosios dvi gynybos linijos tinkamai atlieka savo funkcijas rizikų valdymo procese. EPSO-G įmonių metines finansines ataskaitas įstatymų nustatyta tvarka audituoja nepriklausomos išorės audito bendrovės. Išorės audito bendrovės išrenka Grupės bendrovių visuotiniai akcininkų susirinkimai.

5.1. Rizikų valdymo sistema

EPSO-G grupėje rizikų valdymas suprantamas, kaip struktūrizuotas požiūris į neapibrėžtumų valdymą, metodiškai įvertinant rizikų poveikį ir tikimybę bei taikant tinkamas rizikų valdymo priemones.

2019 m. EPSO-G grupė vadovavosi valdybos patvirtinta Grupės rizikų valdymo politika bei rizikų valdymo metodika. Jos įtvirtino vieno-

dą, bendrais principais pagrįstą ir gerąją praktiką atitinkančią rizikų valdymo sistemą, remiantis tarptautinėje praktikoje taikoma COSO ERM (angl. Committee of Sponsoring Organisations of the Treadway Commission Enterprise Risk Management) metodologija ir standartais.

Visos Grupės bendrovės yra prisijungusios prie EPSO-G rizikų valdymo politikos ir, taikydamos Grupės rizikų valdymo metodiką, yra identifikavusios joms aktualias rizikas, jas įvertino bei sudarė šių rizikų valdymo planus.

2019 m. sausio mėnesį rizikų valdymo procesas buvo peržiūrėtas ir patvirtinti jo pakeitimai, atsižvelgiant į 2018 metais įvykusius korporatyvinio valdymo struktūros pokyčius.

Taip pat, EPSO-G valdyba, įvertinusi grupės bendrovėse identifikuotą ir valdomą riziką bei jų lygį (poveikį bendrovės veiklai, taip pat visai EPSO-G įmonių grupei) patvirtino grupės lygio rizikų sąrašą.

Kiekvieną 2019 m. ketvirtį EPSO-G audito komitetas vertino kiekvienos Grupės bendrovės pagrindinių rizikos rodiklių pokyčius, rizikos valdymo efektyvumą ir pateikė savo išvadas ir rekomendacijas bendrovių valdyboms. EPSO-G valdyba prižiūrėjo, kaip yra valdomos grupės lygio rizikos, t. y. rizikos galinčios padaryti didžiausią poveikį bendrovėms ir visai įmonių grupei.

EPSO-G grupės įmonės, atlikusios rizikų vertinimą, nustatė, kad ataskaitiniu laikotarpiu savo veikloje susidūrė su šiomis pagrindinėmis rizikomis:

NEATITIKIMO TEISĖS AKTŲ REIKALAVIMAMS IR REGULIACINĖ RIZIKA

Elektros energijos ir gamtinių dujų perdavimo ir susijusių paslaugų kainos yra reguliuojamos, kainų viršutinės ribos nustato VERT. Nuo šių sprendimų tiesiogiai priklauso EPSO-G grupės įmonių veiklos rezultatai ir bendrovių skiriamos lėšos būtinosioms veiklos sąnaudoms, investicijoms perdavimo tinklo patikimumui išlaikyti, taip pat galimybės finansuoti strateginius projektus iš nuosavų ar skolintų lėšų.

VERT 2019 m. birželio mėnesį patvirtino naujos redakcijos Sankcijų skyrimo taisyklės ir Energetikos įmonių reguliuojamos veiklos pati-

krinimų tvarkos aprašą. Šiais teisės aktais nėra numatyta esminių reguliavimo pakeitimų, darančių įtaką Grupės įmonėms.

Siekdamos aiškaus reguliavimo ir mažinti neigiamą įtaką veiklos rezultatams, per ataskaitinį laikotarpį Bendrovės aktyviai bendradarbiavo su VERT, dalyvavo svarstant rengiamus teisės aktų pakeitimus, teikė savo siūlymus, argumentuodamos būsimų sprendimų poveikiu bei ilgalaikių, strateginių bendrovių tikslų svarbą.

INFORMACIJOS SAUGOS (KIBERNETINIO SAUGUMO) RIZIKA

EPSO-G ir patrunuojamos bendrovės „Litgrid“ bei „Amber Grid“ yra nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbios įmonės, valdančios įrenginius ir turtą taip pat svarbų nacionaliniam saugumui užtikrinti. Grupės įmonių valdoma informacija ir duomenys turi strateginę reikšmę Lietuvos nacionaliniam saugumui, todėl tokios informacijos (ar) ir duomenų praradimas, neteisėtas pakeitimas ar atskleidimas, sugadinimas ar duomenų srauto reikalingų perdavimo sistemų saugiai veiklai nutraukimas gali sukelti EPSO-G grupės įmonių veiklos sutrikimų, padaryti žalos kitiems fiziniams ir juridiniams asmenims.

LR Vyriausybė, vadovaudamasi Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo 15 straipsnio 2 dalimi ir Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbios įmonės saugumo plano reikalavimų tvarkos aprašu, 2019 m. antrąjį pusmetį patvirtino EPSO-G bei jos valdomų bendrovių „Litgrid“ ir „Amber Grid“ saugumo planus. Juose nurodytos:

- nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įrenginių ir turto fizinio saugumo priemonės,
- kibernetinio saugumo priemonės, nustatytos Kibernetinio saugumo įstatyme ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose,
- personalo saugumo priemonės, skirtos įmonės personalui apsaugoti nuo asmenų neteisėtų veiksmų, kuriais siekiama daryti poveikį įmonės personalui, apribojant ar panaikinant galimybes jam vykdyti funkcijas, informacinio slaptumo priemonės.

Kibernetinių incidentų prevencija:

- Siekiant išvengti kibernetinių incidentų, per ataskaitinį laikotarpį buvo reguliariai vertinamos EPSO-G grupės įmonių informacinių sistemų, jų fizinės apsaugos, saugumo valdymo sistemų grėsmės, nuolat atnaujinamos esamos saugumo priemonės, sistemos ir (ar) įrankiai, bei diegiami nauji atitinkantys griežtus reikalavimus numatytus ES ir LR teisės aktuose, reglamentuojančiuose informacijos saugą.
- Taip pat EPSO-G grupės įmonių darbuotojai aktyviai dalyvavo kibernetinio saugumo pratybose, kurių metu treniruojamasi, kaip suvaldyti ir atremti kibernetinius incidentus nukreiptus prieš informacinę sistemą ir tinklus bei užtikrinti jų teikiamų paslaugų funkcionavimą.

TECHNOLOGINĖ RIZIKA

EPSO-G grupės įmonių viena svarbiausių funkcijų ir atsakomybių – užtikrinti saugų, patikimą ir efektyvų gamtinių dujų ir elektros energijos perdavimo sistemų funkcionavimą.

Dėl šios priežasties „Litgrid“ ir „Amber Grid“ bendrovėse yra diegiamos ir tobulinamos specializuotos informacinės sistemos, šiuolaikinės verslo valdymo sistemos, nuolat atnaujinami avarijų ir technologinių sutrikimų likvidavimo bei ekstremalių situacijų valdymo,

veiklos tęstinumo planai, keliama aukšti reikalavimai rangovams.

Siekiant išvengti perdavimo sistemų veiklos sutrikimų, per ataskaitinį laikotarpį „Litgrid“ ir „Amber Grid“ specialistai:

- vykdė nuolatinę perdavimo sistemų stebėseną,
- atitinkamai sudarė priežiūros planus,
- laiku planavo reikalingas naujas investicijas tinklo atnaujinimui.

VERSLO SKAIDRUMO RIZIKA

EPSO-G grupė įgyvendina regioninės ir nacionalinės reikšmės strateginius projektus. Tai didelių investicijų reikalaujantys projektai. Jų sėkmė priklauso nuo akcininkų, partnerių, kontroliuojančių bei reguliuojančių institucijų ir Lietuvos žmonių supratimo, pasitikėjimo ir paramos. Todėl savo veikloje EPSO-G ir toliau daug dėmesio skyrė pirkimų (tame tarpe ir viešųjų pirkimų) procesų priežiūrai ir korupcijos prevencijai.

2019 m. Viešųjų pirkimų tarnyba (VPT) atliko sutarčių viešinimo posistemės ir metinės / pirkimo procedūrų / CPO LT ataskaitose pateiktų duomenų sugretinimą. VPT antrą kartą paskelbtos ataskaitos duomenimis, EPSO-G ir visos grupės bendrovės tinkamai vykdė pareigą – 100 proc. paskelbė privalomų viešinti sutarčių.

Siekiant užtikrinti veiklos skaidrumą, per ataskaitinį laikotarpį visi dalyvaujantys viešuosiuose pirkimuose EPSO-G valdymo bendrovės ir patronuojamų bendrovių darbuotojai, deklaravo savo privačius interesus viešai.

2019 m. rugsėjo spalio/mėnesį VPT atliko „Amber Grid“ vykdyto Lenkijos-Lietuvos dujotiekio GIPL statybos rangos darbų pirkimo patikrinimą ir pateikė išvadą dėl nustatytų trūkumų. Reaguodama EPSO-G ėmėsi veiksmų nustatytiems pažeidimams pašalinti ir vykdomo strateginio projekto vėlavimo rizikai sumažinti – atnaujinta „Amber Grid“ GIPL statybos rangos darbų pirkimo komisija deleguojant papildomus EPSO-G atstovus bei pakviečiant stebėtojo teises Centrinės projektų valdymo agentūros atstovus. „Amber Grid“, pašalinusi VPT konstatuotus viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus, gruodžio mėnesį pasirašė GIPL statybos rangos darbų sutartį.

Pritardama Energetikos ministerijos iniciatyvai, EPSO-G valdymo bendrovė kreipėsi į patronuojamų bendrovių valdybų narius ragindama savanoriškai pateikti viešas deklaracijas apie savo privačius interesus, nors tokios pareigos įstatymai nenumato. Absoliučios daugumos EPSO-G patronuojamų bendrovių valdybų narių privačių interesų deklaracijų yra skelbiamos viešai – bendrovių tinklalapiuose.

Per ataskaitinį laikotarpį EPSO-G grupės bendrovės kryptingai laikėsi nuostatos netoleruoti korupcijos, šeimos narių, giminių, draugų

protegavimo ar bet kokių kitų prekybos poveikiu formų, nuosekliai ir sistemiškai įgyvendinti įmonės bei privačių interesų konfliktų prevenciją. Grupės bendrovės skatina darbuotojus ir kitus Interesų turėtojus nesibaiminant neigiamų pasekmių tiesiogiai ar anonimiškai pranešti apie galimus pažeidimus, neetišką ar nesąžiningą elgesį pasitikėjimo linija pranesk@epsog.lt, grupės bendrovių pasitikėjimo linija arba tiesiogiai nurodytu Lietuvos Respublikos Specialiųjų tyrimų tarnybos adresu.

DARBO SAUGOS REIKALAVIMŲ NESILAIKYMO RIZIKA

EPSO-G valdomose akcinėse bendrovėse „Litgrid“, „Amber Grid“ bei „TETAS“ skiriamas didelis dėmesys darbų saugai. Parengtas „TETAS“ Profesinės rizikos vertinimo darbų planas. Identifikuotos darbo vietos, darbo priemonės, technologiniai procesai, kuriuose darbų saugos rizikos lygis yra aukščiausias. Organizuojamos darbo saugos dienos padalinuose. Bendradarbiaujama su užsakovais, kaip su darbų saugos partneriais – AB „ESO“ ir „Litgrid“ siekiant efektyvios darbo saugos kontrolės ir aukštesnės darbo saugos kultūros. „Amber Grid“ didelį dėmesį skiria darbo saugos prevenciniams patikrinimams.

DARBUOTOJŲ TINKAMO KVALIFIKACIJOS TRŪKUMO, KAITOS, MOTYVACIJOS RIZIKA

EPSO-G valdomos bendrovės susiduria su išskylančiais darbo rinkos iššūkiais, aštrėja konkurencija dėl aukštos kvalifikacijos specialistų, galinčių prisidėti įgyvendinant Lietuvos valstybei strateginę reikšmę turinčius projektus. Ataskaitiniu laikotarpiu buvo tobulinami kritinių pareigybų paminimo planai, bendradarbiaujama su universitetais, siekiant ugdyti bendrovėms būtinus aukštos kvalifikacijos specialistus.

Per ataskaitinį laikotarpį EPSO-G grupės bendrovės kryptingai laikėsi nuostatos netoleruoti korupcijos, šeimos narių, giminių, draugų protegavimo ar bet kokių kitų prekybos poveikiu formų, nuosekliai ir sistemiškai įgyvendinti įmonės bei privačių interesų konfliktų prevenciją. Grupės bendrovės skatina darbuotojus ir kitus Interesų turėtojus nesibaiminant neigiamų pasekmių tiesiogiai ar anonimiškai pranešti apie galimus pažeidimus, neetišką ar nesąžiningą elgesį pasitikėjimo linija pranesk@epsog.lt.

2019 m. visose EPSO-G grupės bendrovėse atliktas darbuotojų korupcijos tolerancijos tyrimas. Į pateiktus Korupcijos tolerancijos tyrimo klausimus atsakė 335 Grupės bendrovių darbuotojai.

Tyrimo rezultatai bus išanalizuoti ir pristatyti Grupės bendrovėse 2020 m. tęsiamų antikorupcinių mokymų metu.

Numatoma tyrimą kartoti kiekvienais metais. Pagal gautus rezultatus bus planuojamos antikorupcinių mokymų temos.

5.2. Informacija apie vidaus auditą

EPSO-G vidaus audito misija yra kurti pridėtinę vertę visoms grupės bendrovėms ir prisidėti prie jų veiklos tikslų įgyvendinimo, sistemingai bei visapusiškai vertinant ir padedant gerinti valdymo, rizikos valdymo ir kontrolės procesų veiksmingumą. Šios funkcijos įgyvendinamos vykstant nepriklausomą ir objektyvią užtikrinimo ir konsultavimo veiklą.

Užtikrinti veiklos skaidrumą ir efektyvumą, EPSO-G įmonių grupėje veikia centralizuotas vidaus audito padalinys, kuris pavestas funkcijas vykdo grupės mastu ir yra tiesiogiai atskaitingas EPSO-G valdybai, kurios daugumą sudaro nepriklausomi nariai.

EPSO-G valdymo bendrovės auditoriai nėra pavaldūs audituojamos

įmonės administracijai. Tai sukuria sąlygas pastebėti galimus veiklos trūkumus, juos eliminuoti ir identifikuoti sritis veiklos efektyvumo didinimui.

Vykdydami savo funkcijas, padalinio darbuotojai planingai atlieka vidaus auditus ir reguliariai stebi, kaip įgyvendinamos rekomendacijos, o taip pat, kaip taisomi kiti su vidaus kontrole susiję trūkumai, kuriuos yra įvardiję išorės auditoriai, reguliatorius ar valstybinės kontrolės įstaigos.

Per 2019 m. EPSO-G centralizuoto vidaus audito padalinio veikla apėmė šias sritis, kurios buvo pasirinktos remiantis atliktu rizikų vertinimu ir nustatant prioritėtines tikrintinas įmones ir/ar procesus:

- įsigijimų (pirkimų) kontrolės vertinimas;
- transporto priemonių naudojimo kontrolės vertinimas;
- kompensacijų už servitutų nustatymą skyrimo ir išmokėjimo kontrolės vertinimas;
- visų EPSO-G įmonių grupės bendrovių veiklos rezultatų patikimumo vertinimas;

• atitikties Bendrojo duomenų apsaugos reglamento reikalavimams vertinimas;

• informacijos saugos atitikties saugumo standartams ir informacinės saugos įrankių faktinio funkcionavimo vertinimas;

• pajamų už dujų perdavimo paslaugas ir sąnaudų kontrolės vertinimas;

• komandiruočių sąnaudų kontrolių ir pagrįstumo vertinimas;

• įmonių vadovų apklausa apie vidaus kontrolės sistemos elementų veikimo vertinimą.

Taip pat daug per ataskaitinį laikotarpį daug dėmesio buvo skiriama stebėsenai, kaip įmonės įgyvendino vidaus audito rekomendacijas ir vertinimui, kokia buvo įgyvendintų veiksmų įtaka.

Vidaus audito išvados ataskaitiniu laikotarpiu buvo pateiktos tikrintų įmonių vadovybei bei valdyboms, taip pat EPSO-G valdybai bei Audito komitetui.

5.3. Informacija apie išorės auditą

2019 m. EPSO-G grupės bendrovių visuotiniuose akcininkų susirinkimuose buvo nuspręsta pratęsti audito sutartį su UAB „Deloitte Lietuva“ ir nustatytas užmokestis už finansinių ir susijusių atskai-

tų audito paslaugas. UAB „Deloitte Lietuva“ teiks šias paslaugas visoms EPSO-G grupės bendrovėms.

Informacija apie EPSO-G grupės bendrovių išorės audito bendroves:

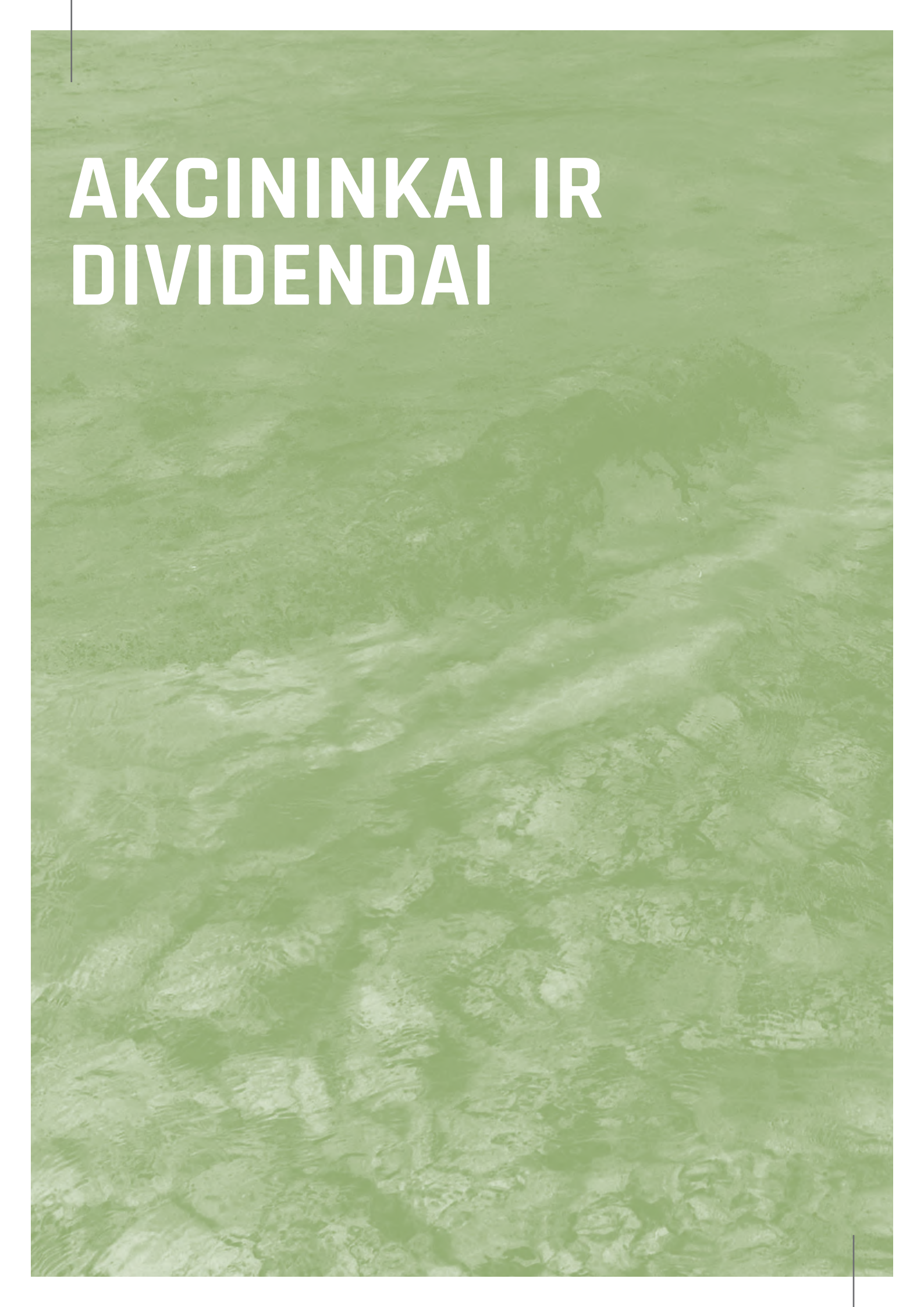
BENDROVĖ	2019 M. FINANSINIŲ ATASKAITŲ AUDITĄ ATLIKUSI BENDROVĖ	NUSTATYTAS ATLYGIS AUDITO BENDROVEI UŽ 2019 M. FINANSINIŲ ATASKAITŲ AUDITĄ*, EUR (BE PVM)	2018 M. FINANSINIŲ ATASKAITŲ AUDITĄ ATLIKUSI BENDROVĖ
EPSO-G	UAB „DELOITTE LIETUVA“	14 170	UAB „DELOITTE LIETUVA“
„LITGRID“		39 240	
„AMBER GRID“		35 970	
„BALTPOL“		8 393	
TETAS		7 630	
LITGRID POWER LINK SERVICE			
GET BALTIC		4 360	

*Bendrovių visuotinių akcininkų susitikimų nustatytos sąlygos.

1) 2019 m. gruodžio 19 d. UAB „Litgrid Power Link Service“ buvo likviduota ir išregistruota iš Juridinių asmenų registro. Auditas nebuvo atliekamas

2019 m. UAB „DELOITTE LIETUVA“ EPSO-G grupės bendrovėms suteikė nedraudžiamą ne audito paslaugų už 4 950 Eur – Grupės darbuotojų mokymus tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų temomis. Paslaugas buvo įsigytos vadovaujantis EPSO-G įmonių

grupės ne audito paslaugų pirkimo iš audito įmonės ar bet kurios tinklui, kuriam priklauso auditą atliekanti įmonė, politikos nuostatomis.

AKCININKAI IR DIVIDENDAI

6. AKCININKAI IR DIVIDENDAI

6.1. Akcininkai

Vienintelis EPSO-G valdymo bendrovės akcininkas yra Lietuvos Respublika (100 proc. akcijų), kurios turtinės ir neturtinės teisės, vadovaujantis 2012 m. liepos 4 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 826 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės steigimo ir valstybės turto investavimo“ 2.3 punktu, įgyvendina Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, atstovaujama Lietuvos Respublikos energetikos ministro.

2019 m. pokyčių EPSO-G akcininkų struktūroje nebuvo. Bendrovės įstatinis kapitalas nesikeitė.

2019 m. gruodžio 31 d. EPSO-G bendrovės įstatinis kapitalas buvo lygus 22 482 695 Eur. Jis padalintas į 0,29 Eur nominaliosios vertės 77 526 533 paprastąsias vardines nematerialias akcijas. Visos akcijos yra visiškai apmokėtos.

BENDROVĖS AKCININKAS	AKCIJŲ SKAIČIUS	AKCIJOS NOMINALI VERTĖ, EUR	AKCINIS KAPITALAS, EUR	VALDOMA KAPITALO DALIS, PROC.
LIETUVOS RESPUBLIKA, ATSTOVAUJAMA LR ENERGETIKOS MINISTERIJOS	77 526 533	0,29 Eur	22 482 695	100

EPSO-G akcijoms netaikomi kiti, nei teisės aktuose numatyti, vertybinių popierių perleidimo apribojimai.

Konvertuojamų vertybinių popierių EPSO-G ir (ar) Grupės įmonės nėra išleidusios.

EPSO-G savo akcijų nėra įsigijusi. Per ataskaitinį laikotarpį EPSO-G savo akcijų neįsigijo ir neperleido. Bendrovės dukterinės įmonės taip pat nėra įsigijusios Bendrovės akcijų.

EPSO-G akcininkas specialių kontrolės teisių, kitokių nei numato LR teisės aktai, neturi.

EPSO-G patronuojamų „Litgrid“ ir „Amber Grid“ akcijomis prekiaujama vertybinių popierių biržoje NASDAQ Vilnius:

BENDROVĖ	ISIN KODAS	VP TRUMPINYS	PREKYBOS SĄRAŠAS	VP TVARKYTOJAS
LITGRID AB	LT0000128415	LGD1L	BALTIC SECONDARY LIST	AB SEB bankas
AB „AMBER GRID“	LT0000128696	AMG1L	BALTIC SECONDARY LIST	AB SEB bankas

Kitų EPSO-G valdomų įmonių vertybiniais popieriais vertybinių popierių biržoje neprekiuojama.

6.2. Dividendai

2019 metais valdymo bendrovė EPSO-G skyrė ir į valstybės biudžetą sumokėjo 750 tūkst. Eur dividendų už 2018 m. veiklos rezultatus (2018 m. už 2017 m. rezultatus skirta 682 tūkst. Eur dividendų).

Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu, EPSO-G iki 2022 m. į valstybės biudžetą privalo mokėti tiesiogiai 0,5 proc. paskirstytojo pelno dydžio dividendus. Taip nuspręsta įvertinus būtinybę skirti pakankamai lėšų įvykdyti 210 mln. eurų finansinį įsipareigojimą

valstybės valdomai įmonei „Lietuvos energija“ už patronuojamos bendrovės „Litgrid“ akcijas.

Ruošiantis Lietuvai svarbių sinchronizacijos ir regioninės gamtinių dujų rinkų integracijos darbams subalansuota kapitalo struktūra yra itin svarbi. Todėl EPSO-G išsikėlė tikslą – įvykdyti šį įsipareigojimą per trumpiausią įmanomą laikotarpį.

6.3. Dividendų politika

EPSO-G vadovaujasi 2017 m. liepos 14 d. valdybos patvirtinta dividendų politika. Ji reglamentuoja dividendų dydžio nustatymo, jų išmokėjimo ir skelbimo tvarką visoms grupei sudarančioms bendrovėms.

EPSO-G dividendų politika nustato aiškias tikėtinas nuosavybės ir investicijų grąžos gaires esamiems ir potencialiems akcininkams, tuo pat metu užtikrinant tvarų ilgalaikį įmonių vertės augimą, savalaikį šaliai svarbių strateginių projektų įgyvendinimą ir kryptingai stiprinant pasitikėjimą visa energijos perdavimo ir mainų įmonių grupe.

EPSO-G dividendų politika tiesiogiai susieja mokėtinų dividendų dydį su įmonės nuosavo kapitalo naudojimo efektyvumu – kuo didesnę

naudą bendrovė sukuria akcininkui, tuo didesnę pelno dalį ji gali skirti tolimesnei plėtrai ar kitų svarbių projektų įgyvendinimui.

Pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, 2020 m. vasario 7 d. EPSO-G valdyba atnaujino Grupės dividendų politiką. Pakeitimai yra susiję su korporatyviniais valdymo struktūros pokyčiais, t. y. stebėtojų tarybos panaikinimu, taip pat atsižvelgiant į dividendų mokėjimą reglamentuojančių teisės aktų pasikeitimus. Kitos esminės politikos nuostatos nesikeitė.

Dividendų politika yra skelbiama EPSO-G tinklalapyje Veiklos politikos skirsnyje <https://www.epsog.lt/lt/apie-mus/veiklos-politikos/dividendai>.

6.4. Reitingai

Tarptautinės kredito reitingų agentūros EPSO-G grupės bendrovėms kredito reitingų nėra suteikusios.

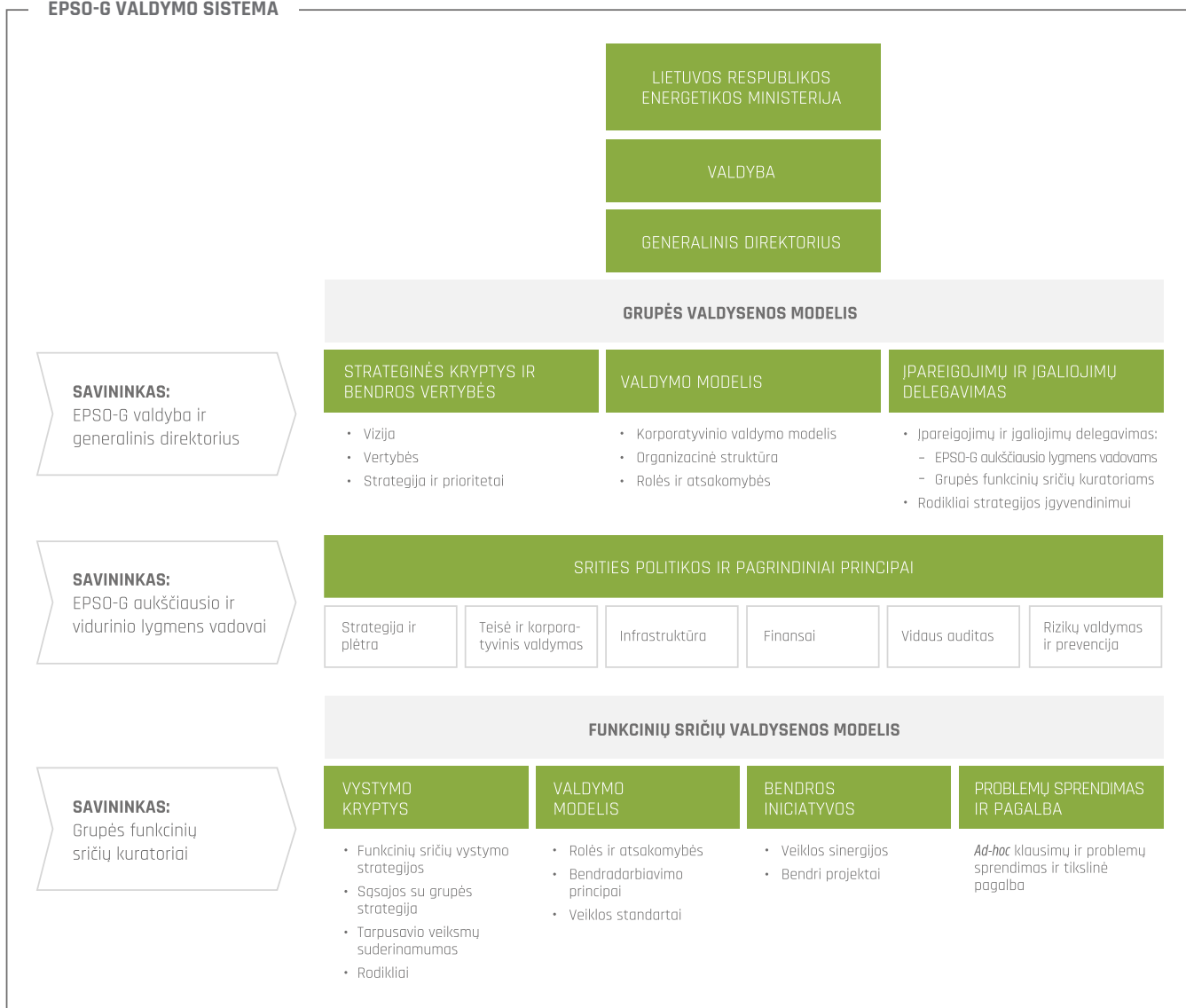
VALDYSENOS ATASKAITA

7. VALDYSENOS ATASKAITA

2019 m. EPSO-G valdymo bendrovės korporatyvinis valdymas buvo vykdomas pagal 2015 m. rugsėjo 7 d. LR Energetikos ministro patvirtintas ir vienintelio akcininko 2018 m. balandžio 24 d. sprendimu priimtas EPSO-G įmonių grupės korporatyvinio valdymo gai-

res. Jos nustato bendrus visai EPSO-G įmonių grupei taikomus korporatyvinio valdymo principus, valdymo organizavimo modelį, valdymo struktūrą, atskaitomybės ir veiklos priežiūros bei kontrolės sistemas.

EPSO-G VALDYMO SISTEMA

EPSO-G valdymo bendrovė laikėsi šių svarbių korporatyvinio valdymo principų:

- veiklos skaidrumo;
- valstybės nuosavybės ir reguliavimo funkcijų atskyrimo;
- tikslų apibrėžtumo ir tvarumo;
- tinkamo akcininkų teisių realizavimo;
- atitikties teisės aktų reikalavimams ir geriausios praktikos standartams;
- veiklos efektyvumo, tvarumo ir konkurencingumo;

- valdymo ir priežiūros organų atsakomybės bei atskaitomybės akcininkams.

EPSO-G remiasi gerąja valdysenos patirtimi, išdėstyta Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) paskelbtose gerosios valdysenos rekomendacijose, Jungtinių Tautų bei Nasdaq Vilnius rekomendacijose, kituose tarptautiniu mastu pripažintuose standartuose ir gerosios valdysenos rekomendacijose, kurių svarbiausias tikslas – užtikrinti, kad valstybės valdomos bendrovės būtų valdomos skaidriai ir efektyviai.

Kryptingai siekiant pelnyti pasitikėjimą vykdomais strateginiais projektais ir itin daug dėmesio skiriant veiklos skaidrumui bei atskaitingumui, EPSO-G įmonių grupės pripažinta lyderiu skaidrumo kategorijoje, o bendroji valdysenos kokybė pelnė „A“ įvertinimą. Tai parodė VŠĮ „Stebėsenos ir prognozių agentūra“ (SIPA) paskelbtas „VVJ gerosios valdysenos indeksas. 2018/19 metai“. SIPA gerojo valdymo indeksas yra plačiausiai visų VVJ valdymo kokybę įvertinantis įrankis. Indeksą sudaro trys pagrindinės vertinimo dimensijos: skaidrumas, kolegialūs organai bei strateginis planavimas ir įgyvendinimas.

Pagal skaidrumo dimensiją EPSO-G pelnė aukščiausią „A+“ įvertinimą, identifikuojant tobulintinas sritis taikant darnumo praktiką ateityje.

Aukščiausias galimas įvertinimas „A+“ taip pat buvo skirtas už kolegialių organų darbą, jų narių atrankos procesą, kompetenciją ir įsitraukimą.

EPSO-G strateginis planavimas, įgyvendinimas ir priežiūra įvertinta aukščiausiais A+ balais, tačiau bendram trečiosios dimensijos vertinimui „A-“ įtakos turėjo dėl reguliatoriaus sprendimų apskaitytas turto vertės sumažėjimas bei dėl finansinio įpareigojimo mokėti „Ignitis“ bendrovei už „Litgrid“ akcijas aukštas EPSO-G skolintų lėšų lygis.

Rengdama 2020 m. veiklos planą, EPSO-G valdymo bendrovė numato toliau diegti priemones ir tobulinti valdysenos kokybę atsižvelgiant į SIPA rekomendacijas.

7.1. EPSO-G įstatai

2019 m. EPSO-G valdymo bendrovės įstatai nesikeitė – 2019 m. gruodžio 31 d. galiojo 2018 m. rugpjūčio 1 d. Juridinių asmenų registre įregistruota įstatų redakcija, kuri įtvirtino padidintą valdybos atsakomybę, sutelkiant jai priežiūros funkciją. Esamas korporatyvinis valdymo modelis užtikrina EPSO-G grupės organizacinės ir valdymo struktūros efektyvumą bei atitikimą aukščiausiems valdysenos standartams.

Su EPSO-G įstatais kviečiame susipažinti tinklalapyje www.epsog.lt Korporatyvinis valdymas skirsnyje.

EPSO-G įstatai gali būti keičiami visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimu, priimtu ne mažesniu kaip 2/3 visų visuotiniame akcininkų susirinkime dalyvaujančių akcininkų akcijų suteikiamų balsų, išskyrus įstatymų nustatytas išimtis.

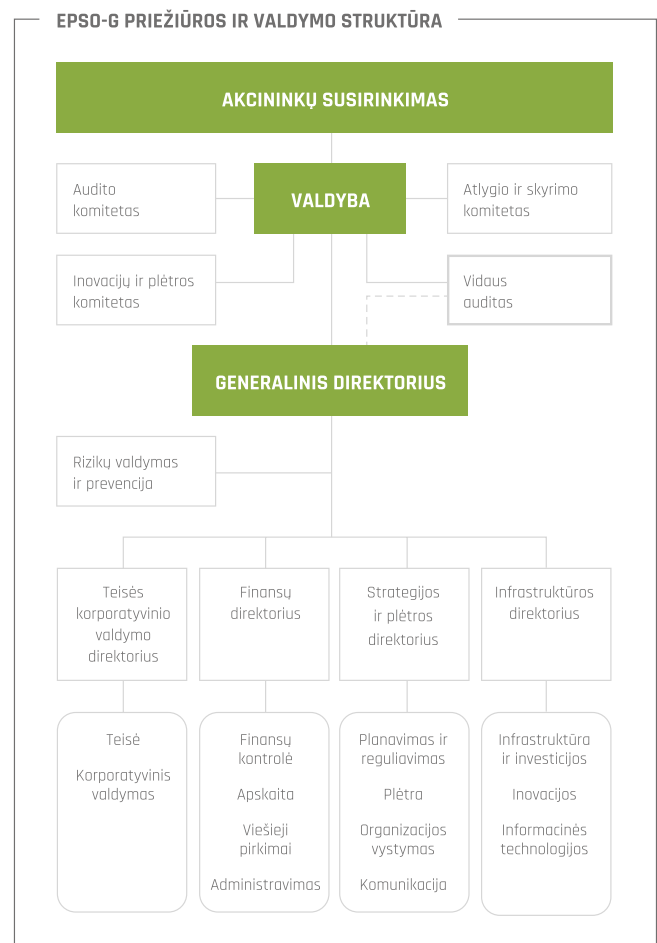
7.2. EPSO-G priežiūros ir valdymo sistema ir funkcijos

EPSO-G valdymo, priežiūros ir organizacinė struktūra užtikrina optimalų veiklos organizavimą, atskaitingumą, procesų efektyvumą ir atsakomybę.

EPSO-G grupės korporatyvinio valdymo dokumentų sistema sudaro:

- EPSO-G įmonių grupės korporatyvinio valdymo gairės;
- Valdymo ir grupės bendrovių įstatai;
- Korporatyvinio valdymo politika;
- Valdybos darbo reglamentas;
- Audito komiteto veiklos nuostatai;
- Atlygio ir skyrimo komiteto veiklos nuostatai;
- Patvirtinti grupės bendrovių korporatyvinio valdymo dokumentai;
- Korporatyvinio valdymo dokumentų pagrindu patvirtinti grupės bendrovių dokumentai.

Su visais nurodytais dokumentais galima susipažinti valdymo bendrovės EPSO-G puslapyje www.epsog.lt.

7.3. EPSO-G visuotinis akcininkų susirinkimas

Vienintelio EPSO-G valdymo bendrovės akcininko teises ir pareigas įgyvendina LR energetikos ministerija.

EPSO-G vienintelis akcininkas:

- priima sprendimus strateginiais veiklos kryptų klausimais;
- tvirtina svarbiausias veiklos gaires (korporatyvinio valdymo gairės, kolegialių organų atlygio gairės ir kt.).

Per 2019 m. vienintelis EPSO-G akcininkas priėmė šiuos sprendimus

DATA	ESMINIAI SPRENDIMAI
2019 m. vasario 19 d.	Atsižvelgiant į tai, kad audito komiteto narys Raimondas Rapkevičius buvo pripažintas praradusiu nepriklausomumą dėl kity savo einamų pareigų, akcininkas atšaukė EPSO-G audito komiteto narį Raimondą Rapkevičių ir į Audito komitetą išrinko nepriklausomą valdybos narį Gedimą Almantą. Patvirtino Grupės bendrovių kolegialių valdymo organų atlygio gairių pakeitimą.
2019 m. kovo 20 d.	Atsižvelgiant į įvykčius korporatyvinio valdymo pakeitimus (anksčiau stebėtojų tarybai numatytos priežiūros funkcijos buvo priskirtos valdybai), atšaukė EPSO-G valdybą ir į valdybą naujai kadencijai išrinko du nepriklausomus narius – Gedimą Almantą ir Robertą Vyšniauską bei du Energetikos ministerijos nominuotus valdybos narius – Dainių Bražiūną ir Gedimą Karalių.
2019 m. balandžio 15 d.	Įvertinus tai, kad Bendrovės valdybos nariu yra paskirtas Robertas Vyšniauskas, kuris turi profesinės patirties rizikų valdyme, konsultuojant finansinių ataskaitų rengimo bei mokesčių klausimais, o Gedimas Almantas yra paskirtas į Bendrovės atlygio ir skyrimo komitetą, atšaukė nepriklausomą EPSO-G audito komiteto narį Gedimą Almantą ir į Audito komitetą išrinko nepriklausomą valdybos narį Robertą Vyšniauską.
2019 m. balandžio 30 d.	Patvirtino EPSO-G konsoliduotą ir bendrovės 2018 m. finansinių ataskaitų rinkinį. Patvirtino sprendimą dėl pelno paskirstymo.
2019 m. birželio 19 d.	Audito įmone, kuri atliks 2019 m. EPSO-G konsoliduotą ir bendrovės finansinių ataskaitų rinkinio bei konsoliduoto metinio pranešimo auditą, išrinko UAB „Deloitte Lietuva“.
2019 m. lapkričio 11 d.	Patvirtino naujas Atlygio už veiklą UAB „EPSO-G“ ir UAB „EPSO-G“ įmonių grupės bendrovių organuose gaires ir, vadovaujantis patvirtinta nauja dokumento redakcija, nuo 2019 m. gruodžio 1 d. nustatė naujus valdybos ir audito komiteto nariams mokamus atlygius, patvirtino biudžetus 2020 metams bei standartines valdybos ir audito komiteto nario veiklos sąlygas. Taip pat iki esamos Bendrovės valdybos kadencijos pabaigos į valdybą išrinko nepriklausomą valdybos narį Tomą Tumėną.
2019 m. lapkričio 28 d.	Pritarė EPSO-G valdybos sprendimui, kuriuo EPSO-G valdyba nusprendė pritarti „TETAS“ akcijų pirkimo-pardavimo sutarties sudarymui ir patvirtino esmines „TETAS“ 100 proc. akcijų pirkimo-pardavimo sutarties sąlygas.
2019 m. gruodžio 18 d.	Pritarė naujai „Amber Grid“ įstatų redakcijai ir naujai „Baltpool“ įstatų redakcijai, kurias pasiūlė Bendrovės valdyba; taip pat priėmė sprendimą pakeisti EPSO-G registruotos buveinės adresą iš A. Juozapavičiaus g. 13, Vilnius į Gedimino pr. 20, Vilnius. Pakeistas EPSO-G buveinės adresas Juridinių asmenų registre buvo įregistruotas 2019 m. gruodžio 30 d. ir atitinka faktinę EPSO-G veiklos vykdymo vietą.

7.4. EPSO-G valdyba

Pagal galiojančią EPSO-G įstatų redakciją valdybą sudaro penki nariai, kuriuos skiria EPSO-G vienintelis akcininkas ketverių metų kadencijai, atsižvelgdamas į atlygio ir skyrimo komiteto rekomendacijas.

Valdybos nario nepertraukiamas kadencijos laikas yra ne ilgesnis

kaip dvi kadencijos iš eilės, t. y. ne daugiau kaip aštuoneri metai iš eilės. Valdybos nariai renkami pagal LR Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimu Nr. 631 patvirtintą Kandidatų į valstybės įmonės ar savivaldybės įmonės valdybą ir kandidatų į valstybės ar savivaldybės valdomos bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo renkamą kolegialų priežiūros ar valdymo organą atrankos aprašą.

Atsižvelgiant į tai, kad 2018 m. buvo įgyvendinti valdysenos modelio pakeitimai ir į tai, kad EPSO-G valdybos narius skiria vienintelis akcininkas, o ataskaitiniu laikotarpiu veikusios valdybos nepriklausomi nariai buvo paskirti veiklą sustabdžiusios stebėtojų tarybos, nuspręsta naujai suformuoti EPSO-G valdybą.

Dėl to LR energetikos ministerija, atlikusi nepriklausomų narių atranką, 2019 m. kovo 20 d. naujai kadencijai EPSO-G valdybos nariais išrinko Energetikos ministerijos Energetinio saugumo grupės vadovą Dainių Bražiūną, Energetikos ministerijos Strateginių pokyčių valdymo grupės patarėją Gediminą Karalių bei nepriklausomus valdybos narius - VJ „Oro navigacija“ valdybos narį Gediminą Almantą ir bendrovių valdysenos, teisės ir mokesčių konsultantą Robertą Vyšniauską. Baigus trečiojo nepriklausomo valdybos nario atranką, 2019 m. lapkričio 11 d., vienintelio EPSO-G akcininko sprendimu, buvo paskirtas penktasis EPSO-G valdybos narys - Tomas Tumėnas, kuris yra AB „Linus Agro Group“ finansų direktorius ir valdybos narys.

2019 m. kovo 29 d. EPSO-G valdybos nariai valdybos pirmininku išrinko Gediminą Almantą.

EPSO-G valdyba:

- formuoja bendrą įmonių grupės korporatyvinio valdymo politiką;
- yra atsakinga už organizacinį ir sisteminių Grupės vystymą bei valdymą jai priskirtos kompetencijos srityje ir apimtyje;
- atlieka Grupės bendrovių veiklos, jų strategijų, veiklos tikslų ir planų, Valdybos patvirtintų dokumentų ir kitų sprendimų Grupės bendrovėse įgyvendinimo stebėseną;
- vykdo Grupės bendrovių įgyvendinamų strateginių projektų, įtrauktų į nacionalinę energetikos strategiją, ypatingos valstybinės svarbos projektų, valstybei svarbių ekonominių projektų valdymo priežiūrą bei kontrolę;
- vykdo priežiūros funkcijas, kaip tai numatyta LR akcinių bendrovių įstatyme.

Per ataskaitinį laikotarpį įvyko 23 valdybos posėdžiai, iš jų dešimt buvo priimta balsuojant raštu. Ataskaitiniais metais taip pat buvo organizuojama strateginė sesija.

Ataskaitinio posėdžio metu valdyba patvirtino naują EPSO-G valdybos darbo reglamentą, su kuriuo galima susipažinti tinklalapyje www.epsog.lt „Valdybos“ skirsnyje.

EPSO-G valdyba 2019 m. gruodžio 31 d.

GEDIMINAS ALMANTAS

Nepriklausomas narys,
pirmininkas

ROBERTAS VYŠNIAUSKAS

Nepriklausomas narys

TOMAS TUMĖNAS

Nepriklausomas narys

GEDIMINAS KARALIUS

Narys

DAINIUS BRAŽIŪNAS

Narys

EPSO-G valdybos sudėtis 2019 m. gruodžio 31 d. ir jos pokyčiai per ataskaitinį laikotarpį

VARDAS PAVARDĖ	PAREIGOS	KADENCIJA	KITOS PAREIGOS	IŠSILAVINIMAS
Gediminas Almantas	Nepriklausomas narys, pirmininkas	Nuo 2016-11-10 iki 2019-03-19 ir nuo 2019-03-20	VJ "Oro navigacija" valdybos narys, audito komiteto pirmininkas	Vilniaus universitetas, teisės mokslų magistras; Berno universitetas, Šveicarija, teisės mokslų magistras; Kopenhagos verslo mokykla, verslo derybų etika, industrinis doktorantas.
Robertas Vyšniauskas	Nepriklausomas narys	Nuo 2019-03-20	Bendrovių valdysenos, teisės ir mokesčių konsultantas	Mykolo Romerio universitetas, teisės mokslų magistras.
Dainius Bražiūnas	Narys	Nuo 2018-09-21 iki 2019-03-19 ir nuo 2019-03-20	LR energetikos ministerija, energetinio saugumo grupės vadovas; AB "Klaipėdos nafta", valdybos narys	Vilniaus Gedimino technikos universitetas, energetikos mokslų bakalauras.
Gediminas Karalius	Narys	Nuo 2018-09-21 iki 2019-03-19 ir nuo 2019-03-20	LR energetikos ministerija, strateginių pokyčių grupės patarėjas	Mykolo Romerio universitetas, ES teisės mokslų magistras; ISM vadybos ir ekonomikos universitetas, vadybos ir verslo administravimo mokslų magistras.
Tomas Tumėnas	Nepriklausomas narys	Nuo 2019-11-11	AB „Linas Agro Group“, finansų direktorius ir valdybos narys	Vilniaus universitetas, finansų valdymo mokslų magistras; Aalborgo universitetas, tarptautinio verslo ekonomika; Mančesterio verslo mokykla; finansų valdymo mokslo magistras.
Rytis Ambrazevičius	Nepriklausomas narys, pirmininkas	Nuo 2016-11-10 iki 2019-03-19	Asociacija „Baltic Institute of Corporate Governance“	
Valdas Vitkauskas	Nepriklausomas narys	Nuo 2016-11-10 iki 2019-03-13	Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas	

Valdybos posėdžių 2019 m. lankomumas ir juose priimti esminiai sprendimai:

● Dalyvavo

○ Nedalyvavo

POSĖDŽIO DATA	GEDIMINAS ALMANTAS	DAINIUS BRAŽIŪNAS	GEDIMINAS KARALIUS	ROBERTAS VYŠNIAUSKAS	TOMAS TUMĖNAS	RYTIS AMBRAZEVIČIUS	VALDAS VITKAUSKAS
Sausio 15 d.	●	●	●	-	-	●	●
Sausio 25 d.	●	●	●	-	-	●	●
Vasario 15 d.	●	●	○	-	-	●	●
Kovo 8 d.	●	●	●	-	-	●	●
Kovo 12 d.	●	●	●	-	-	●	●
Kovo 29 d.	●	●	●	●	-	-	-
Balandžio 12 d.	●	●	●	●	-	-	-
Balandžio 19 d.	●	●	●	●	-	-	-
Balandžio 26 d.	●	●	●	●	-	-	-
Gegužės 10 d.	●	●	●	●	-	-	-
Gegužės 17 d.	●	●	●	●	-	-	-
Birželio 10 d.	●	●	●	●	-	-	-
Birželio 28 d.	●	●	●	●	-	-	-
Liepos 12 d.	●	●	●	●	-	-	-
Liepos 26 d.	●	●	●	●	-	-	-
Rugpjūčio 27 d.	●	●	●	●	-	-	-
Rugsėjo 27 d.	●	●	●	●	-	-	-
Spalio 25 d.	●	●	●	●	-	-	-
Lapkričio 6 d.	●	●	●	●	●	-	-
Lapkričio 18 d.	●	●	○	●	●	-	-
Lapkričio 29 d.	●	●	●	●	●	-	-
Gruodžio 13 d.	●	●	●	●	●	-	-
Gruodžio 13 d.	●	●	●	●	●	-	-

2019 m. priimti valdybos sprendimai

2019-01	01-15 2017-2025 strategijos tvirtinimas	01-15 Atnaujintos Interesų valdymo ir Rizikų valdymo politikos, patvirtinta Atrankų politika bei 2018 m. vadovo veiklos vertinimo bei Bendrovės tikslų įgyvendinimo ataskaita	
2019-02	02-15 Patvirtinti vadovo 2019 tikslai, „Amber Grid“ bei „Tetas“ skolinimo ir skolinimosi naudojantis grupės sąskaitos paslauga esminės sąlygos; atnaujintas vidaus audito 2018-2020 veiklos planas		
2019-03	03-08 Spręsta dėl balsavimo LITGRID neeiliniame visuotiniame akcininkų susirinkime; ASK narių atlygio dydžio peržiūrėjimas	03-12 Peržiūrėta vadovo pastovi atlygio dalis	03-29 Išrinktas valdybos pirmininkas, iš naujo suformuotas ASK, patvirtintas Grupės lygio rizikų sąrašas
2019-04	04-12 Aptarti esami skoliniai įsipareigojimai	04-19 Spręsta dėl balsavimo dukterinių bendrovių eiliniuose akcininkų susirinkimuose	04-26 Patvirtintas EPSO-G ir konsoliduotas metinis pranešimas, finansinių ataskaitų rinkinys, pelno paskirstymo projektai; inicijuotas eilinis visuotinis akcininkų susirinkimas
2019-05	05-10 Patvirtinta Grupės strategijos įgyvendinimo ataskaita už 2018 m.	05-17 Pritarta overdrافت sutarties sudarymui, spręsta dėl balsavimo „Tetas“ neeiliniame visuotiniame akcininkų susirinkime, patvirtintas ASK veiklos planas, spręsta dėl kintamosios atlygio dalies dydžio	
2019-06	06-10 Nuspręsta siūlyti vieninteliam akcininkui priimti sprendimą dėl 2019 m. audito įmonės skyrimo, priimti sprendimai dėl EPSO-G valdymo konsultacijų modelio		06-28 Aptarti reikalavimai, susiję su energijos vartojimo efektyvumo didinimu
2019-07	07-12 Spręsta dėl balsavimo Amber Grid neeiliniame visuotiniame akcininkų susirinkime	07-26 Patvirtinta nauja EPSO-G esminių sąlygų sąrašo ir sandorių dėl, kurių sprendimą priima valdyba redakcija, pakeistas 2019-2021 m. veiklos planas, atnaujintas Bendrovės rizikų valdymo priemonių planas	
2019-08	08-27 Spręsta dėl holdingo valdymo paslaugų sutarties su dukterinėmis bendrovėmis sudarymo, balsavimo Amber Grid neeiliniame visuotiniame akcininkų susirinkime, inicijuotas Inovacijų ir plėtros komiteto suformavimas		
2019-09	09-27 Patvirtintos pakeistos Integruoto planavimo ir stebėsenos bei Transporto politikos		
2019-10	10-25 Patvirtintas atnaujintas Grupės veiklos strategijos 2017-2025 m. projektas, priimtas atnaujintas EPSO-G valdybos darbo reglamentas ir Korporatyvinio valdymo politika, spręsta dėl balsavimo „Baltpool“ neeiliniame visuotiniame akcininkų susirinkime		
2019-11	11-06 Aptarti strateginiai projektai, spręsta dėl „Tetas“ akcijų įsigijimo	11-18 Spręsta dėl balsavimo „Litgrid“ neeiliniame visuotiniame akcininkų susirinkime	11-29 Patvirtinti Valdybos, AK ir ASK 2020 m. veiklos planai, spręsta dėl balsavimo „Litgrid“ ir „Amber Grid“ neeiliniuose visuotiniuose akcininkų susirinkimuose, patvirtintos atnaujintos Darbuotojų veiklos vertinimo ir Atrankos politikos, baigtas formuoti Inovacijų ir plėtros komitetas
2019-12	12-13 Raštu spręsta dėl balsavimo „Amber Grid“ ir „Baltpool“ neeiliniuose visuotiniuose akcininkų susirinkimuose	12-13 Posėdžio metu atnaujintos Apskaitos ir Kolegialių organų narių, vadovų ir darbuotojų interesų valdymo politikos, patvirtintas EPSO-G 2020 m. veiklos biudžetas ir 2020-2022 m. veiklos planas, spręsta dėl balsavimo „Amber Grid“ neeiliniame visuotiniame akcininkų susirinkime	

7.5. EPSO-G atlygio ir skyrimo komitetas (ASK)

Pagal galiojančius EPSO-G įstatys, atlygio ir skyrimo komitetas sudaromas iš ne mažiau kaip trijų narių, kuriuos ne ilgesniam kaip ketverių metų laikotarpiui motyvuotu sprendimu skiria valdyba iš jos atrinktų kandidatų. Skiriant atlygio ir skyrimo komiteto narius užtikrinama, kad šio komiteto sudėtyje būtų ne mažiau kaip vienas nepriklausomas narys. Atlygio ir skyrimo komiteto nario nepatraukiamos kadencijos laikas yra ne ilgesnis kaip dvi kadencijos iš eilės.

Naujai kadencijai išrinkta EPSO-G valdyba 2019 m. kovo 29 d. posėdyje suformavo Atlygio ir skyrimo komitetą – iki valdybos kadencijos pabaigos į komitetą paskirti valdybos nariai Gediminas Almantas ir Dainius Bražiūnas. 2019 m. gegužės 17 d. valdybos posėdyje po atlikto viešo atrankos konkurso nepriklausoma Atlygio ir skyrimo komiteto nare buvo išrinkta ankstesnės kadencijos nepriklausoma narė Jolita Lauciuvienė.

2019 m. birželio 28 d. EPSO-G valdyba pritarė, kad J. Lauciuvienė eitų Atlygio ir skyrimo komiteto pirmininkės pareigas.

EPSO-G atlygio ir skyrimo komitetas:

- padeda atlikti kandidatų į organų narius atrankas visose Grupės bendrovėse;
- teikia rekomendacijas Grupės bendrovėms dėl valdymo organų narių skyrimo, sutarčių su jais sudarymo ir atlygio jiems nustatymo;
- teikia rekomendacijas dėl Grupės korporatyvinio valdymo dokumentų, susijusių su kolegialių organų, Grupės bendrovių darbuotojų atlygio, veiklos vertinimo klausimais;
- teikia rekomendacijas dėl Grupės kolegialių organų, vadovų, vadovybės ir kritinių pareigybių pamainumo planavimo sistemos.

Per 2019 m. įvyko 13 atlygio ir skyrimo komiteto posėdžių.

EPSO-G atlygio ir skyrimo komitetas 2019 m. gruodžio 31 d.

JOLITA LAUCIUVIENĖ

Nepriklausoma narė,
pirmininkė

GEDIMINAS ALMANTAS

Nepriklausomas narys

DAINIUS BRAŽIŪNAS

Narys

EPSO-G atlygio ir skyrimo komiteto sudėtis 2019 m. gruodžio 31 d. ir jos pokyčiai per ataskaitinį laikotarpį

VARDAS PAVARDĖ	PAREIGOS	KADENCIJA	KITOS PAREIGOS	IŠSILAVINIMAS
Jolita Lauciuvienė	Nepriklausoma narė, pirmininkė	Nuo 2018-08-31 iki 2019-03-19 ir perrinkta nuo 2019-05-20	UAB „Personalo vertė verslui“, direktorė	Vilniaus universitetas, ekonomikos mokslų magistrė; Lietuvos edukologijos universitetas, psichologijos mokslų bakalaure.
Dainius Bražiūnas	Narys	Nuo 2018-09-28 iki 2019-03-19 ir perrinktas nuo 2019-03-29	LR energetikos ministerija, energetinio saugumo grupės vadovas; AB „Klaipėdos nafta, valdybos narys	Vilniaus Gedimino technikos universitetas, energetikos mokslų bakalaurs.
Gediminas Almantas	Nepriklausomas narys	Nuo 2019-03-29	VĮ „Oro navigacija“ valdybos narys; audito komiteto pirmininkas	Vilniaus universitetas, teisės mokslų magistras; Berno universitetas, Šveicarija, teisės mokslų magistras; Kopenhagos verslo mokykla, verslo derybų etika, industrinis doktorantas.
Viktorija Trimbel	Nepriklausoma narė, pirmininkė	Nuo 2018-08-31 iki 2019-03-19	UAB „Quantum capital“	

Atlygio ir skyrimo komiteto 2019 m. posėdžių lankomumas ir priimti esminiai sprendimai:

● Dalyvavo ○ Nedalyvavo

POSĖDŽIO DATA	JOLITA LAUCIUVIENĖ	GEDIMINAS ALMANTAS	DAINIUS BRAŽIŪNAS	VIKTORIJA TRIMBEL
Sausio 24 d.	●	-	●	●
Vasario 13 d.	●	-	●	●
Vasario 22 d.	●	-	●	●
Vasario 28 d.	●	-	●	●
Kovo 6 d.	●	-	○	●
Balandžio 9 d.	-	●	●	-
Birželio 12 d.	●	●	●	-
Liepos 18 d.	●	●	●	-
Rugpjūčio 14 d.	●	●	●	-
Rugsėjo 11 d.	●	●	●	-
Spalio 16 d.	●	●	●	-
Lapkričio 13 d.	●	●	●	-
Gruodžio 9 d.	●	●	●	-

2019 m. atlygio ir skyrimo komiteto priimti esminiai sprendimai:

2019-01	01-24	01-15	
	Patvirtinta Grupės atrankų politika, aptartos Grupės darbuotojams skiriamos materialinės išmokos, patvirtintas TETAS valdybos atrankos aprašas	Atnaujintos Interesų valdymo ir Rizikų valdymo politikos, patvirtinta Atrankų politika bei 2018 m. vadovo veiklos vertinimo bei Bendrovės tikslų įgyvendinimo ataskaita	
2019-02	02-13	02-22	02-28
	Patvirtinti ASK veiklos ir veiklos tobulinimo planai, 2018 ASK veiklos ataskaita; atliktas Grupės valdymo organų veiklos vertinimas bei pateiktos veiklos tobulinimo rekomendacijos	Sprendė nepriklausomų valdybos narių atlygio keitimo klausimus	Vykdyta TETAS valdybos narių atranka
2019-03	03-06		
	Vykdyta TETAS valdybos narių atranka		
2019-04	04-09		
	Vykdyta TETAS valdybos narių atranka; atnaujintas ASK 2018 veiklos planas		
2019-06	06-12		
	Vertintas ASK kompetencijai priskirtų politikų įgyvendinimas, Grupės atlygio sistemos tinkamumas ilgalaikiam darbuotojų motyvavimui		
2019-07	07-18		
	Stebėjo Grupės darbuotojų mokymų biudžeto panaudojimą		

2019-08	08-14 Vertino, kaip EPSO-G ir Grupė laikosi galiojančių nuostatų dėl informacijos, susijusios su atlygiu skelbimo, peržiūrėjo Grupės bendrovių valdybos ir vadovų sprendimus, vertino kaip vyksta tipinės darbo sutarties pasirašymas Grupėje
2019-09	09-11 Stebėjo Grupės bendrovių pamainumo planų sudarymą
2019-10	10-16 Teikė rekomendacijas dėl Grupės bendrovių atlygio konkurencingumo, diskutavo dėl EPSO-G dukterinių bendrovių valdybų kadencijų pabaigos 2020 m.
2019-11	11-13 Teikė atsiliėpimus Atrankos bei Darbuotojų veiklos vertinimo politikoms, sprendė dėl ASK veiklos plano 2020 m. projekto
2019-12	12-09 Teikė atsiliėpimus KO narių, vadovų ir darbuotojų interesų valdymo politikos projektui bei atnaujino KO kasmetines veiklos įsivertinimo gaires

7.6. EPSO-G audito komitetas (AK)

Remiantis EPSO-G įstatais, Audito komitetas sudaromas iš ne mažiau kaip trijų narių, kuriuos ne ilgesniam kaip ketverių metų laikotarpiui skiria EPSO-G vienintelis akcininkas, atsižvelgiant į Atlygio ir skyrimo komiteto rekomendacijas, jei buvo pateiktos. Audito komiteto nario nepertraukiamos kadencijos laikas yra ne ilgesnis kaip dvi kadencijos iš eilės. Audito komiteto pirmininku gali būti tik nepriklausomas narys.

Ataskaitinio laikotarpio pradžioje Audito komitete dirbo du nepriklausomi nariai – Raimondas Rapkevičius ir Gediminas Šiušas, taip pat Energetikos ministerijos nominuotas EPSO-G valdybos narys Gediminas Karalius.

2019 m. sausio 24 d., atsižvelgiant į naujai užimamas R. Rapkevičiaus pareigas, Audito komitetas pripažino, kad jis nebeatitinka nepriklausomo nario kriterijų, todėl Audito komiteto pirmininku buvo išrinktas nepriklausomas narys Gediminas Šiušas.

2019 m. vasario 20 d. EPSO-G vienintelio akcininko sprendimu R. Rapkevičius buvo atšauktas iš Audito komiteto nario pareigų. Nauju komiteto nariu buvo išrinktas nepriklausomas EPSO-G valdybos narys Gediminas Almantas.

2019 m. balandžio 15 d. EPSO-G vienintelis akcininkas, atsižvelgęs į

EPSO-G valdybos siūlymą dėl valdybos narių kompetencijų, kurios tinkamesnės einant pareigas esamuose komitetuose, nusprendė iš Audito komiteto nario pareigų atšaukti Gediminą Almantą ir į šias pareigas išrinkti nepriklausomą EPSO-G valdybos narį Robertą Vyšniauską.

EPSO-G audito komitetas:

- vykdo Grupės bendrovių finansinių ataskaitų rengimo bei audito atlikimo priežiūrą;
- yra atsakingas už Grupės bendrovių auditorių ir audito įmonių nepriklausomumo bei objektyvumo principų laikymosi užtikrinimą;
- yra atsakingas už Grupės bendrovių vidaus kontrolės, rizikos valdymo ir vidaus audito sistemų, veiklos procesų veiksmingumo priežiūrą;
- yra atsakingas už Grupės bendrovių auditoriaus ir (ar) audito įmonės ne audito paslaugų teikimo kontrolę;
- vertina Grupės bendrovių, kurių akcijomis leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje, sudaromus sandorius su susijusiomis šalimis.

Per ataskaitinį laikotarpį įvyko 20 audito komiteto posėdžių.

EPSO-G audito komitetas 2019 m. gruodžio 31 d.

GEDIMINAS ŠIUŠAS

Nepriklausomas narys,
pirmininkas

ROBERTAS VYŠNIAUSKAS

Nepriklausomas narys

GEDIMINAS KARALIUS

Narys

EPSO-G audito komiteto sudėtis 2019 m. gruodžio 31 d. ir jo pokyčiai per ataskaitinį laikotarpį

VARDAS PAVARDĖ	PAREIGOS	KADENCIJA	KITOS PAREIGOS	IŠSILAVINIMAS
Gediminas Šiušas	Nepriklausomas narys, pirmininkas*	Nuo 2016-09-12	Western Union Processing Lithuania, UAB	Stokholmo ekonomikos aukštoji mokykla Rygoje, ekonomikos ir verslo administravimo bakalauras; Vilniaus universitetas, vadybos ir verslo administravimo bakalauras; Vilniaus universitetas, ekonomikos magistras.
Gediminas Karalius	Narys	Nuo 2018-09-21	LR energetikos ministerija, strateginių pokyčių grupės patarėjas	Mykolo Romerio universitetas, teisės ir valdymo mokslų bakalauras; Mykolo Romerio universitetas, ES teisės mokslų magistras; ISM vadybos ir ekonomikos universitetas, vadybos ir verslo administravimo mokslų magistras.
Robertas Vyšniauskas	Nepriklausomas narys	Nuo 2019-04-15	Bendrovių valdysenos, teisės ir mokesčių konsultantas	Mykolo Romerio universitete, teisės mokslų magistras
Gediminas Almantas	Nepriklausomas Narys	Nuo 2019-02-20 iki 2019-04-14	VĮ "Oro navigacija" valdybos narys, audito komiteto pirmininkas	Vilniaus universitetas, teisės mokslų magistras; Berno universitetas, Šveicarija, teisės mokslų magistras; Kopenhagos verslo mokykla, verslo derybų etika, industrinis doktorantas.
Raimondas Rapkevičius	Nepriklausomas narys, pirmininkas*	Nuo 2016-09-12 iki 2019-02-19	Viešųjų investicijų plėtros agentūros stebėtojų tarybos narys	

*Audito komiteto pirmininko pareigas ėjo nuo 2019-01-24

**Audito komiteto pirmininko pareigas eina iki 2019-01-24

Audito komiteto 2019 m. posėdžių lankomumas ir priimti esminiai sprendimai:

● Dalyvavo ○ Nedalyvavo

POSĖDŽIO DATA	GEDIMINAS ŠIUŠAS	GEDIMINAS KARALIUS	ROBERTAS VYŠNIAUSKAS	RAIMONDAS RAPKEVIČIUS	GEDIMINAS ALMANTAS
Sausio 10 d.	●	●	-	●	-
Sausio 24 d.	●	●	-	●	-
Vasario 7 d.	●	●	-	●	-
Vasario 26 d.	●	●	-	-	●
Kovo 12 d.	●	●	-	-	○
Kovo 25 d.	●	●	-	-	●
Balandžio 4 d.	●	●	-	-	●
Balandžio 18 d.	●	○	●	-	-
Balandžio 24 d.	●	●	●	-	-
Gegužės 20 d.	●	●	●	-	-
Gegužės 31 d.	●	●	●	-	-
Birželio 17 d.	●	●	●	-	-
Liepos 22 d.	●	●	●	-	-
Rugpjūčio 20 d.	●	●	●	-	-
Rugsėjo 23 d.	●	●	●	-	-

Spalio 21 d.	●	●	●	-	-
Spalio 25 d.	●	●	●	-	-
Spalio 31 d.	●	●	●	-	-
Lapkričio 25 d.	●	●	●	-	-
Gruodžio 9 d.	●	●	●	-	-

2019 m. priimti Audito komiteto esminiai sprendimai:

2019-01	01-10 Patvirtinta nuomonė dėl sandorio su susijusia šalimi	01-24 Pritarta Rizikų valdymo politikos ir metodikos naujoms redakcijoms	
2019-02	02-07 Patvirtintos 5 nuomonės dėl susijusių šalių sandorių, susijusių su mokestinių nuostatų perdavimu bei vieningos grupės sąskaitos įdiegimu		02-26 Pritarta Grupės lygio rizikų sąrašui
2019-03	03-12 Pritarta Vidaus audito vadovės 2018 tikslų pasiekimo vertinimui bei pritarta Vidaus audito vadovės 2019 metiniams tikslams	03-25 Patvirtintos išvados dėl Grupės bendrovių (išskyrus EPSO-G ir „Baltpool“) atskirų ir konsoliduotų 2018 finansinių ataskaitų	
2019-04	04-04 Patvirtinta AK išvada dėl „Baltpool“ 2018 finansinės ataskaitos	04-18 Patvirtinta nuomonė dėl sandorio su susijusia šalimi	04-24 Patvirtinta išvada dėl EPSO-G atskirų ir konsoliduotų 2018 finansinių ataskaitų
2019-05	05-20 Patvirtintos nuomonės dėl „Litgrid“ ir „Amber Grid“ įprastinės ūkinės veiklos sandorių sąrašų bei neįprastinių rinkos sąlygų vertinimo kriterijų		05-31 Patvirtinta nuomonė dėl sandorio su susijusia šalimi
2019-06	06-17 Patvirtinta rekomendacija dėl Grupės bendrovių veiklos testinimo planų		
2019-07	07-22 Patvirtintos 2 nuomonės dėl Amber Grid ir Litgrid ketinamų sudaryti sandorių dėl valdymo (holdingų) pasaugų įsigijimo iš EPSO-G, kaip susijusios šalies		
2019-08	08-20 Sprendimų nebuvo priimta		
2019-09	09-23 Su UAB „Deloitte Lietuva“ atstovais aptartas 2019 m. Grupės audito planas		
2019-10	10-21 Patvirtinta nuomonė dėl „GET Baltic“ įprastinės ūkinės veiklos sandorių bei nuomonė dėl „Litgrid“ ketinamo sudaryti „Tetas“ 100 proc. akcijų pirkimo - pardavimo sandorio EPSO-G		
2019-11	11-25 Pritarta Audito komiteto 2020 m. planui bei pateiktos rekomendacijos dėl EPSO-G rizikų valdymo plano		
2019-12	12-09 Pritarta naujos redakcijos Grupės apskaitos politikai		

7.7. Inovacijų ir plėtros komitetas (IPK)

Pagal EPSO-G įstatus, EPSO-G valdyba, siekdama užtikrinti veiksmingą vidaus kontrolės sistemą bei veiklos rizikų valdymą Įmonių grupės mastu, turi teisę sudaryti laikino (ad hoc) arba nuolatinio pobūdžio specializuotus komitetus, kuriems pavedama nagrinėti ir teikti EPSO-G valdybai ar kitiems Bendrovės bei Grupės bendrovių organams pasiūlymus bei rekomendacijas dėl tokių komitetų kompetencijai priskirtų sričių bei klausimų. 2019 m. rugpjūčio 13 d. ir 2019 m. lapkričio 29 d. valdybos sprendimais buvo suformuotas naujas EPSO-G Įmonių grupės Inovacijų ir plėtros komitetas.

Inovacijų ir plėtros komitetas – patariamasis EPSO-G valdybos organas inovacijų, plėtros ir efektyvumo klausimais. Jis taip pat kaip ir audito komitetas bei atlygio ir skyrimo komitetas veikia Grupės mastu, t. y. gali teikti išvadas, nuomones, rekomendacijas

bei pasiūlymus kompetentingos Grupės bendrovės Valdybai dėl klausimų, susijusių su Inovacijų ir plėtros komiteto funkcijomis bei pareigomis.

Valdyba tvirtina ir keičia Inovacijų ir plėtros komiteto veiklos nuostatus, veiklos planą, formuoja komitetui užduotis.

Sudarant Inovacijų ir plėtros komitetą siekiama: (i) daugiau dėmesio skirti inovacijoms, naujų Grupės veiklų paieškai, veiklos efektyvumui; (ii) inovatyvių idėjų sinergijos Grupės lygmeniu ir inovacijų kryptių suderinimo; (iii) didesnio nepriklausomų valdybos narių įsitraukimo į Grupės veiklą, jų turimų žinių ir patirties panaudojimo; (iv) kad Inovacijų ir plėtros komiteto nariai veiktų kaip inovacijų, plėtros, efektyvumo ambasadoriai Grupės bendrovėse.

2019 m. lapkričio 29 d. valdybos sprendimu į Inovacijų ir plėtros komitetą buvo paskirti šie nariai:

VARDAS PAVARDĖ	PAREIGOS	KADENCIJA	KITOS PAREIGOS	IŠSILAVINIMAS
Sigitas Žutautas	Nepriklausomas narys, pirmininkas*	Nuo 2019-11-29	AB „Amber Grid“ nepriklausomas valdybos narys, UAB „Būsto paskolų draudimas“ valdybos pirmininkas.	Vilniaus universitetas, ekonomikos ir bankininkystės mokslų bakalauro, apskaitos ir audito mokslų magistras. Baltic Institute of Corporate Governance, profesionalaus valdybos nario studijos.
Tomas Tumėnas	Nepriklausomas narys	Nuo 2019-11-29	UAB „EPSO-G“ nepriklausomas valdybos narys; AB „Linas Agro Group“ finansų direktorius ir valdybos narys.	Vilniaus universitetas, finansų valdymo mokslų magistras; Aalborgo universitetas, tarptautinio verslo ekonomika; Mančesterio verslo mokykla; finansų valdymo mokslo magistras.
Šarūnas Nedzinskas	Nepriklausomas narys	Nuo 2019-11-29	„Litgrid“, AB nepriklausomas valdybos narys.	ISM vadybos ir ekonomikos universitetas, socialinių mokslų daktaras, strateginio valdymo disciplina. Vilniaus universitetas, ekonomikos mokslų magistras.
Tomas Urmanavičius	Narys	Nuo 2019-11-29	UAB „EPSO-G“ finansų kontrolės vadovas ir UAB BALTPOL valdybos narys.	Vilniaus universitetas, ekonomikos bakalauro; Vrije Amsterdamo universitetas, finansų valdymo magistras

* Inovacijų ir plėtros komiteto pirmininko pareigas eina nuo 2020 m. sausio 6 d.

7.8. Generalinis direktorius

EPSO-G generalinį direktorių skiria bendrovės valdyba, atsižvelgdama į Atlygio ir skyrimo komiteto rekomendacijas. Generalinis direktorius yra atskaitingas Valdybai.

Šiuo metu dirbantis EPSO-G generalinis direktorius Rolandas Zukas pareigas eina nuo 2015 m. vasario 17 d. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 371 straipsniu, EPSO-G generalinio direktoriaus pirma penkerių metų kadencija prasidėjo 2018 m. sausio 1 d.

EPSO-G generalinis direktorius:

- organizuoja ir kontroliuoja Grupės veiklos strategijos įgyvendinimą;

- kontroliuoja dukterinių bendrovių veiklą, teikia siūlymus bei išvadas EPSO-G valdybai dėl Grupės veiklos organizavimo ir jos plėtros;
- organizuoja ir užtikrina dukterinių bendrovių strategijos, ilgalaikių (strateginių), trumpalaikių (taktinių) tikslų įgyvendinimo stebėseną, veiklos vertinimą, teikia siūlymus EPSO-G valdybai dėl veiklos tobulinimo;
- užtikrina, jog Grupės bendrovėms būtų pateikti Grupės korporatyvinio valdymo dokumentai, o EPSO-G valdybai savalaikiai būtų pateikiamos Grupės korporatyvinio valdymo dokumentų įgyvendinimo ataskaitos.

7.9. Papildoma informacija apie valdybos pirmininką, generalinį direktorių, vyriausiąjį finansininką ir vidaus audito padalinio vadovą

GEDIMINAS ALMANTAS (valdybos pirmininkas) – EPSO-G valdybos pirmininko pareigas G. Almantas eina nuo 2019 m. kovo 30 dienos. G. Almantas yra didelę verslo strategijos ir korporatyvinio valdymo patirtį sukaupęs profesionalas. Jis yra VJ „Oro navigacija“ nepriklausomas valdybos narys, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus pirmininkas. Jis 2014 – 2018 m. vadovavo VJ „Lietuvos oro uostai“, dirbo aviacijos ir teisės srityse. EPSO-G valdyboje G. Almantas dirba nuo 2016 metų.

G. Almantas yra Vilniaus universiteto ir Berno universiteto teisės mokslų magistras, Kopenhagos verslo mokyklos, verslo derybų etikos industrinis doktorantas.

ROLANDAS ZUKAS (generalinis direktorius) – EPSO-G generaliniu direktoriumi Rolandas Zukas dirba nuo 2015 m. vasario 17 d. Prieš tai jis dirbo AB „Klaipėdos nafta“ Suskystintų gamtinių dujų terminalo (SGDT) departamento direktoriumi, UAB „Energijos tiekimas“ valdybos nariu ir generaliniu direktoriumi. R. Zukas taip pat yra AB „Lietuvos geležinkeliai“ valdybos narys ir Nacionalinės Lietuvos energetikos asociacijos (NLEA) prezidentas.

R. Zukas turi aukštąjį išsilavinimą transporto inžinerinės ekonomikos (Vilniaus universitete, bakalauro laipsnis) ir valdymo srityse (ISM, magistro laipsnis).

ŽYDRŪNAS AUGUTIS (vyriausias finansininkas) – daugiau nei dvidešimties metų darbo patirties finansų apskaitos ir mokesčių srityje turintis Ž. Augutis EPSO-G vyriausiojo finansininko pareigas eina nuo 2019 m. balandžio 29 d. Prieš pradėdamas dirbti EPSO-G, jis dvejus metus dirbo patronuojamos bendrovės „Litgrid“ vyriausiuoju finansininku, vadovavo AB „Lietuvos dujos“ (iš jos atsiskyrus perdavimo veiklą įsteigta „Amber Grid“) buhalterijos padaliniui. 2017-2019 m. Ž. Augutis ėjo EPSO-G patronuojamosios bendrovės „TETAS“ valdybos nario pareigas.

Ž. Augutis yra Vilniaus universiteto Ekonomikos mokslų apskaitos ir audito specialybės magistras.

RASA JUODELYTĖ (vidaus audito vadovė) EPSO-G centralizuoto vidaus audito padalinio vadovės pareigas eina nuo 2017 m. sausio 2 d. Prieš pradėdama eiti šias pareigas ji ketverius metus buvo atsakinga už vidaus audito padalinio veiklą patronuojamoje bendrovėje „Litgrid“, tokį pat darbą dirbo tarptautinėje didmeninės ir mažmeninės prekybos naftos produktais kompanijoje. R. Juodelytė yra VJ Ignalinos atominė elektrinė Audito ir rizikų komiteto narė.

R. Juodelytė yra Vilniaus universiteto apskaitos ir audito mokslų magistrė.

Bendrovės valdybos, jos komitetų narių ir generalinio direktoriaus gyvenimo aprašymai yra skelbiami EPSO-G internetiniame puslapyje www.epsog.lt.

7.10. Interesų valdymas

2019 m. gruodžio 13 d. buvo patvirtinta naujos redakcijos EPSO-G įmonių grupės kolegialių valdymo ir priežiūros organų narių, vadovų ir darbuotojų interesų valdymo politika. Jos tikslas – sukurti vienodą gerąją praktiką atitinkančią interesų valdymo sistemą, kuri leistų užtikrinti, kad sprendimai grupės bendrovėse priimami objektyviai ir nešališkai, o taip pat formuotų korupcijai nepalankią aplinką bei didintų pasitikėjimą grupės bendrovių veikla.

Ši politika EPSO-G įmonių grupėje nustato:

- interesų valdymo ir galimų interesų konfliktų sprendimo principus;
- reikalavimus interesų deklaravimo sistemai;
- nepriklausomumo kriterijus, kurie taikomi kolegialių valdymo ir priežiūros organų nariams.

Susipažinti su EPSO-G interesų valdymo politika ir taikomais nepriklausomumo kriterijais kviečiame susipažinti tinklalapyje www.epsog.lt „Veiklos politikos“ skirsnyje.

Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje:

- Kolegialių valdymo organų ir administracijos nariai nėra įsigiję EPSO-G grupės įmonių akcijų išskyrus EPSO-G Strategijos ir plėtros direktorių ir laikinai „Amber Grid“ generalinio direktoriaus pareigas einantį Nemuną Biknių, kuris 2019 m. gruodžio 31 d. turėjo 0,001055 proc. patronuojamos bendrovės „Amber

Grid“ akcijų. Per ataskaitinį laikotarpį jo turėtas akcijų skaičius nesikeitė.

- EPSO-G valdybos narių bei generalinio direktoriaus interesų deklaracijos yra pateiktos ir skelbiamos Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos internetiniame puslapyje www.vtek.lt ir www.epsog.lt. Visi EPSO-G grupės įmonių vadovai yra pateikę interesų deklaracijas valdymo bendrovei EPSO-G interesų valdymo politikoje nustatyta apimtimi ir tvarka, kuri yra skelbiama www.epsog.lt tinklalapyje „Veiklos politikos“ skirsnyje.
- Kolegialių valdymo organų nariai ir bendrovių vadovai neturėjo interesų konfliktų tarp jų pareigų EPSO-G grupei ir privačių interesų ir (arba) kitų pareigų.
- Kolegialių valdymo organų nariai ir administracijos darbuotojai neturėjo tarpusavio šeiminių ryšių.
- Kolegialių valdymo organų nariai ir įmonių vadovai nebuvo teisti už nusikalstamos veikos padarymą, jokios reguliavimo institucijos jiems per pastaruosius penkerius metus nėra pateikusių kaltinimų ar pritaikiusių sankcijų, teismas nėra uždraudęs eiti Bendrovės administravimo, valdymo ar priežiūros organų nario pareigų arba eiti vadovaujamas pareigų, arba tvarkyti bet kurio emitento reikalus. Su minėtais asmenimis EPSO-G nebuvo sudarę sandorių, nebūdingų Bendrovės pagrindinei veiklai arba apie kuriuos atitinkama tvarka nebūtų informuoti EPSO-G kolegialūs valdymo organai ir gauti jų leidimai sudaryti tokius sandorius.

7.11. Korporatyvinio valdymo politika

Vienoda EPSO-G grupės įmonių valdysena yra įgyvendinama remiantis Korporatyvinio valdymo politika, prie kurios yra prisijungusios Grupės bendrovės.

2019 m. spalio 25 d. EPSO-G valdyba patvirtina naują Korporatyvinio valdymo politikos redakciją. Politika buvo atnaujinta įsteigiant valdybos teisininko pareigybę su jai priskirtomis atsakomybėmis. Šiuo pokyčiu siekiama tokių pagrindinių tikslų:

- **Atitikties, gerosios praktikos laikymosi užtikrinimo.** Siekiant gerosios valdysenos praktikos įgyvendinimo, valdybos atsakomybės tapo labai plačios. Tai lemia poreikį skirti nuolat šiais klausimais besirūpinantį ir vadybą konsultuojantį teisininką. Valdybos teisininko pareiga – padėti užtikrinti visų valdybos patvirtintų dokumentų, sprendimų tinkamą vykdymą;
- **Efektivesnio tiek valdybų, tiek administracijos darbo.** Valdybų teisininkai yra atsakingi už teikimo parengimą, kuris atitiktų gerąsias praktikas bei valdybos lūkesčius; padeda valdybų pirmininkams dėl valdybos veiklos organizavimo;
- **Sklandesnės komunikacijos, EPSO-G valdybos, komitetų sprendimų / rekomendacijų efektyvesnio vykdymo.**

Taip pat buvo suformuotas funkcinis korporatyvinio valdymo komitetas, kurį sudaro Grupės valdybų teisininkai ir kurio tikslas yra

prisidėti prie EPSO-G akcininko patvirtintose grupės korporatyvinio valdymo gairėse bei lūkesčių laiške EPSO-G keliamo tikslo – užtikrinti efektyvų ir geriausių korporatyvinio valdymo praktiką atitinkantį įmonių valdymą, įgyvendinimo.

Patronuojanti valdymo bendrovė EPSO-G valdymo, priežiūros bei kontrolės funkcijas vykdo pasitelkdama šias teises priemones:

- priimdama visuotinio akcininkų susirinkimo kompetencijai priskiriamus sprendimus savo dukterinėse bendrovėse;
- nominuodama EPSO-G darbuotojus į Grupės įmonių valdybas;
- formuodama Grupės mastu veikiančius audito komitetą, atlygio ir skyrimo komitetą bei inovacijų ir plėtros komitetą;
- nustatydamą centralizuotą Grupės mastu veikiančią vidaus auditą, kuris atskaitingas audito komitetui bei Bendrovės valdybai;
- priimdama Grupės politikas, reguliuojančias įvairias veiklos sritis;
- teikdama Grupės įmonėms tipinius, standartizuotus dokumentų projektus, kurie vienodina bendrovių veiklą;
- teikdama konsultacines paslaugas Grupės įmonėms;
- įgyvendindama funkcinių veiklos sričių kuravimą Grupėje.

7.12. Veiklos politikos

Geroji valdysenos praktika EPSO-G grupės įmonėse ataskaitiniu laikotarpiu buvo įgyvendinama taikant ir nuolat kryptingai tobulinant valdybos patvirtintas veiklos politikas, prie kurių yra prisijungusios Grupės bendrovės.

EPSO-G grupės veiklos politikos yra skirtos įdiegti nuoseklią ir veiksmingą organizacijos valdymo sistemą, padedančią darbuotojams sėkmingai įgyvendinti svarbius strateginius projektus ir skaidriai bei efektyviai kurti naudą šalies žmonėms ir verslui.

Siekiant užtikrinti veiklos politikų veiksmingumą, visos grupės įmonės kasmet rengia veiklos politikų įgyvendinimo pažangos ataskaitą valdymo bendrovės EPSO-G valdybai.

Įgyvendindami akcininko lūkesčių laiške keliamus tikslus, EPSO-G valdymo bendrovė yra nustačiusi pagrindinius principus, o tam tikrais atvejais ir konkrečias taisykles, šiose veiklos srityse Grupės mastu:

ATLYGIS, PERSONALO VALDYMAS	GRUPĖS VEIKLOS PRIEŽIŪRA	VEIKLA, GRUPĖS VYSTYMAS	FINANSAI, TURTAS	SKAIDRUMAS, ATSAKOMYBĖ
Atlygio gairės	Grupės integruota planavimo ir stebėsenos politika	Grupės strategija	Dividendų mokėjimo politika	Korupcijos prevencijos politika
Kolegialių organų kasmetinio veiklos įsivertinimo gairės	Centralizuoto vidaus audito įgyvendinimo Grupėje gairės	Korporatyvinio valdymo politika	Apskaitos politika	Paramos teikimo politika
Darbuotojų atlygio politika		Projektų valdymo politika	Iždo ir finansinių rizikų valdymo politika	Ne audito paslaugų iš audito įmonės įsigijimo politika
Darbuotojų veiklos vertinimo politika		Rizikų valdymo politika	Technologinio turto vystymo ir eksploatavimo politika	Veiklos skaidrumo ir komunikacijos politika
Atrankų politika		Socialinės atsakomybės politika	Transporto politika	Neskelbtinos informacijos apsaugos politika
		Etikos kodeksas	Rekomendacijos dėl bendrų pirkimų koordinavimo Grupėje	Kolegialių organų narių ir darbuotojų interesų valdymo politika
		Pirkimų politika	ITT valdymo politika	Asmens duomenų apsaugos politika
		Sandorių su susijusiais šalimis politika		

Paaiškinimai:

2019 m. atlikti politikos pakeitimai bei patvirtinta nauja Grupės politikos redakcija.

2019 m. patvirtinta nauja Grupės politika.

Per ataskaitinį laikotarpį buvo priimta viena nauja Grupės Atrankų politika. Taip pat 2019 m. buvo atnaujintos šešios politikos:

- Interesų konfliktų valdymo politika;
- Transporto politika;
- Rizikų valdymo politika;
- Integruoto planavimo ir stebėsenos politika;
- Korporatyvinio valdymo politika;
- Darbuotojų veiklos vertinimo politika;
- Apskaitos politika.

EPSO-G vienintelis akcininkas 2019 m. lapkričio 11 d. patvirtino naujas Atlygio už veiklą UAB „EPSO-G“ ir UAB „EPSO-G“ įmonių grupės bendrovių organuose nustatymo gaires. Atlygio ir skyrimo komitetas peržiūrėjo ir 2019 m. gruodžio 9 d. sprendimu atnaujino EPSO-G įmonių grupės kolegialių organų kasmetinės veiklos įsivertinimo gaires.

Per ataskaitinį laikotarpį vykusioje Grupės bendrovių valdymo organų bendradarbiavimo sesijoje didelis dėmesys buvo skirtas politikų įgyvendinimo Grupės bendrovėse užtikrinimui. Įdiegta vieninga politikų įgyvendinimo Grupės mastu vertinimo sistema, paskirti už politikų įgyvendinimo koordinatorių.

Politikos ar jų santraukos yra skelbiamos EPSO-G interneto svetainėje www.epsog.lt „Veiklos politikos“ skirsnyje.

7.13. Funkcinių sričių valdysena

Valdymo bendrovė EPSO-G savo veikloje taiko funkcinės lyderystės valdymo modelį, kuris, remiantis tarptautine praktika, įmonių grupėms kuria didžiausią vertę.

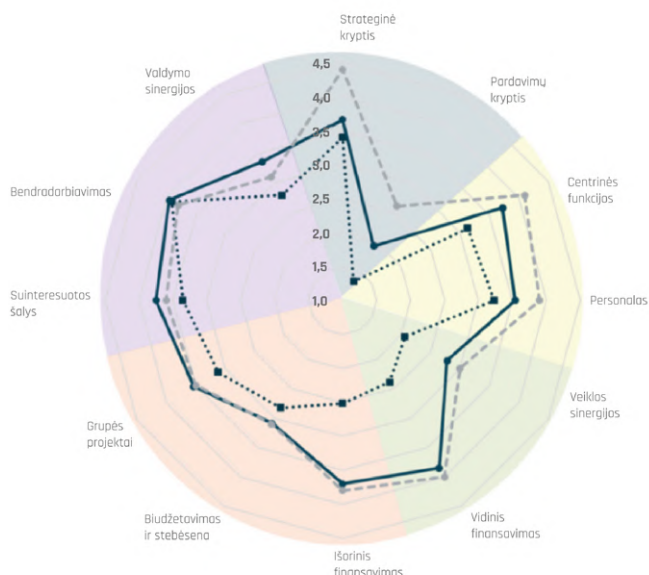
Taikydama funkcinės lyderystės modelį EPSO-G valdymo bendrovė:

- didžiausią dėmesį skiria veiklos efektyvumui, bendriems ištekliams ir centralizuotoms paslaugoms;
- skiria resursus ir didina kompetenciją svarbioms, vertę ilgalaikėje perspektyvoje kuriančioms, veiklos sritims - strategijos vystymui, investicijų valdymui ir inovacijoms;
- nustato įmonių grupės politikas, standartizuoja pagrindinius grupės procesus;
- skatina dalijimąsi gerąja praktika tarp patirtojamų bendrovių ir palaiko veiklos gerinimo iniciatyvas.

Valdymo modelio efektyvumas

Valdysenos modelio efektyvumą EPSO-G matuoja kasmet vykdydama interesų turėtojų apklausą.

Sukurtas vertės rodiklis yra įtraukiamas į metinius valdymo bendrovės ir jos vadovo tikslus. Nuo tikslų pasiekimo priklauso kintamos atlygio dalies dydis.

7.14. Kolegialių priežiūros ir valdymo organų savo veiklos įvertinimas ir rezultatai

Atsižvelgdami į Atlygio ir skyrimo komiteto parengtas gaires, 2020 m. pradžioje EPSO-G valdymo bendrovės ir patirtojamų grupės bendrovių kolegialūs priežiūros ir valdymo organai įvykdė savo veiklos 2019 m. įvertinimą.

Apibendrinti kiekvieno kolegialaus organo narių vertinimai buvo aptarti kiekvieno kolegialaus organo posėdžio metu. Buvo identifikuotos tobulintinos veiklos sritys ir nustatytos kryptys, kaip gerinti veiklos procesus, sudarant nuoseklių veiksmų bei užduočių planą 2020 metams.

Kolegialių organų savo veiklos vertinimą koordinavo ir apibendrinio EPSO-G atlygio ir skyrimo komitetas.

Atlygio ir skyrimo komitetas identifikavo šias pagrindines tobulintinas sritis:

- turi būti gerinama kolegialių organų sprendimų ir gautų rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną;
- turi būti daugiau dėmesio skiriama rizikoms ir jų valdymui;
- turi būti didinamas energetikos sektoriaus veiklos specifikos supratimas.

7.15. Informacija apie valdymo kodekso laikymąsi

EPSO-G valdymo bendrovė laikosi AB Nasdaq Vilnius listinguojamų bendrovių valdymo kodekso nuostatų (galima rasti www.nasdaqbaltic.com). Kodeksas taikomas ta apimtimi, kiek Bendor-

vės įstatai nenumato kitaip. Bendrovė atskleidžia, kaip laikosi valdymo kodekso nuostatų reikalavimų šio metinio pranešimo II-ame priede.

7.16. Informacija apie skaidrumo gairių laikymąsi

EPSO-G įmonių grupė laikosi 2010 m. liepos 14 d. Vyriausybės nutarimo Nr. 1052 „Dėl Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašo patvirtinimo“ (toliau – Skaidrumo gairės).

Skaidrumo gairės privalomai yra taikomos EPSO-G valdymo bendrovei, nes ji yra valstybės valdoma įmonė, priskiriama didelių įmonių kategorijai, pagal tai kaip tai numato Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymas.

Siekiant Skaidrumo gairių laikymosi EPSO-G įmonių grupėje įgyvendinamo, grupėje galioja veiklos skaidrumo ir komunikacijos

politika, kurioje detalai atsižvelgiama į Skaidrumo gairėse keliamus reikalavimus ir nustatomas jų taikymo apimtis grupės bendrovėms.

Skaidrumo gairių įgyvendinimas yra iš esmės užtikrinamas per informaciją, atskleidžiamą metiniame pranešime, bei informacijos atskleidimą interneto svetainėse, siekiant interesų turėtojams pateikti informaciją prieinama ir suprantą forma.

Struktūrizuota informacija dėl skaidrumo gairių vykdymo yra pateikta šio metinio pranešimo I-ajame priede.

ATLYGIO POLITIKOS IGYVENDINIMO ATASKAITA

8. ATLYGIO POLITIKOS ĮGYVENDINIMO ATASKAITA

EPSO-G grupės įmonių stiprybė – patyrę ir kompetentingi darbuotojai, efektyviai valdantys valstybės turtą, įgyvendinantys strateginę reikšmę šaliai turinčius projektus, užtikrinantys saugų ir nenutrūkstamą energijos perdavimą bei skaidrią prekybą biokuru, mediena ir dujomis. Kuriamo atvira ir pažangi organizacija, savo veiklą grįsdami EPSO-G vertybėmis: profesionalumu, bendradarbiavimu ir pažanga bei visiems vadovams taikomais lyderystės principais.

EPSO-G grupės žmogiškųjų išteklių valdymo politika yra orientuota į darbuotojų profesinių gebėjimų kompetencijų ugdymą ir vertę kuriančios organizacijos kultūros formavimą.

Siekiamo, kad EPSO-G darbuotojai didžiulėtusi, kad dirba veikloje, sąžiningoje ir etiškoje organizacijoje, sudarome sąlygas darbuotojams tobulėti profesinėje srityje, derinti profesinius bei šeimos įsipareigojimus, skatiname individualių skirtumų toleranciją.

8.1. Atlygio ir skyrimo politikos formavimas ir stebėsena

Už EPSO-G atlygio politikos įgyvendinimą ir priežiūrą atsakinga bendrovės valdyba.

Siekiant užtikrinti tinkamą atlygio politikos formavimą, stebėseną ir darbo užmokesčio fondo valdymą, EPSO-G įmonių grupėje yra įsteigtas ir veikia trijų narių Atlygio ir skyrimo komitetas, kuriame daugumą sudaro nepriklausomi nariai.

Vykdydamas šią funkciją EPSO-G atlygio ir skyrimo komitetas:

- teikia rekomendacijas dėl valdybų narių ir (ar) vadovų sutarčių su jais sąlygų, įskaitant maksimalų atlygio dydį šiems asmenims, maksimalų metinį veiklos biudžetą jų atlygiui;
- rengia įmonių grupės bendrovių vadovų veiklos pagrindinius vertinimo kriterijus ir atlygio gaires, taikomas nustatant atlygį už veiklą Bendrovės ir Grupės patrunuojamų bendrovių valdyboje, atlygio ir skyrimo komitete, audito komitete, kituose specializuotuose komitetuose, jei tokie sudaromi. Jų įgyvendinimą peržiūri ne rečiau kaip kartą per metus;
- teikia valdymo organams pasiūlymus dėl individualių atlyginimų vadovaujantiems darbuotojams ir organų nariams siekiant, kad jie atitiktų atlygio gaires ir šių asmenų veiklos įvertinimą;
- vykdydamas šią funkciją, atlygio ir skyrimo komitetas yra informuojamas apie bendrą atlygį, kurį vadovaujantys darbuotojai ir organų nariai gauna iš kitų susijusių bendrovių;
- užtikrina, kad individualūs atlyginimai vadovaujantiems darbuotojams ir/ar valdymo organo nariams būtų proporcingas kitų Bendrovės ir/ar Įmonių grupės vadovaujančių darbuotojų arba organų

narių ir kitų Bendrovės ir/ar Įmonių grupės dukterinių bendrovių darbuotojų atlyginimui;

- teikia rekomendacijas dėl valdybos nustatomos Bendrovės patrunuojamų bendrovių bei paskesnio lygio patrunuojamų bendrovių vadovų, jų paduotojų ir kitų vadovaujančių darbuotojų darbo apmokėjimo politikos, ne rečiau kaip kartą per metus peržiūrėti ją bei jos įgyvendinimą;
- stebi ir teikia išvadas kaip Bendrovė ir Įmonių grupės bendrovės laikosi galiojančių nuostatų dėl informacijos, susijusios su atlyginimais, skelbimo;
- teikia įmonių vadovaujantiems darbuotojams ir/ar organų nariams bendras rekomendacijas dėl šių darbuotojų ir/ar organų narių atlyginimų dydžio ir struktūros, taip pat stebėti jų atlyginimų dydį ir struktūrą, remiantis Bendrovės ir Įmonių grupės dukterinių bendrovių teikiama informacija;
- surenka ir susistemina visą jo kompetencijos srityse surinktą bei gautą informaciją ir jos pagrindu teikia rekomendacijas atitinkamam Įmonių grupės organui, o esant poreikiui – ir tiesiogiai stebėtojų tarybai;
- kartą per metus valdybai atlygio ir skyrimo komitetas teikia rašytinę savo veiklos ataskaitą, apimančią vienerius kalendorinius metus.
- Valdyba ir kiti Bendrovės ir/ar Įmonių grupės patrunuojamų bendrovių organai turi teisę kreiptis į atlygio ir skyrimo komitetą ir pateikti išvadas dėl konkrečių jų nurodytų klausimų, jeigu šie klausimai patenka į atlygio ir skyrimo komiteto kompetenciją.

8.2. Atlygio politika

EPSO-G grupės įmonėse įdiegta ir veikia atsakomybės ir atskaitinumo principais pagrįsta vienoda atlygio politika. Jos tikslas – efektyviai valdyti grupės darbo užmokesčio išlaidas ir kurti motyvacines paskatas, siekiant, kad atlygio dydis tiesiogiai priklausytų nuo įmonei ir kiekvienam darbuotojui keliamų tikslų įgyvendinimo.

Tai reiškia, kad nustatant atlygį, atsižvelgiama į darbuotojo veiklos įvertinimą. Todėl EPSO-G vadovų ir darbuotojų atlygį sudaro dvi dalys – fiksuota ir kintama. Fiksuota dalis priklauso nuo pareigybės atsakomybės lygio, kuris nustatomas pagal tarptautinėje praktikoje taikomą metodiką. Kintama atlygio dalis mokama tuomet, kai pasiekiami individualūs metinio vertinimo metu nustatyti tikslai, o

įmonė atsiskaito akcininkui ir valdybai už metinių bendrovės tikslų pasiekimą.

Remiantis tarptautine gerosios valdysenos praktika, EPSO-G atlygio politika yra tvirtinama arba keičiama valdyboje tik po to, kai Atlygio ir skyrimo komitetas, kuriame daugumą sudaro nepriklausomi nariai, pateikia savo rekomendacijas.

Visose grupės bendrovėse yra taikomi vienodi atlygio politikos principai:

- Atlygio politikos principai yra tapatūs vadovams ir darbuotojams.
- Atlygio fondą tvirtina įmonių valdybos. Atlygio ir skyrimo komite-

tas stebi, kad būtų subalansuota darbo užmokesčio išlaidų kontrolė su tinkamai pareigas atliekančių darbuotojų skatinimu.

- EPSO-G vadovų ir darbuotojų atlygį sudaro dvi dalys - pastovioji ir kintama.
- Pastovioji dalis priklauso nuo pareigybės atsakomybės lygio. Ji nustatomas pagal tarptautinėje praktikoje pripažintą ir plačiai taikomą metodiką.
- Kintama atlygio dalis mokama tuomet, kai pasiekiami individualūs metinio vertinimo metu nustatyti tikslai, o įmonė valdybai atsiskaito už metinių bendrovės tikslų pasiekimą.
- Metiniai tikslai vadovams ir darbuotojams yra nustatomi vadovaujantis EPSO-G įmonių grupės darbuotojų veiklos vertinimo politika.
- Kintama atlyginimo dalis darbuotojui nėra mokama tuo atveju, kai veiklos rezultatai neatitinka lūkesčių pagal nustatytus vertinimo kriterijus arba įmonės veiklos ir finansiniai rezultatai vertinami kaip nepatenkinami.
- Kintama atlygio dalis nėra premija. Ji negali viršyti 20-30 proc. pastoviosios atlygio dalies.
- Kintamo atlygio suma yra numatoma Bendrovės biudžete ir apskaitoma finansiniame rezultate, kuris yra audituojamas ir skelbiamas viešai.
- Bendrovės vadovo kintama atlygio dalis priklauso nuo bendrovės strategijoje keliamų tikslų, kurie skelbiami viešai bendrovės tinklapyje, įgyvendinimo.
- Kintama atlygio dalis nėra mokama kolegialių organų nariams.
- Vadovų ir darbuotojų išeitinės išmokos neviršija sumas, kitokios

nei nustato LR teisės aktai.

- Numatyta, kad už ypatingos svarbos rezultatus, nenumatytus darbuotojo metiniuose tiksluose, išimtiniais atvejais gali būti skiriama neviršijanti politikoje nustatyto dydžio skatinamoji išmoka. Apie tai privalo būti informuojama atitinkama grupės bendrovės valdyba jos artimiausiame posėdyje.
 - Išankstiniai susitarimai dėl išeitinių išmokų dydžių, išskyrus bendrovių vadovus, kurių darbo sąlygas nustato valdyba, nėra sudaromi.
 - Darbuotojams išeitinės mokamos LR darbo kodekso bei darbo sutartyse nustatyta tvarka.
 - Atlygio politikoje nėra numatytas joks atlygis suteikiantis vadovui, kolegialaus organo nariui ar darbuotojui teisę į akcijas, akcijų pasirinkimo sandorius arba teisę gauti atlygį, pagrįstą akcijų kainos pokyčiais ar kitomis finansinėmis priemonėmis.
 - Darbuotojų įsitraukimo bei lojalumo skatinimui, EPSO-G grupės bendrovės skiria emocinį nefinansinį atlygį. Netiesioginį atlygį sudaro renginiai darbuotojams, pripažinimas ir įvertinimas už itin gerus veiklos rezultatus.
- Siekiant užtikrinti atlygio politikos veiksmingumą, yra viešai skelbiami pastovaus ir kintamo atlygio dydžiai pagal pareigybių grupes. Tai sudaro prielaidas EPSO-G įmonių grupės įmonėms tinkamai atlyginti keliamų tikslų pasiekiantiems ir lūkesčius viršijantiems darbuotojams remiantis vidutine rinkos reikšme.
- Vertinant įmonių ir darbuotojų atlygio konkurencingumą, remiamasi rinkos tyrimų duomenimis. Rengiant EPSO-G atlygio politiką išorės konsultantų paslaugomis nebuvo naudotasi.

8.3. Darbuotojų veiklos vertinimas

Darbuotojų veiklos vertinimas yra viena svarbiausių valdymo ir efektyvaus vadovavimo sąlygų, padedanti siekti EPSO-G įmonių grupės tikslų ir kurti pozityvius santykius tarp vadovų ir jų pavaldinių, leidžianti planuoti darbuotojų karjerą, didinti jų motyvaciją ir įsitraukimą.

Veiklos vertinimo priemonė, užtikrinanti, kad EPSO-G darbuotojų asmeniniai tikslai būtų keliami atsižvelgiant į bendrovės tikslus yra metinis pokalbis, kuriame aptariami ir nustatomi išmatuojami, apibrėžti laike ir motyvuojantys tikslai darbuotojui.

Metinis ir tarpinis pokalbis yra skirtas įvertinti EPSO-G darbuotojui iškeltų tikslų pasiekimą ir nustatyti naujus, formuoja grįžtamojo ryšio kultūrą tarp vadovo ir pavaldinio. Pokalbio metu yra taip pat aptariamos darbuotojo kompetencijos kėlimo poreikis ir tolimesnės profesinio augimo bei karjeros galimybės.

EPSO-G grupės įmonėse individualūs tikslai su kiekvienu darbuotoju aptariami ir nustatomi kasmet. Jų įgyvendinimas daro tiesioginę įtaką kintamos atlygio dalies dydžiui, kuris taip pat priklauso nuo bendrų visos įmonės tikslų pasiekimo.

8.4. Darbuotojai

Darbuotojų veiklos vertinimas yra viena svarbiausių valdymo ir efektyvaus vadovavimo sąlygų, padedanti siekti EPSO-G įmonių grupės tikslų ir kurti pozityvius santykius tarp vadovų ir jų pavaldinių, leidžianti planuoti darbuotojų karjerą, didinti jų motyvaciją ir įsitraukimą.

Veiklos vertinimo priemonė, užtikrinanti, kad EPSO-G darbuotojų asmeniniai tikslai būtų keliami atsižvelgiant į bendrovės tikslus yra metinis pokalbis, kuriame aptariami ir nustatomi išmatuojami, apibrėžti laike ir motyvuojantys tikslai darbuotojui.

Metinis ir tarpinis pokalbis yra skirtas įvertinti EPSO-G darbuotojui iškeltų tikslų pasiekimą ir nustatyti naujus, formuoja grįžtamojo ryšio kultūrą tarp vadovo ir pavaldinio. Pokalbio metu yra taip pat aptariamos darbuotojo kompetencijos kėlimo poreikis ir tolimesnės profesinio augimo bei karjeros galimybės.

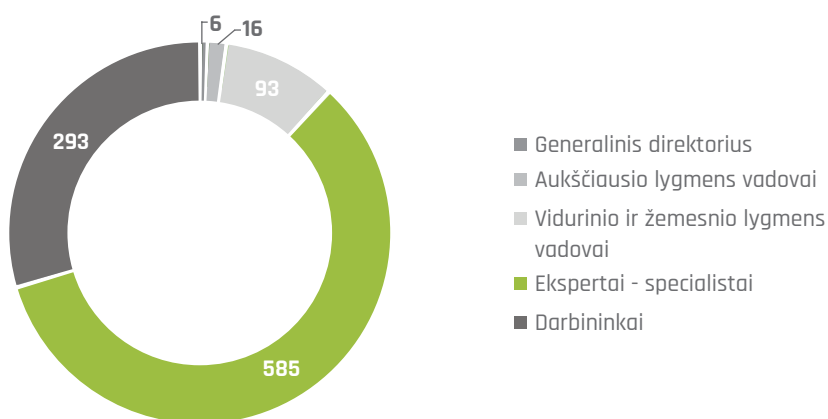
EPSO-G grupės įmonėse individualūs tikslai su kiekvienu darbuotoju aptariami ir nustatomi kasmet. Jų įgyvendinimas daro tiesioginę įtaką kintamos atlygio dalies dydžiui, kuris taip pat priklauso nuo bendrų visos įmonės tikslų pasiekimo.

Darbuotojų skaičius įmonių grupėje ir atskirose įmonėse

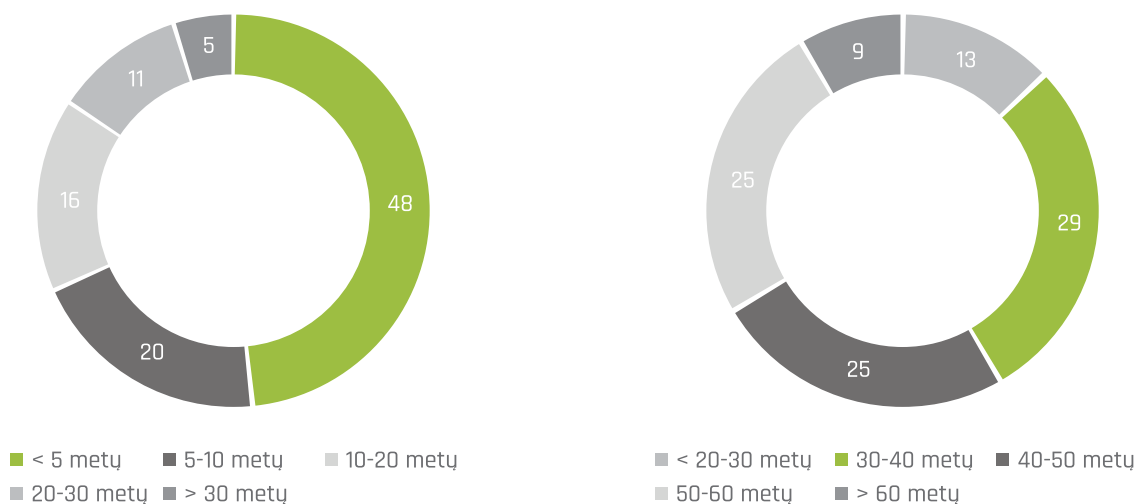
	2019 M. GRUODŽIO 31 D.	2018 M. GRUODŽIO 31 D.
ĮMONIŲ GRUPĖ	993	1 005
EPSO-G	25	22
„AMBER GRID“	316	329
„LITGRID“	290	267
„TETAS“	338	369
„BALTPOL“	17	11
LITGRID POWER LINK SERVICE*	0	2
„GET BALTIC“	7	5

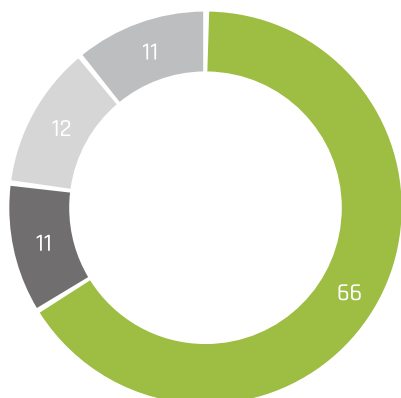
Pastaba: Įvykdžius numatytas funkcijas, 2019 m. gruodžio 19 d. UAB „Litgrid Power Link Service“ buvo likviduota ir išregistruota iš Jūrinių asmenų registro.

DARBUOTOJŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL PAREIGYBIŲ GRUPES 2019 M. (VNT.)

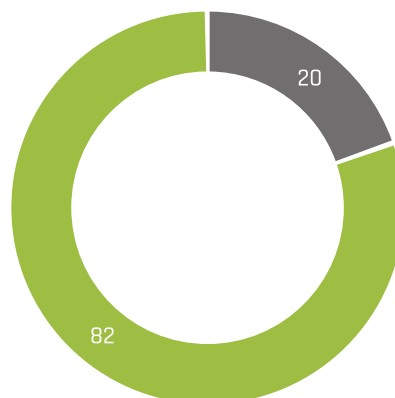

DARBUOTOJŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL STAŽĄ, AMŽIŲ, IŠSILAVINIMĄ, LYTĮ 2019 M. (%)

■ Aukštasis ■ Aukštesnysis ■ Vidurinis ■ Profesinis

■ Moterys ■ Vyrų

8.4. Informacija apie darbo užmokestį

2019 m. gruodžio 31 d. EPSO-G grupėje dirbo 993 darbuotojai (2018 m. gruodžio 31 d. – 1 005 darbuotojų).

EPSO-G grupės darbo užmokesčio fondas per 2019 m. dvyliką mėnesių buvo 26 577 tūkst. Eur (2018 m. 12 mėn. – 25 080 tūkst. Eur. Siekiant užtikrinti duomenų palyginamumą, pateikta informacija apie

2018 m. priskaičiuotą vidutinį yra perskaičiuota pagal nuo 2019-01-01 įsigaliojusį LR valstybinio socialinio draudimo įstatymo nuostatą, kuria darbdavio valstybinio socialinio draudimo įmokos perkeliama pagal darbo sutartį dirbančiam darbuotojui, t.y. darbo užmokestį prieš sumokant mokesčius indeksuojant 1,289 karto.

2019 M. DARBO UŽMOKESČIO INFORMACIJA

DARBO UŽMOKESTIS PAGAL DARBUOTOJŲ GRUPES	GRUPĖ		BENDROVĖ	
	Darbuotojų skaičius (laikotarpio pabaigoje)	Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis	Darbuotojų skaičius (laikotarpio pabaigoje)	Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis
GENERALINIS DIREKTORIUS	6	9 328	1	10 040
AUKŠČIAUSIO LYGIO VADOVAI	16	7 279	4	7 556
VIDURINIO LYGMENS VADOVAI	93	4 162	9	5 326
SPECIALISTAI	585	2 212	11	3 536
DARBININKAI	293	1 175	-	-
VISO	993	2 184	25	5 266
DARBO UŽMOKESČIO FONDAS, TŪKST. EUR		26 577		1 403

INFORMACIJA APIE VALDYMO BENDROVĖS EPSO-G FIKSUOTĄ IR KINTAMĄ DARBO UŽMOKESTĮ

PAREIGYBIŲ GRUPĖS	Vidutinis sąlyginis darbuotojų skaičius	Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis Eur	Išmokėta kintama atlygio dalis už 2018 m. rezultatus Eur
Generalinis direktorius	1	7 956	2 084
AUKŠČIAUSIO LYGIO VADOVAI	4	6 111	1 445
VIDURINIO LYGMENS VADOVAI	9	4 323	1 003
SPECIALISTAI	8	2 972	564
VISO	22	4 286	980

8.5. Informacija apie atlygį kolegialių valdymo organų nariams

EPSO-G priežiūros ir valdymo organų nariai yra skiriami ketverių metų kadencijai. Su jais yra sudarytos civilinės sutartys, kuriose detalizuojamas jo/jos atsakomybės, pareigos, teisės bei funkcijos.

2019 m. vienintelis valdymo bendrovės akcininkas – Energetikos ministerija – patvirtino atnaujintas EPSO-G atlygio gaires. Jos įsigaliojo nuo 2019 m. gruodžio 1 d.

Pokyčiai yra susiję su atlygiu nepriklausomiems valdymo bendrovės EPSO-G ir grupės įmonių valdybų bei komitetų nariams – jomis numatyta mokėti fiksuotą, o ne valandinį atlygį. Jie atspindi Valdymo koordinavimo centro (SIPA) rekomendacijas, jog valandinio atlygio sistema skatina perteklinę administracinę naštą bei sukuria neefektyvią ir perteklinę kolegialaus organo narių kontrolę.

Nuo 2019 m. gruodžio 1 d. nustatyti šie atlygio dydžiai nepriklausomiems valdybos nariams (neatskaičius mokėtinų mokesčių):

- 2 150 Eur (du tūkstančiai vienas šimtas penkiasdešimt eurų), atsižvelgiant į papildomas kolegialaus organo pirmininko administracinio pobūdžio funkcijas, valdybos pirmininkui, kuris taip pat eina bent vieno grupėje suformuoto valdybos komiteto nario pareigas; bei komiteto pirmininkui, kuris taip pat eina ir nepriklausomo valdybos nario pareigas grupėje;
- 1 800 Eur (vienas tūkstantis aštuoni šimtai eurų), atsižvelgiant į papildomas kolegialaus organo pirmininko administracinio pobūdžio funkcijas, valdybos pirmininkui, kuris neina nė vieno iš grupėje suformuoto valdybos komiteto nario pareigų;
- 1 750 Eur (vienas tūkstantis septyni šimtai penkiasdešimt eurų) nepriklausomiems valdybos nariams, kurie taip pat eina bent vieno EPSO-G įmonių grupėje suformuoto valdybos komiteto nario pareigas;
- 1 400 Eur (vienas tūkstantis keturi šimtai eurų) nepriklausomiems valdybos nariams, kurie neina nė vieno grupėje suformuoto valdybos komiteto nario pareigų;
- 850 Eur (aštuoni šimtai penkiasdešimt eurų) valdybos komiteto nepriklausomiems nariams, kurie nėra nepriklausomais valdybų nariais. Šiems nariams einant valdybos komiteto pirmininko pareigas

- 1 100 Eur (vienas tūkstantis vienas šimtas eurų);

- Atsižvelgiant į tai, kad aukščiau nurodytos sumos yra paskaičiuotos, atsižvelgiant į galiojančius teisės aktus dėl mokesčių nustatymo, t. y. įtraukiant mokėtinus mokesčius, pasikeitus mokestiniam režimui, iki bus priimti nauji sprendimai dėl atlygio, kolegialių organų nariams mokamas atlygis, atskaičius mokesčius, neturi pasikeisti lyginant su apskaičiuota suma pagal aukščiau nurodytas sumas.

Nustatyta, kad tuo atveju, jeigu Bendrovės nepriklausomas valdybos narys yra išrenkamas grupėje suformuoto valdybos komiteto nariu ir / arba valdybos pirmininku arba Bendrovės nepriklausomas valdybos narys yra atšaukiamas / atsisakoma iš grupėje suformuoto valdybos komiteto nario ir / arba valdybos pirmininko pareigų, tokia Bendrovės nepriklausomo valdybos nario atlygis yra keičiamas atsižvelgiant į aukščiau nurodytus Bendrovės nepriklausomų valdybos narių atlygių dydžius. Atitinkamai Bendrovės generaliniam direktoriui yra pavedama ir jis yra įpareigojamas Bendrovės vardu pasirašyti sutarčių su Bendrovės nepriklausomais valdybos nariais pakeitimus, įtvirtinančius tokius atitinkamų Bendrovės nepriklausomų valdybos narių atlygio pokyčius.

Kintama atlygio dalis kolegialių organų nariams nėra mokama.

Vienintelio akcininko – Energetikos ministerijos – deleguotiems EPSO-G valdybos nariams atlygis pagal civilinę valdybos nario sutartį nėra mokamas.

EPSO-G valdymo bendrovės, kaip didžiausio akcininko, deleguotiems valdybų nariams už akcininko teisių ir pareigų vykdymą patrunuojamose įmonėse, atlygis pagal civilinę valdybos nario sutartį taip pat nėra mokamas. Šis principas galioja patrunuojamose įmonėse, deleguojančioms narius į jų patrunuojamas bendroves.

Su priežiūros ir valdymo organų nariais sudarytos sutartys nesuteikia jokių teisių į EPSO-G grupės įmonių akcijas, kitokias atlygio formas ar papildomas naudas.

Sutartyse nėra numatytos jokios išeitinės išmokos ir įspėjimo terminai.

INFORMACIJA APIE EPSO-G VALDYMO BENDROVĖS KOLEGIALIŲ PRIEŽIŪROS IR VALDYMO ORGANŲ NARIŲ DARBĄ IR IŠMOKAS:

	2019 M. GRUODŽIO 31 D.	2018 M. GRUODŽIO 31 D.
KOLEGIALIŲ PRIEŽIŪROS IR VALDYMO ORGANŲ POSĖDŽIAI (VNT.)	56	52
KOLEGIALIŲ ORGANŲ NARIŲ, KURIEMS MOKAMAS ATLYGIS, SKAIČIUS (ASMENYS)*	9	9
IŠMOKOS, SUSIJUSIOS SU VALDYMO ORGANŲ NARIAS (TŪKST. EUR)	58	85

*2019 m. gruodžio 31 d. buvo atlygis buvo mokamas 5 kolegialių organų nariams.

INFORMACIJA APIE KOLEGIALIEMS PRIEŽIŪROS IR VALDYMO ORGANŲ NARIAMS INDIVIDUALIAS IŠMOKAS

2019 M. GRUODŽIO 31 D.	2019 M. GRUODŽIO 31 D.	2018 M. GRUODŽIO 31 D.
GEDIMINAS ALMANTAS	18 285	12 000
ROBERTAS VYŠNIAUSKAS	12 400	-
TOMAS TUMĖNAS	1 400	-
DAINIUS BRAŽIŪNAS	-	-
GEDIMINAS KARALIUS	-	-
GEDIMINAS ŠIUŠAS	9 430	5 525
JOLITA LAUCIUVIENĖ	5 706	4 800

KOLEGIALIŲ PRIEŽIŪROS IR VALDYMO ORGANŲ NARIAI ĖJĘ PAREIGAS IKI KADENCIJOS PABAIGOS 2019 M. KOVO 20 D.

	2019 M. GRUODŽIO 31 D.	2018 M. GRUODŽIO 31 D.
VIKTORIJA TRIMBEL	2 909	12 596
RYTIS AMBRAZEVIČIUS	4 330	15 600
VALDAS VITKAUSKAS	2 915	11 900
RAIMONDAS RAPKEVIČIUS	600	8 750
ROLANDAS ZUKAS	-	7 700
ALGIRDAS JUOZAPONIS	-	6 270

Pastaba: Nuo 2018 m. rugpjūčio 1 d. Juridinių asmenų registre įregistravus naują EPSO-G įstatų redakciją, Bendrovės ir Grupės administracijos darbuotojai į priežiūros funkciją vykdančią valdybą

8.6. Teisiniai ginčai ir neapibrėžtumai

Informacija apie teisinius ginčus ir neapibrėžtumus yra atskleista šio metinio pranešimo finansinės ataskaitos 32 pastaboje.

8.7. Informacija apie specialius įpareigojimus

EPSO-G grupei priklausanti „Baltpool“ bendrovė yra viešuosius interesus atitinkančių paslaugų (toliau – VIAP) lėšų administratorius, atliekantis VIAP lėšų surinkimo, išmokėjimo ir administravimo funkcijas (VIAP lėšų administratoriumi

Vykdydama šią funkciją, „Baltpool“ teisės aktų nustatyta tvarka:

- surenka VIAP lėšas iš elektros energijos vartotojų bei išmoka jas viešuosius interesus atitinkančių paslaugų tiekėjams;
- apskaito VIAP lėšas atskirai nuo kitų savo vykdomų veiklų pagal kiekvieną VIAP teikiantį asmenį ir kiekvieną lėšas gaunantį subjektą;

- viešai teikia ataskaitas apie apskaitytas ir išmokėtas VIAP lėšas;
- užtikrina VIAP lėšų subalansavimą.

• VIAP lėšų administravimo funkcijos vykdymo sąnaudos teisės aktų nustatyta tvarka kompensuojamos ne iš valstybės, o iš VIAP lėšų biudžeto.

Išsami informacija ir VIAP ataskaitos yra viešai skelbiamos „Baltpool“ puslapyje:

<https://www.baltpool.eu/lt/viap-gautos-ismoketos-likutis/>

SVARBŪS ĮVYKIAI PO ATASKAITINIO LAIKOTARPIO PABAIGOS

SAUSIS

2020 m. sausio 15 d. Valstybės valdomai įmonių grupei EPSO-G Vyriausybė patvirtino siekiant 5,7 proc. nuosavybės grąžos rodiklį 2019-2021 metų laikotarpiui. Jis yra mažesnis, palyginti su praėjusiam trijų metų laikotarpiui nustatyta 8,8 proc. grąža. Tokiam sprendimui didžiausios įtakos turėjo VKEKK taikomi reguliavimo principai, kuriais siekiama nustatyti būtinosiomis sąnaudomis, taip pat ir investicijų grąža, pagrįstas kainas vartotojams ir kurti sąlygas didesniai šalies ūkio konkurencingumui. Rodiklio nedidina ir Vyriausybės finansinis įpareigojimas EPSO-G sumokėti skolą kitai valstybės kapitalo įmonei „Lietuvos energija“ už patronuojamos bendrovės „Litgrid“ akcijas.

2019 m. sausio 23 d. Europos Komisija skyrė finansavimą Baltijos šalių energetikos sistemos sinchronizacijos su žemyninės Europos tinklais pirmajam etapui. bendra projektų vertė siekia - 432,5 mln. eurų, ES finansavimas sudarys 323 mln. eurų. Lietuvos elektros energetikos sistemos atnaujinimui ir sustiprinimui prireiks 167 mln. eurų, iš jų tris ketvirtadalius paramos skiria ES - 125 mln. Eur.

VASARIS

2020 m. vasario 7 d. EPSO-G valdyba atnaujino Grupės dividendų politiką. Pakeitimai yra susiję su korporatyviniais valdymo struktūros pokyčiais, t. y. stebėtojų tarybos panaikinimu, taip pat atsižvelgiant į dividendų mokėjimą reglamentuojančių teisės aktų pasikeitimus. Kitos esminės politikos nuostatos nesikeitė.

2020 m. vasario 28 d. Vilniaus apygardos teismas priėmė sprendimą byloje pagal UAB „MT Group“ ieškinį dėl AB „Amber Grid“ dujotiekių jungties tarp Lenkijos ir Lietuvos (GIPL) pirkimo komisijos sprendimų. Teismas rangos darbų pirkimo konkurso rezultatus paliko nepakeistus.

KOVAS

2020 m. kovo 10 d. „Litgrid“ pranešė, kad 2020 m. kovo 9 d. gavo patronuojančios bendrovės EPSO-G Audito komiteto nuomonę dėl ketinamo sudaryti „Litgrid“ ir „Baltpool“ Pajėgumų mechanizmo aukcionų IT sistemos pirkimo – pardavimo sandorio. Audito komi-

tetas apsvaustęs sandorį pateikė nuomonę, kad jis atitinka rinkos sąlygas, kurios yra sąžiningos ir pagrįstos „Litgrid“ akcininkų, kurie nėra sandorio šalis, atžvilgiu. „Litgrid“ turi teisės aktuose numatytą pareigą, kurios įgyvendinimui objektyviai būtina įsigyti Pajėgumų mechanizmo aukcionų IT sistemą.

2020 m. kovo 16 d. Paskelbus valstybės lygio ekstremalių situacijų Lietuvoje dėl koronaviruso (COVID-19) plitimo grėsmės, EPSO-G grupės taikė veiklos tęstinumo užtikrinimo bei prevencinės priemonės: paskirti atsakingi darbuotojai už situacijos stebėjimą bei informacijos teikimą Bendrovės vadovybei, identifikuoti kritines funkcijas atliekantis ir pagrindines sistemas administruojantys padaliniai ir darbuotojai, taikomos papildomos organizacinės priemonės sistemų valdymo centruose, suplanuotos techninės ir pavadavimo priemonės, esant viruso išplitimui. Bendrovėse taip pat peržiūrėti

ekstremalių situacijų valdymo planai, rengiami papildomi dokumentai bei įgyvendinimo priemonės - kritinių veiklų sąrašai, priemonių, reikalingų, kad šios veiklos būtų nepertraukiamos, išteklių ir atsakingų asmenų sąrašai bei kiti dokumentai ir priemonės. Pranešimo rengimo metu buvo vertinama galima COVID-19 įtaka Bendrovės ekonominei veiklai: klientų kredito rizikai, pajamoms, veiklos pelnui, strateginių projektų savalaikio įgyvendinimo planams.

2020 m. balandžio 17. EPSO-G valdyba patvirtino grupės mastu veikiančią Atitikties valdymo politiką, kurios tikslas valdant neatitikties rizikas, sumažinant jų poveikį ar atsiradimo tikimybę apsaugotų grupės bendroves nuo finansinės ar reputacijos žalos, galinčios kilti dėl vidinių ir išorinių reikalavimų neatitinkančio elgesio bei skatintų grupės darbuotojus dirbti laikantis nustatytų reikalavimų, o jų taikymą grįsti EPSO-G grupės vertybėmis.

SOCIALINĖS ATSAKOMYBĖS PAŽANGOS ATASKAITA

9. EPSO-G SOCIALINĖS ATSAKOMYBĖS PAŽANGOS ATASKAITA

„Mūsų tikslas - pakelti darnios ir tvarios plėtros poziciją į strateginį pasirinkimų ir pamatuojamų tikslų lygmenį.“

EPSO-G generalinis direktorius Rolandas Zukas

9.1. Apie ataskaitą

EPSO-G, rengdama socialinės atsakomybės pažangos ataskaitą (toliau – Pažangos ataskaita, ataskaita) vadovaujasi Jungtinių Tautų (JT) iniciuoto „Pasaulinio susitarimo“ (angl. Global Compact) principais bei „Pasaulinės ataskaitų rengimo iniciatyvos“ (angl. Global Reporting Initiative, GRI) rekomendacijomis, kurios padeda įvertinti veiklą pagal ekonominius, aplinkosaugos, darbuotojų, žmogaus teisių, rinkos bei santykių su visuomene susijusius rodiklius.

2020 metais Bendrovės socialinės atsakomybės pažangos ataskaita už 2019 metus parengta kaip integruota metinės finansinės atskaitomybės dalis, kuri gali būti skelbiama ir kaip atskiras dokumentas.

Šioje Pažangos ataskaitoje pristatomi 2019 metų EPSO-G įmonių grupės darbai ir pažanga socialinės atsakomybės veikloje, susijusioje su elgsena rinkoje, aplinkosauga, santykiais su darbuotojais bei visuomene. Ataskaitoje aprašomos Bendrovės socialinės atsakomybės kryptys ir veiksmų.

Klausimus arba komentarus bei pastabas dėl socialinės atsakomybės ataskaitos tobulinimo kviečiame teikti el. paštu andrius.vilkancas@epsog.lt.

Ši Pažangos ataskaita skelbiama Bendrovės interneto svetainėje <https://www.epsog.lt/lt/tikslai-ir-atskaitomybe/socialine-atsakomybe-1>

9.2. Bendrosios nuostatos

EPSO-G grupės įmonės nuosekliai laikosi nuostatos, kad būdai, kuriais pasiekiamas rezultatas, yra svarbūs. Todėl, remiantis sukaupta gerąją šalies bei tarptautinių organizacijų patirtimi, siekia tobulinti verslo praktiką, diegti šiuolaikišką žmogiškųjų išteklių vadybą ir taikyti gamtos išteklius tausojančias technologijas, žmogaus sveikatai nekenksmingas medžiagas bei procesus.

Planuodama veiklą EPSO-G įmonių grupė atsižvelgia į interesus turėtojų ekonominius ir socialinius lūkesčius, užtikrina skaidrų valdymą, plėtoja etiškus santykius rinkoje, diegia korupcijos prevencijos priemones ir prisideda kuriant gerą verslo klimatą šalyje.

Socialinės atsakomybės politika remiasi EPSO-G įmonių grupės vizija, misija, vertybėmis bei veiklos strategijoje patvirtintomis ve-

iklos kryptimis ir tikslais- regioninės veiklos vystymas ir strateginių projektų sėkmės užtikrinimas, efektyvi veikla, kurianti ir pažangi organizacija.

Siekiant vienintelio akcininko lūkesčių laiške nustatytų tikslų, kiekvienai iš EPSO-G strategijos kryptų yra suformuoti konkretūs tikslai, kurių yra siekiama per strategijos įgyvendinimo laikotarpį. Strateginiams tikslams suformuoti matavimo rodikliai, kuriais remiantis vertinamas veiklos efektyvumas trumpuoju ir ilguoju laikotarpiu.

EPSO-G įmonės vizija, misija, vertybės, strategija ir veiklos kryptys ir informacija apie tikslų įgyvendinimą yra išsamiai pristatyta šio metinio pranešimo 1-4 skyriuose.

9.3. Darni ir tvari plėtra

EPSO-G grupės bendrovių socialinės atsakomybė yra suprantama kaip integrali ir neatskiriama tvaraus verslo dalis.

Tvarią darnaus verslo plėtrą EPSO-G grupės įmonės supranta kaip kryptingų ekonominių, socialinių ir aplinkosauginių veiksmų visumą, savo profesinėje veikloje didinant bendrąją visuomenės gerovę ir mažinant leistinas poveikio aplinkai ribas.

Socialinės atsakomybės principai įgyvendinami remiantis susijusiomis EPSO-G įmonių grupės politikomis ir kitais galiojančiais vidaus dokumentais.

EPSO-G grupėje veikiančios politikos:

- **Korporatyvinio valdymo politika.** Jos tikslas yra užtikrinti EPSO-G

įmonių grupėje gerąją valdysenos praktiką nustatant įmonių grupėje vienodus korporatyvinio valdymo principus ir patiriant bendrovės bei kitų grupės bendrovių tarpusavio sąveiką.

- **Socialinės atsakomybės politika.** Jos tikslas yra remiantis sukaupta gerąją šalies bei tarptautinių organizacijų patirtimi, tobulinti verslo praktiką, diegti šiuolaikišką žmogiškųjų išteklių vadybą, taikyti gamtos išteklius tausojančias technologijas, žmogaus sveikatai nekenksmingas medžiagas bei procesus.

- **Skaidrumo ir komunikacijos politika.** Jos tikslas yra padėti efektyviau bendrauti tarpusavyje ir su išorės interesų turėtojais: visuomene, akcininku, rinkos reguliatoriais, ir kt.

• **Korupcijos prevencijos politika.** Jos tikslas yra EPSO-G įmonių grupėje nustatyti pagrindinius korupcijos prevencijos principus ir reikalavimus bei jų laikymosi užtikrinimo gaires, kurių įgyvendinimas sudaro prielaidas bei sąlygas įgyvendinti aukščiausius skaidraus verslo vykdymo standartus.

• **Atlygio politika.** Jos tikslas yra tinkamai valdyti darbo užmokesčio išlaidas ir sukurti motyvacines paskatas, siekiant, kad atlygio dydis tiesiogiai priklausytų nuo įmonei ir kiekvienam darbuotojui keliamų tikslų įgyvendinimo.

• **Apskaitos politika.** Jos tikslas yra užtikrinti, kad interesų turėtojai galėtų įvertinti grupės įmonių veiklą, perspektyvą ir priimti atitinkamus ekonominius sprendimus.

• **Dividendų politika.** Jos tikslas yra nustatyti aiškias tikėtinas nuosavybės ir investicijų grąžas gaires esamiems ir potencialiems akcininkams, tuo pat metu užtikrinant tvarų ilgalaikį įmonių vertės augimą, savalaikį šaliai svarbių strateginių projektų įgyvendinimą, taip nuosekliai stiprinant pasitikėjimą visa energijos perdavimo ir mainų įmonių grupe.

• **Interesų valdymo politika.** Jos tikslas yra EPSO-G įmonių grupėje sukurti vieningą ir gerąją praktiką atitinkančią interesų valdymo sistemą, kuri leistų užtikrinti, kad sprendimai grupės bendrovėse priimami objektyviai ir nešališkai, o taip pat formuotų korupcijai nepalankią aplinką bei didintų pasitikėjimą grupės bendrovių veikla.

• **Neskelbtinos informacijos apsaugos politika.** Jos tikslas yra sukurti vienodą konfidencialios ir komercinę (gamybos) paslaptį sudarančios informacijos identifikavimo, naudojimo ir apsaugos sistemą ir padėti EPSO-G grupės bendrovių valdymo organų nariams ir dar-

buotojams apsaugoti jiems patikėtą konfidencialią informaciją nuo netinkamo ir žalingo atskleidimo.

• **Technologinio turto vystymo ir eksploatavimo politika.** Jos tikslas nuosekliai diegti kaštų ir naudos analizę pagrįstus elektros ir gamtinių dujų infrastruktūros valdymo ir plėtros principus, diegti pažangias technologijas, valdyti ir plėtoti energijos perdavimo infrastruktūrą socialiai atsakingai atsižvelgiant į darbuotojų saugos ir aplinkosaugos reikalavimus.

• **Paramos politika.** Jos tikslas yra užtikrinti, kad teikiama parama būtų vieša ir nekelty visuomenei abejonių dėl savo tikslingumo bei skyrimo proceso skaidrumo.

• **Etikos kodeksas.** Jo tikslas yra skirtas nustatyti vienodas bendrąsias elgesio gaires bendraujant ir bendradarbiaujant su vidaus ir išorės interesų turėtojais: paslaugų vartotojais, rangovais, verslo partneriais, akcininkais, valstybės ir savivaldybių institucijomis, visuomene ir kt. Kodekso nuostatos grindžiamos ne tik darbdavio pareiga, bet ir asmeniniu darbuotojo supratimu, kad deramas elgesys didina bendrovės, o taip pat visos grupės dalykinę reputaciją ir vertę bei mažina reputacinės rizikos tikimybę. Kodekso nuostatos yra tiesiogiai kildinamos iš EPSO-G grupės vertybių, lyderystės principų ir papildo susijusias veiklos politikas.

Bendrovių vidaus politikomis ir tvarkomis:

- kolektyvine sutartimi;
- etiškos darbdavystės ir darbo sąlygų tvarka ar politika;
- aplinkos apsaugos bei darbuotojų saugos ir sveikatos politika ir tvarka;
- Lygių galimybių politika.

Politikų įgyvendinimas ir tikslai

Per ataskaitinį laikotarpį vykusioje Grupės bendrovių valdymo organų bendradarbiavimo sesijoje didelis dėmesys buvo skirtas politikų įgyvendinimo Grupės bendrovėse užtikrinimui. Įdiegta vieninga politikų įgyvendinimo Grupės mastu vertinimo sistema, paskirti už politikų įgyvendinimo koordinatoriai.

Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje EPSO-G galiojo iš esmės visos gerąją valdysenos praktiką reglamentuojančios politikos, išskyrus atitikties, kurios priėmimas numatytas 2020 metais. Mums yra svarbu, kad priimtų dokumentų nuostatos taptų visų grupės įmonių organizacinės kultūros dalimi. Dėl to, 2019 m. visose grupės įmonėse buvo įvertinta politikose numatytų nuostatų įgyvendinimo pažanga ir valdybose aptarti veiksmų tolimesniam jų įgyvendinimo efektyvumui didinti 2020 metais.

EPSO-G grupės tikslas - pakelti darnios ir tvarios plėtros požiūrį į strateginį pasirinkimų ir pamatuojamų tikslų lygmenį. Ambicingų

darnumo tikslų, apimančių socialines, ekonomines bei aplinkosaugines temas, galime pasiekti tik koordinuotomis visos grupės įmonių pastangomis, stipriausiam efektui pasireiškiant per vidutinį ir ilgąjį veiklos laikotarpį. Atsižvelgiant į šį inertiškumo aspektą, itin pasireiškiantį klimato kaitos poveikio mažinimo srityje, numatome imtis labai tikslingų ir koordinuotų iniciatyvų su ambicingais tikslais ir pažangą matuojančiais rodikliais.

2020 m. numatoma tobulinti taikomas darnumo praktikas visų pirma aiškiai identifikuoti stebimus tikslus ir pamatuojamus keliamų tikslų įgyvendinimo rodiklius. Darnios plėtros tikslus yra numatoma inkorporuoti į 2020 m. planuojamą EPSO-G veiklos strategiją iki 2030.

Informacija apie EPSO-G veiklos politikų įgyvendinimą yra pateikta šio metinio pranešimo Valdysenos ataskaitos 7.12 skirsnyje.

9.4. Interesų turėtojai

Įgyvendindamos veiklos strategijoje numatytus tikslus, EPSO-G grupės įmonių valdybos vertina ir siekia atsižvelgti į interesų turėtojų socialinius ir ekonominius interesus bei lūkesčius.

Kiekviena strateginės veiklos kryptis yra susijusi su vienu ar keliais Interesų turėtojais. Su interesų EPSO-G vykdoma veikla reiškiančio-

mis grupėmis ar pavieniais asmenimis yra palaikomi oficialūs, partnerystės ar konsultacinio pobūdžio kontaktai. Interesų turėtojams teikiama išsami su bendrovės veikla susijusi informacija išskyrus atvejus, kurie yra reglamentuoti EPSO-G neskelbtinos informacijos politikoje.

INTERESŲ TURĖTOJAI, TURINTYS ĮTAKOS TVARIAI EPSO-G GRUPĖS VEIKLAI:

INTERESŲ TURĖTOJAI	MES ĮSIPAREIGOJAME	KODĖL ŠI GRUPĖ SVARBI	KAIP BENDRADARBIUJAME
KLIENTAI	Kurti profesionalias ir patikimas partnerystes siekiant abipusių naudų.	Grupės įmonės veikia B2B (verslas verslui) srityje	Atsižvelgiant į teikiamų paslaugų kompleksiskumą ir ekonominius lūkesčius grupės įmonės inicijuoja ir rengia klientams savalaikius informacinius renginius.
DARBUOTOJAI	- Kryptingai veikti, kad vienodas grupės įmonių verslo kultūra ir atlygio politika skatintų darbuotojų įsitraukimą ir motyvaciją įgyvendinant strategijoje keliamus tikslus; - Užtikrinti, kad grupės darbuotojai būtų pakankamai ir laiku informuojami apie grupės vertybes, tikslus, veiklą, ir pokyčius.	- Patyrę, kompetentingi ir vertybėmis besivadovaujantys profesionalūs darbuotojai yra esminė prielaida įgyvendinti tikslus ir viziją. - Vykdomų strateginių projektų sėkmė tiesiogiai priklauso nuo akcininkų pasitikėjimo ir greitų bei savalaikių sprendimų.	- Tobuliname vidinę komunikaciją turinį ir formas; - Vykdomė darbuotojų įsitraukimo tyrimus ir atitinkamai koreguojame veiksmų planus; - Vadovaujamesi vienodomis atlygio bei socialinės atsakomybės nuostatomis darbuotojų atžvilgiu; - Rengiame ne rečiau kaip kartą per ketvirtį vadovų ir darbuotojų susitikimus darbuotojams svarbiems klausimams aptarti. - Rengiame reguliarius susitikimus aktualiams klausimams aptarti; - Ne rečiau kaip kas ketvirtį teikiame finansinės ir nefinansinės veiklos ataskaitas dėl „Akcininko lūkesčių laiške“ nustatytų tikslų įgyvendinimo. - Užtikriname svarbiausių grupės įmonių naujienų komunikaciją grupės mastu kiekvieną darbo dieną skelbiamoje Dienos naujienos skiltyje.
GRUPĖS ĮMONĖS	- Kurti vertę prasmingais valdymo sprendimais; - Reaguojant į greitai besikeičiančią aplinką, sutelkti grupės įmonių stiprybes siekiant tikslų įgyvendinimo efektyvumo.	Grupės veiklos rezultatai priklauso nuo kryptingo ir sinchroniško grupės įmonių darbo siekiant strateginių tikslų.	- Esame grupės įmonių valdymo organų nariais; - Taikome funkcinės lyderystės veiklos modelį. - Grupės mastu rengiame ir įgyvendiname vienodas veiklos politikas, įgalinančias derinti veiksmus diegiant gerąją valdymo praktiką.
UŽSIENIO PARTNERIAI - ENERGIJOS PERDAVIMO IR BOKURO BIRŽOS OPERATORIAI	Strateginių projektų įgyvendinime užtikrinti abipusių naudingų susitarimų ir veiksmų derinimą.	Baltijos šalių elektros perdavimo sistemų sinchronizacija su Europos energetikos sistema, regioninės dujų rinkos kūrimas bei biokuro prekybos sistemos plėtra, tiesiogiai priklauso nuo užsienio partnerių įsitraukimo.	- Siekiame užmegzti ir reguliariai palaikyti dalykiškus abipusių pasitikėjimu grįstus santykius; - Inicijuojame ir dalyvaujame profesiniuose susitikimuose siekiant strategijoje numatytų tikslų įgyvendinimo.

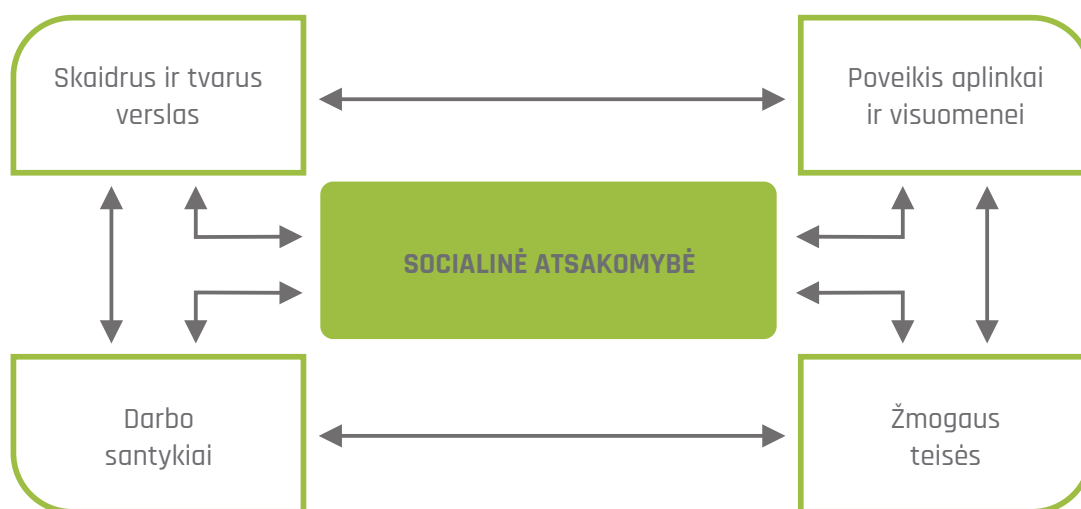
INTERESŲ TURĖTOJAI	MES ĮSIPAREIGOJAME	KODĖL ŠI GRUPĖ SVARBI	KAIP BENDRADARBIAUJAME
VALSTYBĖS ATSTOVAI	• Suprantama ir prieinama forma teikti aktualią informaciją, kuri taptų patikimu pagrindu pagal kompetenciją vertinti grupės įmonių veiklą, pasiektus rezultatus bei naudą visuomenei.	• Bendradarbiavimas su valstybės atstovais būtinas siekiant užtikrinti nuoseklios ir ilgalaikės energetikos sektoriaus vizijos formavimą bei sklandų valstybės ir regiono mastu svarbių projektų įgyvendinimą.	• Inicijuojame susitikimus pagal poreikį aktualiems klausimams aptarti; • Pagal kompetenciją pristatome ar pasisakome aktualiais klausimais LRS komitetuose, LRV posėdžiuose; • Dalyvaujame tarpinstitucinių darbo grupių veikloje.
NACIONALINĖ REGULIUOJANČIOJI INSTITUCIJA	• Užtikrinti nuoseklų teisės aktų reikalavimų laikymąsi grupėje; • Diegti atviro ir skaidraus dialogo su reguliatoriumi kultūrą.	• Pagrindinės grupės veiklos yra reguliuojamos, todėl svarbu užtikrinti efektyvius dalykinius santykius, grindžiamus skaidrumu, atvirumu ir atsakomybe.	• Laiku teikiame reguliuojančiosios institucijos funkcijoms užtikrinti reikalingą informaciją; • Bendradarbiaujame diegiant naujus rinkų mechanizmus; • Inicijuojame susitikimus aktualiais klausimams aptarti.
RANGOVAI	• Dirbti su profesionaliais ir profesinės etikos standartų besilaikančiais rangovais.	• Grupės įmonės vykdo itin sudėtingus ir kompleksinius projektus, todėl aktualu kelti aukštą kokybės, skaidrumo ir darbuotojų saugos kartelę rangovams.	• Organizuojame kasmetinius informacinius renginius potencialiems rangovams; • Iš anksto viešai skelbiame pirkimų planus ir konsultacijas siekdami užtikrinti didesnę rinkos dalyvių konkurenciją.
PASLAUGŲ IR PREKIŲ TIEKĖJAI	• Konkurencijos sąlygomis įsigyti kokybiškas paslaugas iš geros reputacijos tiekėjų;	• Kokybiškas ir vertę kuriančias prekes ir paslaugas laiku teikiantys tiekėjai prisideda prie grupės veiklų tęstinumo ir efektyvumo.	• Konsultuojamės su rinkos dalyviais ir atliekame rinkos tyrimus; • Skelbiame planuojamų pirkimų planus.
NEVYRIAUSYBINĖS ORGANIZACIJOS (NVO)	Bendravimas ir bendradarbiavimas su aplinkosaugos ir veiklos skaidrumą skatinančiomis organizacijomis padeda identifikuoti visuomenės poreikius ir jų sprendimo būdus.	Grupės įmonės vykdo tęstinę poveikio aplinkai stebėseną. Grupės įmonės diegia gerąją valdysenos praktiką atskaitingumo ir korupcijos prevencijos srityse	Drauge su ornitologų draugija įgyvendiname poveikį aplinkai mažinančias priemones. Konsultuojamės su Transparency International Lietuva dėl veiksmų korekcijų diegiant korupcijos prevencijos nuostatas ir praktiką.
PROFSĄJUNGOS	• Užtikrinti konstruktyvų ir pozityvų darbdavio ir darbuotojų atstovų socialinį dialogą.	• Darbuotojai lemia įmonių grupės sėkmę. Svarbu, kad darbo santykiai ir juos reglamentuojantys sprendimai užtikrintų teisingą ir vienodą visų darbuotojų traktavimą ir užtikrintų teisėtus jų interesus.	• Sudarydami sąlygas profesinės sąjungoms ir(ar) darbo tarybų veiklai. • Sudarydami su profesinėmis sąjungomis ir(ar) darbo tarybomis kolektyvinę sutartį. • Periodiškuose susitikimuose su darbuotojais ir(ar) jų atstovais aptardami kolektyvinės sutarties įgyvendinimą. • Informuodami ir konsultuodamiesi su profesinių sąjungų ir(ar) darbo tarybų atstovais priimant su darbo santykiais susijusius sprendimus.

Interesų turėtojai	Mes įsipareigojame	Kodėl ši grupė svarbi	Kaip bendradarbiaujame
PLAČIOJI VISUOMENĖ IR ŽINIASKLAIDA	• Kurti pridėtinę vertę visuomenei, verslui ir šalies ekonomikos konkurencingumui; • Veikti socialiai atsakingai; • Teikti aktualią ir suprantama forma pateiktą informaciją, vadovaujantis informacijos svarbumo, patikimumo, palyginamumo ir prieinamumo principais.	• EPSO-G grupės misija - užtikrinti grupei pavestų strateginių Lietuvos energetikos tikslų įgyvendinimą, saugų energijos perdavimo sistemų veikimą, sudaryti sąlygas pasinaudoti efektyviai veikiančios infrastruktūros bei energijos išteklių biržų teikiama galimybėmis ir taip prisidėti prie visuomenės gerovės.	• Vadovaujames grupės veiklos skaidrumo ir komunikacijos politika; • Laikomės socialinės atsakomybės politikos nuostatų; • Palaikome dalykiškus santykius su energetikos temomis dirbančiais žiniasklaidos atstovais teikiant pakankamą informaciją įvertinti grupės finansinę ir nefinansinę bei vykdomus projektus.
VIETINĖS BENDRUOMENĖS	• Derinant interesus didinti vietinių bendruomenių pasitikėjimą ir pritarimą vykdomiems projektams; • Prisidėti prie augimo ir visaverčio gyvenimo galimybių kūrimo.	• Labai svarbus projektų sėkmės elementas - vietinių bendruomenių palaikymas, kuriamas skatinant tarpusavio pasitikėjimą, supratimą, bendradarbiavimą, atsakomybę.	• Grupės įmonės dalinasi patirtimi apie teritorijų planavimą; • Organizuojami vietos bendruomenėms skirti informaciniai renginiai. • Pagal susitikimuose gautas pagrįstas pastabas koreguojami projekto įgyvendinimo darbai.

9.5. Socialinės atsakomybės kryptys ir prioritetai

EPSO-G socialinė atskaitomybė apima šias kryptis: bendrovių verslo etiką rinkoje ir korupcijos prevenciją, aplinkos tausojimą, darbuotojų ugdymą, žmogaus teises, lygybę ir įvairovę, profesinę saugą ir

sveikatą bei abipusį pasitikėjimą ugdančius santykius su interesų turėtojais.

Socialinės atsakomybės rinkoje: tai efektyvus ir skaidrus verslas, atviras ir sąžiningas bendradarbiavimas su interesų turėtojais, padedančiais įgyvendinti socialiai atsakingo verslo nuostatas, saugus ir patikimas elektros bei gamtinių dujų perdavimas sistemos naudotojams, kova su korupcija ir kyšininkavimu, konkurencingumo užtikrinimas, sąžiningai mokami mokesčiai;

Socialinė atsakomybė aplinkosaugos srityje: tai efektyvus gamtos išteklių naudojimas veikloje, dalyvavimas ekologinėse kraštovaizdį ir biojvairovę užtikrinančiose prevencinėse programose, tausojančio požiūrio į aplinką skatinimas tarp darbuotojų, rangovų, tiekėjų ir visuomenės;

Socialinė atsakomybė santykiuose su darbuotojais: tai atsakomybė prieš darbuotojus, rūpinimasis darbuotojų sveikata, saugumu ir lygiomis teisėmis, pažangių veiklos valdymo ir atlygio sistemų taikymas, sąlygų darbuotojų asmeniniam ir profesiniam tobulėjimui, bendrųjų kompetencijų ugdymui sudarymas;

Socialinė atsakomybė santykiuose su visuomene: tai įvairių socialinių iniciatyvų, savanorystės bei kitų projektų plėtojimas vietos bendruomenėms ir nacionaliniu mastu, bendradarbiavimas su mokslo institucijomis.

9.6. Socialinė atsakomybė rinkoje: efektyvus ir skaidrus verslas

EPSO-G grupės strateginis tikslas – efektyviai veikiant užtikrinti ne-nutrūkstamą energijos tiekimą ir sudaryti galimybes rinkos dalyviams laisvai ja keistis. Siekdamas tikslo, Bendrovės skatina atvirą

ir sąžiningą bendradarbiavimą su interesų turėtojais, padedančiais įgyvendinti socialiai atsakingo verslo nuostatas.

Atskaitingumas

2019 m. Grupės bendrovės teisingai tvarkė apskaitą, reguliariai rengė ir skelbė finansinės bei nefinansinės veiklos ataskaitas, pakankamas interesų turėtojams įvertinti Grupės bendrovių elgseną rinkoje, poveikį aplinkai, santykius su darbuotojais ir visuomene. Grupės bendrovės siekia aukštesnių etikos, sąžiningumo ir skaidrumo standartų nei minimaliai nustato teisės aktai.

Siekiant užtikrinti, kad interesų turėtojai galėtų įvertinti grupės įmonių veiklą, perspektyvą ir priimti atitinkamus ekonominius sprendimus, finansinės ataskaitos buvo sudaromos laikantis EPSO-G apskaitos politikos, kuri nustato vienodus principus, metodus ir reikalavimus grupę sudarančių bendrovių apskaitai tvarkyti ir finansinėms ataskaitoms sudaryti bei pateikti interesų turėtojams.

Rengdama 2019 m. ataskaitas, EPSO-G laikėsi šių apskaitos politikos nuostatų:

- informacija privalo būti objektyvi, palyginama ir naudinga vidaus ir išorės interesų turėtojams;
- informacija yra patikima, reikšminga, savalaikė ir suprantama;

• apskaita tvarkoma remiantis LR Būhalterinės apskaitos, LR įmonių finansinės atskaitomybės ir LR įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymais, kitais būhalterinės apskaitos tvarką reglamentuojančiais norminiais aktais;

• apskaita vedama ir finansinės ataskaitos rengiamos ir pateikiamos pagal galiojančius Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus bei išaiškinimus patvirtintus Tarptautinio finansinės atskaitomybės aiškinimo komiteto, priimtus taikyti Europos Sąjungoje.

Remiantis EPSO-G apskaitos ir skaidrumo ir komunikacijos politikų nuostatomis, 2019 m. Grupės bendrovės rengė ir pagal iš anksto patvirtintą ir viešai skelbiamą kalendorių reguliariai skelbė viešai tarpinės ketvirtinės ir metinės veiklos ir finansinės ataskaitas bei informaciją apie akcininko lūkesčius, veiklos tikslus, jų įgyvendinimą, interesų deklaracijas bei atlygį.

Išsami informacija apie EPSO-G grupės įmonių apskaitos principus pateikta skelbiamose finansinėse ataskaitose.

Informacija apie skaidrumo gairių laikymąsi

EPSO-G įmonių grupė laikosi 2010 m. liepos 14 d. Vyriausybės nutarimo Nr. 1052 „Dėl Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašo patvirtinimo“ (toliau – Skaidrumo gairės).

Skaidrumo gairės privalomai yra taikomos EPSO-G valdymo bendrovei, nes ji yra valstybės valdoma įmonė, priskiriama didelių įmonių kategorijai, pagal tai kaip tai numato Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymas.

Siekiant Skaidrumo gairių laikymąsi EPSO-G įmonių grupėje įgyvendinamo, grupėje galioja veiklos skaidrumo ir komunikacijos politika, kurioje detalai atsižvelgiama į Skaidrumo gairėse keliamus reikalavimus ir nustatomas jų taikymo apimtis grupės bendrovėms.

Skaidrumo gairių įgyvendinimas yra iš esmės užtikrinamas per informaciją, atskleidžiamą metiniame pranešime, bei informacijos atskleidimą interneto svetainėje, siekiant interesų turėtojams pateikti informaciją prieinama ir suprantama forma.

Struktūrizuota informacija dėl skaidrumo gairių vykdymo yra pateikta šio metinio pranešimo I-ame priede.

EPSO-G valdymo bendrovė taip pat laikosi AB Nasdaq Vilnius listinguojamų bendrovių valdymo kodekso nuostatų. Kodeksas taikomas ta apimtimi, kiek Bendrovės įstatatai nenumato kitaip. Bendrovė atskleidžia, kaip laikosi valdymo kodekso nuostatų reikalavimų šio metinio pranešimo II-antrame priede

9.7. Pagarba socialiniams ir ekonominiams interesams

Perdavimo tinklo plėtra

Gerbdamos interesų turėtojų teisę iš anksto įvertinti artimoje aplinkoje plėtojamų projektų poveikį jų ekonominiams ir socialiniams interesams, EPSO-G grupės bendrovės, kurios yra perdavimo sistemų

operatoriai, periodiškai atnauja ir skelbia dešimties metų tinklo plėtros planus.

Elektros energijos perdavimo tinklų plėtros planas

2019 m. „Litgrid“ atnauja ir 2020 m. sausio 28 d. suderino su VERT „Lietuvos elektros energetikos sistemos 400-110 kV tinklų plėtros planą 2019-2028 m.“. Jis grindžiamas esama ir numatoma pasiūla bei paklausa ir reikalavimais tiekimui saugumui ir patikimumui užtikrinti.

Plano tikslas - įvertinus esamą elektros energetikos sistemos būklę ir nutarimus, ilgalaikėje perspektyvoje numatyti galimus elektros energijos ir galios poreikių, generuojančių galių ir generavimo pasikeitimus, numatyti perdavimo tinklo plėtros ir atstatymo apimtis, įvertinti investicijų poreikį ir kt.

Plane įvertinti šalies perdavimo sistemos artimiausių dešimtmetį laukiantys iššūkiai: išvystyti ir pritaikyti energetikos sistemą sinchronizacijai su kontinentinės Europos tinklais bei įgyvendinti NENS keliamą tikslą – integruojant atsinaujinančius išteklius užtikrinti, kad 2030 m. šalyje pagaminta elektros energija tenkintų 70 proc. poreikio.

Parengtas planas yra skelbiamas išoriniame tinklalapyje (<http://www.LITGRID.eu/index.php/tinklo-pletra/lietuvos-elektros-perdavimo-tinklu-10-metu-pletros-planas-/3850>).

Gamtinių dujų perdavimo tinklo plėtros planas

2019 m. pasikeitus Energetikos įmonių investicijų vertinimo ir derinimo VERT tvarkai, dešimties metų dujų perdavimo tinklo plėtros ir investicijų planas yra atnaujinamas kas du metus. Todėl „Amber Grid“ 2018-2027 m. plėtros planas bus atnaujinamas 2020 metais.

2018-2027 dešimtmečiame plane numatytos dujų perdavimo sistemos plėtros investicijos, kuriomis siekiama Europos Sąjungos ir Lietuvos strateginių gamtinių dujų sektoriaus tikslų – diversifikuoti dujų tiekimo šaltinius, užtikrinti dujų tiekimo saugumą ir patikimumą, skatinti konkurencingumą, integruoti Baltijos šalių dujų rinkas į bendrą Europos dujų rinką, bei plėtoti bendrą Baltijos šalių regioninę dujų rinką.

2018-2027 m. plane numatoma investicijų vertė į dujų perdavimo

sistemos plėtros projektus per artimiausią dešimtmetį sudarys 211,45 mln. eurų.

Prognozuojama, kad artimiausią dešimtmetį Lietuvoje suvartojamų dujų kiekiai sumažės, tačiau tuo pat metu numatomi didėjantys tarpvalstybiniai dujų srautai į kitas Baltijos šalis, bei atsiras galimybė transportuoti dujas naujomis kryptimis – dujotiekiu tarp Lenkijos ir Lietuvos.

Kviečiame susipažinti su „Amber Grid“ plėtros planu:

[https://www.ambergrid.lt/uploads/documents/Gamtini%C5%B3%20duj%C5%B3%20PSO%2010%20m_%20\(2018-2027%20m\)%20tinklo%20pl%C4%97tros%20planas.pdf](https://www.ambergrid.lt/uploads/documents/Gamtini%C5%B3%20duj%C5%B3%20PSO%2010%20m_%20(2018-2027%20m)%20tinklo%20pl%C4%97tros%20planas.pdf)

9.7. Viešieji pirkimai ir santykiai su rangovais

EPSO-G grupės įmonės įgyvendina regioninės ir nacionalinės reikšmės projektus. Tai didelių investicijų reikalaujantys projektai. Jų sėkmė priklauso nuo akcininkų, partnerių, kontroliuojančių bei reguliuojančių institucijų ir Lietuvos žmonių supratimo, pasitikėjimo ir paramos. Todėl savo veikloje EPSO-G grupės bendrovės daug dėmesio skiria viešųjų pirkimų procesų priežiūrai ir korupcijos prevencijai.

Siekiant užtikrinti sąžiningą konkurenciją, 2019 m. „Litgrid“ pristatė rangovams 2020-aisiais ir vėlesniais metais numatomus įgyvendinti projektus bei planuojamus darbus, kuriems ketinama skelbti rangos konkursus.

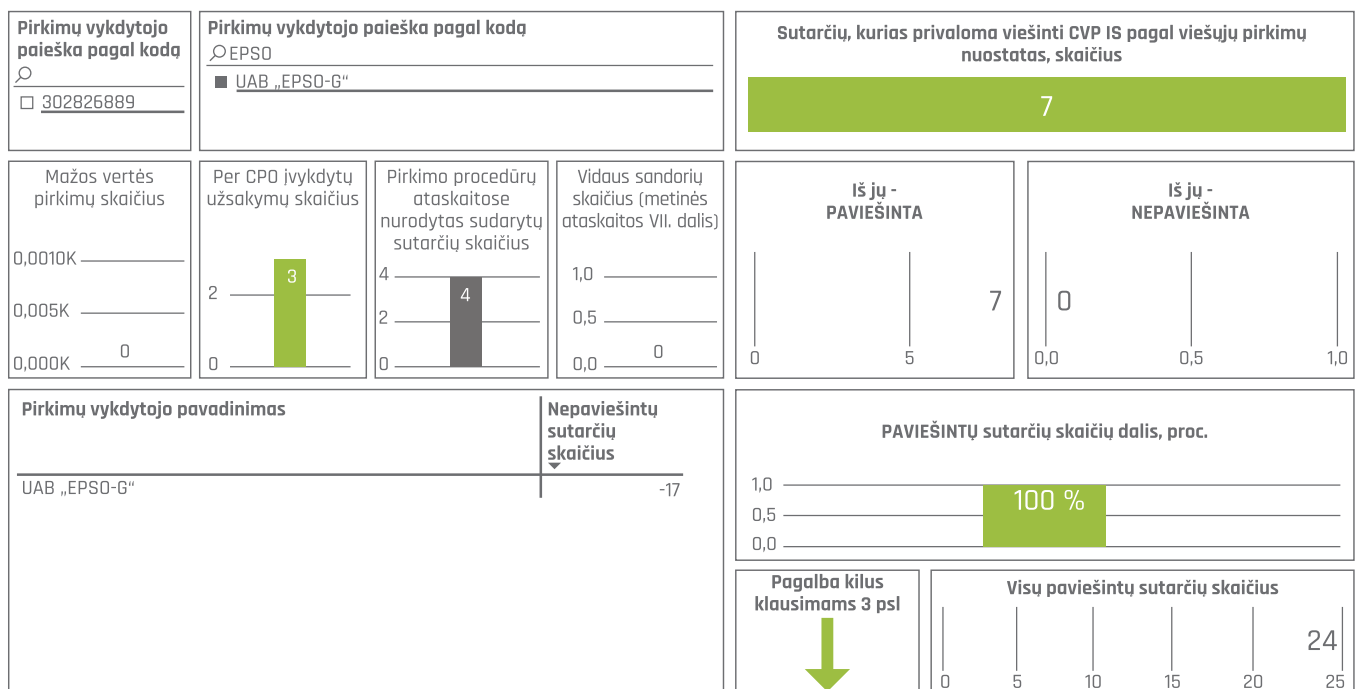
Bendrovė „Rangovų diena“ organizuoja siekdama skatinti partnerių susidomėjimą ir dalyvavimą atviruose ir skaidriuose konkursuose, didindama projektų žinomumą, o rinkos dalyviai iš tiesioginio šaltinio sužino apie numatomus darbus. Be to, tai yra vienas iš būdų skatinti sąžiningą ir nediskriminuojančią veiklą rinkoje bei efektyvų

dialogą su jos dalyviais.

Kasmet rengiami susitikimai skatina esamų ir potencialių partnerių dalyvavimą atviruose ir skaidriuose konkursuose. Rinkos dalyviams tai puiki praga iš pirmų lūpų sužinoti apie numatomus darbus, o bendrovei – galimybė didinti vykdomų projektų žinomumą ir susidomėjimą skatinant rangovų ir tiekėjų konkurenciją. Tokie susitikimai bus vykdomi ir 2020 metais.

Informacija apie metų pirkimų planus, jų įgyvendinimą ir atsakingus asmenis yra skelbiami viešai EPSO-G grupės bendrovių tinklalapiuose.

2019 m. Viešųjų pirkimų tarnyba (VPT) atliko sutarčių viešinimo pasistėmės ir metinėse / pirkimo procedūrų / CPO LT ataskaitose pateiktą duomenų sugretinimą. VPT antrą kartą paskelbtos ataskaitos duomenimis, EPSO-G ir visos grupės bendrovės tinkamai vykdė pareigą – 100 proc. paskelbė privalomų viešinti sutarčių.

Siekiant užtikrinti veiklos skaidrumą, per ataskaitinį laikotarpį visi dalyvaujantys viešuosiuose pirkimuose EPSO-G valdymo bendrovės ir patronuojamų bendrovių darbuotojai, deklaravo savo privačius interesus viešai.

2019 m. rugsėjo spalio/mėnesį VPT atliko „Amber Grid“ vykdyto Lenkijos-Lietuvos dujotiekio GIPL statybos rangos darbų pirkimo patikrinimą ir pateikė išvadas dėl nustatytų trūkumų. Reaguodama

EPSO-G ėmėsi veiksmų nustatytiems pažeidimams pašalinti ir vykdomo strateginio projekto vėlavimo rizikai sumažinti – atnaujinta „Amber Grid“ GIPL statybos rangos darbų pirkimo komisija deleguojant papildomus EPSO-G atstovus bei pakviečiant stebėtojo teisėmis Centrinės projektų valdymo agentūros atstovus. „Amber Grid“, pašalinusi VPT konstatuotus viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus, gruodžio mėnesį pasirašė GIPL statybos rangos darbų sutartį.

Vienoda pirkimų politika

EPSO-G grupės bendrovės taiko veiksmingas priemones, užtikrinančias, kad pirkimai būtų vykdomi skaidriai, laikantis lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo ir proporcingumo reikalavimų ir nepripažįsta sukčiavimo, kyšininkavimo ar kitų neleistinų, konkurenciją ribojančių veiksmų.

Tai reglamentuoja patvirtinta Pirkimų politika, kuria siekiama vadovautis gerąja tarptautinių organizacijų, Europos Sąjungos institucijų ir kitų perkančiųjų organizacijų ir perkančiųjų subjektų pirkimų praktika ir užtikrinti efektyvų, dinamišką ir skaidrų pirkimų procesą,

kuriant pridėtinę vertę EPSO-G įmonių grupės tikslų įgyvendinimui.

EPSO-G pirkimų vykdymas, visų pirma, yra paremtas skaidrumu, etišku elgesiu, lygiateisiškumu, konkurencijos skatinimu ir proporcingumu, pirkimų procesų skaidrumo didinimu bei korupcijos prevencijos priemonių stiprinimu grupėje.

2019 m. EPSO-G pirkimų organizatoriai ir viešųjų pirkimų komisijos nariai yra pateikę privačių interesų deklaracijas Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai. Jos yra skelbiamos viešai EPSO-G internetinėje svetainėje.

Korupcijos prevencija

Per ataskaitinį laikotarpį EPSO-G grupės bendrovės kryptingai laikėsi nuostatos netoleruoti korupcijos, šeimos narių, giminių, draugų protegavimo ar bet kokių kitų prekybos poveikiu formų, nuosekliai ir sistemiskai įgyvendinti įmonės bei privačių interesų konfliktų prevenciją.

Grupės bendrovės skatina darbuotojus ir kitus Interesų turėtojus nesibaiminant neigiamų pasekmių tiesiogiai ar anonimiškai pranešti apie galimus pažeidimus, neetišką ar nesąžiningą elgesį pasitikėjimo linija pranesk@epsog.lt, grupės bendrovių pasitikėjimo linija arba tiesiogiai nurodytu LR Specialiųjų tyrimų tarnybos adresu. Pasitikėjimo linijos taip pat yra įdiegtos patronuojamose bendrovėse.

Bendrovių korupcijos prevencijos veikla remiasi nacionaliniais teisės aktais bei savanoriškais juos viršijančiais įsipareigojimais:

- visi Grupės bendrovių vadovai yra tiesiogiai atsakingi už korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimą ir rodo pavyzdį savo darbuotojams;
- taikomos proporcingos, rizikos vertinimu pagrįstos antikorupcinės procedūros;

- reguliariai atliekamas su korupcija susijusių rizikų vertinimas, planuojamos ir pritaikomos korupcijos riziką mažinančios priemonės, stebimas antikorupcinės veiklos efektyvumas ir, jei reikia, diegiamos veiksmingesnės priemonės.

- Grupės bendrovėms ir jų darbuotojams teisės aktų ir verslo etikos standartų reikalavimų laikymasis yra privalomas.

- Darbuotojui, pažeidusiam šias pareigas, Bendrovių vidaus nustatyta tvarka ir pagrindais taikomos drausminės nuobaudos, įskaitant ir tokio darbuotojo atleidimą iš darbo.

2019 m. visose EPSO-G grupės bendrovėse atliktas darbuotojų korupcijos tolerancijos tyrimas. Į pateiktus Korupcijos tolerancijos tyrimo klausimus atsakė 335 Grupės bendrovių darbuotojai.

Tyrimo rezultatai bus išanalizuoti ir pristatyti Grupės bendrovėse 2020 m. tęsimų antikorupcinių mokymų metu.

Numatoma tyrimą kartoti kiekvienais metais. Pagal gautus rezultatus bus planuojamos antikorupcinių mokymų temos.

Informacija apie galimų korupcijos atvejų stebėseną yra pateikta šio metinio pranešimo 5.3 skirsnyje.

9.8. SOCIALINĖ ATSAKOMYBĖ APLINKOSAUGOS SRITYJE

Atsižvelgiant į tai, kad Grupės bendrovių veikla gali daryti poveikį aplinkai, kurioje ji yra vykdoma, priimami sprendimai privalo turėti

Poveikio aplinkai vertinimo standartai

Grupės bendrovės, kurių veikla gali daryti poveikį aplinkai, 2019 m. diegė pažangias technologijas, padedančias mažinti veiklos poveikį aplinkai ar gerai aplinkos būklei atkurti, taiko priemones, procesus pagal visuotinai priimtus aplinkosaugos standartus. Analogiško elgsenos standarto buvo reikalaujama iš pirkimuose dalyvaujančių rangovų ir subrangovų.

Vykdydama plėtrą, „Litgrid“ atlieka numatomų statyti elektros perdavimo linijų poveikio aplinkai vertinimo ar atrankos procedūras, kurių išvados įvertinamos rengiant techninius projektus. Rengiant

minimalų, mažinantį ir/ar atstatantį poveikį aplinkai, tausoti gamtos išteklius ir prisidėti prie energijos vartojimo efektyvumo.

projektavimo užduotis visoms naujai statomoms ar rekonstruojamoms transformatorių pastatėms ir skirstykloms nustatomi aplinkosaugos reikalavimai. Visais atvejais stengiamasi parinkti mažiau kenksmingus aplinkai įrenginius. Pavyzdžiui, rekonstruojant elektros pastotes iki šiol naudoti alyviniai įrenginiai keičiami moderniais dujiniais. Taip mažinama aplinkos taršos rizika avarijos atveju, be to, mažėja įrenginių eksploatacijos kaštai. Rangovai įpareigojami organizuoti darbus taip, kad būtų išvengta galimo poveikio aplinkai arba poveikis sumažintas, sutvarkyti statybos metu susidaranti

atliekas ir pateikti tai patvirtinančius dokumentus.

2019 m. „Litgrid“ atliko triukšmo modeliavimą Vilniaus, Šiaulių, Utenos, Alytaus, Kauno, Jurbarko pastotėse, prie Lietuvos elektrinės skirstyklos ir rengiantis „LitPol Link“ išplėtimui.

Atskaitiniu laikotarpiu taip pat pradėta rengti studija „Elektromagnetinių laukų leistinių parametrai nustatymas Lietuvos perdavimo tinklo oro linijų apsaugos zonose“. Studijos pabaiga numatyta 2020 m. liepą.

2019 m. pradėtos pirmosios transformatorių pastočių rekonstrukcijos, kuriose savoms reikmėms numatoma panaudoti atsinaujinančius elektros išteklius – saulės jėgainės. Saulės elektrinės planuojama įrengti 13 pastočių.

330 kV įtampų transformatorių pastotėse „Litgrid“ pereina prie nuotolinio valdymo be nuolat būdinčio personalo. Todėl įrengiamos galimai užterštų lietaus nuotekų išvalymo sistemos su automatiniu alyva užteršto srauto uždarymu ir informacijos perdavimu į Sistemos valdymo centrą. Rangovai įpareigojami organizuoti darbus taip, kad būtų išvengta galimo poveikio aplinkai arba poveikis sumažintas, sutvarkyti statybos metu susidarantį atliekų, apskaityti bei deklaruoti importuotas apmokestinamąsias pakuotes ir pateikti tai patvirtinančius dokumentus.

Perkant paslaugas „Litgrid“ reikalauja, kad rangovai būtų įsidedę aplinkos vadybos sistemas pagal standartą LST EN ISO 14001. Priimant atliktus darbus patikrinama, ar rangovai įvykdė reikalavimus, ar tinkamai sutvarkė atliekas ir ar turi tai patvirtinančius dokumentus.

„Amber Grid“ bendrovėje įdiegta tarptautinių standartų ISO 14001 ir OHSAS 18001 reikalavimus atitinkanti aplinkosaugos bei darbuotojų saugos ir sveikatos vadybos sistema. Aplinkos apsaugos bei darbuotojų saugos ir sveikatos vadybos sistema integruota į „Amber Grid“ veiklos planavimo, organizavimo ir valdymo procesus. Standartais nustatytas aplinkosaugos bei darbuotojų saugos ir sveikatos valdymas padeda užtikrinti nuolatinį veiklos keliamo poveikio

Energijos taupymas

Vadovaujantis klimato kaitos, darnaus vystymosi bei taršos prevencijos principais, Grupės bendrovės įgyvendina energijos sąnaudų ir šiltnamio efektą mažinančių veiklų, skiria dėmesį atliekų kiekiui stebėjimui, rūšiavimui, pavojingų atliekų tvarkymui, skatina racionalų vandens, popieriaus, energijos ir kitų išteklių valdymą ir naudojimą.

2017 m. spalio 9 d. Energetikos ministras Žygimantas Vaičiūnas ir EPSO-G grupės bendrovės pasirašė susitarimą dėl veiksmų ir priemonių, padėsiančių šalies vartotojams sutaupyti 269 GWh (0,27 TWh) energijos. „Litgrid“ įsipareigojo sutaupyti beveik 146,6 GWh (0,146 TWh), o „Amber Grid“ – 122,54 GWh (0,122 TWh) energijos

Kilmės garantijos

Skatinant žaliųjų dujų gamybą Lietuvoje, 2019 m. birželio 1 d. „Amber Grid“ verslui pradėjo teikti dujų, pagamintų iš atsinaujinančių energijos išteklių, kilmės garantijas.

Kilmės garantijų sistema leidžia identifikuoti, registruoti ir stebėti pagamintų žaliųjų dujų kilmę, o šios energijos vartotojai gali būti garantuoti, kad jų vartojamos dujos yra pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius. Ši sistema naudinga bendrovėms, norintioms savo veikloje naudoti aplinkos taršą mažinantį Lietuvoje ar kitoje ES valstybėje pagamintą kurą.

Nacionalinio žaliųjų dujų kilmės garantijų registro administravimo funkciją atliekantis „Amber Grid“ teikia kilmės garantijas dujų, iš at-

aplinkai, profesinės rizikos darbuotojų saugai ir sveikatai mažinimą bei veiklai taikomų tarptautinių ir LR teisės aktais, reglamentais, kitais norminiais dokumentais nustatytų reikalavimų įgyvendinimą.

„Amber Grid“ bendrovės vadovybė, atsižvelgdama į socialinę ir ekonominę situaciją, taip pat įmonės finansines, technines galimybes, yra įsipareigojusi užtikrinti nuolatinį aplinkos apsaugos bei darbuotojų saugos ir sveikatos vadybos procesų gerinimą, aplinkos apsaugos bei darbuotojų saugos ir sveikatos veiksmingumo didinimą ir vadovauti pagal vadybos procesui priimtinus standartus.

Įdiegta aplinkosaugos bei darbuotojų saugos ir sveikatos vadybos sistema veikia pasikartojančiu procesu „planavimas-įgyvendinimas-tikrinimas-analizė“. Procese dalyvauja visų lygių darbuotojai pagal aiškiai už tam tikras vadybos proceso koordinavimo bei jo įgyvendinimo dalis nustatytas atsakomybes. Atsižvelgiant į besikeičiančios ekonominės, socialinės ir gamtinės aplinkos sąlygas, kintančius ir Bendrovės veiklai įtaką darančius išorės ir vidaus veiksnius, sistemos procesai nuolat stebimi, peržiūrimi ir periodiškai koreguojami. Įtaką darančių veiksmų valdymas tiesiogiai siejamas su Bendrovės aplinkos apsaugos bei darbuotojų saugos ir sveikatos politikos principų įgyvendinimui keliamais tikslais ir uždaviniais.

Bendrovė, gerindama aplinkos ir darbo sąlygas, nuolat investuoja į naujus įrenginius, gamybos procesų technologijas, informacines valdymo ir kt. priemones. Atsižvelgiant į identifikuotus dėl Bendrovės vykdomos veiklos kylančius aplinkos apsaugos aspektus bei profesinės rizikos veiksnius, taikomos patikimos ir kokybės standartus atitinkančios, poveikį aplinkai mažinančios bei darbuotojų saugą ir sveikatą užtikrinančios priemonės.

Profesinės rizikos veiksmų identifikavimas ir jų reikšmingumas vertinamas vadovaujantis visuotinai priimtinomis rizikų valdymo metodikomis bei galiojančiais tarptautiniais, LR ir Bendrovės vidaus teisės aktais, taip pat atsižvelgiant į nuolat didinamo veiksmingumo rodiklių pokyčius, Bendrovės įsipareigojimus suinteresuotosioms šalims, poveikio trukmę, dažnį, pavojingumą, pasekmes ir kt.

pas galutinius vartotojus. EPSO-G įpareigota koordinuoti „Litgrid“ ir „Amber Grid“ sutaupymo tikslų pasiekimą.

2019 m. liepos 10 d. „Amber Grid“ neatlygintai perdavė EPSO-G grupės įmonei „Litgrid“ dalį „Amber Grid“ iki 2020 m. pabaigos planuojamą pasiekti energijos sutaupymų kiekio (30 875,5 MWh). Dėl sandorio gauta EPSO-G grupės audito komiteto nuomonė, kad sandoris atitinka rinkos sąlygas, yra sąžiningas ir pagrįstas visų jos akcininkų atžvilgiu.

Tai reiškia, kad Grupės įmonėms nustatyti sutaupymai yra pasiekti, todėl analizuojamos galimos energijos vartojimo efektyvumo kryptys nuo 2020 m.

atsinaujinančių energijos išteklių gamintojams, bei administruoja jų perleidimą tiekėjams ar galutiniams vartotojams, kurie savo veikloje naudoja žaliąsias dujas.

Kuriant sąlygas žaliųjų dujų plėtrai Lietuvoje, 2019 m. „Amber Grid“ prisijungė prie europinės asociacijos, vystančios Europos atsinaujinančių dujų kilmės garantijų tarpvalstybinę mainų sistemą – ERGaR (European Renewable Gas Registry). Asociacijoje, kartu su kitų valstybių kilmės garantijų registrais, perdavimo ar skirstymo sistemų operatoriais ir atsinaujinančių dujų rinkos dalyviais, numatoma sukurti vieningą europinę sistemą, užtikrinsiančią aiškias ir bendras žaliųjų dujų kilmės garantijų mainų tarp ES valstybių taisykles.

Atliekų tvarkymas ir rūšiavimas, taupus išteklių naudojimas

Racionalaus energijos ir vandens vartojimo išteklių kontekste, „Amber Grid“ yra atliekų energijos, energijos išteklių ir vandens vartojimo auditų. Audito atlikimo technologiniuose procesuose ir įrenginiuose tikslas – įvertinti energijos ir vandens nuostolius technologiniuose procesuose ir įrenginiuose bei numatyti technines, organizacines priemones energijos ir vandens nuostoliams sumažinti.

Grupės bendrovėse rūšiuojamos atliekos: pastatyti specialūs konteineriai, skirti stiklo, plastiko ir popieriaus rūšiavimui.

„Amber Grid“ taip pat įgyvendinami Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimuose nurodyti reikalavimai oro, paviršinio

vandens, požeminio vandens, dirvožemio taršos monitoringui ir apsaugos priemonėms. Bendrovės susidariusios pavojingos ir nepavojingos atliekos perduodamos atliekų tvarkytojams. Bendrovės padalinių veikloje susidariusios buitinės, popieriaus ir kartono, plastiko bei stiklo atliekos yra rūšiuojamos ir perduodamos komunalinių paslaugų įmonei.

2019 m. „Litgrid“ nusprendė atsisakyti vandens plastikiniuose buteliukuose, o naudoti vandentiekio vandenį bei daugkartines gertuves ar grafinus.

Poveikio aplinkai mažinimas

Grupės bendrovės, kurių veikla gali daryti poveikį aplinkai, nuolatos vertina galimą poveikį aplinkai projekto planavimo ir įgyvendinimo metu, taip pat poveikio aplinkai stebėseną po to, kai projektas yra įgyvendintas.

Kartu su Lietuvos ornitologų draugija, „Litgrid“ įgyvendino Europos komisijos ir Aplinkos ministerijos dalinai finansuojamą projektą „Paukščių apsaugos priemonių įdiegimas Lietuvos aukštosios įtampos elektros perdavimo tinkle“.

Šio projekto tikslai – sumažinti migruojančių paukščių žūtį, pagerinti pelėsakalių veisimosi sąlygas Lietuvoje, stebėti paukščių žuvimo atvejus prie aukštosios įtampos elektros perdavimo tinklo ir teikti rekomendacijas dėl jų apsaugos.

2019 m. „Litgrid“ kolegų apdairumas išgelbėjo retą paukščio – erelio žuvininko – šeimą su jaunikliais. Šiuo metu Lietuvoje perėję daugiau 40 šios rūšies porų.

Nors įprastai šis paukštis kuriasi šalia pelkių, brandžių medynų ties vandens telkiniais, 2019 m. birželio 17 dieną „Litgrid“ darbuotojai informavo ornitologus apie erelio lizdą demontuojamoje elektros perdavimo linijos atkarpoje Visagino savivaldybėje.

Ornitologai itin teigiamai įvertino tai, kad „Litgrid“ bendrovės darbuotojai su jais susisiektė prieš vykdydami savo darbus. Linijos demontavimo darbai buvo pristabdyti. Pasak ornitologų, tai pavyzdys, kaip verslo subjektai labai atsakingai žiūri į gamtos vertybių apsaugą.

Užtikrinant elektros perdavimo tinklo darbo patikimumą, „Litgrid“ nuolat valo oro linijų apsaugos zonas kertant ar genint medžius. Atkurdamą daromą poveikį oro linijų priežiūros metu, bendrovė šeštus metus iš eilės energetikų profesinės šventės dieną vykdo miškasodį.

„Litgrid“ duomenimis, dėl šios darbuotojų iniciatyvos Lietuvos miškai buvo praturtinti daugiau nei 11 tūkst. eglių, pušų ir beržų. 2019 m. Jagelonių girininkijoje „Litgrid“ darbuotojai pasodino 5 tūkst. keturnetes eglaites.

Medžių sodinukus išaugina Valstybinės miškų urėdijos medelynai iš pačių miškininkų surinktų sėklų. Jos renkamos tik iš sėklinės miško bazės objektų – sėklinių plantacijų, genetinių draustinių, sėklinių medynų, rinktinių medžių ir klonų rinkinių.

9.9. SOCIALINĖ ATSAKOMYBĖ SANTYKIUOSE SU DARBUOTOJAIŠ

Žmogaus teisės

Grupės bendrovės kuria vertybėmis grįstą organizacinę kultūrą ir pasisako už lygias darbuotojų teises bei vienodas galimybes darbe nepriklausomai nuo lyties, etninės kilmės, rasės, tautybės, socialinės padėties, amžiaus, negalios, narystės politinėje partijoje ar asociacijoje, religinių įsitikinimų ar lytinės orientacijos.

Taip pat netoleruojamas bet kokia forma galintis pasireikšti priekabiavimas, psichologinis smurtas, patyčios ar naudojimasis užimama padėtimi.

Darbuotojams, kurių atžvilgiu galimai atlikti neteisėti veiksmai, sudarytos sąlygos pateikti skundą bendrovės paskirtam atsakingam asmeniui. Jei darbuotojas nepatenkintas išnagrinėto skundo rezultatu,

jis gali ginti savo pažeistą teisę teisės akto nustatyta tvarka.

Darbuotojas, matęs ir/ar turintis įtarimą ir/ar esantis diskriminavimo, priekabiavimo ar seksualinio priekabiavimo atveju liudininku, apie tai praneša savo tiesioginiam vadovui arba Bendrovės paskirtam atsakingam asmeniui. Bendrovėje yra užtikrinamas konfidencialumas nagrinėjant skundus, atitinkamai, visi darbuotojai ir Bendrovė bet kokią informaciją, gautą nagrinėjant pažeidimą, turi laikyti konfidencialia. Šios nuostatos pažeidimas laikomas šiurkščiu darbo drausmės pažeidimu.

2019 m. EPSO-G grupėje nebuvo gauta pranešimų dėl diskriminacijos ar kitų incidentų, susijusių su žmogaus teisių pažeidimais darbe.

Lygios teisės

Grupės bendrovės užtikrina, kad darbo sąlygos atitiktų Lietuvos Respublikoje taikomus teisės aktus, tarptautinius standartus ir rekomendacijas bei siekia sukurti orias darbo sąlygas, susijusias su darbo valandomis, savaitiniu poilsiu, atostogomis, darbuotojų sau-

ga ir sveikata, motinystės apsauga bei tinkamu darbo bei šeiminių santykių balansu.

Dėl to, EPSO-G grupės bendrovės sistemingai analizuoja darbo aplinką ir nuolatos ją tobulina. Siekiant įmonei nustatytų tikslų ir

tobulėjimo, darbuotojų nuomonės vertinimai atliekami ne rečiau kaip kas du metus vykdomose darbuotojų pasitenkinimo apklausoje, kurių rezultatai naudojami veiklos planų koregavimui.

Sprendimai, susiję su priėmimu į darbą, kompetencijų ugdymu, apmokėjimu už darbą ar kitomis išmokomis, paaugštinimu pareigose Grupės bendrovėse yra priimami atsižvelgiant į objektyvius kriterijus ir veiksnius be diskriminacijos.

2019 m. EPSO-G grupėje nebuvo gauta pranešimų dėl lygių teisių pažeidimo darbe.

Grupėje darbuotojų daugumą sudaro vyrai. Tam didelės įtakos turi veiklos specifika: moterys rečiau renka techninio inžinerinio profilio ir lauko sąlygomis atliekamus technologinius darbus bei su jais tiesiogiai susijusias specialybes. Atsižvelgiant į tai Socialinės atsakomybės politikoje įdiegta nuostata, kad Grupės bendrovėse bus

siekiama proporcingo lyčių atstovavimo identifikuojant priemones ir veiksmus padedančius įgyvendinti šią nuostatą.

2019 m. EPSO-G įmonių grupėje nebuvo gauta pranešimų dėl lyties diskriminacijos.

Grupės bendrovių darbuotojams už tą patį ar lygiavertį darbą mokamas toks pats atlyginimas. Darbo užmokesčio dydis potencialiam ar esamam darbuotojui nustatomas vadovaujantis objektyviais kriterijais, susijusiais su darbuotojo gebėjimais, kompetencija, kvalifikacija, turima patirtimi ir žiniomis. Vadovaujantis Grupės darbuotojų atlygio politika, skatinama tinkamai atlyginti tikslus pasiekiantiems ir lūkesčius viršijantiems darbuotojams.

Informacija apie darbuotojus, atlygio politiką bei darbuotojų vertinimo sistemą yra pateikta šio metinio pranešimo 8 skirsnyje Atlygio politikos įgyvendinimo ataskaitoje.

Kolektyvinė sutartis ir profesinės sąjungos

EPSO-G pripažįsta darbuotojų savanoriško jungimosi į profesines sąjungas ar asociacijas teisę bei teisę derėtis su darbdaviu, palaiko konstruktyvų socialinį dialogą.

Profesinė sąjunga

2019 m. gruodžio 31 d. „Amber Grid“ profesinė sąjunga vienijo 213 narių, taryboje darbuotojams atstovavo 8 nariai. Profesinės sąjungos tikslas atstovauti ir ginti savo narių profesines, darbo, ekonomines ir socialines teises bei teisėtus jų interesus. Periodiškai organizuojami profesinės sąjungos atstovų ir Bendrovės vadovybės susitikimai, kurių metu aptariami profesinei sąjungai aktualūs klausimai.

„Litgrid“ darbuotojus vienija ir jų interesus atstovauja Elektros perdavimo tinklo darbuotojų profesinė sąjunga. Siekiant glaudesnio bendradarbiavimo bei partnerystės, 2019 m. vyko reguliariūs periodiški profesinės sąjungos atstovų ir bendrovės vadovybės susitiki-

mai, kuriuose aptariami abipusiai aktualūs klausimai. 2019 m. pabaigoje Elektros perdavimo tinklo darbuotojų profesinėje sąjungoje buvo 98 nariai (2018 m. - 96 nariai). Tai yra daugiau nei trečdalis bendrovės darbuotojų.

EPSO-G, „Baltpool“ ir „Get Baltic“ neturi profesinės sąjungos ar darbuotojų atstovų, atitinkamai ir kolektyvinės sutarties. Siekiant užtikrinti vienodą darbuotojų traktavimą įmonėje ir socialinių išmokų užtikrinimą kaip ir daugumai įmonių darbuotojų, pagrindinių naudų, numatomų darbo kodekse pagrindai ir dydžiai, buvo suderinti su darbuotojais tiesiogiai, o vėliau ir su Atlygio ir skyrimo komitetu.

Kolektyvinė sutartis

Kolektyvinės sutarties tikslas – atstovauti visų darbuotojų teisėms ir teisėtiems interesams. Sutartyje nustatytas darbo, darbo apmokėjimo, socialinės, ekonominės ir profesinės sąlygos bei garantijos, kurios nėra reglamentuojamos įstatymų, kitų norminių teisės aktų.

Grupės bendrovėse taikomos papildomos finansinės garantijos (išmokos nelaimingų atsitikimų, ligos, artimųjų mirties atvejais, parama gimus vaikui, parama auginant tris ir daugiau vaikų ar neįgalų vaiką), papildomos atostogų dienos (gimus vaikui, mirus artimajam ir kitais atvejais) ir kitos garantijos.

Atsižvelgiant į 2019 m. sausio 1 d. įsigaliojusius Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio, Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo, Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės soci-

alinio draudimo įstatymų pakeitimus, 2019 m. buvo pasirašytas susitarimas dėl kolektyvinės sutarties pakeitimo, kuriuo materialinės pagalbos išmokos pagal kolektyvinę sutartį, nuo kurių darbuotojas moka gyventojų pajamų mokestį, po mokesčių reformos padidintos įstatymuose numatyto koeficientu 1,289, siekiant, kad faktinis darbuotojų gaunamas sutartų išmokų dydis dėl mokesčių reformos nesikeistų.

Bendrovės remia darbuotojų kolektyvo kultūrinę, sportinę ir turistinę veiklą, įvairius šventinius renginius bei kitą socialinę veiklą, kurioje be diskriminacijos ir apribojimų turi teisę dalyvauti visi bendrovių darbuotojai.

9.10. SOCIALINĖ ATSAKOMYBĖ SANTYKIUOSE SU VISUOMENE

EPSO-G grupės bendrovės kuria ir palaiko atvirus ir dalykiškus santykius su interesų turėtojais ir yra atsakingos akcininkams ir visuomenei už vykdomas veiklas. Grupės bendrovės ne rečiau kaip kartą per metus viešai pristato akcininkams ir/ar socialiniams partneriams finansinės ir nefinansinės veiklos ataskaitas.

Siekdama užtikrinti atvirą dialogą su interesų turėtojais 2019 m.

gegužės 7 d. „Litgrid“ bendrovė parengė veiklos ataskaitą „Kuriame vertę visuomenei“, kurioje pristatė savo veiklą, svarbiausius rezultatus ir artimiausius planus bei iššūkius. Mo muziejuje vykusiame renginyje taip pat apžvelgtos šalies ūkio raidos tendencijos (pranešėjas Tadas Povilauskas, SEB banko ekonomistas) bei energetinio saugumo iššūkiai (pranešėjas dr. Artūras Petkus, NATO Energetinio saugumo kompetencijos centro tyrimų skyriaus vadovas).

Siekiant supažindinti visuomenę su bendrovės veikla, 2019 m. „Litgrid“ organizavo ekskursijas grupėms nuo 8 iki 20 žmonių. Jos vyko ta Sistemų valdymo centre (dispečeriniame centre) Vilniuje, keitiklių statyose „LitPol Link“ Alytuje bei „Nord Balt“ Klaipėdoje.

Ekskursijas veda „Litgrid“ specialiai pasiruošę darbuotojai, kurie išsamiai ir suprantamai pasakoja apie tai, kas yra elektra, kaip dirba dispečeriai sistemos valdymo centre, kaip saugiai elgtis su elektra.

2019 m. „Amber Grid“ prisidėjo prie Vilniaus Gedimino technikos universiteto Inžinerijos licėjuje kasmet organizuojamos karjeros dienos vyresniųjų klasių moksleiviams. Licėjuje apsilankę darbuotojai pri-

statė „Amber Grid“ veiklą ir supažindino moksleivius su dujininko profesija – kokių žinių bei išsilavinimo reikia, vykdant dujų perdavimo veiklą.

„Amber Grid“ darbuotojai taip pat vedė edukacinę ekskursiją Spinulio progimnazijos prieš mokyklinukams. Vaikai susipažino su saugumo taisyklėmis, kurių reikia laikytis naudojant dujas, kam reikalingas specialus kvapas suteikiamas dujoms. Vaikams labai patiko matuoti aprangą, kurią dėvi bendrovės darbuotojai atlikdami dujotiekio remonto darbus. Didelį įspūdį paliko apsilankymas įmonės dispečerinėje, iš kur valdomi Lietuvos dujų srautai.

Dialogo su bendruomenėmis kultūra

Grupės bendrovės iš anksto informuoja vietos bendruomenes apie jų kaimynystėje vykdomus projektus. Projektų įgyvendinimo metu darbų laikas derinamas su gyventojais. Siekiama, kad viso projekto įgyvendinimo metu gyventojams būtų minimizuoti dėl vykdomų darbų kylantys nepatogumai.

Lietuvai įgyvendinant Europos Sąjungos reikšmės dujotiekių jungties projektą GIPL, kuris per Lenkiją sujungs Lietuvą su Vakarų Europa, „Amber Grid“ 2019 m. iš anksto ruošėsi dujotiekio statybų startui. Iš viso per Lietuvą bus nutiesta 165 km dujotiekio nuo Širvintų rajono iki Lazdijų, projekto darbai tiesiogiai bus aktualūs daugiau savininkų Lietuvoje, o netiesiogiai projektas palies 9 savivaldybių gyventojus.

Todėl 2019 m. „Amber Grid“ tęsė ilgalaikį susitikimų su bendruomenėmis savivaldybėse, kurių teritorijose bus tiesiamas magistralinis dujotiekiš GIPL, projektą. 2019 m. įvyko 50 susitikimų kurių metu regiono gyventojams buvo pristatomas GIPL projektas, akcentuojant jo svarbą, tikslus, naudas.

Projektu „Dialogo kultūra ir bendradarbiavimas“ siekiama kurti ilgalaikius ryšius su bendruomenėmis, kurių aplinkoje bendrovė vykdo veiklą. Tokie susitikimai yra svarbūs bendrovei, nes leidžia išgirsti

gyventojų nuomonę ir, prireikus, atitinkamai koreguoti projekto darbus ar jų eigą.

Susitikimus su bendruomenėmis, kurių teritorijose vyks dujotiekio tiesimo darbai, „Amber Grid“ atstovai planuoja tęsti 2020 metais.

Sinchronizacijai su KET svarbius projektus įgyvendinanti „Litgrid“ bendrovė 2019 m. taip pat pradėjo susitikimų su vietos bendruomenėmis ciklą. „Litgrid“ darbuotojai, kartu su visuomenėje žinomais žmonėmis – žurnalistu Giedriumi Drukteiniu, aktore, rašytoja Nijole Narmontaite, istoriku Alfredu Bumblausku – susitiko su bendruomenės gyventojais miestuose bei miesteliuose, šalia kurių iki 2025 m. bus vykdomi sinchronizacijos projektai.

„Litgrid“ siekia, kad infrastruktūrinių projektų įgyvendinimo metu gyventojams būtų minimizuoti dėl vykdomų darbų kylantys nepatogumai, o naujos trasos planuojamos itin kruopščiai, kad kuo mažiau paveiktų gyvenamąją aplinką bei gamtą.

2019 m. prasidėjo naujos oro perdavimo linijos „Vilnius – Neris“ trasos planavimas, kurio metu bendrovės atstovai susitikinėjo ir tarėsi su seniūnais, apžiūrinėjo visas trasas alternatyvas, kad parinktų vietas suinteresuotoms pusėms optimaliausią trasą.

Saugus elgesys

„Litgrid“ prižiūrimais elektros perdavimo linijų laidais tekanti srovė yra maždaug 500 kartų aukštesnė įtampos, nei namuose. Elektros iškrova gali įvykti ir pažeidus saugų atstumą, priartėjus per arti – aukštos įtampos elektra gali trenkti ir per atstumą.

Todėl elektros tinkle darbus atliekantiems rangovams „Litgrid“ nuolat primena būtinybę laikytis darbuotojų saugos reikalavimų, taip pat vykdoma kontrolė – bendrovės atstovai vyksta į vietas, kur rangovai vykdo darbus, ir tikrina, kaip laikomasi darbų saugos reikalavimų, o nustačius trūkumų – darbai nutraukiami.

Gyventojams bendrovė vykdo informacines kampanijas regioninėje

žiniasklaidoje bei socialiniuose tinkluose – apie saugų elgesį informacija buvo perteikiama informaciniais grafikai bei vaizdiniais video filmais. Šia tema 2019 m. regioninėje ir vietinėje spaudoje – virš 40 laikraščių – „Litgrid“ inicijavo straipsnius apie saugų elgesį šalia aukštos įtampos oro linijų.

Tai buvo daroma pirmoje 2019 m. laiku, kai suintensyvėjo žemės ūkio darbai ir medžių kirtimai ir dėl to padaugėjo įvairių įvykių, sukelty nesaugaus žmogaus elgesio. Tam, kad išvengtų nelaimingų atsitikimų, o tinklas veiktų patikimai, žmonėms būtina žinoti, kokius darbus ir kokių atstumu nuo aukštos įtampos linijos galima dirbti, bei ką daryti, pamačius pažeistą liniją.

Dirbsiu saugiai

2019 m. Valstybinei darbo inspekcijai (toliau – VDI) švenčiant 100 metų sukaktį buvo organizuotas projektas „Dirbsiu saugiai!“, kurio tikslas – 100 Lietuvos mokyklų, kartu su skirtingų įmonių atstovais, vesti pamokas 5-6 klasių mokiniams apie pavojus ir rizikas atliekant įvairius darbus ir papasakoti apie saugos priemones, kurias apsaugo darbuotojus nuo šių pavojų.

Šioje iniciatyvoje aktyviai dalyvavo „Litgrid“ ir „Amber Grid“ dar-

buotojai, kurie kartu su VDI atstovais vedė pamokas Panevėžio r. Miežiškių pagrindinės mokyklos, Pasvalio Svalios progimnazijos ir Pasvalio r. Pumpėnų gimnazijos mokiniams. Saugos pamokos metu mokiniams buvo pasakojama, kas yra dujos ir elektra, kokie yra pavojai atliekant darbus su dujomis ir elektra, buvo demonstruojamos asmeninės apsaugos priemonės, kurias mokiniai noriai matavo.

Parama

EPSO-G įmonių grupėje yra patvirtinta paramos politika, kuri grindžiama veiklos strategijos tikslais, vertybėmis ir nuostata - teikiama parama privalo būti vieša ir nekelti visuomenei abejonių dėl savo tikslingumo bei skyrimo proceso skaidrumo.

EPSO-G yra valstybės valdoma įmonė, todėl viena svarbiausių jos

pareigų yra mokėti dividendus akcininkui, kuris juos skirsto būtinoms visuomenės reikmėms per šalies biudžetą. Todėl, siekiant įgyvendinti EPSO-G strategijoje numatytus tikslus, grupės įmonės teiks paramą tik iš anksto numatytoms sritims.

2017 - 2019 m. EPSO-G grupės bendrovės paramos nėra suteikusios.

Paramos kryptys

Numatyta plėtoti bendradarbiavimą su bendruomenėmis, kurių artimoje aplinkoje, grupės įmonės vykdo veiklą arba įgyvendina projektus. Kita rėmimo kryptis - švietimas, parama studijuojantiems universitetų ir kitų aukštųjų mokyklų programas, glaudžiai susijusias su įmonių profesine veikla.

Bendra visoms grupės įmonėms politika numato, kad parama gali būti skiriama švietimo, kultūros, sporto, socialinių paslaugų, sveikatos priežiūros ar kitoms bendruomenės gerovės sritims remiantis keturiais principais - atitiktimi veiklos tikslams, skaidrumu ir nešališkumu, lygiateisiškumu bei konfidencialumu ir viešumo derinimu.

EPSO-G grupės įmonės paramos neskirs politinėms partijoms ar politinėms kampanijoms finansuoti. Taip pat veikloms, populiari-

nančioms ar susijusioms su azartiniais ar tokio pobūdžio lošimais, alkoholiniais gėrimais, rūkalais ar kitomis svaiginančiomis medžiagomis ir kitoms veikloms, kurios visuomenei turi arba gali turėti neigiamą įtaką.

EPSO-G įmonių grupės bendrovėse paramai skiriama pelno dalis nustatoma kasmet eiliniame visuotiniame akcininkų susirinkime, šiai sumai sudarant rezervą, atsižvelgiant į ataskaitinių metų pasiektą pelną ir įgyvendinamus projektus. Paramai skiriama pelno dalis negali sudaryti daugiau kaip 1 proc. grynojo ataskaitinių finansinių metų pelno, bet kuriuo atveju neviršijant 50 tūkst. eurų.

2020 m. EPSO-G grupės bendrovės biudžetuose paramai skirti lėšų nėra numatytos.

Savanorystė

Prisidedamos prie visuomenei ar vietos bendruomenei svarbių tikslų įgyvendinimo, EPSO-G grupės bendrovės 2019 m. toliau skatino darbuotojų savanorišką neatlygintą įsitraukimą į labdarinę veiklą.

Aplinkos tvarkymo akcija

2019 m. „Amber Grid“ darbuotojai kartu su savo artimaisiais šeštą kartą dalyvavo savanoriškoje visuomeninėje akcijoje „Darom“. 2019 m. šioje akcijoje dalyvavo 99 darbuotojai su savo šeimos nariais

(2018 m. - 90 dalyvių). Už dalyvavimą akcijoje „Darom“ 2019 m. „Amber Grid“ darbuotojai gavo akcijos organizatorių padėką.

Kraujo donoro diena

„Amber Grid“ bendrovėje nuolat organizuojamos kraujo donorystės akcijos. 2019 m. pilietiškoje akcijoje „Kraujo donoro diena“ dalyvavo 50 „Amber Grid“ darbuotojų, kurie prisidėjo gelbstinti sergančių-

jų sveikatą ir gyvybę. Paaukota 25 litrai kraujo. Nacionalinis kraujo centras išreiškė „Amber Grid“ padėką už aktyvų dalyvavimą ir neatlygintinos kraujo donorystės idėjų sklaidą.

Labdaros aukcionas

EPSO-G darbuotojų vasaros šventės metu, kuri buvo skirta vienu iš EPSO-G grupės vertybių - profesionalumas, bendradarbiavimas, pažanga - diegimui, vyko darbuotojų labdaros aukcionas. Surinktos savanoriškai darbuotojų skirtos asmeninės lėšos buvo skirtos labdaros ir paramos fondui „Rugutė“, remiančiam onkologinėmis ligomis sergančius vaikus ir Pivašiūnų vaikų dienos centro vaikams

„Paramai šeimai“ organizuojant jiems išvyką į Vilnių.

Prisidedant prie paramos teikimo onkologinėmis ligomis sergančius vaikus remiančiam fondui „Rugutė“, 10 „Amber Grid“ darbuotojų taip pat dalyvavo savanorystės akcijoje, kurios metu margino palankaus vėjo malūnėlius. Visos lėšos, gautos pardavus malūnėlius, skirtos labdaros ir paramos fondui „Rugutė“.

Kalėdinė labdaros mugė

„Amber Grid“ darbuotojai tradiciškai kviečia į svečius Lietuvos specialiosios kūrybos draugijos „Gubojų“ jaunimą. Kūrybingi neįgalūs menininkai prieš šventes bendrovės darbuotojams surengia rankdarbių parodą ir pasiūlo jų įsigyti. Labdaros mugė vyksta pagrindinio bendrovės biuro fojė, tad savo pavyzdžiu „Amber Grid“ darbuotojai užkrėtė ir kitų įmonių, įsikūrusių biurų pastate, kolegas - jie taip

pat mielai perka suvenyrus, asmeniškai prisidedami prie paramos draugijai.

Bendrovės darbuotojai prisijungė prie projekto „Vaikų svajonės“ ir išpildė sudėtingomis sąlygomis augančių vaikų didžiausius norus. Įgyvendinant kalėdinę vaikų svajones buvo padovanota įvairių žaislų, drabužių, avalynės ir kt.

Savanorystė „Maisto banke“

2019 m. kelis kartus per metus „Amber Grid“ darbuotojai visą darbo dieną skiria savanorystei „Maisto banko“ organizacijos sandėlyje Vilniaus Naujamiestyje. Kolegos rūšiuoja daržoves, atrinkinėjo duonos gaminius, dirba šaldytuvų sandėlyje, rūšiuodami pieno produktus,

mėsą, žuvį ir kitus greitai gendančius maisto gaminius. „Amber Grid“ komanda per dieną „Maisto banke“ išrūšiuoja 2-3 tonas maisto produktų, kurie per socialines organizacijas tą pačią dieną perduodami 800 paramos gavėjų.

Rodiklių indeksas pagal GRI

RODIKLIŲ KODAS PAGAL GRI STANDARTĄ	APRAŠYMAS	PUSLAPIS
	STRATEGIJA IR ANALIZĖ	
GRI 102-14	Aukščiausias pareigas einančio Bendrovės vadovo žodis	59 - 62 psl.
	BENDROVĖS APIBŪDINIMAS	
GRI 102-1	Bendrovės pavadinimas	64 psl.
GRI 102-2	Bendrovės veikla, pagrindiniai prekės ženklai ir paslaugos	66 - 75 psl.
GRI 102-3	Bendrovės pagrindinės būstinės adresas	64 psl.
GRI 102-5	Nuosavybės tipas ir teisinė forma	64 psl.
GRI 102-6	Rinkos, kuriose Bendrovė veikia	66 - 75 psl.; 83 psl.
GRI 102-7	Bendrovės dydis	99 - 105 psl.
GRI 102-8	Darbuotojų skaičius	136 - 137 psl.
G4-11	Procentinė visų darbuotojų, kuriems taikomi kolektyvinės sutarties susitarimai, dalis	157 psl.
GRI 102-11	Atsargumo principo paaiskinimas	109 - 113 psl.
GRI 102-12	Išorinės ekonominės, aplinkosauginės ir socialinės iniciatyvos	143 - 160 psl.
GRI 102-13	Narys nacionalinėse ir tarptautinėse organizacijose	108 - 109 psl.
	ETIKA IR INTEGRALUMAS	
GRI 102-16	Organizacijos vertybės, principai, standartai ir normos susijusios su elgsena ir etikos kodeksais	76 - 77 psl.; 129- 133 psl.; 143 - 144 psl.
	BENDROVĖS VALDYMAS	
GRI 102-18	Bendrovės valdymo struktūra	117 psl.
GRI 102-19	Deleguoti įgaliojimai	140 - 141 psl.
GRI 102-20	Vadovaujančio lygmens Bendrovės atstovų priskyrimas ir atstovavimas finansų, aplinkosaugos, socialinės atsakomybės sričiai	142 - 144 psl.
GRI 102-21	Atsakomybė teikiant informaciją/konsultacijas akcininkams finansų, aplinkosaugos, socialinės atsakomybės klausimais	142 - 144 psl.
	SUINTERESUOTOSIOS ŠALYS	
G4-24	Suinteresuotųjų grupių sąrašas	145 - 148 psl.
	ATASKAITOS PARAMETRAI	
G4-28	Ataskaitos laikotarpis	64 psl.

G4-29	Ankstesnės ataskaitos data	64 psl.
G4-30	Ataskaitos pateikimo dažnumas	64 psl.
G4-31	Kontaktinis asmuo klausimams, susijusiems su socialine atsakomybe	142 psl.
G4-33	Organizacijos politika ir praktiką dėl ataskaitos išorinio audito	113 psl.
	VALDYMAS	
G4-34	Bendrovės valdymo struktūra, įskaitant aukščiausio lygio komitetus	115 – 128 psl.

Bendrovės poveikių ir specifinių rodiklių sąrašas

POVEIKIS	APIBŪDINIMAS, ATSKLEISTAS VALDYMO BŪDAS IR RODIKLIS	IŠORINĖ PATIKRA	PUSLAPIS/ŠALTINIS
	EKONOMIKA		
EKONOMINIS VEIKSMINGUMAS	Tiesioginė gauta ir paskirstyta ekonominė nauda	Atlikta	Metinė ataskaita 114-115 psl.
RINKA	Palyginimas darbuotojų standartinio darbo užmokesčio su minimalia alga	Neatlikta	-
NETIESIOGINIAI EKONOMINIAI POVEIKIAI	Investicijų į infrastruktūrą bei paslaugas plėtra ir poveikis	Atlikta	Socialinės atsakomybės pažangos ataskaita, 150psl.
	APLINKOSAUGA		
PRODUKTAI IR PASLAUGOS	Bendrovės produktų ir paslaugų poveikio aplinkai švelninimo priemonės (G4-EN27)	Dalinai	Socialinės atsakomybės pažangos ataskaita 153 -155 psl.
	SOCIALINĖS SRITYS		
ŠVIETIMAS IR MOKYMAS	Programos, skirtos darbuotojų įgūdžių gerinimui bei mokymuisi visą gyvenimą, užtikrinančios darbuotojų darbingumo testinimą ir padedančios valdyti karjerą (G4-LA10)	Iš dalies	-
NEDISKRIMINAVIMAS	Diskriminacijos incidentų skaičius ir veiksmai, kurių buvo imtasi spręsti incidentus, susijusius su žmogaus teisių pažeidimais (G4-HR3)	Atlikta	Socialinės atsakomybės pažangos ataskaita 156 psl.
VIETOS BENDRUOMENĖS	Padalinių, kuriose įtraukiamos vietos bendruomenės, įvertinant poveikį ar plėtros programas (G4-S01)	Atlikta	Socialinės atsakomybės pažangos ataskaita 158 – 161 psl.

FINANSINĖS ATASKAITOS

10. FINANSINĖS ATASKAITOS

		GRUPĖ		BENDROVĖ	
		2019-12-13	2018-12-13	2019-12-13	2018-12-13
ILGALAIKIS TURAS					
Nematerialusis turtas	3	7 910	8 867	-	1
Materialusis turtas	4	525 899	509 821	19	29
Naudojimo teise valdomas turtas	5	9 378	-	276	-
Investicijos į dukterines, asocijuotas įmones	6	-	-	321 192	318 042
Atidėto pelno mokesčio turtas	23	11 692	7 717	412	51
Po vienerių metų gautinos sumos	10	4	998	-	-
Perkrovų valdymo įplaukų nepanaudotų lėšų likučio ilgalaikė dalis	8	8 185	10 439	-	-
Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte per kitas bendrąsias pajamas	7	1 984	2 693	-	-
Ilgalaikio turto iš viso		565 052	540 535	321 899	318 123
TRUMPALAIKIS TURAS					
Atsargos	9	2 695	3 883	-	-
Išankstiniai apmokėjimai		1 486	880	81	8
Prekybos gautinos sumos	10	24 752	26 288	38	54
Kitos gautinos sumos	11	66 954	69 660	7 585	12 903
Iš anksto sumokėtos pelno mokesčiai		3	2 045	-	-
Kitas finansinis turtas	12	45 121	31 440	-	-
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	13	13 470	9 913	12 346	8 669
Trumpalaikio turto iš viso		154 481	144 109	20 050	21 634
Ilgalaikis turtas, skirtas parduoti	9	13	19	-	-
TURTO IŠ VISO		719 546	684 663	341 949	339 757
NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI					
Nuosavas kapitalas					
Įstatinis kapitalas	14	22 483	22 483	22 483	22 483
Perkainojimo rezervas	15	475	216	-	-
Finansinio turto tikrosios vertės pasikeitimo rezervas	16	51	639	-	-
Privalomasis rezervas	16	16 522	16 522	2 248	2 248
Kiti rezervai	16	22 572	61 776	50	50
Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)		122 131	72 663	154 542	150 022
Nuosavas kapitalas, tenkantis patronuojančios įmonės akcininkams		184 234	174 299	179 323	174 803
Nekontroliuojanti dalis		9 727	9 574	-	-
Nuosavo kapitalo iš viso		193 961	183 873	179 323	174 803
ĮSIPAREIGOJIMAI					
ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI					
Ilgalaikės paskolos	19	134 202	154 605	2 560	5 120
Ilgalaikiai finansiniai įsipareigojimai kuriems skaičiuojamos palūkanos	20	148 609	156 574	148 609	156 574
Nuomos įsipareigojimai	21	7 736	599	210	-
Perkrovų valdymo įplaukų ilgalaikė įsipareigojimo dalis	8	34 672	10 832	-	-
Kitos ilgalaikės mokėtinos sumos ir įsipareigojimai	22	6 878	2 391	-	-
Ilgalaikių įsipareigojimų iš viso		332 097	325 001	151 379	161 694
TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI					
Ilgalaikių paskolų einamųjų metų dalis	19	30 403	34 761	2 560	2 560
Trumpalaikės paskolos	19	-	6 889	-	-
Ilgalaikių finansinių įsipareigojimų kuriems skaičiuojamos palūkanos einamųjų metų dalis	20	7 965	-	7 965	-
Nuomos įsipareigojimų einamųjų metų dalis	21	1 209	221	66	-
Prekybos skolos	24	33 797	28 132	49	31
Gauti išankstiniai apmokėjimai	25	19 441	11 028	-	-
Pelno mokesčio įsipareigojimas		1 116	24	-	-
Kitos trumpalaikės mokėtinos sumos ir įsipareigojimai	26	99 557	94 734	607	669
Trumpalaikių įsipareigojimų iš viso		193 488	175 789	11 247	3 260
Įsipareigojimų iš viso		525 585	500 790	162 626	164 954
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO		719 546	684 663	341 949	339 757

Toliau pateiktas aiškinamasis raštas yra neatskiriama šių finansinių ataskaitų dalis.

		GRUPĖ		BENDROVĖ	
	PASTABOS	2019 M.	2018 M.	2019 M.	2018 M.
PAJAMOS					
Elektros energijos perdavimo ir susijusių paslaugų pajamos	27	184 675	169 758	-	-
Gamtinių dujų perdavimo ir susijusių paslaugų pajamos	27	53 685	53 924	-	-
Kitos pardavimo pajamos	27	12 460	22 109	230	296
Pardavimo pajamų iš viso		250 820	245 791	230	296
Kitos veiklos pajamos		165	42	-	2 353
VEIKLOS SĄNAUDOS					
Elektros energijos perdavimo ir susijusių paslaugų pajamos	27	(134 946)	(118 993)	-	-
Gamtinių dujų perdavimo ir susijusių paslaugų pajamos	27	(11 336)	(10 418)	-	-
Nusidėvėjimas ir amortizacija	3,4,5,27	(31 667)	(38 550)	(77)	(18)
Darbo užmokestis ir susijusios sąnaudos		(27 827)	(25 709)	(1 477)	(1 365)
Remontų ir priežiūros sąnaudos		(7 541)	(6 964)	-	-
Telekomunikacijų ir IT sistemų sąnaudos		(2 886)	(2 571)	(29)	(49)
Ilgalaikio materialiojo turto nurašymo, perleidimo (sąnaudos), pelnas		(109)	(1 036)	-	-
IMT vertės sumažėjimo sąnaudos/atstatymas (įskaitant ir IMT neigiamą perkainojimą)	4	(239)	(88 670)	-	-
Investicijų vertės sumažėjimas		-	-	-	(26 090)
Kitos sąnaudos		(18 659)	(25 260)	(452)	(579)
Veiklos sąnaudų iš viso		(235 210)	(318 171)	(2 035)	(28 101)
Veiklos pelnas (nuostoliai)		15 775	(72 338)	(1 805)	(25 452)
FINANSINĖ VEIKLA					
Finansinės veiklos pajamos	2,23, 28	225	13 449	7 712	40 538
Finansinės veiklos sąnaudos	28	(2 488)	(2 791)	(999)	(1 156)
Veiklos sąnaudų iš viso		(2 263)	10 658	6 713	39 382
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą		13 512	(61 680)	4 908	13 930
PELNO MOKESTIS					
Ataskaitinių metų pelno mokesčio sąnaudos	23	(6 034)	(3 272)		-
Atidėtojo pelno mokesčio pajamos (sąnaudos)	23	3 925	17 232	362	386
Pelno mokesčio iš viso		(2 109)	13 960	362	386
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą		11 403	(47 720)	5 270	14 316
KITOS BENDROSIOS PAJAMOS, KURIOS NEBUS PERKELTOS Į PELNĄ (NUOSTOLIUS) ATEITYJE					
Pelnas (nuostolis) dėl IMT ir IFT perkainojimo	15,16	(318)	(5 289)	-	-
Atidėtojo pelno mokesčio įtaka	23	48	793	-	-
Kitos bendrosios pajamos, kurios nebus perkeltos į pelną (nuostolius) ateityje, iš viso		(270)	(4 496)	-	-
Laikotarpio bendrosios pajamos (išlaidos), iš viso		11 403	(47 720)	5 270	14 316
GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI) PRISKIRTINI					
Patronuojančios įmonės akcininkams		10 953	(46 056)	5 270	14 316
Nekontroliuojančiai daliai		450	(1 664)	-	-
		11 403	(47 720)	5 270	14 316
BENDROSIOS PAJAMOS PRISKIRTINOS:					
Patronuojančios įmonės akcininkams		10 690	(50 440)	5 270	14 316
Nekontroliuojančiai daliai		443	(1 776)	-	-
		11 133	(52 216)	5 270	14 316

Toliau pateiktas aiškinamasis raštas yra neatskiriama šių finansinių ataskaitų dalis.

NUOSAVAS KAPITALAS, PRISKIRTINAS GRUPĖS AKCININKAMS

GRUPĖ	PASTABOS	Išstatinis kapitalas	Perkainojimo rezervas	Finansinio turto tikrosios vertės pasikeitimo rezervas	Privalomasis rezervas	Kiti rezervai	Nepaskirstytasis pelnas	Tarpinė suma	Nekontroliuojanti dalis	Iš viso
Likutis 2018 m. sausio 1 d. BENDROSIOS PAJAMOS		22 483	5 246	639	16 682	61 198	117 758	224 006	12 241	236 247
Ataskaitinio laikotarpio bendrosios pajamos (sąnaudos)		-	(4 384)	-	-	-	(46 056)	(50 440)	(1 776)	(52 216)
Perkainojimo rezervo nusidėvėjimas ir	15	-	(603)	-	-	-	603	-	-	-
Laikotarpio bendrosios pajamos (sąnaudos) iš viso		-	(4 987)	-	-	-	(45 453)	(50 440)	(1 776)	(52 216)
Pervesta į nepaskirstytąjį pelną		-	(43)	-	-	-	43	-	-	-
Pervesta į rezervus		-	-	-	(160)	578	(418)	-	-	-
Dividendai	17	-	-	-	-	-	(682)	(682)	(941)	(1 623)
TFAS 15 taikymo įtaka		-	-	-	-	-	1 415	1 415	50	1 465
Likutis 2018 m. gruodžio 31 d.		22 483	216	639	16 522	61 776	72 663	174 299	9 574	183 873
Likutis 2019 m. sausio 1 d. BENDROSIOS PAJAMOS		22 483	216	639	16 522	61 776	72 663	174 299	9 574	183 873
Ataskaitinio laikotarpio bendrosios pajamos (sąnaudos)		-	324	(588)	-	-	10 937	10 673	443	11 116
Perkainojimo rezervo nusidėvėjimas ir	15	-	(77)	-	-	-	77	-	(2)	(2)
Laikotarpio bendrosios pajamos (sąnaudos) iš viso		-	247	(588)	-	-	11 014	10 673	441	11 114
Pervesta į nepaskirstytąjį pelną		-	-	-	-	(39 204)	39 204	-	-	-
Pervesta į rezervus		-	-	-	-	-	(750)	(750)	(276)	(1 026)
Dividendai	17	-	-	-	-	-	-	12	(12)	-
TFAS 15 taikymo įtaka		-	12	-	-	-	-	12	(12)	-
Likutis 2019 m. gruodžio 31 d.		22 483	475	51	16 522	22 572	122 131	184 234	9 727	193 961

BENDROVĖ	Išstatinis kapitalas	Privalomasis rezervas	Kiti rezervai	Nepaskirstytasis pelnas	Iš viso
Likutis 2018 m. sausio 1 d.	22 483	2 248	-	136 438	161 169
Ataskaitinio laikotarpio bendrosios pajamos (sąnaudos)	-	-	-	14 316	14 316
Dividendai	-	-	-	(682)	(682)
Pervesta į rezervus	-	-	50	(50)	-
Likutis 2018 m. gruodžio 31 d.	22 483	2 248	50	150 022	174 803
Likutis 2019 m. sausio 1 d.	22 483	2 248	50	150 022	174 803
Ataskaitinio laikotarpio bendrosios pajamos (sąnaudos)	-	-	-	5 270	5 270
Dividendai	-	-	-	(750)	(750)
Pervesta į rezervus	-	-	-	-	-
Likutis 2019 m. gruodžio 31 d.	22 483	2 248	50	154 542	179 323

Toliau pateiktas aiškinamasis raštas yra neatskiriama šių finansinių ataskaitų dalis.

		GRUPĖ		BENDROVĖ	
	PASTA- BOS	2019 M.	2018 M.	2019 M.	2018 M.
PAGRINDINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI					
Grynasis pelnas (nuostoliai)		11 403	(46 255)	5 270	14 316
NEPINIGINIŲ SĄNAUDŲ (PAJAMŲ) ATSTATYMAS					
Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos	3,4,5	31 667	38 550	77	18
Ilgalaikio materialiojo turto perkainojimas/vertės sumažėjimas	4,15	239	88 667	-	-
Gautinų sumų vertės sumažėjimas (sumažėjimo atstatymas)		(236)	(3 066)	-	-
Pelno mokesčio sąnaudos	23	2 109	(13 950)	(362)	(386)
Atidėtųjų pajamų (amortizacija) / pajamų korekcija		661	(125)	-	-
Finansinio turto vertės sumažėjimas		-	-	-	26 090
(Pelnas) nuostoliai iš ilgalaikio materialiojo turto perleidimo/nurašymo		138	976	-	-
Beviltiškos skolos		-	2 426	-	-
Finansinės ir investicinės veiklos rezultatų eliminavimas:					
Palūkanų pajamos			(27)	(35)	(18)
Palūkanų sąnaudos		2 429	2 769	999	1 156
Dividendų pajamos		(174)	(130)	(7 677)	(27 238)
Kitos finansinės veiklos sąnaudos (pajamos)		8	(13 270)	-	(13 282)
APYVARTINIO KAPITALO PASIKEITIMAI					
Pirkėjų įsiskolinimo ir kitų gautinų sumų (padidėjimas) sumažėjimas		(2 304)	(2 660)	399	(428)
Atsargų, išankstinių apmokėjimų ir kito trumpalaikio turto (padidė- jimas) sumažėjimas		1 015	(800)	(73)	1
Mokėtinų sumų, dotacijų, ateinančių laikotarpių pajamų ir gautų išank- stinių apmokėjimų padidėjimas (sumažėjimas)		14 571	22 163	54	409
(Sumokėtas) pelno mokestis		(3 891)	(6 163)	-	-
Grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai		50 496	62 159	(1 348)	638
INVESTICINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI					
Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto (įsigijimas)		(62 675)	(43 483)	(4)	(3)
Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto perleidimas		193	69		-
Dukterinių įmonių (įsigijimas) / perleidimas		-	-	(3 150)	-
(Suteiktos) / susigrąžintos paskolos		-	(30)	4 936	(12 517)
Gautos dotacijos	18	21 789	32 456	-	-
Gautos perkrovų valdymo įplaukos	8	27 366	12 208	-	-
Gautos palūkanos		-	22	35	12
Gauti dividendai		174	130	7 677	27 238
Kiti investicinės veiklos srautai		2 713	-	-	-
Grynieji investicinės veiklos pinigų srautai		(10 440)	1 372	9 494	14 730
FINANSINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI					
Gautos paskolos	19	10 000	20 000	-	-
Sugrąžintos paskolos	19	(34 761)	(34 531)	(2 560)	(2 560)
Nuomos mokėjimai	21	(1 149)	(443)	(63)	-
Sąskaitų likučio perviršis (overdraftas)		(6 889)	(42 298)		(2 321)
Sumokėtos palūkanos		(2 674)	(2 842)	(1 096)	(1 149)
Išmokėti dividendai		(1 026)	(1 587)	(750)	(682)
Kiti finansinės veiklos pinigų srautai		-	8		-
Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai		(36 499)	(61 693)	(4 469)	(6 712)
Pinigų ir pinigų ekvivalentų padidėjimas (sumažėjimas)					
		3 557	1 838	3 677	8 656
Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pradžioje	13	9 913	8 075	8 669	13
Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pabaigoje	13	13 470	9 913	12 346	8 669

Toliau pateiktas aiškinamasis raštas yra neatskiriama šių finansinių ataskaitų dalis.

1. Bendroji informacija

UAB „EPSO-G“ (toliau – Bendrovė) yra Lietuvos Respublikoje įregistruota uždaroji akcinė bendrovė. Buveinės adresas – Gedimino pr. 20, LT-01103, Vilnius, Lietuva. Bendrovė yra ribotos civilinės atsakomybės pelno siekiantis ūkio subjektas, 2012 m. liepos 25 d. įregistruotas Juridinių asmenų registre, įmonės kodas 302826889.

EPSO-G yra patronuojanti bendrovė, atsakinga už grupės įmonių veiklą užtikrinant nepertraukiamą, stabilų elektros energijos perdavimą aukštos įtampos tinklais ir gamtinių dujų transportavimą aukšto slėgio vamzdynais bei užtikrinant šių perdavimo sistemų valdymą, priežiūrą ir plėtrą, taip pat prekybos organizavimą gamtinių dujų ir biokuro biržose.

EPSO-G teikia valdymo paslaugas dukterinėms ir paskesnio lygio dukterinėms bendrovėms. Teikiamos valdymo paslaugos yra orientuotos į EPSO-G grupės įmonių veiklos efektyvumo didinimą, išteklių panaudojimo optimizavimą ir vieningų veiklos standartų diegimą. Šios paslaugos teikiamos pagal viešojo pirkimo būdu sudarytas sutartis.

2019 ir 2018 m. gruodžio 31 d. Bendrovės įstatinis kapitalas buvo lygus 22 482 695 Eur. Įstatinis kapitalas 2019 ir 2018 m. gruodžio 31 d. buvo padalintas į 0,29 Eur nominaliosios vertės paprastąsias vardines akcijas. Visos akcijos pilnai apmokėtos.

Bendrovės akcininkas	2019 m. gruodžio 31 d.		2018 m. gruodžio 31 d.	
	Akcinis kapitalas (€)	%	Akcinis kapitalas (€)	%
Lietuvos Respublika, atstovaujama LR energetikos ministerijos	22 482 695	100	22 482 695	100

Bendrovės vadovybė patvirtino šias finansines ataskaitas 2020 m. balandžio 15d. Bendrovės akcininkas turi įstatyminę teisę nepatvirtinti šių finansinių ataskaitų ir reikalauti, kad vadovybė parengtų naujas finansines ataskaitas.

2019 m. gruodžio 31 d. EPSO-G grupėje dirbo 993 darbuotojai (2018 m. gruodžio 31 d. – 1 005 darbuotojai), Bendrovėje – 25 darbuotojai (2018 m. gruodžio 31 d. – 22 darbuotojai).

EPSO-G grupę (toliau – Grupė) sudaro Bendrovė, žemiau nurodytos tiesiogiai ir netiesiogiai kontroliuojamos dukterinės, asocijuotos ir bendrai valdomos įmonės:

Įmonė	Įmonės buveinės adresas	Nuosavybės dalis (%)		Pagrindinė veikla
		2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.	
DUKTERINĖS ĮMONĖS				
LITGRID AB	Viršuliškių skg. 99B, Vilnius, Lietuva	97,5	97,5	Elektros energijos perdavimo sistemos operatorius
AB „Amber Grid“	Savanorių pr. 28, Vilnius, Lietuva	96,6	96,6	Gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius
BALTPPOOL UAB	Žalgirio g. 90, Vilnius, Lietuva	67,0	67,0	Prekybos energijos ištekliais (biokuro produktais) biržoje operatorius, VIAP lėšų administratorius
UAB „TETAS“ (iki 2019-11-29 valdoma per LITGRID AB)	Senamiesčio g. 102B, Panevėžys, Lietuva	100	97,5	Transformatorinių pastatų, skirstymo punktų, elektros linijų projektavimo, statybos, rekonstrukcijos ir techninės priežiūros paslaugos
UAB „Litgrid Power Link Service“ (valdoma per LITGRID AB)	A. Juozapavičiaus g. 13, Vilnius, Lietuva	0	97,5	Aukštos įtampos nuolatinės srovės jungčių valdymas ir eksploatavimas. Likviduota ir išregistruota nuo 2019-12-19.
UAB GET Baltic (valdoma per AB „Amber Grid“)	Geležinio Vilko g. 18A, Vilnius, Lietuva	96,6	96,6	Prekybos gamtinių dujų biržoje organizavimas
ASOCIJUOTOS IR BENDRAI VALDOMOS ĮMONĖS				
Duomenų logistikos centras, UAB	Žvejų g. 14, Vilnius, Lietuva	20	20	Informacinių technologijų paslaugų teikimas
LitPol Link Sp.z.o.o	Warszawska 165, 05-520, Konstancin-Jeziorna Varšuva, Lenkijos Respublika	50	50	Bendrų užduočių tarpusisteminės jungties Lietuva – Lenkija valdymas, plėtra, bendradarbiavimas ir koordinavimas. Likviduojama

2019 m. lapkričio 29 d. Bendrovė pagal akcijų pirkimo – pardavimo sutartį iš dukterinės bendrovės LITGRID AB įsigijo UAB „TETAS“ 100 proc. akcijų paketą už nepriklausomo turto vertintojo nustatytą kainą – 3,15 mln. Eur. Iki šio sandorio Bendrovė netiesiogiai (per LITGRID AB) valdė 97,5 proc. UAB „TETAS“ akcijų.

2019 m. gruodžio 19 d. UAB „Litgrid Power Link Service“ buvo likviduota ir išregistruota iš Juridinių asmenų registro. LITGRID AB tęsia likviduotos bendrovės veiklą.

2019 m. birželio 19 d. Lenkijos ir Lietuvos perdavimo sistemos operatoriai „PSE“ ir „Litgrid“, vieninteliai dukterinės įmonės „LitPol Link“ akcininkai, kuriems priklauso po 50 proc. įmonės akcijų, priėmė sprendimą likviduoti įmonę. 2019 m. gruodžio 31 d. ir 2018 m. gruodžio 31 d. investicijos į „LitPol Link“ Sp.z.o.o. įsigijimo vertė

sudarė – 295 tūkst. Eur, kuriai 100% buvo apskaitytas vertės sumažėjimas.

2019 m. balandžio 9 d. Grupės bendrovė LITGRID AB ir energetikos įmonių grupė „Lietuvos energija“ (šiuo metu UAB „Ignitis grupė“) atnaujino UAB Duomenų logistikos centras (toliau – DLC), teikiančio duomenų perdavimo bei duomenų centrų paslaugas, akcijų pardavimą. Numatyta, kad LITGRID parduos savo valdomus 20,36 proc. akcijų, o UAB „Ignitis grupė“ perleis turimus 79,64 proc. DLC akcijų. Dėl Grupės vykdomų aktyvių veiksmų siekiant parduoti DLC akcijas ir tikėtino pardavimo per 12 mėn., investicija į minėtą įmonę apskaityta trumpalaikio turto straipsnyje „Kitas finansinis turtas“ (12 pastaba).

Investicijos į dukterines ir asocijuotas įmones detalčiau aprašytos 6-oje pastaboje.

2. Pagrindinių apskaitos principų apibendrinimas

Pagrindiniai apskaitos principai, pritaikyti rengiant Grupės ir Bendrovės finansines ataskaitas už metus, pasibaigusius 2019 m. gruodžio 31 d. :

2.1. Rengimo pagrindas

Grupės ir Bendrovės finansinės ataskaitos už metus, pasibaigusius 2019 m. gruodžio 31 d., yra parengtos pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus (TFAS), priimtus taikyti Europos Sąjungoje.

Šios finansinės ataskaitos yra parengtos įsigijimo vertės pagrindu, išskyrus ilgalaikį materialųjį turtą, kuris yra pateikiamas perkainota verte, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir įvertintus vertės sumažėjimo nuostolius, bei finansinį turtą, kuris apskaitomas tikrąja verte

per kitas bendrąsias pajamas.

Finansinės ataskaitos yra pateiktos tūkstančiais eurų, jei nenurodyta kitaip.

Finansiniai Bendrovės ir kitų Grupės įmonių metai sutampa su kalendariniais metais.

Apskaitos principai, taikyti rengiant finansines ataskaitas, yra tokie patys kaip ir taikyti ankstesniais finansiniais metais, išskyrus:

a) Naujų ir/ar pakeistų TFAS ir Tarptautinės finansinės atskaitomybės aiškinimo komiteto (TFAAK) išaiškinimų taikymas:

2019 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiais finansiniais metais Grupė ir Bendrovė pirmą kartą pritaikė šiuos TFAS, jų pakeitimus ir TFAAK:

16-asis TFAS „Nuoma“ (taikomas 2019 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedantiems metiniams laikotarpiams). Naujajame standarte pateikti nuomos pripažinimo, vertinimo, pateikimo ir informacijos atskleidimo principai nuomininko ir nuomotojo apskaitoje. Pagrindiniai naujajame standarte numatyti reikalavimai:

NUOMININKO APSKAITOJE

- pateiktas vienas nuomos apskaitos modelis, nuomos sandorius apskaitant finansinės būklės ataskaitoje. Nuomininkas pripažįsta naudojimo teise valdomą turtą, atspindintį jo teisę naudoti valdomą turtą, ir nuomos įsipareigojimą, atspindintį jo prievolę mokėti nuomos mokėjimus;
- trumpalaikiai nuomai (kai nuomos terminas iki 12 mėnesių) ir mažos vertės turto nuomai gali būti taikomos pripažinimo išimties. Išimties taikymo atveju nuomos mokėjimai pripažįstami nuomos sąnaudomis tiesiniu metodu per nuomos laikotarpį.

2019 m. sausio 1 d. Grupė ir Bendrovė pirmą kartą pritaikė 16-ąjį TFAS ir jo pakeitimus, taikydama modifikuotą retrospektyvų būdą, kai naudojimo teise valdomas turtas ir įsipareigojimai buvo pripažinti lygiomis sumomis, nekoreguojant nuosavybės likučių. 16-ojo TFAS taikymo pirmą kartą įtaka finansinės būklės ataskaitai 2019 m. sausio 1 d., skaičiavimai, atskleidimai ir įtaka 2019 m. gruodžio 31 d. finansinėms ataskaitoms pateikti šio aiškinamojo rašto 5. ir .21. pastabose.

Grupės ir Bendrovės pasirinktos 16 – ojo TFAS taikymo nuostatos:

- finansinės būklės ataskaitoje pripažįstamas turtas ir įsipareigojimai visų rūšių nuomai ir nuomos sandoriams, išskyrus standarte numatytas pripažinimo išimtis: a) nuomai, kurios laikotarpis trumpesnis nei 12 mėnesių, ir b) nuomai, kai perduodamo turto vertė yra nedidelė – iki 4 000 Eur. Šiais išimčių atvejais Grupė ir Bendrovė, kaip ir anksčiau veiklos nuomos sąnaudas pripažins tiesiniu metodu per nuomos laikotarpį;
- naudojimo teise valdomam turtui priskiriami tik nuomos komponentai, ne nuomos komponentai apskaitomi sąnaudose;
- nuomos įsipareigojimų dabartinei vertei apskaičiuoti taikoma papildomo skolinimosi palūkanų norma, atitinkanti trumpalaikio skolinimosi (iki 5 metų) ir ilgalaikio skolinimosi (10 metų) palūkanų normą, už kurią Grupė ir Bendrovė galėtų pasiskolinti rinkoje.

NUOMOTOJO APSKAITOJE

Iš esmės perkelti 17-jame TAS apibrėžti nuomotojo apskaitos reikalavimai, dėl šios priežasties nuomotojas ir toliau turi skirstyti nuomą į veiklos nuomą ir finansinę nuomą bei apskaitoje skirtingai registruoti šias dvi nuomos rūšis.

TFAAK 23-iasis aiškinimas „Neapibrėžtumas dėl pelno mokesčio traktavimo“ (taikomas 2019 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedantiems metiniams laikotarpiams). 12-asis TAS nurodo, kaip turi būti apskaitomas atskaitinio laikotarpio pelno mokestis ir atidėtas pelno mokestis, tačiau nenurodo, kaip turi būti apskaityti pelno mokes-

čio apskaičiavimo neapibrėžtumo efektai (toliau – neapibrėžtumai). Šiuo aiškinimu patikslinama, kaip turi būti taikomi 12-ajame TAS numatyti pripažinimo ir vertinimo reikalavimai, jeigu egzistuoja neapibrėžtumas dėl pelno mokesčio traktavimo. Neapibrėžtumas gali būti susijęs su apmokestinamuoju pelnu arba nuostoliu, mokesčių baze, nepanaudotų mokesčių nuostoliu, nepanaudotų mokesčių kreditu ar mokesčių tarifu.

Ūkio subjektas turi nustatyti, ar neapibrėžtumai dėl mokesčio traktavimo turi būti vertinami kiekvienas atskirai ar kartu su vienu arba daugiau kitų neapibrėžtumų dėl mokesčio traktavimo, atsižvelgiant į tai, kuris būdas padės ūkio subjektui geriau įvertinti neapibrėžtumo išnykimo tikimybę. Ūkio subjektas turi vadovautis prielaida, kad mokesčių administratorius, atlikdamas patikrinimą bus išsamiai susipažinęs su visa susijusia informacija. Jei ūkio subjektas nusprendžia, kad mokesčių administratoriaus pritarimas mažai tikėtinas ūkio subjekto mokesčio neapibrėžtumo traktavimui, subjektas pelno mokesčio apskaičiavimui turi taikyti labiausiai tikėtiną sumą arba numatomą vertę, atsižvelgiant į tai, kuris metodas padės ūkio subjektui geriau įvertinti neapibrėžtumo išnykimo tikimybę.

Ūkio subjektas turi atskleisti faktų ir aplinkybių pasikeitimo ar naujos informacijos poveikį, kuris turi įtakos aiškinime reikalaujamiems sprendimams ar apskaitiniams įvertinimams, kaip apskaitinio įvertinimo pasikeitimą. Faktų ir aplinkybių pasikeitimų ar naujos informacijos, dėl kurių gali būti iš naujo įvertinamas sprendimas ar apskaitinis įvertinimas, pavyzdžiai apima, tačiau tuo neapsiriboja, mokesčių administratoriaus patikrinimus ar veiksmus, mokesčių administratoriaus nustatytų taisyklių pakeitimus arba mokesčių administratoriaus teisės atlikti mokesčio traktavimo patikrinimą ar pakartotinį patikrinimą galiojimo pasibaigimą. Mokesčių administratoriaus pritarimo ar nepritarimo dėl mokesčio traktavimo nebuvimas, pats savaime, neturėtų būti laikomas faktų ir aplinkybių pasikeitimu ar nauja informacija, turinčia įtakos aiškinime reikalaujamiems sprendimams ar apskaitiniams įvertinimams. Bendrovės ir Grupės vertinimu, šio aiškinimo taikymas pirmą kartą neturėjo reikšmingos įtakos Grupės ir Bendrovės finansinėms ataskaitoms ir atskleidimams, nes nebuvo reikšmingų pelno mokesčio traktavimo neaiškumų.

9-ojo TFAS pataisos "Išankstinio mokėjimo savybės su neigiamą kompensacija" (taikomos metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2019 m. sausio 1 d. arba vėliau). Pataisomis leidžiama amortizuota savikaina vertinti tam tikrus finansinius instrumentus – paskolas ir skolas vertybinius popierius, kurie gali būti iš anksto apmokami verte, žemesne už amortizuotą savikainą, pavyzdžiui, tikrąja verte arba verte, kuri apima pagrįstą skolininkui mokėtiną kompensaciją, lygią rinkos palūkanų normos padidėjimo per likusį priemonės galiojimo laikotarpį poveikio dabartinei vertei. Be to, standartas papildytas išvadomis, patvirtinančiomis 9-ajame TFAS pateiktus nurodymus, kad tam tikrų amortizuota savikaina vertinamų finansinių įsipareigojimų sąlygų pakeitimai ar mainai, dėl kurių

pripažinimas nenutraukiamas ir toliau pripažįstami pelnu ar nuostoliais. Todėl ataskaitas teikiantys ūkio subjektai daugeliu atvejų negalės patikslinti faktinių palūkanų normos už likusį paskolos galiojimo laikotarpį vien tam, kad išvengtų poveikio pelnui ar nuostoliams. 9-ojo TFAS pataisos neturės įtakos Grupės ir Bendrovės finansinėms ataskaitoms, nes Grupė ir Bendrovė neturi paskolų ir skolas vertybinių popierių, kurie gali būti iš anksto apmokami verte, žemesne už amortizuotą savikainą.

28-ojo TAS pataisos „Ilgalaikės investicijos asocijuotose ir bendrosiose įmonėse“ (taikomos metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2019 m. sausio 1 d. arba vėliau). Pataisomis patikslinama, kad ūkio subjektai turi taikyti 9-ąjį TFAS, įskaitant nuvertėjimo reikalavimus, ilgalaikių investicijų į asocijuotąsias ar bendras įmones, daliai – grynosioms investicijoms, kurioms netaikomas nuosavybės metodas. 28-ojo TAS pataisos neturėjo įtakos Bendrovės ir Grupės finansinėms ataskaitoms.

Tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų metiniai patobulinimai – 3-ojo TFAS, 11-ojo TFAS, 12-ojo TAS ir 23-ojo TAS pataisos (2015–2017 m. ciklo) (taikomos metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2019 m. sausio 1 d. arba vėliau). Patobulinimai turėjo įtakos šiems standartams:

3-ojo TFAS patobulinime patikslinta, kad įsigyjantis ūkio subjektas turi iš naujo įvertinti jo anksčiau turėtą bendros veiklos dalį tuomet, kai jis įgyja verslo kontrolę; 11-ajame TFAS dabar nurodoma, kad investuotojas neturi iš naujo įvertinti savo anksčiau turėtos dalies tuomet, kai jis įgyja bendros veiklos bendrą kontrolę.

12-ojo TAS patobulinimais paaiškinta, kad ūkio subjektas pripažįsta visas su dividendais susijusias pelno mokesčio pasekmes, jeigu jis pripažino sandorius ar įvykius, dėl kurių buvo gautas susijęs paskirstytinas pelnas.

23-ojo TAS patobulinimuose paaiškinta, kad konkretaus turto finansavimui specialiai pasiskolintos lėšos, kai turtas iš esmės yra užbaigtas ar parengtas pardavimui, tokių negrąžintų tikslinių paskolų likutis priskiriamas į bendrąsias kapitalizuojamas skolinimosi išlaidas.

Grupės ir Bendrovės vertinimu, minėtų standartų patobulinimų taikymas pirmą kartą neturėjo įtakos finansinėms ataskaitoms.

19-ojo TAS pataisos „Plano pakeitimas, sumažinimas arba įvykdytas“ (taikomos metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2019 m. sausio 1 d. arba vėliau). Pataisomis patikslinama, kad esant pensijų plano ar nustatytųjų išmokų pasikeitimams, įsipareigojimas turi būti apskaičiuotas pagal atnaujintas prielaidas, nustatyta plano keitimo einamųjų paslaugų savikaina ir gryniosios palūkanos, priskirtinos likusiems po plano pasikeitimo atskaitiniams laikotarpiui. Ši pataisa neturėjo reikšmingos įtakos Grupės ir Bendrovės finansinėms ataskaitoms.

b) Standartai, pataisos ir aiškinimai, patvirtinti Europos Sąjungoje, tačiau dar neįsigalioję, kurių Bendrovė ir Grupė nepradėjo taikyti anksčiau laiko:

Koncepcinės finansinės atskaitomybės tvarkos pataisos (taikomos metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2020 m. sausio 1 d. arba vėliau). Koncepcinėje tvarkoje pateikiamas išsamus sąvokų rinkinys, kuris naudojamas rengiant finansines ataskaitas, leidžiant standartus, rengiant apskaitos politikas. Į persvarstytą Koncepcinę tvarką įtrauktas naujas skyrius apie vertinimą, pateiktos finansinių veiklos rezultatų teikimo gairės, patikslintos apibrėžtys. TASV taip pat išleido atskirą pridedamąjį dokumentą „Nuorodų į TFAS standartų konceptualių sistemų pakeitimai“, kuriame pateikti susijusių

standartų pakeitimai, siekiant atnaujinti nuorodas į persvarstytą Konceptualių sistemų. Jis taip pat skirtas palengvinti įmonėms perėjimą prie persvarstytos Konceptualios sistemos, kai tokios įmonės rengia apskaitos politiką remdamosi Konceptualia sistema ir kai konkrečiam atvejui negali būti pritaikytas nė vienas TFAS. Jeigu apskaitos politika rengiama, remiantis Konceptualia sistema, jos turėtų būti laikomasi 2020 m. sausio 1 d. arba vėliau prasidedančiais metiniais laikotarpiais.

„Reikšmingumo apibrėžimas“ – 1-ojo TAS ir 8-ojo TAS pataisos (taikomos metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2020 m. sausio 1 d. arba vėliau). Pataisomis patikslintas reikšmingumo apibrėžimas ir nurodoma, kaip jį reikėtų taikyti – į apibrėžimą įtrauktos gairės, kurios iki šiol atsispindėjo kituose TFAS, patikslinti prie apibrėžimo pateikti paaiškinimai. Pataisomis užtikrinama, kad reikšmingumo apibrėžimas būtų nuosekliai taikomas visuose TFAS. Informacija laikytina reikšminga, jeigu galima pagrįstai tikėtis, kad jos nepateikimas ar iškraipymas turės poveikį finansinių ataskaitų pagrindinių naudotojų sprendimams, priimamiems tų finansinių ataskaitų, kuriose pateikiama konkretus ataskaitas teikiančio ūkio subjekto finansinė informacija, pagrindu. Šiuo metu Bendrovė ir Grupė vertina, kokios įtakos šios pataisos turės finansinėms ataskaitoms.

„Palūkanų normų lyginamųjų indeksų reforma“ – 9-ojo TFAS, 39-ojo TAS ir 7-ojo TFAS pataisos (taikomos metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2020 m. sausio 1 d. arba vėliau). Šios pataisos paskatino palūkanų normų lyginamųjų indeksų, tokių kaip LIBOR ir kitų tarpbankinių palūkanų normų (toliau – TPN), pakeitimas al-

ternatyvia lyginamąja norma. Palūkanų normų lyginamųjų indeksų reformos pakeitimai:

- įtakoja specifinius apsidraudimų apskaitos reikalavimus: ūkio subjektas gali daryti prielaidą, kad palūkanų lyginamoji norma, kurią pagrįsti apdraustojo objekto, apsidraudimo priemonės ar apdraustosios rizikos pinigų srautai, dėl reformos nesikeičia;
- privalomi visiems apsidraudimų sandoriams, tiesiogiai įtakoja miems palūkanų normos lyginamųjų indeksų reformos;
- lengvatos netaikomos aplinkybėmis, atsiradusiomis dėl reformos (jeigu apsidraudimo sandoriai daugiau neatitinka apsidraudimų apskaitos reikalavimų dėl priežasčių, nesusijusių su pakeitimais), reikalaujama nutraukti apsidraudimų apskaitą;
- reikalaujama papildomų atskleidimų apie reformos ir pakeitimų įtaką apsidraudimo sandoriams.
- Grupės ir Bendrovės vertinimu, šie pakeitimai neturės reikšmingos įtakos finansinėms ataskaitoms, nes Grupė ir Bendrovė neturi apsidraudimo sandorių.

c) Standartai, aiškinimai ir jų pataisos, kurie dar nėra patvirtinti Europos Sąjungoje ir kurių Bendrovė nepradėjo taikyti anksčiau laiko:

14-asis TFAS „Reguliuojamos atidėjinių sąskaitos“ (taikomas metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2016 m. sausio 1 d. arba vėliau). Standarto įsigaliojimas atidėtas, kol bus parengta galutinė jo redakcija). Šiuo standartu bus leidžiama pirmą kartą TFAS taikantiems ūkio subjektams sumas, susijusias su tarifu reguliavimu, pripažinti pagal jų taikytus nacionalinius standartus (GAAP). Ūkio subjektas, kuris jau rengia ataskaitas pagal TFAS, negali taikyti šios standarto nuostatos, t.y. tarifo reguliavimo įtaką turi pateikti atskirai nuo kitų straipsnių. Grupė ir Bendrovė neaktualios šio standarto naujos nuostatos, nes perėjimas prie TFAS įvykęs ankstesniais laikotarpiais.

10-ojo TFAS ir 28-ojo TAS pataisos - „Turto pardavimas ar įnašai tarp investuotojo ir jo asocijuotosios įmonės ar bendrosios įmonės“ (taikomos metiniams laikotarpiams, prasidedantiems datą, kurią nustatys TASV, arba vėliau). Šiose pataisose aptariamas neatitikimas tarp 10-ojo TFAS ir 28-ojo TAS reikalavimų, susijusių su turto pardavimu ar įnašais tarp investuotojo ir jo asocijuotosios įmonės arba bendrosios įmonės. Šių pataisų esmė, kad visa sandorio suma pripažįstama pelnu ar nuostoliu tuomet, kai sandoris apima verslą. Sandorio suma pripažįstama iš dalies - pelnu ar nuostoliu tuomet, kai sandoris apima turto pardavimą, kuris nėra verslas, net jei šis turtas priklauso patronuojamajai įmonei. Bendrovės ir Grupės vertinimu, šios pataisos neturės reikšmingos įtakos Bendrovės ir Grupės finansinėms ataskaitoms.

17-asis TFAS „Draudimo sutartys“ (taikomas metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2021 m. sausio 1 d. arba vėliau). 17-uju TFAS pakeičiamas 4-asis TFAS, kuriuo remiantis investuotojams buvo sunku palyginti draudimo įmonių ir ūkio subjektų, turinčių draudimo sutarčių, finansinius veiklos rezultatus. 17-asis TFAS – tai bendras standartas, nustatantis pripažinimo, vertinimo, pateikimo ir atskleidimo reikalavimus visoms draudimo sutarčių rūšims, įskaitant draudikų turimas perdraudimo sutartis. Standartas reikalauja, kad panašūs principai būtų taikomi ir turimoms perdraudimo sutartims ir investavimo sutartims su savarankiško dalyvavimo elementais. Šiuo metu Bendrovė ir Grupė vertina, kokios įtakos šios pataisos turės finansinėms ataskaitoms.

3-iojo TFAS pataisos „Verslo apibrėžimas“ (taikomos verslo įsigijimams, įvykusiems nuo metinio laikotarpio, prasidedančio 2020 m. sausio 1 d. arba vėliau, pradžios). Pataisomis patikslinamas verslo apibrėžimas, siekiant išspręsti sunkumus, kylančius nustatant, ar buvo įsigytas verslas, ar turto grupė. Pakeistame verslo apibrėžime akcentuojama, kad verslo tikslas yra tiekti prekes ir teikti paslaugas, kai ankstesnėje Standarto redakcijoje buvo akcentuojama grąža dividendų forma, mažesni kaštai ir kita ekonominė nauda investuotojui ir kitiems dalyviams. Pakeitime TASV pateikė papildomas gaires dėl verslo apibrėžimo.

2.2. Konsolidavimo principai

DUKTERINĖS ĮMONĖS

Tai įmonės, kur Bendrovė turi galią valdyti ūkio subjektą, į kurį investuojama (t.y. turi galiojančių teisių, kurios jai šiuo metu suteikia galimybę vadovauti svarbiai veiklai), gali arba turi teisę gauti kintamą grąžą iš savo ryšio su ūkio subjektu, į kurį investuojama ir gali naudotis savo galia valdyti ūkio subjektą, į kurį investuojama, kad paveiktų investuotojo grąžos dydį.

Grupės konsoliduotos finansinės ataskaitos apima EPSO-G ir jos dukterines įmones. Dukterinių įmonių finansinės ataskaitos yra

parengtos taikant tokias pačias apskaitos politikas ir apima tokią patį ataskaitinį laikotarpį kaip ir patronuojančios įmonės finansinės ataskaitos.

Dukterinės įmonės yra konsoliduojamos nuo datos, kai jų kontrolė pereina Bendrovei ir nebekonsoliduojamos nuo datos, kai ši kontrolė prarandama. Visi tarpusavio sandoriai, likučiai ir nerealizuoti sandorių pelnas ar nuostoliai tarp Grupės įmonių yra eliminuojami.

VERSLO JUNGIMAI

Verslo jungimams, įvykusiems tarp bendro pavaldumo įmonių, nėra taikomas 3-iasis TFAS „Verslo jungimai“. Verslo jungimo sandoriai tarp bendro pavaldumo ūkio subjektų yra apskaityti taikant dalyvavimo (kontrolės) sujungimo (angl. pooling of interest) (kitais: buvusių apskaitinių verčių) metodą. Grupė nepripažįsta turto bei įsipareigojimų jų tikrosiomis vertėmis įsigijimo dieną, o apjungia įsigytą turtą bei įsipareigojimus balansinėmis vertėmis. Prestižas neatsiranda, o skirtumas tarp sumokėto atlygio ar perleisto grynojo turto apskaitinės vertės bei gauto atlygio ar įsigyto grynojo turto apskaitinės vertės finansinėse ataskaitose apskaitomas tiesiogiai nuosavame kapitale.

Kitiems verslo jungimams apskaityti yra taikomas įsigijimo metodas. Įsigijimo savikaina yra tikroji vertė, kurią sudaro mainais suteikto turto, išleistų nuosavybės priemonių, gautų ar prisiimtų įsipareigojimų tikroji vertė mainų dieną. Su įsigijimu susijusios išlaidos pripažįstamos sąnaudomis tuo laikotarpiu, kai yra patiriamos, išskyrus atvejus, kai tokios išlaidos reikšmingos. Įsigyjamojoje įmonėje identifikuoja-

mas įsigytas turtas, įsipareigojimai ir neapibrėžtieji įsipareigojimai, atitinkantys 3 TFAS „Verslo jungimai“ pateiktus pripažinimo kriterijus. Jie yra pripažįstami jų tikrosiomis vertėmis įsigijimo dieną.

Perleisto atlygio ir nekontroliuojančios dalies įsigyjamame ūkio subjekte sumos bei anksčiau turėtos nuosavybės dalies įsigyjamame ūkio subjekte tikrosios vertės perviršis lyginant su įsigyto identifikuojamo grynojo turto tikrąja verte yra pripažįstamas prestižu. Jeigu bendra perleisto atlygio, pripažintos nekontroliuojančios dalies ir anksčiau turėtos nuosavybės dalies suma yra mažesnė už įsigytos dukterinės įmonės grynojo turto tikrąją vertę (perkant pigiau nei rinkos kaina), skirtumas pripažįstamas tiesiogiai bendrųjų pajamų ataskaitoje.

Nekontroliuojanti dalis įgytoje įmonėje pirminio pripažinimo metu yra įvertinama kaip apskaityto grynojo turto, įsipareigojimų ir neapibrėžtųjų įsipareigojimų tikrosios vertės proporcinga dalis, tenkanti nekontroliuojančiai daliai.

NUOSAVYBĖS DALIES DUKTERINĖSE ĮMONĖSE PASIKEITIMAS, NETURINTIS ĮTAKOS KONTROLĖS PASIKEITIMUI

Sandoriai su nekontroliuojančios dalies akcininkais, dėl kurių kontrolė neprarandama, apskaitomi kaip sandoriai, kurie pripažįstami nuosavo kapitalo dalyje, t. y. kaip sandoriai su akcininkais. Skirtumas tarp sumokėto atlygio tikrosios vertės ir įsigytos dukterinės

įmonės atitinkamos grynojo turto dalies balansinės vertės apskaitomas nuosavame kapitale. Vykdamas perleidimo nekontroliuojančiai daliai sandorius, pelnas ar nuostoliai taip pat apskaitomi nuosavo kapitalo dalyje.

INVESTICIJOS Į ASOCIJUOTAS IR BENDRAI VALDOMAS ĮMONES

Asocijuota įmonė – tai tokia įmonė, kuriai Grupė ar Bendrovė daro reikšmingą įtaką, tačiau nekontroliuoja. Reikšminga įtaka – tai galimybė dalyvauti priimančiam ūkio subjekto, į kurį investuojama, finansinės ir veiklos politikos sprendimus, nekontroliuojant ar bendrai nekontroliuojant šios politikos. Ji paprastai susijusi su nuosavybės dalimi nuo 20 iki 50 proc.

Bendrai valdoma įmonė yra jungtinės veiklos bendrovė, kurioje dalininkų susitarimu bendrai kontroliuojama vykdoma ekonominė veikla ir su veikla susijusiems strateginiams finansiniams ir veiklos sprendimams priimti būtinas vieningas šalių, kurios dalijasi kontrole, (dalininkų) sutikimas.

Asocijuotos ir bendrai valdomos įmonės Grupės konsoliduotose finansinėse ataskaitose apskaitomos taikant nuosavybės metodą. Taikant nuosavybės metodą investicija į asocijuotą ir bendrai valdomą įmonę pradžioje yra apskaitoma savikaina, o po to apskaitinė vertė yra padidinama arba sumažinama po įsigijimo datos įvykiais Grupės grynojo turto asocijuotoje ir bendrai valdomoje įmonėje dalies pasikeitimais, atėmus bet kokią investicijų vertės sumažėjimą.

Grupei tenkanti įsigytos asocijuotos ir bendrai valdomos įmonės pelno ar nuostalių dalis po įsigijimo pripažįstama pelne (nuostoliuose) bendrųjų pajamų ataskaitoje, o Grupei tenkanti kitų bendrųjų pajamų pasikeitimų dalis po įsigijimo pripažįstama kitose bendro-

siose pajamose. Šiomis sumomis yra koreguojama investicijų į asocijuotas įmones apskaitinė vertė.

Prestižas, susijęs su investicijomis į asocijuotas ir bendrai valdomas įmones, yra įtraukiamas į investicijos balansinę vertę ir vertinamas dėl vertės sumažėjimo kaip investicijos dalis.

Asocijuotos ar bendrai valdomos įmonės nuostoliai, viršijantys Grupės dalį joje, įskaitant bet kurias kitas gautinas sumas neužtikrintas turtu, nėra pripažįstami, išskyrus tuos atvejus, kai Grupė prisiima teisinius arba konstruktyvius įsipareigojimus arba padaro mokėjimus asocijuotos ar bendrai valdomos įmonės vardu.

Nerealizuotas pelnas iš sandorių tarp Grupės ir jos asocijuotų ir bendrai valdomų įmonių yra eliminuojamas iki Grupės turimos investicijos dalies asocijuotoje ir bendrai valdomoje įmonėje. Nerealizuotas nuostolis taip pat eliminuojamas, jeigu sandoris nėra perleisto turto vertės sumažėjimo įrodymas.

Jeigu Grupės dalis asocijuotoje ar bendrai valdomoje įmonėje sumažėja, tačiau reikšminga įtaka yra išlaikoma, tik proporcinga praradimui dalis sumų, anksčiau pripažintų kitose bendrosiose pajamose, yra perklasifikuojama į pelną (nuostolius).

Pelnas ir nuostoliai, atsiradę iš dalies asocijuotoje įmonėje sumažėjimo, yra pripažįstami bendrųjų pajamų ataskaitoje.

2.3. Investicijos į dukterines, asocijuotas ir bendrai valdomas įmones Bendrovės atskirose finansinėse ataskaitose

Investicijos į dukterines įmones patronuojančios įmonės finansinėse ataskaitose yra apskaitomos įsigijimo savikaina atėmus vertės sumažėjimo nuostolius, kai investicijos apskaitinė vertė patronuojančios įmonės finansinės būklės ataskaitoje viršija tikėtiną atsiperkamąją vertę.

Investicijos į asocijuotas ir bendrai valdomas įmones patronuojančios įmonės finansinėse ataskaitose yra apskaitomos įsigijimo savikaina atėmus vertės sumažėjimo nuostolius, kai investicijos apskaitinė vertė patronuojančios įmonės finansinės būklės ataskaitoje viršija tikėtiną atsiperkamąją vertę.

2.4. Parduoti laikomas turtas ir nutraukta veikla

Ilgalaikį turtą ir perleidžiamo turto grupę Grupė klasifikuoja kaip skirtas parduoti, jei jų balansinė vertė bus atgaunama daugiausiai iš pardavimo, o ne toliau jį naudojant. Toks ilgalaikis turtas ir perleidžiamo turto grupė, klasifikuojamas kaip laikomas parduoti, yra įvertinamos mažesne iš jų balansinės vertės ir tikrosios vertės atėmus pardavimo išlaidas.

Klasifikavimo į skirtą parduoti turtą kriterijai laikomi įgyvendintais

2.5. Ilgalaikis materialusis ir nematerialusis turtas

Turtas priskiriamas ilgalaikiam turtui, jeigu jo tarnavimo trukmė yra ilgesnė nei vieneri metai.

ILGALAIKIS MATERIALUSIS TURTA

Ilgalaikis materialusis turtas apskaitomas perkainota verte, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir vertės sumažėjimo nuostolius.

Visas sukauptas nusidėvėjimas bei vertės sumažėjimas perkainojimo metu yra sudengiamas su bendrąja turto verte ir likusi suma koreguojama iki perkainotos turto vertės.

Pirmojo ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo metu susidariusia apskaitinės vertės padidėjimo suma yra didinamas perkainojimo rezervas nuosavame kapitale, o vertės sumažėjimo suma yra apskaitoma per pelno (nuostolių) straipsnį. Dėl vėlesnio turto perkainojimo susidariusi apskaitinės turto vertės sumažėjimo suma, kuri padengia ankstesnius to paties turto vertės padidėjimus, tiesiogiai mažina perkainojimo rezervą nuosavame kapitale; visi kiti sumažėjimai apskaitomi per pelno (nuostolių) straipsnį. Vertės padidėjimas, kuris padengia ankstesnius vertės sumažėjimus, apskaitomas per pelno (nuostolių) straipsnį. Visi kiti turto vertės padidėjimai vėlesnių perkainojimų metu yra apskaitomi perkainojimo rezerve. Kiekvienais metais skirtumas tarp perkainoto turto nusidėvėjimo, parodyto bendrųjų pajamų ataskaitoje, bei nusidėvėjimo, apskaičiuoto remiantis turto pradine verte, perkeliamas iš perkainojimo rezervo į nepaskirstytąjį pelną, įvertinus atidėtojo pelno mokesčio poveikį. Taip pat pardavus arba nurašius turto vienetą bet koks su šiuo turtu susijęs perkainojimo rezervo likutis yra perkeliamas į nepaskirstytąjį pelną.

Į ilgalaikio materialiojo turto savikainą įtraukiamas palūkanų ir kitos skolinimosi išlaidos (banko administravimo mokesčiai ir pan.), jeigu jos yra tiesiogiai priskiriamos ilgo parengimo turto įsigijimui. Ilgo parengimo turtu traktuojamas toks turtas, kuris vystomas pagal projektą, kurio vertė ne mažesnė nei 1 mln. eurų ir kurio parengimas naudojimui ar pardavimui trunka ne trumpiau kaip 12 mėnesių. Skolinimosi išlaidos, kurios priskiriamos ilgo parengimo turto įsigijimui, kapitalizuojamas kaip to turto savikainos dalis. Skolinimosi išlaidos pradedamos kapitalizuoti tada, kai patiriamos

tik tada, kai labai tikėtina, kad pardavimas įvyks, o turtas ar perleidžiamo turto grupė gali būti nedelsiant parduota esamos būklės. Pardavimui įvykdyti reikalingi veiksmai turėtų parodyti, kad nėra tikėtina, jog pardavimas gali būti nutrauktas. Vadovybė turi būti įsipareigojusi atlikti tikėtiną pardavimą per vienerius metus nuo perkėlimo datos. Turtas ir įsipareigojimai, klasifikuojami kaip skirti parduoti, pateikiami finansinės būklės ataskaitoje atskirai kaip trumpalaikiai straipsniai.

Išlaidos ilgo parengimo turtui pasigaminti arba įsigyti (sumokamas avansas arba apmokami darbai pagal pasirašytą aktą apie atliktus darbus ir jų vertę) ir baigiamos kapitalizuoti, kai iš esmės baigta visa veikla, būtina ilgo parengimo turtui parengti numotam naudojimui ar pardavimui (pasirašomas statinio pripažinimo tinkamu naudoti aktas). Nustatant kapitalizuoti tinkamą skolinimosi išlaidų sumą, išlaidoms, patirtoms įsigyjant ilgo parengimo turtą, taikoma kapitalizacijos norma.

Išankstiniai apmokėjimai už ilgalaikį turtą klasifikuojami kaip ilgalaikis turtas, nes naudojami ilgalaikėje veikloje ir atvaizduojami nebaigtos statybos balanso straipsnyje.

Nebaigtos statybos straipsnyje yra apskaitomas statomas ilgalaikis materialusis turtas. Tokio turto įsigijimo savikaina apima projektavimą, statybos darbus, montavimui perduotus įrengimus ir įrangą bei kitas tiesiogines išlaidas.

ILGALAIKIS NEMATERIALUSIS TURTA

Ilgalaikis nematerialusis turtas yra pripažįstamas įsigijimo verte. Nematerialusis turtas yra pripažįstamas, jei yra tikėtina, kad Grupė ir Bendrovė gaus su šiuo turtu susijusią ekonominę naudą ateityje ir jei turto vertė gali būti patikimai įvertinta.

Po pradinio pripažinimo nematerialusis turtas yra apskaitomas įsigijimo verte, atėmus sukauptą amortizaciją ir sukauptus vertės sumažėjimo nuostolius, jei tokių yra.

NUSIDĖVĖJIMAS IR AMORTIZACIJA

Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto, išskyrus žemę, nebaigtą statybą ir įstatyminius servitusus, nusidėvėjimas (amortizacija) yra skaičiuojamas per įvertintus naudingo tarnavimo laikotarpius, taikant tiesiogiai proporcingą metodą. Kiekvienų metų pabaigoje Grupė ir Bendrovė peržiūri ilgalaikio turto naudingo tarnavimo laikotarpius, likvidacines vertes bei nusidėvėjimo (amortizacijos) metodą, užtikrinant, kad jie atitiktų numatomą ilgalaikio turto naudojimo pobūdį. Įvertinimo pakeitimo įtaka, jei tokia yra, pripažįstama perspektyviai.

Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įvertinti naudingo tarnavimo laikotarpiai yra tokie:

Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto grupės	Naudingo tarnavimo laikotarpiai (metais)
Pastatai	20 - 75
Statiniai ir įrenginiai	18 - 70
Mašinos ir įrengimai	5 - 35
Transporto priemonės	4 - 10
Kitas materialusis turtas	3 - 10
Nematerialusis turtas	3 - 4

Pelnas ar nuostolis, susidarantis dėl ilgalaikio turto pardavimo, apskaičiuojamas kaip skirtumas tarp pardavimo pajamų ir turto likutinės vertės ir yra pripažįstamas ataskaitinių metų Bendrųjų pajamų ataskaitoje.

Remonto išlaidos yra pridedamos prie apskaitinės ilgalaikio mate-

rialiojo turto vertės, jei yra tikėtina, kad Grupė ar Bendrovė gaus ateityje ekonominę naudą iš šių išlaidų, ir jei jas galima patikimai įvertinti. Pakeistos dalies apskaitinė vertė yra nurašoma. Visos kitos remonto ir priežiūros išlaidos yra pripažįstamos sąnaudomis Bendrųjų pajamų ataskaitoje tuo metu, kai jos yra patiriamos.

2.6. Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto vertės sumažėjimas

Kiekvieną metinių finansinių ataskaitų datą Grupė ir Bendrovė peržiūri ilgalaikį materialųjį ir nematerialųjį turtą, kad nustatytų, ar yra kokių nors požymių, kad šio turto vertė gali būti sumažėjusi. Jei tokių požymių yra, Grupė ir Bendrovė įvertina šio turto atsiperkamąją vertę tam, kad būtų galima įvertinti ilgalaikio turto vertės sumažėjimą (jei toks yra).

Atsiperkamoji vertė yra didesnė iš tikrosios vertės, atėmus pardavimo sąnaudas, ir naudojimo vertės. Įvertinant naudojimo vertę, numatomi būsimieji pinigų srautai yra diskontuojami iki dabartinės vertės, naudojant diskonto normą, įvertintą pagal dabartinės rinkos sąlygas, egzistuojančių pinigų laiko vertę bei su turtu susijusią riziką, į kurią nebuvo atsižvelgta įvertinant būsimuosius pinigų srautus.

Jei turto (ar pinigų kuriančio vieneto) įvertinta atsiperkamoji vertė yra mažesnė nei šio turto apskaitinė vertė, apskaitinė turto

vertė sumažinama iki atsiperkamosios šio turto (ar pinigų kuriančio vieneto) vertės. Nuostoliai dėl vertės sumažėjimo pripažįstami iš karto pelno (nuostolių) straipsnyje, nebent šis turtas anksčiau buvo perkainotas. Tuo atveju, nuostoliai dėl vertės sumažėjimo yra apskaitomi kaip perkainojimo rezervo sumažėjimas.

Jei po nuostolių dėl vertės sumažėjimo pripažinimo turto vertė vėliau padidėja, apskaitinė turto (pinigų kuriančio vieneto) vertė padidinama iki naujai paskaičiuotos turto atsiperkamosios vertės, bet taip, kad padidėjimas neviršytų apskaitinės šio turto (pinigų kuriančio vieneto) vertės, jei nuostoliai dėl vertės sumažėjimo ankstesniais metais nebūtų buvę pripažinti. Turto vertės sumažėjimo atstatymas pripažįstamas per pelno (nuostolių) straipsnį iš karto, nebent šis turtas anksčiau buvo perkainotas. Pastaruoju atveju, jo vertės sumažėjimo panaikinimas yra apskaitomas kaip perkainojimo rezervo padidėjimas (neviršijant buvusio vertės sumažėjimo sumos dydžio).

2.7. Naudojimo teise valdomas turtas

Naudojimo teise valdomas turtas yra turtas, kurį Grupė ir Bendrovė turi teisę valdyti nuomos laikotarpiu. Nuo 2019 m. sausio 1 d. Grupė ir Bendrovė pripažįsta naudojimo teise valdomą turtą visų rūšių turto nuomai, įskaitant naudojimo teise valdomo turto nuomai subnuomos atveju, bet išskyrus nematerialiojo turto nuomą, trumpalaikę nuomą ir mažos vertės turto nuomą.

NAUDOJIMO TEISE VALDOMO TURTO PIRMINIS VERTINIMAS

Nuomos pradžios datą Grupė ir Bendrovė naudojimo teise valdomą turtą vertina įsigijimo savikaina, kurią sudaro: nuomos įsipareigojimų pirminio vertinimo dabartinė vertė, patirtos pirminės tiesioginės su nuomojamu turtu susijusios išlaidos, bet kokios nuomos mokesčiai pradžios datą, atėmus bet kokias nuomos paskatas.

NAUDOJIMO TEISE VALDOMO TURTO VĖLESNIS VERTINIMAS

Po pirminio pripažinimo Grupė ir Bendrovė naudojimo teise valdomam turtui taiko savikainos metodą: turto vertė atitinkamai datai apskaičiuojama kaip skirtumas tarp įsigijimo savikainos ir sukaupto nusidėvėjimo, bei pakoregavus sumomis dėl nuomos įsipareigojimo pakartotinio vertinimo.

Naudojimo teise valdomo turto nusidėvėjimas pradedamas skaičiuoti nuo turto perdavimo naudoti datos (pradžios datos) iki

ankstesnės iš šių datų: nuomos laikotarpio pabaigos arba naudingo tarnavimo laikotarpio pabaigos.

Naudojimo teise valdomo turto nusidėvėjimui apskaičiuoti Bendrovė taikė šiuos normatyvus:

Žemė*	99 metai
Pastatai	nuo 2 iki 8 metų
Transporto priemonės	nuo 2 iki 4 metų
Kitas ilgalaikis materialusis turtas	nuo 2 iki 3 metų

*Grupė žemės nuomos sutartims, sudarytoms ne aukciono būdu su savivaldybėmis taiko portfelio metodą – atitinkamos Grupės įmonės sutarčių rinkinys dėl panašių kriterijų apskaitomas kaip viena sutartis. Nežiūrint į likusį žemės nuomos sutarties terminą, pagal teisės aktų reikalavimus sutartys privalo būti tęsiamos, kol žemės sklypuose egzistuoja Grupės įmonių įrenginiai. Vertinant Grupės įmonių infrastruktūros turto generuojamą srautą (turto atsiperkamosios vertės skaičiavimui), prognozuojamas begalinis srautas, nes dėl vykdomų rekonstrukcijos ir remonto darbų turtas gali būti eksploatuojamas ilgiau nei taikomi pirminiai nusidėvėjimo normatyvai. Dėl šios priežasties žemės nuomai taikomas iš esmės begalinis normatyvas, atitinkantis pirminį sutarties terminą – 99 metus.

2.8. Finansinis turtas

Nuo 2018 m. sausio 1 d. talkant 9 TFAS „Finansinės priemonės“ finansinis turtas yra skirstomas į žemiau nurodytas 3 naujas kategorijas:

- finansinį turtą, kuris vėlesniais laikotarpiais vertinamas amortizuota savikaina;
- finansinį turtą, kuris vėlesniais laikotarpiais vertinamas tikrąja verte, tikrosios vertės pasikeitimą pripažįstant kitomis bendrosiomis pajamomis;

- finansinį turtą, kuris vėlesniais laikotarpiais vertinamas tikrąja verte, tikrosios vertės pasikeitimą pripažįstant pelnu ar nuostoliais.

Finansinio turto grupei taikomas verslo modelis nustatomas lygmeniu, kuriuo matyti, kaip visos finansinio turto grupės kartu valdomos siekiant konkrečių verslo tikslų. Taikomajam verslo modeliui neturi įtakos vadovybės ketinimai pavienių priemonių atžvilgiu. Grupė ir Bendrovė gali taikyti daugiau nei vieną verslo modelį savo finansiniam turtui valdyti.

Finansiniam turtui valdyti taikomas verslo modelis grindžiamas faktais, kuriuos galima matyti iš veiklos, kurią Grupė ir Bendrovė vykdo siekdama verslo modelio tikslų.

Grupė ir Bendrovė pripažįsta finansinį turtą finansinės būklės ataskaitoje tik tada, kai tampa finansinės priemonės sutarties nuostatų šalimi, finansinio turto pirkimas arba pardavimas pripažįstamas arba jo pripažinimas nutraukiamas, taikant apskaitą pagal prekybos datą.

Pirminio pripažinimo metu Grupė ir Bendrovė finansinį turtą vertina tikrąja verte, išskyrus gautinas prekybos sumas, į kurias neįtrauktas reikšmingas finansavimo komponentas. Kai finansinis turtas vertinamas ne tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, pirminis finansinio turto įvertinimas apima priemonės tikrąją vertę bei sandorio išlaidas, tiesiogiai priskirtinas prie finansinio turto įsigijimo.

Sandorio išlaidos apima visus mokesčius ir komisinius, kurių Grupė nebūtų mokėjusi, jei nebūtų sudariusi finansinės priemonės sutarties.

Jeigu pirminio pripažinimo metu finansinio turto tikroji vertė skiriasi nuo sandorio kainos, tuomet skirtumas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais.

Atsižvelgiant į verslo modelį, taikomą valdant finansinio turto grupę, finansinio turto apskaita yra tokia:

FINANSINIS TURTAS, VERTINAMAS AMORTIZUOTA SAVIKAINA

Grupės ir Bendrovės išduotos paskolos ir gautinos sumos apskaitomos atsižvelgiant į verslo modelį, kurio tikslas – laikyti finansinį turtą siekiant surinkti sutartyje numatytus pinigų srautus, kuriuos gali sudaryti pinigų srautai susiję su pagrindinės skolos dengimu bei palūkanų įplaukais.

Paskolos ir gautinos sumos yra neišvestinis finansinis turtas:

- kuris yra laikomas verslo modelyje, kurio tikslas yra laikyti finansinį turtą, kad būtų surinkti sutartiniai pinigų srautai; ir
- kurio sutartinėmis sąlygomis konkrečiomis dienomis atsiranda pinigų srautai, kurie yra tik pagrindinės sumos ir palūkanų mokėjimai už pagrindinę mokėtiną sumą.

Jos pripažįstamos trumpalaikiu turtu, išskyrus tas paskolas ir gautinas sumas, kurių grąžinimo terminas yra ilgesnis nei 12 mėnesių po finansinės padėties ataskaitos parengimo dienos; tokiu atveju – paskolos ir gautinos sumos pripažįstamos ilgalaikiu turtu. Paskolos ir gautinos sumos pradžioje apskaitomos įsigijimo savikaina (gautino atlygio tikrąja verte), o vėliau – amortizuota savikaina, naudojant faktinių palūkanų metodą. Pelnas arba nuostolis pripažįstami pelno (nuostolių) ataskaitoje tada, kai toks turtas yra nurašomas, sumažėja jo vertė ar jis yra amortizuojamas.

FINANSINIS TURTAS, VERTINAMAS TIKRĄJA VERTE PER KITAS BENDRASIAS PAJAMAS

Grupė turėjo nuosavybės vertybinius popierius, kuriuos pasirinko klasifikuoti kaip apskaitomus tikrąja verte per kitas bendrąsias pajamas (anksčiau klasifikuoti kaip galimo parduoti finansinio turto straipsnyje).

FAKTINIŲ PALŪKANŲ METODAS

Faktinių palūkanų metodas taikomas apskaičiuojant finansinio

turto amortizuotą savikainą, taip pat atitinkamu laikotarpiu pelno (nuostolių) ataskaitoje paskirstant palūkanų pajamas.

Faktinių palūkanų norma – norma, kurią taikant apskaičiuotos būsimos pinigų įplaukos tikėtiniu finansinio turto galiojimo laikotarpiu, tiksliai diskontuojamos iki finansinio turto bendrosios balansinės vertės, kuri rodo finansinio turto amortizuotą savikainą prieš koregavimą dėl bet kokių atidėjinių nuostoliams. Skaičiuojant faktinių palūkanų normą, Bendrovė vertina tikėtinius pinigų srautus, atsižvelgiant į visas finansinės priemonės sutarties sąlygas (pvz., išankstinį mokėjimą, pratęsimą, pasirinkimo pirkti ir panašius pasirinkimo sandorius), bet neatsižvelgdama į tikėtinius kredito nuostolius. Skaičiuojant įtraukiami visi atlygiai ir kitos sumos, kuriuos sutarties šalys sumokėjo arba gavo viena iš kitos ir, kurie yra neatskiriama faktinių palūkanų normos dalis, sandorių sąnaudų, taip pat visos kitos premijos arba nuolaidos. Skaičiuojant faktinių palūkanų normą daroma prielaida, kad pinigų srautus ir tikėtiną panašių finansinių priemonių grupės galiojimo laikotarpį galima patikimai įvertinti. Kai pinigų srautų arba finansinės priemonės (arba finansinių priemonių grupės) tikėtino galiojimo laikotarpio patikimai įvertinti neįmanoma, Grupė ir Bendrovė naudoja sutartyje numatytus pinigų srautus per visą sutartyje numatytą finansinės priemonės (arba finansinių priemonių grupės) galiojimo laikotarpį.

TIKĖTINI KREDITO NUOSTOLIAI

Grupės ir Bendrovės patiriami kredito nuostoliai apskaičiuojami, kaip visų sutartyje numatytų pinigų srautų, kuriuos Grupė ir Bendrovė turi gauti pagal sutartį, ir visų pinigų srautų, kuriuos Grupė ir Bendrovė tikisi gauti, skirtumas (t. y. visas pinigų trūkumas), diskontuojamas taikant pirminę faktinių palūkanų normą. Pinigų srautus Grupė ir Bendrovė apskaičiuoja atsižvelgiant į visas finansinės priemonės sutarties sąlygas per tikėtiną tos finansinės priemonės galiojimo laikotarpį, įskaitant turimo užstato arba kitokio kredito vertės didinimo, kuris yra neatskiriama nuo sutarties sąlygų, pinigų srautus.

Tikėtini kredito nuostoliai rodo svertinį kredito nuostolių vidurkį, nustatytą atsižvelgiant į atitinkamą įsipareigojimų neįvykdymo riziką (tikimybę).

Tikėtini galiojimo laikotarpio kredito nuostoliai – tai tikėtini kredito nuostoliai, susidarantys dėl visų galimų įsipareigojimų neįvykdymo įvykių per laikotarpį nuo finansinio turto pirminio pripažinimo iki vėlesnės, finansinio turto padengimo, arba finansinio turto galutinio nurašymo, datos.

Grupė ir Bendrovė tikėtinius galiojimo laikotarpio kredito nuostolius pripažįsta prieš tai, kai finansinė priemonė tampa laiku neapmokėta. Paprastai kredito rizika reikšmingai padidėja prieš tai, kai finansinė priemonė tampa laiku neapmokėta arba pastebima kitų su skolininku susijusių pradelsimo veiksmų (pvz., pakeitimas arba restruktūrizacija). Todėl, jei nepatiriant daug išlaidų ar pastangų galima gauti pagrįstos ir patikimos informacijos, kuri yra labiau orientuota į ateitį nei į pradelstus mokėjimus, ją būtina remtis vertinant kredito rizikos pasikeitimus.

Tikėtini kredito nuostoliai pripažįstami atsižvelgiant į individualiai arba bendrai įvertinta išduotų paskolų ir prekybos gautinų sumų kredito riziką, kurios vertinimas remiasi visa pagrįsta bei patvirtinta informacija, įskaitant į ateitį orientuotą informaciją.

Prekybos gautinų sumų viso galiojimo laikotarpio tikėtini kredito nuostoliai vertinami taikant individualųjį vertinimą. Vadovybės sprendimas dėl individualaus vertinimo priimamas atsižvelgiant į galimybę gauti informaciją apie konkretaus skolininko kredito istoriją, finansinę būklę vertinimo datai, įskaitant į ateitį orientuotą infor-

maciją, kuri leistų laiku nustatyti konkretaus skolininko reikšmingą kredito rizikos padidėjimą, tokiu būdu įgalinant priimti sprendimą dėl viso galiojimo laikotarpio kredito nuostolių pripažinimo konkretaus skolininko atžvilgiu.

Prekybos gautinų sumų viso galiojimo laikotarpio tikėtina kredito nuostolių suma pripažįstama gautinų sumų pripažinimo momentu.

Išduodant paskolą įvertinami ir apskaitomi 12 mėnesių tikėtini kredito nuostoliai. Vėlesniais ataskaitiniais laikotarpiais, nesant reikšmingo kredito rizikos padidėjimo, susijusio su paskolos gavėju, koreguojamas 12 mėnesių tikėtinų kredito nuostolių likutis atsižvelgiant į vertinimo datai likusių nepadengtą paskolos sumą. Nustačius, kad paskolos gavėjo finansinė būklė reikšmingai pablogėjo, lyginant su būkle, buvusią paskolos išdavimo metu, apskaitomi visi paskolos galiojimo laikotarpio tikėtini kredito nuostoliai. Vėliausias momentas, kai pripažįstami visi išduotai paskolai tenkantys tikėtini galiojimo laikotarpio kredito nuostoliai, identifikuojamas, kai skolininkas vėluoja apmokėti eilinę įmoką, arba visą skolą ilgiau negu 30 dienų. Esant kitų įrodymų, apskaitomi visi išduotai paskolai tenkantys tikėtini galiojimo laikotarpio kredito nuostoliai, neatsižvelgiant į įmokų vėlavimo apmokėti ilgiau nei per 30 dienų prielaidą. Paskolas, kurioms apskaičiuojami viso galiojimo laikotarpio kredito nuostoliai, laikomos dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės (credit-impaired) finansiniu turto.

DĖL KREDITO RIZIKOS SUMAŽĖJUSIOS VERTĖS (angl. – credit-impaired) FINANSINIS TURTAS

Finansinio turto vertė yra sumažėjusi dėl kredito rizikos įvykus vienam arba daugiau įvykių, kurie neigiamai paveikia apskaičiuojamus būsimus to finansinio turto pinigų srautus. Finansinio turto vertės sumažėjimo dėl kredito rizikos įrodymai yra stebėjimais grindžiami duomenys apie šiuos įvykius:

- a) dideli skolininko finansiniai sunkumai;
- b) sutarties pažeidimai, pavyzdžiui, laiku neapmokėta skola arba eilinė įmoka;
- c) skolininkui suteikta nuolaida, kurios skolininkas kitu atveju nebūtų suteikęs dėl ekonominių ar sutartyje nurodytų priežasčių, siejamų su skolininko finansiniais sunkumais;
- d) išaugusi tikimybė, kad skolininkas bankrutuos arba bus atliktas kitoks finansinis reorganizavimas;

2.9. Atsargos

Atsargos pirminio pripažinimo metu yra apskaitomos įsigijimo savikaina. Vėlesniais laikotarpiais atsargos yra apskaitomos grynąja galimo realizavimo verte arba įsigijimo savikaina – priklausomai nuo to, kuri yra mažesnė. Atsargų savikaina apima įsigijimo kainą ir susijusius mokesčius, kurie vėliau nėra atgaunami iš mokesčių institucijų, bei tas pridėtines išlaidas, kurios susidarė gabenant atsargą į dabartinę jų buvimą vietą ir suteikiant joms dabartinę būklę. Atsargų, išskyrus gamtines dujas, savikaina nustatoma naudojant FIFO metodą. Gamtinių dujų likučio savikaina nustatoma pagal svertinį vidurkį. Atsargos, kurios nebegali būti realizuotos, yra nurašomos.

2.10. Prekybos skolos ir kiti finansiniai įsipareigojimai, paskolos

FINANSINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI, PASKOLOS

Finansiniai įsipareigojimai, įskaitant paskolas, pradinio pripažinimo metu yra apskaitomi tikrąja verte, atėmus sandorio sudarymo išlaidas.

Vėlesniais laikotarpiais finansiniai įsipareigojimai yra apskaitomi amortizuota savikaina, apskaičiuota naudojant efektyvios palūkanų normos metodą. Palūkanų sąnaudos yra pripažįstamos, naudojant efektyvios palūkanų normos metodą.

Finansiniai įsipareigojimai priskiriami ilgalaikiams, jei iki finansinės

- e) dėl finansinių sunkumų išnyksta finansinio turto aktyvioji rinka;
- f) finansinis turtas perkamas arba suteikiamas su didele nuolaida, iš ko matyti patirti kredito nuostoliai.

Finansinio turto vertės sumažėjimą dėl kredito rizikos gali kartu lemti keli įvykiai, kurie gali įvykti vienu metu arba vienas po kito per finansinio turto sutarties galiojimo laikotarpį.

Gautinų paskolų ir prekybos gautinų sumų viso galiojimo tikėtinų kredito nuostolių suma apskaitoma per pelną (nuostolius), naudojant kontrarinę abejotinų gautinų sumų sąskaitą.

FINANSINIO TURTO PRIPAŽINIMO NUTRAUKIMAS

Grupė ir Bendrovė nurašo gautinas paskolas ir prekybos gautinas sumas, kai netenka teisės į sutartyje numatytus finansinio turto pinigų srautus.

Vertinant ar Grupė ir Bendrovė išlaikė perduoto turto kontrolę, atsižvelgiama į gavėjo gebėjimą parduoti šį turtą. Jei gavėjas praktiškai geba parduoti visą turtą nesusijusiai trečiajai šaliai ir atlikti tai vienašališkai, netaikydamos perdavimui papildomų apribojimų, laikoma, kad Grupė ir Bendrovė kontrolės neišlaikė. Visais kitais atvejais Grupė ir Bendrovė kontrolę išlaikė.

Grupė ir Bendrovė nutraukia finansinio turto pripažinimą kai:

- baigiasi teisės į finansinio turto pinigų srautus galiojimo laikas;
- Grupė ir Bendrovė išlaikė teisę į pinigų srautus, bet prisiima įsipareigojimą sumokėti visą sumą trečiajai šaliai pagal perleidimo sutartį per trumpą laiką; arba
- Grupė ir Bendrovė perleidžia savo teisę gauti pinigines įplaukas iš turto ir/arba (a) perleidžia iš esmės visą su finansinio turto nuosavybe susijusią riziką ir naudą, arba (b) nei perleidžia, nei išlaikė su finansiniu turtu susijusios rizikos ir naudos, bet perleidžia šio turto kontrolę;
- jei Grupė ir Bendrovė neišlaikė kontrolės, ji nutraukia finansinio turto pripažinimą, o visos perduodant sukurtos arba išlaikytos teisės ir prievolės pripažįstamos atskirai turtu arba įsipareigojimais;
- Jei Grupė ir Bendrovė išlaikė kontrolę, ji toliau pripažįsta finansinį turtą tiek, kiek toliau kontroliuoja finansinį turtą.

cijų, bei tas pridėtines išlaidas, kurios susidarė gabenant atsargą į dabartinę jų buvimą vietą ir suteikiant joms dabartinę būklę. Atsargų, išskyrus gamtines dujas, savikaina nustatoma naudojant FIFO metodą. Gamtinių dujų likučio savikaina nustatoma pagal svertinį vidurkį. Atsargos, kurios nebegali būti realizuotos, yra nurašomos.

būklės ataskaitos datos sudaryta finansavimo sutartis įrodo, kad įsipareigojimas finansinės būklės ataskaitos sudarymo datai pagal pobūdį buvo ilgalaikis.

FINANSINIŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ PRIPAŽINIMO NUTRAUKIMAS

Finansinio įsipareigojimo pripažinimas nutraukiamas, kai jis yra padengiamas, atšaukiamas ar baigiasi jo terminas. Kai vienas esamas finansinis įsipareigojimas pakeičiamas kitu įsipareigojimu tam pačiam skolininkui, bet kitomis sąlygomis, arba kai esamo įsipareigojimo sąlygos iš esmės pakeičiamos, toks pokytis laikomas pirminio įsipareigojimo nutraukimu ir naujo įsipareigojimo atsiradimu. Skirtu-

mas tarp atitinkamų finansinių įsipareigojimų verčių pripažįstamas Bendrųjų pajamų ataskaitoje.

PREKYBOS SKOLOS

Prekybos skolos yra įsipareigojimas apmokėti už prekes ir paslaugas, įsigytas iš tiekėjų įprastinės veiklos metu.

2.11. Dividendų paskirstymas

Dividendų paskirstymas Bendrovės akcininkams pripažįstamas įsipareigojimu Grupės ir Bendrovės finansinėse ataskaitose tuo laikotarpiu, kuomet dividendus patvirtina Bendrovės akcininkai.

2.12. Užsienio valiuta

Konsoliduotose finansinėse ataskaitose kiekvienos Grupės įmonės finansiniai veiklos rezultatai bei finansinė būklė yra pateikti eurai, kurie yra Bendrovės ir jos dukterinių įmonių funkcinė valiuta bei Grupės konsoliduotų finansinių ataskaitų pateikimo valiuta. Visa finansinė informacija, pateikta eurai, yra suapvalinta iki artimiausio tūkstančio, jeigu nenurodyta kitaip. Kadangi šiose ataskaitose sumos yra suapvalintos iki tūkstančių eurų, tai dėl apvalinimo sumos lentelėse gali nesutapti.

2.13. Dotacijos

Dotacijos yra pripažįstamos apskaitoje, kai yra pakankamas užtikrinimas, kad Grupės įmonės atitiks dotacijų skyrimo sąlygas ir tokia dotacija bus gauta.

DOTACIJOS, SUSIJUSIOS SU TURTU

Jeigu Valstybės ir Europos Sąjungos dotacijos yra gautos ilgalaikio turto forma arba yra skirtos ilgalaikiam turtui įsigyti, jos yra laikomos dotacijomis, susijusiomis su turtu. Šios dotacijos yra apskaitomos mažinant susijusio ilgalaikio turto apskaitinę vertę. Dotacijos bendrųjų pajamų ataskaitoje pripažįstamos mažinant turto nusidėvėjimo sąnaudas per atitinkamo ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laikotarpį.

Strateginių projektų rengimui ir įgyvendinimui Grupei skirtos viešuosius interesus atitinkančių paslaugų (VIAP) lėšos ir perkrovų valdymo įplaukų dalis, panaudota su VERT suderintoms investicijoms finansuoti, apskaitomos kaip dotacijos, susijusios su turtu.

2.14. Atidėjiniai

Atidėjiniai apskaitomi tada, kai dėl įvykio praeityje Grupė ir Bendrovė turi teisinį ar konstruktyvų įsipareigojimą, ir tikėtina, kad jam įvykdyti bus reikalingi ekonominė nauda teikiantys ištekliai, ir įsipareigojimo suma gali būti patikimai įvertinta. Jei pinigų laiko vertė yra reikšminga, atidėjiniai yra diskontuojami naudojant efektyvią laikotarpio palūkanų normą (prieš mokesčius), jei reikia, atsižvelgiant į konkrečią įsipareigojimą specifinę riziką. Kai naudojamas diskontavimo metodas, atidėjinio balansinė vertė didėja kiekvieną laikotarpį, siekiant atspindėti praėjusį laiką. Toks didėjimas pripažįstamas kaip skolinimosi išlaidos.

Atidėjiniai servitutams apskaitomi tada, kai Grupė arba Bendrovė turi teisinį įsipareigojimą ar neatšaukiamą pasižadėjimą, ir tikėtina, kad jam įvykdyti bus reikalingi ekonominė nauda teikiantys ištekliai,

Prekybos skolos yra klasifikuojamos kaip trumpalaikiai įsipareigojimai jeigu apmokėjimo terminas sueina per vienerius metus. Priešingu atveju jos yra parodamos kaip ilgalaikiai įsipareigojimai.

Sandoriai užsienio valiuta perskaičiuojami į funkcinę valiutą pagal valiutų keitimo kursus, galiojančius sandorių atlikimo dieną arba vertinimo (jeigu straipsniai iš naujo vertinami) dieną. Valiutų perskaičiavimo pelnas ir nuostoliai, atsirandantys vykdant atsiskaitymus, susijusius su šiais sandoriais, bei perskaičiuojant užsienio valiuta išreikštus piniginius turto bei įsipareigojimų likučius pagal metų pabaigoje galiojančius kursus, apskaitomi pelno ar nuostalių ataskaitoje.

Avansu gautos dotacijos, susijusios su ilgalaikio turto įsigijimu, yra apskaitomos kaip ilgalaikiai įsipareigojimai iki tokio turto įsigijimo momento.

Sukauptos gautinos dotacijos yra apskaitomos kitose gautinose sumose kai, vadovaujantis sutartimi, kuria Europos Komisija įsipareigoja finansuoti strateginius projektus, yra gauti tvirti įrodymai, kad finansavimas bus gautas.

DOTACIJOS, SUSIJUSIOS SU PAJAMOMIS

Valstybės ir Europos Sąjungos dotacijos, gaunamos ataskaitinio ar praėjusio laikotarpio išlaidoms ar negautoms pajamoms kompensuoti, taip pat visos kitos dotacijos, nepriskiriamos dotacijoms, susijusioms su turtu yra laikomos dotacijomis, susijusiomis su pajamomis. Dotacijos, susijusios su pajamomis, suma pripažįstama panaudota dalimi tiek, kiek per ataskaitinį laikotarpį patiriama sąnauda, arba kiek apskaičiuojama negautų pajamų, kurioms kompensuoti skirta dotacija. Šios dotacijos apskaitomos bendrųjų pajamų ataskaitoje, mažinant susijusias išlaidas.

ir įsipareigojimo suma gali būti patikimai įvertinta. Su atidėjiniais servitutams susijusios išlaidos yra pripažįstamos ilgalaikiu nematerialiuoju turtu, atsižvelgiant į kompensuojamas sumas. Jei pinigų laiko vertė yra reikšminga, atidėjiniai yra diskontuojami, naudojant efektyvią laikotarpio palūkanų normą (prieš mokesčius), atsižvelgiant į konkrečią įsipareigojimą specifinę riziką. Kai naudojamas diskontavimas, atidėjinio padidėjimas, atspindintis praėjusio laiko tarpą, yra apskaitomas kaip finansinės sąnaudos.

Išmokos už kompensacijas žemės savininkams apskaitomos, mažinant atidėjinius, o atidėjinių perskaičiavimas dėl prielaidų pasikeitimo – atitinkamai kaip nematerialiojo turto vertės pokytis (3 pastaba).

2.15. Išmokos darbuotojams

SOCIALINIO DRAUDIMO ĮMOKOS

Bendrovė ir Grupė moka socialinio draudimo įmokas į Valstybinį socialinio draudimo fondą (toliau – Fondas) už savo darbuotojus pagal nustatytų įmokų planą ir vadovaujantis šalies įstatymų reikalavimais. Nustatytų įmokų planas – tai planas, pagal kurį Bendrovė ir Grupė moka nustatyto dydžio įmokas ir ateityje neturės jokio teisinio ar konstruktyvaus įsipareigojimo ir toliau mokėti šias įmokas, jeigu Fondas neturės pakankamai turto, kad galėtų visiems darbuotojams sumokėti išmokas, susijusias su tarnyba dabartiniu ar ankstesniais laikotarpiais. Socialinio draudimo įmokos pripažįstamos sąnaudomis pagal kaupimo principą ir priskiriamos darbuotojų darbo užmokesčio sąnaudoms.

KINTAMA ATLYGIO DALIS

Bendrovė ir Grupė pripažįsta kintamos atlygio dalies įsipareigojimą ir sąnaudas, remiantis iš anksto apibrėžtais Grupės ir Bendrovės bei darbuotojų tikslų pasiekimo rezultatais. Grupė ir Bendrovė kintamos

atlygio dalies įsipareigojimus ir sąnaudas pripažįsta tuomet, kai turi sutartinį įsipareigojimą arba praeityje buvo taikoma praktika, sukūrusi konstruktyvų įsipareigojimą.

IŠEITINĖS IŠMOKOS DARBUOTOJAMS

Kiekvienam Grupės ir Bendrovės darbuotojui, išeinančiam iš darbo sulaukus pensinio amžiaus, pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus priklauso vienkartinė išmoka. Išmokų darbuotojams įsipareigojimas pripažįstamas balanse ir atspindi tų išmokų dabartinę vertę finansinių ataskaitų sudarymo dieną. Aprašytas ilgalaikis išmokų darbuotojams įsipareigojimas finansinių ataskaitų sudarymo dieną yra apskaičiuojamas remiantis aktuariais įvertinimais, taikant planuojamo sąlyginio vieneto metodą. Nustatytas ilgalaikės išmokos įsipareigojimo dabartinė vertė nustatoma diskontuojant įvertintus būsimus pinigų srautus, naudojant palūkanų normas, nustatytas vyriausybės obligacijoms, kurios išreikštos tokia valiuta, kuria bus sumokėtos išmokos darbuotojams ir kurių terminas panašus į susijusio įsipareigojimo terminą.

2.16. Nuomos apskaita

GRUPĖ IR BENDROVĖ KAIP NUOMININKAS

Nuo 2019 m. sausio 1 d. Grupė ir Bendrovė būsimuosius nuomos mokėjimus tiek pagal finansinės, tiek pagal veiklos nuomos sutartis pripažįsta nuomos įsipareigojimais diskontuota verte, vadovaujantis žemiau pateiktais apskaitos principais.

NUOMOS ĮSIPAREIGOJIMO PIRMINIS VERTINIMAS

Nuomos įsipareigojimo pirminio vertinimo suma apskaičiuojama kaip pradžios datai nesumokėtų nuomos mokesčių dabartinė vertė. Nuomos mokėjimai diskontuojami, naudojant papildomo skolinimosi palūkanų normą. Papildomo skolinimosi palūkanų norma nustatoma, įvertinant už kokias palūkanas Grupė ir Bendrovė galėtų pasiskolinti lėšas atitinkamam laikotarpiui tam tikro turto įsigijimui.

Pradžios datą nuomos mokesčiai, įtraukti į nuomos įsipareigojimo vertinimą, apima:

- fiksuotuosius mokesčius, atėmus bet kokias gautinas nuomos paskatas;
- kintamuosius nuomos mokesčius, kurie priklauso nuo indekso ar normos;
- sumas, kurias Grupė ir Bendrovė turėtų mokėti pagal likvidacinės vertės garantijas;
- pasirinkimo pirkti sandorio vykdymo kainą, jei yra pagrįstai žinoma, kad Bendrovė ta pasirinkimo teise pasinaudos;
- baudas už nuomos nutraukimą, jeigu daroma prielaida, kad per nuomos laikotarpį Grupė ir Bendrovė pasinaudos pasirinkimo teise nutraukti nuomą.

NUOMOS ĮSIPAREIGOJIMO VĖLESNIS VERTINIMAS

Po pirminio pripažinimo Grupės ir Bendrovės nuomos įsipareigojimo vertės pokytis atliekamas:

- padidinus įsipareigojimo vertę apskaičiuotomis palūkanomis;
- sumažinus balansinę vertę atliktais nuomos mokėjimais;
- pakartotinai atlikus įsipareigojimo vertinimą dėl nuomos pakeitimų, ar peržiūrėtų mokesčių

Nuomos įsipareigojimo palūkanos kiekvienu laikotarpiu per nuomos laikotarpį yra suma, dėl kurios susidaro pastovi periodinė palūka-

nų norma likusiai nuomos įsipareigojimo sumai. Periodinė palūkanų norma yra diskonto norma, arba, jei taikoma, peržiūrėta diskonto norma.

NUOMOS ĮSIPAREIGOJIMO PAKARTOTINIS VERTINIMAS

Po pirminio pripažinimo, pakartotinai įvertinamas nuomos įsipareigojimas, kad būtų atsižvelgta į nuomos mokesčių pakeitimus. Grupė ir Bendrovė dėl nuomos įsipareigojimo pakartotinio įvertinimo taip pat koreguoja naudojimo teise valdomo turto vertę. Jeigu naudojimo teise valdomo turto balansinė vertė sumažinta iki nulio ir dar sumažinamas nuomos įsipareigojimas, bet kokią likusių pakartotinio įvertinimo sumą Grupė ir Bendrovė pripažįsta pelnu arba nuostoliais.

PERŽIŪRĖTA DISKONTO NORMA

Grupė ir Bendrovė pakartotinai įvertina nuomos įsipareigojimą diskontuodama peržiūrėtus nuomos mokesčius, naudodama peržiūrėtą diskonto normą, jeigu pasikeičia nuomos laikotarpis. Grupė ir Bendrovė apskaičiuoja peržiūrėtus nuomos mokesčius remdamasi peržiūrėtu nuomos laikotarpiu arba kai pasikeičia pasirinkimo teisės pirkti nuomą turto vertinimas, atsižvelgiant į įvykius ir aplinkybes, pasirinkimo teisės pirkti kontekste.

Pasikeitus nuomos laikotarpiui ar pasikeitus pasirinkimo teisės pirkti vertinimui, Grupė ir Bendrovė nustato peržiūrėtą diskonto normą kaip nuomininko papildomo skolinimosi palūkanų normą pakartotinio įvertinimo datą.

NEPAKEISTA DISKONTO NORMA

Bendrovė nustato peržiūrėtus nuomos mokesčius likusiam nuomos laikotarpiui remdamasi peržiūrėtais sutartyje numatytais mokėjimais.

Diskontuodama peržiūrėtus nuomos mokesčius, Bendrovė naudoja nepakeistą diskonto normą, nebent nuomos mokesčiai pasikeičia dėl kintamųjų palūkanų normų pasikeitimo. Tokiu atveju Bendrovė naudoja peržiūrėtą diskonto normą, kuri parodo palūkanų normos pokyčius.

NUOMOS PAKEITIMAI

Grupė ir Bendrovė nuomos pakeitimą apskaito kaip atskirą nuomą, jeigu įvykdomos abi šios sąlygos:

- dėl pakeitimo padidėja nuomos apimtis, nes papildomai suteikiama teisė naudoti vieną ar daugiau nuomojamo turto objektų;
- atlygis už nuomą padidėja suma, kuri atitinka atskirą apimtį padidėjimo kainą ir bet kokius tos atskiros kainos koregavimus siekiant atsižvelgti į konkrečios sutarties aplinkybes.

Kai nuomos pakeitimas neapskaitomas kaip atskira nuoma, pakeitimo įsigaliojimo datą Grupė ir Bendrovė:

- paskirsto atlygį pakeistoje sutartyje;
- nustato pakeistas nuomos terminą, ir
- pakartotinai įvertina nuomos įsipareigojimą diskontuodama peržiūrėtus nuomos mokesčius, naudodama peržiūrėtą diskonto normą.

Kai nuomos pakeitimas neapskaitomas kaip atskira nuoma, Grupė ir Bendrovė apskaito nuomos įsipareigojimo koregavimą:

- sumažindama naudojimo teise valdomo turto balansinę vertę, kad būtų atsižvelgta į visišką ar dalinį nuomos nutraukimą dėl nuomos pakeitimų, kuriais sumažinama nuomos apimtis. Bet kokį pelną arba nuostolius, susijusius su visišku ar daliniu nuomos nutraukimu, Grupė ir Bendrovė pripažįsta pelnu arba nuostoliais;
- atitinkamai koreguojamas naudojimo teise valdomas turtas dėl visų kitų nuomos pakeitimų.

Grupė ir Bendrovė nuomos įsipareigojimus pateikia atskirai nuo kitų įsipareigojimų finansinės būklės ataskaitoje. Nuomos įsipareigojimo palūkanų sąnaudos pateikiamos atskirai nuo naudojimo teise valdomo turto nusidėvėjimo. Nuomos įsipareigojimo palūkanų sąnaudos yra finansinių sąnaudų komponentas, pateikiamas bendrųjų pajamų ataskaitoje.

GRUPĖ IR BENDROVĖ KAIP NUOMOTOJAS

Nuomos sutartys, pagal kurias Grupė ir Bendrovė neperduoda iš esmės visos nuomojamo turto nuosavybei būdingos rizika ir naudos, priskiriamos veiklos nuomai. Pajamos pagal veiklos nuomos sutartis yra pripažįstamos tiesiogiai proporcingu metodu per visą nuomos laikotarpį. Pirminės tiesioginės išlaidos, kurios patiriamos dėl derybų ir nuomos organizavimo, turi būti įskaičiuojamos į išnuomoto turto balansinę vertę ir pripažįstamos nuomos laikotarpio sąnaudomis tuo pačiu pagrindu, kaip ir pagal nuomos sutartį gaunamos pajamos. Neapibrėžtosios įmokos pripažįstamos pajamomis tuo laikotarpiu, kuriuo jos uždirbamos.

Grupė ir Bendrovė nėra sudariusios finansinės nuomos sutarčių, kuriose jos būtų nuomotojos.

2.17. Pajamų pripažinimasPajamos iš sutarčių su klientais

Pajamos yra pripažįstamos pagal vieningą principą, kuris grindžiamas penkių žingsnių modeliu, taikomu visus sutartims su klientais. Paslaugų teikimo pajamas Grupė ir Bendrovė pripažįsta ataskaitiniu laikotarpiu, kuriuo įvykdo veiklos įsipareigojimą, t.y. paslaugų kontrolė perduodama klientui. Ši kontrolė gali būti perduodama laikui bėgant arba tam tikru nustatytu metu. Tam tikrų paslaugų sutarčių atveju pajamos pripažįstamos remiantis iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos suteikta faktine paslauga kaip visų teiktinų paslaugų dalimi, nes naudą iš teiktinų paslaugų klientas gauna ir ją naudoja vienu metu. Pripažindama pajamas Grupė ir Bendrovė atsižvelgia į sutarčių su klientais sąlygas ir į visus svarbius faktus bei aplinkybes, įskaitant pinigų srautų, atsirandančių dėl sutarties su klientu, pobūdį, sumą, laiką ir neapibrėžtumą.

Pajamos iš elektros energijos perdavimo ir susijusių paslaugų

Pajamos iš elektros energijos perdavimo ir galios rezervavimo paslaugų, prekybos reguliavimo bei balansavimo energija pripažįstamos per laikotarpį, kuriuo paslaugų kontrolė perduodama klientui. Pajamos pripažįstamos ir apmokamos kas mėnesį, remiantis faktiniu elektros energijos perdavimo teikimu.

- Perdavimo paslaugų kainos reguliuojamos Valstybinei energetikos kontrolės tarybai (toliau – VERT) nustatant perdavimo paslaugos viršutines kainų ribas. Konkrečias perdavimo kainas ir tarifus nustato paslaugos teikėjas, nevirsydamas Komisijos patvirtintų ribų
- Prekyba reguliavimo bei balansavimo elektros energija vyksta tik dėl pagrindinės Grupės atsakomybės išlaikyti elektros tinkle

klo balansą, o ne prekiauti elektros energija įprastomis komercinėmis sąlygomis.

- Galios rezervavimo paslauga teikiama ją įsigijus iš elektros energijos tiekėjų pagal galios rezervavimo sutartis su elektros energiją gaminančiomis bendrovėmis, o vėliau teikiant šią paslaugą skirstomojo tinklo operatoriams bei elektros energijos vartotojams pagal Komisijos nustatytą tarifą. Grupė apskaito pajamas bendrąja verte, nes teikdama šias paslaugas veikia kaip pagrindinis paslaugos teikėjas. Pajamos pripažįstamos laikui bėgant, t.y. kas mėnesį.

Sandorio kaina yra nustatytas įkainis, nuolaidos ar kintamos dalys nėra taikomos. Finansavimo komponento nėra.

- Viešuosius interesus atitinkančių paslaugos (VIAP). VIAP lėšos – tai lėšos, sumokamos viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikėjams, kurių sąrašą nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

Grupė VIAP pajamomis pripažįsta:

- Grupėi atlikus elektros energijos gamybos įrenginių, elektros energijos gamybai naudojančių vėjo, biomasės, saulės energiją ar hidroenergią, prijungimą prie perdavimo tinklų, kai šie darbai finansuojami VIAP lėšomis;
- Grupėi suteikus elektros energijos, gaminamos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, balansavimo paslaugas, kurias kompensuojamos VIAP lėšomis. Pajamos pripažįstamos kas mėnesį. Sandorio kaina yra kompensacijos už nuostolius, patirtus balansavimo veikloje, suma; nuolaidos ar kintamos dalys nėra taikomos. Finansavimo komponento nėra. Grupė tokias pajamas apskaito taip pat, kaip balansavimo / reguliavimo pajamas;

Pajamos už gamtinių dujų perdavimo ir susijusias paslaugas

Pajamos iš sistemos naudotojų už gamtinių dujų perdavimo paslaugą pripažįstamos kas mėnesį, remiantis pateiktais duomenimis apie prie skirstymo sistemos prijungtiems sistemos naudotojams paskirstytus gamtinių dujų kiekius ir su sistemos naudotojais, kurie tiesiogiai prijungti prie perdavimo sistemos, pasirašytais perduotų gamtinių dujų aktais.

Prekyba balansavimo gamtinėmis dujomis vyksta tik dėl pagrindinės Grupės atsakomybės išlaikyti gamtinių dujų tinklo balansą, o ne prekiauti gamtinėmis dujomis įprastomis komercinėmis sąlygomis. Sandorio kaina yra nustatyta įkainis; nuolaidos ar kintamos dalys nėra taikomos. Finansavimo komponento nėra.

Gamtinių dujų techninio balansavimo pajamos yra susiję su dujų atsargų pokyčiais dujotiekyje ir tokių atsargų pardavimas pirkėjui yra pripažįstamas pajamomis tada, kai dujų nuosavybė perduodama pirkėjui.

Pajamos iš naujų vartotojų ar gamintojų prijungimo prie elektros energijos ar dujų perdavimo tinklo

Grupė gautas mokesčius už naujų vartotojų ar gamintojų prijungimą prie elektros ir dujų perdavimo tinklo bei elektros ir dujų įrenginių perkėlimą ar pajėgumų išplėtimą (rekonstravimą), pripažįsta pajamomis iš karto, kai yra prijungiamas naujas vartotojas, gamintojas, ar atliekamas įrenginių iškėlimas. Prijungimas laikomas atskiru įsipareigojimo įvykdytu, jei:

- naujo vartotojo ar gamintojo atėtyje mokama elektros energijos ar gamtinių dujų kaina už Bendrovės/Grupės teikiamas paslaugas nesiskiria nuo kitų vartotojų ar gamintojų, kurie nėra sumokėję tokių prijungimo mokesčių;
- prijungtas naujas vartotojas nesinaudoja Grupės teikiamomis elektros ir dujų perdavimo bei susijusiomis paslaugomis;
- užsakovo prašymu atlikti elektros įrenginių perkėlimo darbai dėl jo vykdomų statybos – plėtos darbų, nekeičia elektros perdavimo ir susijusių paslaugų apimčių.

Tačiau jei prijungimo ir perdavimo paslaugos nėra atskiri įsipareigojimų įvykdymai, prijungimo paslauga pripažįstama per laikotarpį, siejamą su persiuntimo paslaugos teikimo laikotarpiu, kurio trukmę riboja susijusio ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laikotarpis.

SGDT ir VIAP administravimo pajamos

Pagal Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo (toliau – SGDT) įstatymo 5 straipsnio 2 dalies nuostatas Grupė vykdo SGDT lėšų administratoriaus funkcijas. SGDT lėšų administravimas vykdomas vadovaujantis Komisijos 2012 m. spalio 9 d. nutarimu Nr. 03-294 patvirtintu Suskystintų gamtinių dujų terminalo, jo infrastruktūros ir jungties įrengimo bei pastoviosioms eksploatavimo sąnaudoms kompensuoti skirtų lėšų administravimo tvarkos aprašu.

Grupė, rinkdama ir administruodama SGDT lėšas veikia tik kaip tarpininkas valstybės vardu ir ši veikla Grupėi nesukuria pajamų/pelno įprastinės veiklos metu, išskyrus SGDT lėšų dalį, skirtą SGDT lėšų administravimo sąnaudoms padengti, laikomą Grupės pajamomis. Iš SGDT lėšų mokėtojų surenkamos ir SGDT lėšų gavėjams (SGDT projekto įgyvendinimo Grupėi arba SGDT operatoriui) pervedamos SGDT lėšos netaikomos Grupės pajamomis/sąnaudomis, bet apskaitomos kaip kitos gautinos/kitos mokėtinos sumos ir kitas finansinis

turtas. Pajamos pripažįstamos kas mėnesį, nes administravimo mokesčiai yra fiksuotas.

Analogiškai, kaip SGDT atveju, Grupė vykdydama VIAP veiklą veikia kaip lėšų administratorius Komisijos/valstybės vardu ir ši veikla Grupėi nesukuria pajamų/pelno įmonės įprastinės veiklos metu. Taip pat yra priimtas atitinkamas LR Vyriausybės nutarimas, numatantis, kad Grupė veikia kaip administratorius ir Grupė bei Komisija turi atskiras sistemas šiems sandoriams apskaityti bei juos kontroliuoti.

Grupė pajamomis pripažįsta tik aukščiau išvardintas VIAP pajamas, o skirtumą tarp gautų ir išmokėtų administruojamų VIAP lėšų atvaizduoja gautinose (mokėtinose) sumose.

Sandorio kaina yra nustatyta įkainis; nuolaidos ar kintamos dalys nėra taikomos. Finansavimo komponento nėra.

Ilgalaikių statybos projektu ir remonto paslaugų pajamos

Grupės įmonės vykdomų individualių ir ilgalaikių sutarčių/projektų su klientais, kai sutarties galutinio baigtumo rezultatas gali būti patikimai įvertintas, pajamos pripažįstamos pagal darbų įvykdymo lygio metodą. Darbų įvykdymo lygis nustatomas pagal proporciją tarp faktiškai patirtų išlaidų ir planuotų sutarties išlaidų. Tikėtinas pelningumo pokytis apskaitomas bendrųjų pajamų ataskaitoje, kai tokie pokyčiai nustatomi. Projektai reguliariai peržiūrimi ir nustatomi pelningumo pokytį, apskaitomi atitinkami atidėjimai. Nuostolis, kuris tikėtina, kad bus patirtas pabaigus projektą, pripažįstamas tuo laikotarpiu, kai buvo nustatytas.

Jeigu nebaigtų vykdyti sutarčių rezultato neįmanoma patikimai įvertinti, pajamos yra pripažįstamos tik tiek, kiek yra patirta sąnaudų ir yra tikėtina, kad jos bus susigrąžintos.

Jeigu vykdomos sutarties rezultatai gali būti patikimai įvertinti ir tikėtina, kad sutartis bus pelninga, sutarties pajamos pripažįstamos per visą sutarties laikotarpį.

Sandorio kaina yra sutartyje aiškiai nurodyta kaina, nuolaidos ar kintamos dalys nėra taikomos. Finansavimo komponento nėra.

Prekybos biržoje organizavimo pajamos

Grupės įmonės veikia kaip tarpininkai prekybos energetikos išteklių biržose, todėl biržos dalyvių sumokėtos ir gautos sumos nepripažįstamos biržos operatoriaus pajamomis. Pajamomis yra pripažįstamos sumos gautos už Grupės įmonės teikiamas paslaugas, organizuojant prekybą biržose pagal nustatytus paslaugų įkainius: registracijos, narystės, administravimo mokesčiai (įkainiai).

Kitos pajamos

Pajamos iš nekilnojamojo turto, įrangos ir įrengimų pardavimo ir nuomos yra pripažįstamos Grupės ir Bendrovės kitomis pajamomis.

Palūkanų pajamos

Palūkanų pajamos pripažįstamos kaupimo principu, atsižvelgiant į skolos likutį ir taikomą palūkanų normą. Gautas palūkanas apskaitomos pinigų srautų ataskaitoje kaip investicinės veiklos pinigų srautai.

Dividendų pajamos

Dividendų pajamos pripažįstamos, kai atsiranda teisė gauti dividendus.

2.18. Perkrovų valdymo įplaukos/įsipareigojimai

Perkrovų valdymo įplaukos atsiranda formuojantis skirtingoms elektros rinkos kainoms Lietuvoje, Švedijoje, Lenkijoje ir Latvijoje dėl nepakankamo elektros linijų pralaidumo. Biržos operatorius (Nord Pool AS) dėl kainų skirtumų skirtingose prekybos zonose gautas įplaukas lygiomis dalimis paskirsto tarp sistemines jungtis eksploatuojančių šalių perdavimo sistemų operatoriams.

2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 714/2009 „Dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų, panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 1228/2003“ nustato, kad perkrovų pajamos gali būti naudojamos: a) užtikrinti, kad paskirstytuoju jungčių pralaidumu iš tikrųjų būtų galima pasinaudoti; b) išlaikyti ar išplėsti tinklų pralaidumą investicijomis į tinklą, visų pirma investicijomis į naujas jungiamąsias linijas; c) jeigu pajamų negalima veiksmingai panaudoti a) ir (arba) b) punktuose nustatytiems tikslams, pritarus atitinkamų valstybių narių reguliavimo institucijoms jas galima panaudoti neviršijant didžiausios sumos, kurią turi nustatyti tos reguliavimo institucijos, kaip pajamas, į kurias turi atsižvelgti reguliavimo institucijos, tvirtindamos tinklo tarifų apskaičiavimo ir (arba) tinklo tarifų nustatymo metodiką.

Priklausomai nuo ES Reglamente numatytos paskirties, perkrovų valdymo įplaukos pripažįstamos:

a) pajamomis, kompensuojančiomis sąnaudas, patirtas užtikrinant pasinaudojimą paskirstytuoju jungčių pralaidumu, kai tarp sistemine

nė jungtis neplanuotai atsijungia. Kai jungties pajėgumai jau yra suprekiauti elektros biržoje (t.y. jie jau yra paskirstyti) ir linija atsijungia, linijų valdantys operatoriai užtikrina, kad rinkos dalyviai pasinaudotų suprekiautais pajėgumais. Tokiu atveju, operatoriai patiria kaštus, kurie susidaro dėl kainų skirtumo tarp operatorių suprekiautos elektros energijos kainos ir Grupės pirktos/parduotos reguliavimo ir/ar balansavimo elektros energijos kainos. Pajamos fiksuojamos laikotarpiu, kuriuo patiriamos susijusios sąnaudos.

b) Įsipareigojimu, apskaitomu kaip turto dotacijos, kai įplaukos yra numatomos panaudoti ar naudojamos jungčių pralaidumo išlaikymui ar išplėtimui finansuoti. Finansinėse ataskaitose perkrovų valdymo įplaukos apskaitomos remiantis dotacijų apskaitos principais - t. y. pradžioje perkrovų įplaukos pripažįstamos kaip trumpalaikiai ir ilgalaikiai įsipareigojimai, jas naudojant suderintų investicijų finansavimui - apskaitomos mažinant atitinkamo turto vertę, o vėliau pripažįstamos pajamomis mažinant susijusio turto nusidėvėjimo sąnaudas per turto naudingo tarnavimo laikotarpį.

c) kai įplaukos yra naudojamos tarifo sumažinimui, pajamos yra pripažįstamos tuo laikotarpiu, kuriuo Bendrovė gauna mažiau pajamų dėl mažesnių tarifų.

Nuo 2019 m. gegužės mėn. sukauptų perkrovų valdymo lėšų sąskaita prijungta prie UAB „EPSO-G“ grupės sąskaitos ir naudojama dukterinės įmonės veiklos finansavimui, kol nėra poreikio finansuoti investicijas.

2.19. Pelno mokestis

Pelno mokesčio sąnaudas sudaro einamųjų metų pelno mokesčio ir atidėtojo pelno mokesčio sąnaudos (pajamos). Pelno mokestis pripažįstamas pelno ar nuostolių ataskaitoje, išskyrus tą jo dalį, kuri susijusi su straipsniais, pripažintais kitų bendrųjų pajamų eilutėje ar tiesiogiai nuosavybės dalyje. Tokiu atveju pelno mokestis taip pat pripažįstamas atitinkamai kitų bendrųjų pajamų eilutėje arba tiesiogiai nuosavybės dalyje.

PELNO MOKESTIS

Einamųjų metų pelno mokesčio sąnaudas yra apskaičiuotos nuo einamųjų metų pelno prieš apmokestinimą, pakoreguoto tam tikromis apmokestinamojo pelno nemažinančiomis/nedidinančiomis sąnaudomis/pajamomis. Pelno mokesčio sąnaudas apskaičiuojamos naudojant pelno mokesčio tarifą, galiojusį finansinių ataskaitų datą. 2019 metais ir 2018 metais pelno mokesčio tarifas buvo 15 proc.

Mokestiniai nuostoliai gali būti keliama neribotą laikotarpį išskyrus nuostolius, kurie susidarė dėl vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių perleidimo. Toks perkėlimas nutraukiamas, jeigu Grupė nebetęsia veiklos, dėl kurios šie nuostoliai susidarė, išskyrus atvejus, kai Grupė veiklos nebetęsia dėl nuo jos nepriklausančių priežasčių. Nuostoliai iš vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių perleidimo gali būti keliama 5 metus ir padengiami tik iš tokio paties pobūdžio sandorių pelno. Perkeliama atskaitomų mokesčių nuostolių suma negali būti didesnė kaip 70 proc. atskaitinių metų apmokestinamo pelno sumos.

Grupės įmonės, vadovaudamosi teisės aktų nuostatomis, perleidžia mokestinius nuostolius kitoms grupės įmonėms už atlygį, lygų 15% nuo mokesčio nuostolio sumos.

Grupės įmonės turi teisę naudotis mokesčių lengvatomis investici-

joms į reikalavimus atitinkantį turtą. Grupė tokias lengvatas apskaito kaip mokestinius kreditus, o tai reiškia, kad lengvatos sumažina mokėtinų mokesčių sumas ir einamųjų metų mokesčio sąnaudas.

ATIDĖTASIS PELNO MOKESTIS

Atidėtas pelno mokestis apskaitomas balansinių įsipareigojimų metodu. Atidėtųjų mokesčių turtas ir įsipareigojimai yra pripažįstami būsimų mokesčių tikslais, pažymint skirtumus tarp turimo turto ir įsipareigojimų apskaitinės vertės finansinėse ataskaitose ir jų atitinkamos mokestinės bazės. Atidėtųjų mokesčių įsipareigojimai yra pripažįstami visiems laikiniams skirtumams, kurie vėliau didins apmokestinamąjį pelną, o atidėtųjų mokesčių turtas pripažįstamas tik ta dalimi, kuri tikėtina ateityje sumažins apmokestinamąjį pelną. Toks turtas ir įsipareigojimai yra nepripažįstami, jei nesusijusio su verslo jungimu sandorio metu pripažintas turtas ar įsipareigojimai nedaro įtakos nei apmokestinamajam, nei finansiniam pelnui.

Atidėtojo pelno mokesčio turtas yra peržiūrimas finansinių ataskaitų sudarymo datai ir yra sumažinamas, jei nėra tikėtina, kad Grupė ir Bendrovė ateityje turės pakankamai apmokestinamojo pelno šiam turtui realizuoti, iki sumos, kuri tikėtina ateityje sumažins apmokestinamąjį pelną. Atidėtojo pelno mokesčio turtas ir įsipareigojimai yra įvertinami naudojant mokesčio tarifą, kuris taikomas metų, kuriais šiuos laikinus skirtumus numatoma padengti arba apmokėti, pelno mokesčiui apskaičiuoti.

Atidėtojo pelno mokesčio turtas ir įsipareigojimai užskaitomi tarpusavyje, kai jie yra susiję su pelno mokesčiais, nustatytais tos pačios mokesčių institucijos ir kuomet egzistuoja pagal įstatymą įgyvendinama teisė užskaityti ataskaitinio laikotarpio mokesčių turtą su ataskaitinio laikotarpio mokesčių įsipareigojimu.

2.20. Neapibrėžtumai

Neapibrėžti įsipareigojimai nėra pripažįstami finansinėse ataskaitose. Jie yra aprašomi finansinėse ataskaitose, išskyrus tuos atvejus, kai tikimybė, kad išteklių, duodantys ekonominę naudą, bus prarasti, yra labai maža.

2.21. Pobalansiniai įvykiai

Pobalansiniai įvykiai, kurie suteikia papildomos informacijos apie Grupės ir Bendrovės padėtį finansinių ataskaitų datą (koreguojantys įvykiai), atspindimi finansinėse ataskaitose. Pobalansiniai įvykiai, kurie nėra koreguojantys įvykiai, yra aprašomi pastabose, kai jų įtaka yra reikšminga.

2.23. Pagrindiniai apskaitiniai vertinimai ir prielaidos

Rengiant finansines ataskaitas pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, vadovybei reikia padaryti tam tikras prielaidas ir įvertinimus, kurie įtakoja taikomą apskaitos politiką bei pateiktas turto, įsipareigojimų, pajamų bei sąnaudų sumas bei neapibrėžtumų atskleidimus. Faktiniai rezultatai gali skirtis nuo tokių vertinimų. Rengiant šias finansines ataskaitas, reikšmingi vadovybės vertinimai ir prielaidos bei pagrindiniai neapibrėžtumų šaltiniai, dėl kurių kyla rizika, kad susijusio turto ir įsipareigojimų apskaitinė vertė ateinančiais finansiniais metais bus reikšmingai pasikeitusi, buvo tokie:

Neapibrėžtas turtas finansinėse ataskaitose nėra pripažįstamas, tačiau jis yra aprašomas finansinėse ataskaitose tuomet, kai yra tikėtina, kad bus gautos pajamos arba ekonominė nauda.

2.22. Tarpusavio užskaitos

Sudarant finansines ataskaitas turtas ir įsipareigojimai bei pajamos ir sąnaudos nėra sudengiami, išskyrus atvejus, kai atskiras standartas specifiškai tokio sudengimo reikalauja.

ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO PERKAINOJIMAS/VERTĖS SUMAŽĖJIMO PATIKRINIMAS

Grupės ilgalaikis materialusis turtas yra apskaitomas perkainota verte, nustatyta remiantis periodiškais, ne rečiau kaip kartą per 5 metus, atliekamais turto vertinimais. Kiekvienų metų pabaigoje Grupė peržiūri ilgalaikį materialųjį turtą, nustatydama turto atsiperkamąją vertę, tokiu būdu įvertindama ar šio turto vertė nėra sumažėjusi. Atsiperkamoji vertė apskaičiuojama pagal ilgalaikio materialaus turto generuojamą būsimųjų pinigų srautą, diskontuotą iki dabartinės vertės.

LITGRID AB

LITGRID AB paskutinį kartą perkainojo ilgalaikį materialųjį turtą pagal atliktą ilgalaikio materialiojo turto vertinimą 2018 m. gruodžio 31 d. būklei. Vertinimas buvo atliktas LITGRID AB ir Grupės vidiniais resursais, vadovaujantis vertinimo rezultatais turto vertė buvo sumažinta 55,3 mln. Eur.

Per 2019 m. nebuvo reguliavimo sprendimų, galinčių reikšmingai įtakoti turto vertę. 2019 m. gruodžio 31 d. turto vertė įvertinta pajamų metodu, taikant diskontuotų pinigų srautų skaičiavimo būdą. Turto vertė apskaičiuota kaip grynyų būsimųjų pinigų srautų dabartinė vertė. Turto vertinimas 2019 m. gruodžio 31 d. būklei atitiko trečią tikrosios vertės vertinimo hierarchijos lygį, atliktas Grupės vidiniais resursais, naudojant žemiau nurodytas pagrindines prielaidas ir principus apskaičiuojant grynyų būsimųjų pinigų srautų dabartinę vertę:

- turtas vertintas kaip verslas, eliminuojant veiklą, susijusią su pardavimo tinklo plėtra (kaip nesusijusią su vertinamu esamu turtu) - investicijas į plėtos projektus, naujų gamintojų/vartotojų prijungimą, dotacijas plėtos projektams;
- Apskaičiuoti 2020-2036 m. pinigų srautai iš įmonės veiklos;
- 2020-2036 m. srautai sumažinti suteiktų paskolų ir gautų palūkanų ir dividendų pinigų srautais bei pelno mokesčiu nuo finansinės veiklos;
- Apskaičiuoti diskontuoti koreguoti 2020-2036 m. pinigų srautai;
- Įvertinta apskaičiuota diskontuota tęstinumo vertė (po 2036 m.) pagal žemiau nurodytas prielaidas;
- Eliminuos ilgalaikio nematerialaus turto, nebaigtos statybos (išskyrus plėtos projektus), naudojimo teise valdomo turto vertės;
- Įvertinta apyvartinio kapitalo vertė.

Diskontuotos tęstinumo vertės apskaičiavimo prielaidos:

- Ilgu laikotarpiu perkrovų įplaukos dėl tarp sisteminių pralaidumų didinimo ir rinkų sujungimo turėtų konverguoti į 0, o investicijos turėtų palaikyti būsimą turto būklę (t.y. sutapti su nusidėvėjimo sąnaudomis); pinigų srautą turėtų generuoti tik investicijų grąža nuo reguliuojamo turto vertės, nereguliuojamos veiklos pajamos, apskaičiuotas normalizuotas pinigų srautas turto vertę 2036 m. pabaigai padauginus iš investicijų grąžos normos ir atėmus pelno mokestį bei pridėjus kitas nereguliuojamas pajamas, po apmokestinimo pelno mokesčių;
- Apskaičiuota kapitalizuota vertė normalizuotą pinigų srautą padalinus iš diskonto normos, normalizuoto pinigų srauto augimo norma prilyginta 0;
- Kapitalizuota vertė diskontuota į 2019 m.

Turto generuojami grynieji pinigų srautai buvo diskontuoti Grupės apskaičiuota diskonto norma (WACC po mokesčių), kuri lygi 3,79 proc.

Atlikus ilgalaikio materialiojo turto tikrosios vertės patikrinimą 2019 m. gruodžio 31 d. buvo apskaičiuotas rezultatas – grynoji būsimųjų pinigų srautų dabartinė vertė lygi 306 811 tūkst. Eur, kuri yra 638 tūkst. Eur didesnė už ilgalaikio materialaus turto balansinę vertę. Apskaičiuotos tikrosios vertės ir turto balansinės vertės skirtumas sudaro 0,2 proc. Grupė, atlikusi žemiau pateiktų pagrindinių vertinimo prielaidų jautrumą, nekoregavo balansinės turto vertės ir vertiną ją kaip atitinkančią rinkos vertę.

Turto vertinimo rezultato jautrumas diskonto normos, perkrovų įplaukų bei LRAIC modeliu optimizuoto turto vertės dydžiui pateiktas lentelėse:

Diskonto normos pokytis (ir investicijų grąžos normos nuo 2027 m.), %	Turto vertė, tūkst. €
-1,0%	321 748
-0,5%	314 035
0,0%	306 811
0,5%	299 936
1,0%	293 328

Perkrovų įplaukų dalis, % nuo prognozės	Turto vertė, tūkst. €
0%	318 846
25%	309 879
50%	301 710
100%	306 811
125%	316 496

LRAIC optimizuoto turto vertė, % nuo prognozės	Turto vertė, tūkst. €
80%	300 350
90%	303 580
100%	306 811
110%	310 042
120%	313 273

AB AMBER GRID

AB Amber Grid paskutinį kartą perkainojo ilgalaikį materialųjį turtą pagal atliktą ilgalaikio materialiojo turto vertinimą 2018 m. gruodžio 31 d. būklei. Vertinimas buvo atliktas AB Amber Grid ir Grupės vidiniais resursais, vadovaujantis vertinimo rezultatais turto vertė buvo sumažinta 37,7 mln. Eur.

Per 2019 m. nebuvo reguliavimo sprendimų, galinčių reikšmingai įta-

koti turto vertę. 2019 m. gruodžio 31 d. turto vertė įvertinta pajamų metodu, taikant diskontuotų pinigų srautų skaičiavimo būdą. Turto vertė apskaičiuota kaip gryųjų būsimųjų pinigų srautų dabartinė vertė. Turto vertinimas 2019 m. gruodžio 31 d. būklei atitiko trečią tikrosios vertės vertinimo hierarchijos lygį, atliktas Grupės vidiniais resursais, apskaičiuojant gryųjų būsimųjų pinigų srautų dabartinę vertę, naudojant žemiau nurodytas pagrindines prielaidas:

Pagrindinės prielaidos	Naudotos reikšmės	Reikšmių ribos	Taikytų prielaidų įtaka vertei
Diskonto norma, po mokesčių	3,67%	3,17% - 4,17%	Kuo aukštesnė diskonto norma, tuo mažesnė turto tikroji vertė
Investicijų grąžos norma 2019-2025 m. reguliavimo periodui	3,38% / 3,72%	2,88% - 4,22%	Kuo aukštesnė investicijų grąžos norma, tuo aukštesnė turto tikroji vertė
Investicijų grąžos norma po 2025 m.	4,32%	-	Kuo aukštesnė investicijų grąžos norma, tuo aukštesnė turto tikroji vertė

- Vertės skaičiavime naudoti diskontuoti 2020-2025 m. prognozuojami pinigų srautai ir įvertintas diskontuotas tęstinumo vertės srautas po 2025 m.;
- Dėl veiklos efektyvumo susidaręs 2019 m. Amber Grid pelnas, viršijantis nustatytą investicijų grąžą, bus dalinai atėityje grąžinamas sistemos naudotojams (sumažinant paslaugų kainą);
- 2020 m. taikoma 3,38 proc. Valstybinės energetikos reguliavimo tarnybos (VERT) nustatyta investicijų grąža, kuri, VERT atnaujinus Investicijų grąžos normos nustatymo metodiką (toliau – WACC metodiką), padidės iki 3,72 proc.;

Atlikus ilgalaikio materialiojo turto tikrosios vertės patikrinimą 2019 m. gruodžio 31 d., Grupė nustatė, kad diskontuota būsimųjų pinigų srautų dabartinė vertė lygi 199 038 tūkst. Eur, kuri yra 0,3 proc. didesnė už ilgalaikio materialaus turto balansinę vertę. Grupės vertinimu, turto balansinė vertė atitinka rinkos vertę ir vertės korekcijų neatlikti.

Diskonto normos dydis ir VKEKK nustatoma turto grąžos norma labiausiai įtakoja Amber Grid turto atsiperkamąją vertę.

Grupė atliko turto vertinimo rezultato jautrumo analizę šioms pagrindinėms taikytoms prielaidoms, jas keičiant, o kitus kintamuosius laikant pastoviais:

Jautrumas diskonto normos pokyčiui procentiniais punktais:

Diskonto normos pokytis	Vertinamo ilgalaikio materialiojo turto vertė pagal pajamų metodą	Įtaka pelnui prieš mokesčius
+0,5%	194 374	(4 664)
-0,5%	203 515	4 477

Grupės nuomone diskonto norma gali pasikeisti, pasikeitus rodiklių, sudarančių WACC (vidutiniai svertiniai kapitalo kaštai) dydžiui. WACC dydis jautrus bendriems pokyčiams ekonomikoje ir finansų sektoriuje. Šiuo metu nėra pagrindo teigti, kad artimiausiais metais

tokie pokyčiai galėtų įvykti, todėl prielaidų (rodiklių svyravimo) neapibrėžtumas minimalus. Ilguoju laikotarpiu, Grupės vertinimu, šis neapibrėžtumas išliks, nors kiekvienų metų pabaigoje bus atliekama WACC prielaidų tikslinimas.

Jautrumas investicijų grąžos pokyčiui procentiniais punktais 2021 - 2025 metais:

Investicijų grąžos pokytis 2021-2025 metais	Vertinamo ilgalaikio materialiojo turto vertė pagal pajamų metodą	Įtaka pelnui prieš mokesčius
+0,5%	202 093	3 055
-0,5%	195 850	(3 188)

Investicijų grąžą 2019-2023 m. kainų reguliavimo periodui nustato VERT, vadovaudamasi WACC metodikos nuostatomis. Kiekvienais metais VERT tikslins WACC dydį.

Diskontuojant pinigų srautus po 2025 m. buvo suvienodinta prognozuojama investicijų grąža ir diskonto norma, todėl investicijų grąžos jautrumo pokyčio priežastys yra tos pačios kaip ir aukščiau nurodytosios diskonto normos pokyčio jautrumo priežastys.

INVESTICIJŲ Į DUKTERINES ĮMONES VERTĖS SUMAŽĖJIMO PATIKRINIMAS

Nors Bendrovės dukterinių įmonių LITGRID ir Amber Grid akcijomis prekiaujama Vertybinių popierių biržoje Nasdaq OMX, Bendrovės vadovybės vertinimu, ši rinka nėra aktyvi, atspindi tik mažumas (2,5-3,5 proc.) akcijų kainą, todėl biržos skelbiama akcijų kaina negali būti naudojama nustatant Bendrovės valdomų dukterinių įmonių akcijų paketo rinkos vertę.

Bendrovės vertinimu, investicijų į LITGRID ir Amber Grid akcijas tikroji vertė gali būti patikimai apskaičiuota kaip dukterinės bendrovės viso turto ir visų įsipareigojimų, įvertintų tikrąja verte, skirtumas, atspindintis grynojo turto tikrąją vertę. Dukterinių bendrovių apie 90 proc. turto sudaro ilgalaikis materialus turtas, kurio vertė apskaičiuota pajamų metodu, taikant diskontuotų pinigų srautų skaičiavimo būdą. Šios aplinkybės patvirtina, kad listinguojamų dukterinių bendrovių grynojo turto vertė atitinka tikrąją vertę.

2018 m. gruodžio 31 d. reikšmingai sumažinus LITGRID ilgalaikio materialiojo turto vertę dėl reguliuojamos kainodaros pokyčių buvo apskaičiuotas ir apskaitytas investicijas į LITGRID AB akcijas 26 090 tūkst. Eur vertės sumažėjimas. EPSO-G investicijos vertė taip pat buvo nustatyta balansinės vertės metodu, apskaičiuavus grynojo turto vertę (po ilgalaikio turto vertės koregavimo).

2019 m. gruodžio 31 d. apskaičiuota LITGRID grynojo turto vertė, tenkanti Bendrovės nuosavybei sudarė 191 829 tūkst. Eur, tai yra 704 tūkst. Eur viršijo investicijos vertę. Bendrovės sprendimu investicijos vertė nebuvo koreguota dėl ilgalaikio materialaus turto, vertinimo prielaidų jautrumo turto vertei, kuri reikšmingai įtakoja grynojo turto vertę.

2019 m. ir 2018 m. gruodžio 31 d. investicijos vertė į Amber Grid akcijų paketą nebuvo koreguota, nes apskaičiuota grynojo turto tikroji vertė viršijo investicijos įsigijimo vertę.

2019 m. lapkričio 29 d. TETAS 100% akcijų paketo pirkimo sandorio kaina buvo nustatyta nepriklausomų vertintojų. Nustatant TETAS vertę buvo naudotas pajamų metodas, diskontuojant laisvą pinigų srautą. Vertės apskaičiavimui buvo naudoti 2019-2023 m. prognoziniai pinigų srautai ir tęstinis pinigų srautas. Bendrovė, atlikusi analizę nustatė, kad faktinis 2019 m. antro pusmečio ir 2020 m. pradžios laisvas srautas viršija prognozinį, naudotą vertinime, 2020 m. biudžete patvirtintas (pagrįstas pasirašytomis sutartimis) srautas viršija prognozinį, todėl Bendrovės vertinimu, investicija į TETAS 2019 m. gruodžio 31 d. nenuvertėjusi.

LITGRID AB PIRKIMO KAINOS PRIEDO IR ATIDĖTO ĮSIPAREIGOJIMO KOREKCIJOS VERTINIMAS

Igyvendinant 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/72/EB, elektros energetikos įstatymo reikalavimus, Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2012 m. liepos 4 d. priėmė nutarimą Nr. 826 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės steigimo ir valstybės turto investavimo“, kuriuo nurodė Energetikos ministerijai įsteigti uždaroją akcinę bendrovę ir priimti visus reikalingus sprendimus, kad „Lietuvos energija“, UAB (buvusi UAB „Visagino atominė elektrinė“, nuo 2019 m. UAB „Ignitis grupė“, toliau – Ignitis grupė) valdomos LITGRID AB akcijos būtų atlygintinai perduotos naujai įsteigta uždarojai akcinei bendrovei UAB „EPSO-G“, atsižvelgiant į nepriklausomų vertintojų nustatytą akcijų rinkos vertę.

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija 2012 m. liepos 10 d. raštu Nr. (11.2-13)3-2428 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo įgyvendinimo“ įpareigojo Ignitis grupę užtikrinti, kad būtų priimti visi LITGRID AB atskyrimui reikalingi sprendimai. 2012 m. rugsėjo mėn. buvo sudaryta tarp Ignitis grupės ir Bendrovės elektros perdavimo sistemos operatorės LITGRID AB akcijų pardavimo sutartis. Šia sutartimi 97,5 proc. LITGRID AB akcijų Ignitis grupė įvertinta rinkos verte pardavė Bendrovei.

2012 m. rugsėjo mėn. buvo atliktas LITGRID AB akcijų nepriklausomas vertinimas. LITGRID AB akcijų pirkimo pardavimo sutartyje nustatyta akcijų pardavimo kaina lygi nepriklausomų vertintojų nustatyta rinkos vertei, kuri sudarė 217 215 tūkst. Eur, bei, atsižvelgiant į neapibrėžtumus dėl būsimų reguliuojamos veiklos paslaugų kainų nustatymo principų pasikeitimų, numatytam galutinės kainos priedui. Atsižvelgiant į nepriklausomo vertinimo rezultatus, naudotas vertinimo prielaidas bei neapibrėžtumus dėl būsimų reguliuojamos veiklos paslaugų kainų nustatymo principų pasikeitimų, kurių įgyvendinimo numato 2012 m. sausio 17 d. priimto Lietuvos Respublikos Elektros energetikos įstatymo naujosios nuostatos, LITGRID AB akcijų pirkimo-pardavimo sutartyje yra numatytas galutinės kainos priedas, kurio realizavimas susietas su galimu reguliavimo aplinkos pasikeitimu ateityje.

Priedo skaičiavimas yra paremtas būsimos 2015-2018 m. investicijų grąžos skaičiavimo prielaidomis. Aukščiau aprašytose LITGRID AB turto vertinimo prielaidose yra įtraukta tiek LRV nutarimu nustatyto RAB priedo investicijų grąža, tiek 2011-2013 m. investicijų grąžos viršelpnio korekcija. Pagal sutartį „Galutinės kainos priedas nustatomas atsižvelgiant į LITGRID AB reguliuojamos veiklos paslaugų kainų nustatymo principų esminius pakeitimus“. Vadovybės vertinimu, yra įvykę keletas esminių pasikeitimų nustatant tarifus:

1. Komisija atliko 2011-2013 m. patikrinimus, kurių metu nustatė, kad Litgrid viršijo leistiną pajamų lygį, ko pasekoje buvo sumažintas elektros energijos perdavimo tarifas 2014-2017 m. ir taip sumažėjo grąža naujam akcininkui – EPSO-G.
2. Komisija retrospektyviai už 2016 m. nustatė reguliuojamo turto vertę istorinių kaštų metodu ir pažymėjo, kad planuoja tokius pat principus taikyti iki naujo reguliavimo periodo 2021 m. Reguliacinio turto bazė 2016-2020 m. bus skaičiuojama naudojant istorinių kaštų metodą. Pasikeitęs reguliacinės turto bazės skaičiavimo metodas sumažina akcininkų grąžą.
3. Nepriklausomas vertintojas nustatydamas Litgrid akcijų paketo kainą į vertinimą neįtraukė naujų strateginių projektų (jungtys su Lenkija ir Švedija). Investicijos nebuvo įtraukto nei skaičiuojant pinigų srautus, nei į reguliuojamą turtą. EPSO-G nuomone, turi būti laikomasi tų pačių principų tiek nustatant preliminarų kainą, tiek galutinį kainos priedą. Todėl į reguliacinio turto dydį neturi būti įtraukiami strateginiai projektai, kurių kaštai buvo patirti, kai Litgrid jau buvo valdoma EPSO-G.

Bendrovė visus argumentus traktuoja kaip reikšmingus ir yra su skaičiavusi neigiamą kainos priedą – 27 075 tūkst. Eur. Ignitis grupė nesutinka su pateiktais argumentais ir skaičiavimu, todėl šiuo metu vyksta diskusijos, siekiant išspręsti šį klausimą. EPSO-G vadovybė nusprendė situaciją įvertinti konservatyviai ir į galutinio kainos priedo skaičiavimą 2018 m. gruodžio 31 d. data įtraukti, tik 1 ir 2 argumentus t.y. argumentus, kurių pagrįstumą patvirtina Komisijos pateikti raštai. Vadovybės vertinimu, kainos priedas yra neigiamas, o suma turi būti tarp 17 961 tūkst. Eur ir 27 075 tūkst. Eur.

Atsižvelgdama į šias prielaidas, Bendrovė atliko kainos priedo konservatyvų įvertinimą ir nustatė, kad 2018 m. gruodžio 31 d. kainos priedo vertė pakito ir yra lygi 17 961 tūkst. eurų (2017 m. gruodžio 31 d. 4 679 tūkst. Eur) ir buvo apskaityta mažinant už akcijas mokėtiną sumą, apskaitytą balanso Kitų ilgalaikių mokėtinų sumų ir įsipareigojimų eilutėje. Pokytis apskaitytas pelno (nuostalių) ataskaitoje prie finansinės veiklos.

Kaip nurodyta pobalansinių įvykių pastaboje, Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2020 m. balandžio 1 d. protokoliniu sprendimu „Dėl valstybės kontroliuojamų UAB „EPSO-G“ ir UAB „Ignitis grupė“ finansinio tvarumo užtikrinimo“ pritarė Finansų ministerijos ir Energetikos ministerijos atstovų nuostatomis, kad tikslinga UAB „EPSO-G“ skolą refinansuoti naudojantis kredito įstaigų paskolomis, UAB „EPSO-G“ ir UAB „Ignitis grupė“ sudarytų susitarimą dėl UAB „EPSO-G“ skolos grąžinimo prieš sutartyje nustatytą terminą (prognazuojamas terminas – 2020 m.). Sprendžiant UAB „EPSO-G“ skolos išankstinio grąžinimo sąlygas turėtų būti susitarta ir LITGRID akcijų kainos priedo dydžio. Bendrovė ir UAB „Ignitis grupė“ iki šių finansinių ataskaitų patvirtinimo datos nebuvo susitarę dėl skolos grąžinimo sąlygų ir dėl LITGRID akcijų kainos priedo dydžio, atitinkamai 2019 m. gruodžio 31 d. nepasikeitė įsipareigojimo už akcijas vertė. Bendrovė, remdamasi aukščiau minėtais argumentais vertina, kad akcijų kainos priedas turėtų būti pripažintas visa 27 075 tūkst. Eur suma, papildomai fiksuojant 9 114 tūkst. Eur įsipareigojimo už akcijas sumažėjimą ir finansinės veiklos pajamas.

Dėl įsipareigojimų už akcijas reikšmingumo ir skaidrumo Bendrovė pergrupavo šį įsipareigojimą finansinės būklės ataskaitoje iš Kitų ilgalaikių mokėtinų sumų ir įsipareigojimų straipsnio į Finansinių įsipareigojimų, kuriems skaičiuojamos palūkanos straipsnio ilgalaikę ir trumpalaikę dalis. Įsipareigojimo judėjimas pateiktas 20 pastaboje.

NUOMOS PRIPAŽINIMO PAGAL 16-AJĮ TFAS VERTINIMAI**Nustatymas, ar sutartis yra nuoma**

Sudėtingiausi Grupės vertinimai buvo susiję dėl žemės nuomos pripažinimo pagal 16-ojo TFAS nuostatas. Grupė, atlikusi analizę nustatė, kad žemės nuomos sutartys, sudarytos ne aukciono būdu su savivaldybėmis, patenka į 16-ojo TFAS apimtį.

Nuomos laikotarpio vertinimas

Grupė ir Bendrovė nuomos laikotarpį nustato kaip neatšaukiamą, apimantį laikotarpius, kuriems taikoma pasirinkimo teisė pratęsti nuomą, jei yra pagrįstai žinoma, kad ta pasirinkimo teise bus pasinaudota, arba laikotarpius, kuriems taikoma pasirinkimo teisė nutraukti nuomą, jei yra pagrįstai žinoma, kad ta pasirinkimo teise nebus pasinaudota. Grupė priima sprendimą, apsvaustomi visi svarbūs veiksniai, kurie sukuria ekonominę paskatą pasinaudoti pasirinkimo teise pratęsti nuomą arba nepasinaudoti pasirinkimo teise nutraukti nuomą. Po pradinio įvertinimo Grupė ir Bendrovė iš naujo įvertina, ar ji pagrįstai žino, kad pasinaudos pasirinkimo teise pratęsti nuomą arba nepasinaudos pasirinkimo teise nutraukti nuomą, kai įvyksta reikšmingas įvykis arba reikšmingai pasikeičia Grupės ir Bendrovės kontroliuojamos aplinkybės.

Grupė žemės nuomos sutartims nustatė pirminį sutarties 99 metų laikotarpį, siedama jį su žemėje įrengto ilgalaikio turto naudojimo laikotarpiu (įskaitant tarnavimo laikotarpio pratęsimą po rekonstrukcijų).

Grupė ir Bendrovė įtraukė patalpų ir kito materialaus turto, kurių neatšaukiamas nuomos laikotarpis yra trumpesnis, nuomos pratęsimo laikotarpį. Grupė paprastai pasinaudoja pasirinkimo teise pratęsti tokias nuomos sutartis.

Transporto priemonių nuomos pratęsimo laikotarpis nėra įtraukiamas į nuomos laikotarpį, nes Grupė paprastai nuomojasi transporto priemones ne ilgesniam kaip ketverių metų laikotarpiui, todėl pasirinkimo teise nebus pasinaudota.

ATIDĖJINIAI SERVITUTŲ KOMPENSACIJOMS

2017 m. lapkričio 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos elektros energijos įstatymo pakeitimai, kuriais numatytas servitutų, nustatomų operatoriui nepriklausančios žemės sklypuose įrengiant elektros tinklus, atlygintumas. Šiame įstatyme numatyta, kad tiesiant perdavimo tinklus ar įrengiant kitus elektros įrenginius, bus moka-

2.24. Tikrosios vertės vertinimas

Tikroji vertė – tai kaina, kuri būtų gauta pardavus turtą arba kuri būtų sumokėta perdavus įsipareigojimą įprasto tarp rinkos dalyvių įvykusio sandorio metu nustatymo dieną. Tikrosios vertės nustatymas paremtas prielaida, kad turto pardavimo ar įsipareigojimų perdavimo sandoris vyksta arba: pagrindinėje turto ar įsipareigojimų rinkoje, ar jei nėra pagrindinės rinkos – turtui ar įsipareigojimams pačioje palankiausioje rinkoje.

Pagrindinė ar pati palankiausia rinka turi būti Grupei ir Bendrovei prieinama.

Turto ar įsipareigojimų tikroji vertė nustatoma naudojant tas prielaidas, kurias naudotų rinkos dalyviai norėdami nustatyti turto ar įsipareigojimų kainą, darant prielaidą, kad rinkos dalyviai turi geriausių ekonominių interesų.

Nefinansinio turto tikroji vertė nustatoma atsižvelgiant į rinkos dalyvio gebėjimą generuoti ekonominę naudą, naudojant turtą efektyviausiai ir geriausiai arba parduodant jį kitam rinkos dalyviui, kuris turtą naudotų efektyviausiai ir geriausiai.

Grupė ir Bendrovė naudoja vertinimo metodikas, kurios esamomis aplinkybėmis yra tinkamos ir apie kurias turima pakankamai duomenų tikrajai vertei nustatyti, naudodama kuo daugiau svarbių rinkose stebimų duomenų ir kuo mažiau rinkose nestebimų duomenų. Visas turtas ir įsipareigojimai, kurių tikroji vertė yra nustatoma ar atskleidžiama finansinėse ataskaitose, yra suskirstomi pagal toliau aprašomą tikrosios vertės hierarchiją, kuri paremta tikrajai vertei nustatyti naudojamais reikšmingais žemiausio lygio duomenimis:

1 lygis – tokių pačių turto vienetų arba įsipareigojimų kotiruojamos (nekoreguotos) kainos aktyviosiose rinkose;

2 lygis – vertinimo metodikos, kuriose tiesiogiai ar netiesiogiai rinkose stebimi žemiausio lygio duomenys, kurie yra reikšmingi nustatant tikrąją vertę;

mas vienkartinės kompensacijos nuostoliams už įstatyminių servitutų nustatymą atlyginti. 2018 m. liepos 31 d. įsigaliojo kompensacijų apskaičiavimo metodika, nustatanti kompensacijų išmokėjimo sąlygas. 2018 m. gruodžio 31 d. Grupė pripažino 2 300 tūkst. Eur nematerialųjį turtą ir atidėjinius, kurie įvertinti remiantis turima informacija apie naudojamus servitutus ir tikėtiną kompensacijų dydį. Kompensacijų dydis buvo apskaitytas diskontuota verte, pritaikyta diskonto norma – 2,24%.

2019 m. gruodžio 31 d. Grupė, remdamasi turima informacija apie išmokėtas kompensacijas už servitutus per 2019 metus ir perskaičiavusi ateinančių laikotarpių kompensacijų dydį, atliko nematerialaus turto ir susijusio atidėjinio koregavimą 700 tūkst. Eur.

KORONAVIRUSO COVID-19 ITAKA

Kaip nurodyta pobalansinių įvykių pastaboje, dėl paskelbtos valstybės lygio ekstremalios situacijos Lietuvoje koronaviruso (COVID-19) plitimo grėsmės, Grupė ir Bendrovė peržiūrėjo veiklos tęstinumo užtikrinimo, prevencines priemones, atliko analizę dėl galimos įtakos pajamoms, likvidumui ar kredito rizikai bei numatė priemones joms valdyti.

3 lygis – vertinimo metodikos, kuriose rinkose nestebimi žemiausio lygio duomenys, kurie yra reikšmingi nustatant tikrąją vertę.

Turtą ir įsipareigojimus, kurie finansinėse ataskaitose pripažįstami pakartotinai, Grupė ir Bendrovė pakartotinai vertindama skirstymą nusprendžia, ar perkeliama sumos vyko tarp hierarchijos lygių (pagal žemiausio lygio duomenis, kurie yra reikšmingi nustatant tikrąją vertę apskritai) kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.

Vertinimus atlieka vadovybė kiekvieną ataskaitinę dieną. Siekdama atskleisti informaciją apie tikrąją vertę Grupė ir Bendrovė nustatė turto ir įsipareigojimų klases pagal turto ar įsipareigojimų pobūdį, ypatybes bei riziką ir anksčiau apibūdintą tikrosios vertės hierarchijos lygį.

2019 m. ir 2018 m. gruodžio 31 d. finansinėse ataskaitose Grupė ir Bendrovė neturėjo reikšmingo pakartotinai arba vieng kartą tikrąją vertę įvertinto turto ar įsipareigojimų, išskyrus finansinį turtą, kurio tikrosios vertės pasikeitimas apskaitomas per kitas bendrąsias pajamas (7 pastaba) ir ilgalaikį materialųjį turtą (4 pastaba).

Turtą ir įsipareigojimus, kurių tikroji vertė atskleidžiama finansinėse ataskaitose, sudaro pinigai ir pinigų ekvivalentai, iš pirkėjų ir kitos gautinos sumos, prekybos ir kitos skolos bei paskolos. Vadovybė įvertino, kad paskolų tikroji vertė 2019 m. ir 2018 m. gruodžio 31 d. buvo apytikriai lygi jų balansinei vertei, kadangi už jas buvo mokamos kintamos palūkanų normos, o kito minėto finansinio turto ir įsipareigojimų tikroji vertė apytiksliai prilygsta jų apskaitinei vertei daugiausiai dėl šių priemonių trumpalaikio termino 2019 m. ir 2018 m. gruodžio 31 d.

3. Ilgalaikis nematerialusis turtas

GRUPĖ	Prestižas	Patentai ir licencijos	Programinė įranga	Kitas nematerialusis turtas	Istatyminiai servitutai*	Iš viso
Likutinė vertė 2017 m. gruodžio 31 d.	-	325	4 325	24	-	4 674
Įsigijimai	61	-	3 286	-	2 300	5 647
Nurašymai	-	-	(8)	-	-	(8)
Perklasifikavimas iš IMT	-	-	(93)	-	-	(93)
Perklasifikavimas tarp grupių	-	110v	(110)	-	-	-
Amortizacija	-	(165)	(1 172)	(16)	-	(1 353)
Likutinė vertė 2018 m. gruodžio 31 d.	61	270	6 228	8	2 300	8 867
2018 m. gruodžio 31 d.						
Įsigijimo vertė	61	550	9 359	31	2 300	12 301
Sukaupta amortizacija	-	(280)	(3 131)	(23)	-	(3 434)
Likutinė vertė	61	270	6 228	8	2 300	8 867
Likutinė vertė 2018 m. gruodžio 31 d.	61	270	6 228	8	2 300	8 867
Įsigijimai	-	185	1 538	117	-	1 840
Nurašymai	-	-	-	-	(700)	(700)
Perklasifikavimas tarp grupių	-	38	(146)	108	-	-
Amortizacija	-	(212)	(1 862)	(23)	-	(2 097)
Likutinė vertė 2019 m. gruodžio 31 d.	61	281	5 758	210	1 600	7 910
2019 m. gruodžio 31 d.						
Įsigijimo vertė	61	773	10 751	256	1 600	13 441
Sukaupta amortizacija	-	(492)	(4 993)	(46)	-	(5 531)
Likutinė vertė	61	281	5 758	210	1 600	7 910

*Grupė nematerialiojo turto grupėje „Istatyminiai servitutai“ pripažino žemės sklypų savininkams mokėtinas kompensacijas už teisę servituto pagrindais naudoti jų žemės sklypus, kuriuose įrengti elektros tinklai ir įrenginiai. 2018 m. gruodžio 31 d. buvo pripažinta 2 300 tūkst. Eur nematerialaus turto ir atidėjinių, kurie įvertinti turima ir prognozuojama informacija apie naudojamus servitutus ir tikėtiną kompensacijų dydį. Kompensacijų dydis buvo apskaitytas diskontuota verte, taikant 2,24% diskonto normą. Nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas yra neribotas, todėl šis turtas neamortizuojamas.

2019 m. gruodžio 31 d. Grupė peržiūrėjo pagrindines atidėjinio apskaičiavimo prielaidas: tikėtiną kompensacijų išmokėjimo laiką, besikreipiančių savininkų kiekį, kompensacijų sumas. Pasekmėje atliktas nematerialaus turto ir susijusio atidėjinio koregavimas 700 tūkst. Eur.

2019 m. ir 2018 m. gruodžio 31 d. Bendrovė neturėjo ilgalaikio nematerialaus turto.

4. Ilgalaikis materialusis turtas

GRUPĖ	Žemė	Pastatai	Statiniai ir mašinos	Transporto priemonės	Kitas materialus ilgalaikis turtas	Nebaigta statyba	Iš viso
Likutinė vertė 2017 m. gruodžio 31 d.	659	16 408	573 124	2 595	11 438	16 214	620 438
Įsigijimai	-	17	1 148	683	853	24 064	26 765
Išankstiniai apmokėjimai už IMT	-	-	-	-	-	2 017	2 017
Perkainojimas	(14)	(394)	(93 388)	-	(160)	-	(93 956)
Pardavimai	-	-	-	-	(18)	-	(18)
Nurašymai	-	(13)	(1 115)	-	(8)	-	(1 136)
Perklasifikavimas į (iš) atsargas (ų)	-	-	-	-	(131)	-	(131)
Perklasifikavimas į INT	-	-	-	-	-	93	93
Perklasifikavimas tarp grupių	-	335	15 377	-	1 842	(17 554)	-
Dotacijų sudengimai su ilgalaikiu turtu	-	-	-	-	-	(7 054)	(7 054)
Nusidėvėjimas	-	(816)	(32 692)	(596)	(3 093)	-	(37 197)
Likutinė vertė 2018 m. gruodžio 31 d.	645	15 537	462 454	2 682	10 723	17 780	509 821
2018 m. gruodžio 31 d.							
Įsigijimo vertė	645	15 878	462 754	3 767	11 828	17 780	512 652
Sukauptas nusidėvėjimas	-	(341)	(300)	(1 085)	(1 105)	-	(2 831)
Likutinė vertė	645	15 537	462 454	2 682	10 723	17 780	509 821
Likutinė vertė 2018 m. gruodžio 31 d.	645	15 537	462 454	2 682	10 723	17 780	509 821
Įsigijimai	-	-	511	270	773	63 716	65 270
Išankstiniai apmokėjimai už IMT	-	-	-	-	-	(449)	(449)
Perkainojimas/vertės sumažėjimas	-	391	-	-	-	(239)	152
Pardavimai	-	-	(163)	(3)	(1)	-	(167)
Nurašymai	-	(25)	(344)	-	(2)	-	(371)
Perklasifikavimas į (iš) atsargas (ų)	-	-	(156)	-	125	5	(26)
Perklasifikavimas tarp grupių	-	8 226	28 574	-	3 689	(40 489)	-
Perklasifikavimas į naudojimo teisę valdomą turtą	-	-	-	(1 194)	-	-	(1 194)
Dotacijų sudengimai su ilgalaikiu turtu	-	-	-	-	-	(18 665)	(18 665)
Nusidėvėjimas	-	(754)	(24 327)	(396)	(2 995)	-	(28 472)
Likutinė vertė 2019 m. gruodžio 31 d.	645	23 375	466 549	1 359	12 312	21 659	525 899
2019 m. gruodžio 31 d.							
Įsigijimo vertė	645	24 470	491 176	2 840	16 412	21 898	557 441
Sukauptas nusidėvėjimas	-	(1 095)	(24 627)	(1 481)	(4 100)	-	(31 303)
Sukauptas vertės sumažėjimas	-	-	-	-	-	(239)	(239)
Likutinė vertė	645	23 375	466 549	1 359	12 312	21 659	525 899

Grupės ilgalaikis materialusis turtas yra apskaitomas perkainota verte. Grupė paskutinį kartą turtą perkainojo 2018 m. gruodžio 31 d., dėl reguliuojamos kainodaros pokyčių turto vertė koreguota, sumažinant 94 mln. Eur. 2019 m. gruodžio 31 d. Grupė atliko turto vertės patikrinimą, naudodama diskontuotų pinigų srautų skaičiavimo būdą (pajamų metodus). Vertinime taikytos prielaidos nurodytos 2.23 pastaboje. 2019 m. nebuvo reguliavimo sprendimų, galinčių reikšmingai įtakoti turto vertę, todėl 2019 m. gruodžio 31 d. turto vertė nebuvo koreguota. Turto vertinimas 2019 m. ir 2018 m. gruodžio 31 d. būklei atitiko trečią tikrosios vertės vertinimo hierarchijos lygį.

Grupės 2019 m. kapitalizuotos palūkanos į ilgalaikį materialųjį turtą atitinkančius kriterijus sudarė 138 tūkst. EUR, taikyta palūkanų norma – 0,9 proc. (2018 m. kapitalizuotos palūkanos buvo 71 tūkst. EUR, taikyta palūkanų norma – 0,93 proc.).

2019 m. gruodžio 31 d. Grupė atliko nebaigtas statybos projektų inventorizaciją ir nustatė, kad dalis projektų, tikėtina nebus vykdomi, todėl buvo suformuotas nebaigtos statybos vertės sumažėjimas.

2019 m. gruodžio 31 d. Grupė buvo sudariusi sutarčių dėl ilgalaikio turto įsigijimo, kuris nėra pripažintas šiose finansinėse ataskaitose už 213,4 mln. eurų (2018 m. gruodžio 31 d. – 100,6 mln. eurų). 2019 m. ilgalaikio turto įsipareigojimo sumoje 106 mln. Eur sudarė įsipareigojimai Lietuvos – Lenkijos dujotiekio (GIPL) rangovams ir įrangos tiekėjams, kurių 44,85% dalis numatoma finansuoti ES struktūrinių fondų lėšomis.

Nurašymus daugiausia sudarė turto dalių, kurios pakeičiamos turto rekonstrukcijos metu, nurašymai.

BENDROVĖ	KITAS ILGALAIKIS MATERIALUSIS TURTAS	IŠ VISO
Likutinė vertė 2017 m. gruodžio 31 d.	44	44
Įsigijimai	3	3
Nusidėvėjimas	(18)	(18)
Likutinė vertė 2018 m. gruodžio 31 d.	29	29
2018 m. gruodžio 31 d.		
Įsigijimo vertė	71	71
Sukauptas nusidėvėjimas	(42)	(42)
Likutinė vertė	29	29
Likutinė vertė 2018 m. gruodžio 31 d.	29	29
Įsigijimai	4	4
Nusidėvėjimas	(14)	(14)
Likutinė vertė 2019 m. gruodžio 31 d.	19	19
2019 m. gruodžio 31 d.		
Įsigijimo vertė	75	75
Sukauptas nusidėvėjimas	(56)	(56)
Likutinė vertė	19	19

2019 m. ir 2018 m. gruodžio 31 d. Bendrovės kitą ilgalaikį materialųjį turtą sudarė kompiuterinė technika ir baldai.

5. Naudojimo teise valdomas turtas

Bendrovė yra sudariusi patalpų, transporto priemonių, kito turto nuomos sutartis, Grupė – patalpų, transporto priemonių, valstybinės žemės ir kito turto nuomos sutartis. Transporto priemonių nuomos sutartys sudaromos 3-4 metams, patalpos 5-8 metams, įvertinus pratęsimo galimybę, kitas materialusis turtas – 2-3 me-

tams, žemės nuomos sutartys sudaromos 99 metams su pratęsimo galimybe. Kaip aprašyta šio aiškinamojo rašto 2.1 pastaboje, Grupė ir Bendrovė taiko 16-ojo TFAS išimtis trumpalaikiai nuomai, mažos vertės turtui, naudojimo teise turtu nepripažįsta ne nuomos komponentų.

GRUPĖ	Žemė	Pastatai	Transporto priemonės	Kitas materialusis turtas	Iš viso
Pripažinta 2019 m. sausio 1 d.	5 743	1 210	1 363	138	8 454
Įsigijimai	-	601	97	160	858
Nurašymai	-	(30)	-	-	(30)
Perklasifikavimas iš IMT (lizingo sutartys)	-	-	1 194	-	1 194
Nusidėvėjimas	(58)	(361)	(630)	(49)	(1 098)
Likutinė vertė 2019 m. gruodžio 31 d.	5 685	1 420	2 024	249	9 378
Įsigijimo vertė	5 743	1 781	2 654	298	10 476
Sukauptas nusidėvėjimas	(58)	(361)	(630)	(49)	(1 098)
Likutinė vertė 2019 m. gruodžio 31 d.	5 685	1 420	2 024	249	9 378
BENDROVĖ					
Pripažinta 2019 m. sausio 1 d.	-	255	2	-	257
Įsigijimai	-	-	81	-	81
Nurašymai	-	(43)	(19)	-	(62)
Likutinė vertė 2019 m. gruodžio 31 d.	-	212	64	-	276
Įsigijimo vertė	-	255	81	-	336
Sukauptas nusidėvėjimas	-	(43)	(17)	-	(60)
Likutinė vertė 2019 m. gruodžio 31 d.	-	212	64	-	276

Grupė ir Bendrovė neturėjo nuomos sutarčių su kintamaisiais mokėjimais, neįtrauktais į nuomos įsipareigojimų vertę.

Grupės trumpalaikės nuomos (iki 12 mėnesių) ir mažos vertės (iki 4 000 Eur) turto nuomos mokėjimus, apskaitytus sąnaudose, 2019 m. sudarė 1 381 tūkst. Eur (Bendrovės - 33 tūkst. Eur).

Grupės palūkanos, apskaičiuotos nuo nuomos įsipareigojimų, atspindėtos finansinės veiklos sąnaudose 2019 m. sudarė 123 tūkst. Eur (Bendrovės - 2 tūkst. Eur).

Grupė 2019 m. atliko 1 258 tūkst. Eur nuomos mokėjimų (vertės dengimas) (Bendrovė - 95 tūkst. Eur).

6. Investicijos į dukterines, asocijuotas ir bendrai valdomas įmones

BENDROVĖS INVESTICIJOS Į DUKTERINES ĮMONES

2019 m. gruodžio 31 d. Bendrovė turėjo akcijų šiose Grupės įmonėse:

Grupės įmonės	Įsigijimo vertė	Vertės sumažėjimas	Apskaitinė vertė	Dalyvavimas (akcijų %)
LITGRID AB	217 215	26 090	191 125	97,5
AB „Amber Grid“	126 529	-	126 529	96,6
BALTPPOOL UAB	388	-	388	67,0
UAB „TETAS“	3 150	-	3 150	100,0
Iš viso	347 282	26 090	321 192	

Bendrovė pagal 2019 m. lapkričio 29 d. UAB „TETAS“ 100 proc. akcijų pirkimo – pardavimo sutartį, sudarytą su patronuojamąja įmone LIT-GRID AB įsigijo TETAS akcijų paketą. TETAS 400 000 vnt. paprastųjų vardinių akcijų (1 Eur nominalios vertės) buvo įsigytos už nepriklausomo turto vertintojo nustatytą kainą – 3 150 tūkst. Eur, ją sumokant akcijų įsigijimo datą.

Kaip nurodyta 2.23 pastaboje, Bendrovė atliko dukterinių bendrovių vertinimus dėl vertės sumažėjimo suformavimo / koregavimo. Pagal vertinimo rezultatus, nebuvo atlikta vertės sumažėjimo koregavimų ar papildomų apskaitymų.

2018 m. gruodžio 31 d. Bendrovė turėjo akcijų šiose Grupės įmonėse:

Grupės įmonės	Įsigijimo vertė	Vertės sumažėjimas	Apskaitinė vertė	Dalyvavimas (akcijų %)
LITGRID AB	217 215	26 090	191 125	97,5
AB „Amber Grid“	126 529	-	126 529	96,6
BALTPPOOL UAB	388	-	388	67,0
Iš viso	344 132	26 090	318 042	

Grupės įmonių, kuriose apskaitoma nekontroliuojama dalis, apibendrinta finansinės būklės ataskaita 2019 m. ir 2018 m. gruodžio 31 d.

Įmonės pavadinimas	Trumpalaikis turtas ir įsipareigojimai			Ilgalaikis turtas ir įsipareigojimai			Grynasis turtas
Metai	Turtas	Įsipareigojimai	Iš viso grynojo trumpalaikio turto	Turtas	Įsipareigojimai	Iš viso grynojo ilgalaikio turto	
LITGRID							
2019 m. gruodžio 31 d.	25 505	54 971	(29 466)	351 864	125 656	226 208	196 742
2018 m. gruodžio 31 d.	25 934	57 813	(31 879)	334 554	106 838	227 716	195 837
Amber Grid							
2019 m. gruodžio 31 d.	28 094	45 192	(17 098)	209 215	53 945	155 270	138 172
2018 m. gruodžio 31 d.	28 299	48 015	(19 716)	207 117	55 805	151 312	131 596
TETAS							
2019 m. gruodžio 31 d.	4 200	5 974	(1 774)	4 197	1 908	2 289	515
2018 m. gruodžio 31 d.	6 996	6 548	448	2 794	2 855	(61)	387
Baltpool							
2019 m. gruodžio 31 d.	67 426	66 912	514	211	131	80	594
2018 m. gruodžio 31 d.	65 134	64 553	581	39	12	27	608
GET Baltic							
2019 m. gruodžio 31 d.	19 059	19 378	(319)	805	129	676	357
2018 m. gruodžio 31 d.	11 200	11 321	(121)	443	-	443	322

Grupės įmonių, kuriose apskaitoma nekontroliuojama dalis, apibendrinta bendrųjų pajamų ataskaita už 2019 m. ir 2018 m.

Įmonės pavadinimas	Pajamos	Pelnas prieš apmokestinimą	Kitos bendrosios pajamos	Pelno mokesčio (sąnaudos) nauda	Viso grynujų bendrųjų pajamų	Bendrosios pajamos tenkančios nekontroliuojamai daliai	Nekontroliuojamai daliai išmokėti dividendai
Metai							
LITGRID							
2019 m. gruodžio 31 d.	185 291	4 524	(709)	(288)	3 527	88	(193)
2018 m. gruodžio 31 d.	171 949	(44 932)	(5 289)	7 635	(42 586)	(1 065)	(66)
Amber Grid							
2019 m. gruodžio 31 d.	54 217	13 834	-	(2 031)	11 803	404	(179)
2018 m. gruodžio 31 d.	54 290	(26 011)	-	4 419	(21 592)	(738)	(694)
TETAS							
2019 m. gruodžio 31 d.	14 779	(175)	391	(88)	128	2	-
2018 m. gruodžio 31 d.	21 243	(147)	-	(14)	(161)	(4)	-
Baltpool							
2019 m. gruodžio 31 d.	975	108	-	(15)	93	31	(36)
2018 m. gruodžio 31 d.	903	217	-	(37)	180	59	(53)
GET Baltic							
2019 m. gruodžio 31 d.	595	37	-	(2)	35	1	-
2018 m. gruodžio 31 d.	379	(16)	-	-	(16)	(1)	-

Grupės įmonių, kuriose apskaitoma nekontroliuojama dalis, apibendrinta pinigų srautų ataskaita už 2019 m. ir 2018 m.

Įmonės pavadinimas	Grynieji pagrindinės veiklos srautai	Grynieji investicinių veiklos srautai	Grynieji finansinės veiklos srautai	Grynasis pinigų srautų padidėjimas (sumažėjimas)	Pinigai ir pinigų ekvivalentai metų pradžioje	Pinigai ir pinigų ekvivalentai metų pabaigoje
Metai						
LITGRID						
2019 m. gruodžio 31 d.	24 071	6 458	(30 896)	(367)	397	30
2018 m. gruodžio 31 d.	24 306	13 482	(37 825)	(37)	434	397
Amber Grid						
2019 m. gruodžio 31 d.	26 925	(12 542)	(14 246)	163	34	197
2018 m. gruodžio 31 d.	23 306	(12 221)	(17 777)	(6 692)	6 726	34
TETAS						
2019 m. gruodžio 31 d.	676	(821)	327	182	4	186
2018 m. gruodžio 31 d.	1 704	(942)	(760)	2	2	4
Baltpool						
2019 m. gruodžio 31 d.	311	(33)	(150)	128	547	675
2018 m. gruodžio 31 d.	12 298	(19)	(12 372)	(93)	640	547
GET Baltic						
2019 m. gruodžio 31 d.	264	(250)	14	28	8	36
2018 m. gruodžio 31 d.	53	(91)	28	(10)	18	8

Kaip nurodyta šio aiškinamojo rašto 1 pastaboje Bendrovės netiesiogiai valdytos (per LITGRID) UAB „Litgrid Power Link Service“ 174 tūkst. Eur įstatinis kapitalas 2019 m. spalio 14 d. buvo anuliuotas,

165 tūkst. Eur piniginių lėšų likutis buvo išmokėtas LITGRID, kuri tęsia likviduotos bendrovės veiklą. 2019 m. gruodžio 19 d. UAB „Litgrid Power Link Service“ buvo išregistruota iš Juridinių asmenų registro.

INVESTICIJOS Į ASOCIJUOTAS IR BENDRAI VALDOMAS ĮMONES

Kaip aprašyta 1 pastaboje 2019 m. balandžio 9 d. Grupė ir energetikos įmonių grupė UAB „Ignitis grupė“ (buvusi „Lietuvos energija“ UAB) atnaujino Duomenų logistikos centro (toliau - DLC), teikiančio duomenų perdavimo bei duomenų centrų paslaugas, akcijų pardavimą. Numatyta, kad Grupė parduos savo valdomus 20,36 proc. akcijų, o UAB „Ignitis grupė“ perleis turimus 79,64 proc. DLC akcijų. Dėl Grupės vykdomų aktyvių veiksmų siekiant parduoti asocijuotos įmonės akcijas ir tikėtino pardavimo per 12 mėnesių, investicija į minėtą

įmonę apskaityta trumpalaikio turto straipsnyje „Kitas finansinis turtas“ (12 pastaba).

2019 m. birželio 19 d. Lenkijos ir Lietuvos perdavimo sistemos operatoriai „PSE“ ir „Litgrid“, vieninteliai dukterinės įmonės „LitPol Link“ akcininkai, kuriems priklauso po 50 proc. įmonės akcijų, priėmė sprendimą likviduoti bendrai valdomą įmonę. Grupės 2019 m. ir 2018 m. gruodžio 31 d. investicijų į „LitPol Link“ Sp. z o.o. įsigijimo vertė sudarė 295 tūkst. Eur, kuriai 100% buvo apskaitytas vertės sumažėjimas.

Asocijuotos įmonės ir bendrai valdomos įmonės finansinė būklė 2019 m. gruodžio 31 d. ir finansiniai veiklos rezultatai už 2019 metus:

	Turtas	Įsipareigojimai	Pardavimo pajamos	Grynasis pelnas (nuostoliai)
UAB Duomenų logistikos centras	9 082	3 653	3 764	610
"LitPol Link" Sp.z.o.o.	-	-	-	-

Asocijuotos įmonės ir bendrai valdomos įmonės finansinė būklė 2018 m. gruodžio 31 d. ir finansiniai veiklos rezultatai už 2018 metus:

	Turtas	Įsipareigojimai	Pardavimo pajamos	Grynasis pelnas (nuostoliai)
UAB Duomenų logistikos centras	6 007	785	3 818	622
"LitPol Link" Sp.z.o.o.	111	1	-	-

7. Finansinis turtas vertinamas tikrąja verte per kitas bendrąsias pajamas

Grupės finansinį turtą, vertinamą tikrąja verte per kitas bendrąsias pajamas sudarė investicijos į akcijas:

	TSO Holding (2 proc.) 2019 m.	Nord Pool Holding (2 proc.) 2018 m.
Apskaitinė vertė sausio 1 d.	2 693	2 693
Vertės koregavimas	(709)	-
Apskaitinė vertė gruodžio 31 d.	1 984	2 693

Grupė kartu su kitais Šiaurės ir Baltijos šalių elektros perdavimo operatoriais (PSO) per valdymo bendrovę valdo Europos elektros biržos ir rinkų susiejimo operatorius. Grupė turi 2 proc. minėtoje operatorių valdymo bendrovėje

2018 m. valdymo bendrovė Nord Pool Holding AS vykdė aktyvius veiksmus, organizuojant elektros biržos operatorės Nord Pool AS akcijų pardavimą. Grupės 2018 m. gruodžio 31 d. įvertinta valdomų akcijų vertė atitiko 2 693 tūkst. Eur, nustatyta pagal valdymo bendrovės pateiktą informaciją apie parduodamo operatoriaus vertinimo rezultatus.

2019 m. vyko restruktūrizacija Nord Pool grupėje, kurios pasėkoje Grupė įgijo 2 proc., pilnai kontroliuojančioje Nord Pool Holding AS su elektros biržos ir rinkų susiejimo operatoriais. 2020 m. sausio 15 d. Grupė kartu su kitais TSO Holding akcininkais pardavė

66 proc. Nord Pool Holding AS akcijų Euronext. Remiantis Akcijų pirkimo – pardavimo sutartyje nustatyta kaina, Grupė atliko TSO Holding akcijų vertės koregavimą iki 1 984 tūkst. Eur, koregavimo rezultatą apskaitė kitose bendrose pajamose. Vertinimas atitiko antrą tikrosios vertės vertinimo hierarchijos lygį, kai vertė nustatyta įvykusio sandorio pagrindu.

8. Perkrovų valdymo įplaukos

2019 m. ir 2018 m. perkrovų valdymo įplaukų judėjimas:

	GRUPĖ	
	2019	2018
Perkrovų valdymo įplaukos laikotarpio pradžioje	15 754	6 564
Gautos perkrovų valdymo įplaukos per periodą	27 366	12 940
Panaudota ilgalaikiam materialiam turtui finansuoti	(3 787)	(2 939)
Perkrovų valdymo įplaukos panaudotos atsijungimų nuostoliams kompensuoti per periodą	(198)	(811)
Perkrovų valdymo įplaukos laikotarpio pabaigoje	39 135	15 754
Perkrovų valdymo įplaukų dalis laikinai panaudota veiklai finansuoti	26 487	393
Nepanaudota perkrovų valdymo įplaukų dalis apskaityta ilgalaikiam turtui	8 185	10 439
Nepanaudota perkrovų valdymo įplaukų dalis apskaityta trumpalaikiam turtui	4 463	4 922

Perkrovų valdymo įplaukų gavimo ir panaudojimo principai aprašyti 2.18 pastaboje. 2019 m. gruodžio 31 d. nepanaudotas pagal Europos Parlamento ir Tarybos Reglamente (EB) Nr.714/2009 nurodytas paskirtis įplaukų likutis sudarė 39 135 tūkst. Eur. Perkrovų įplaukų likutis esmine dalimi bus panaudotas investicijoms su VERT suderintiems projektams, įskaitant sinchronizacijos projektų finansavimui iki 2025 m. Tik 0,2 – 1 mln. Eur perkrovų valdymo įplaukų kasmet bus panaudota kompensuoti nuostoliams, atsiradusiems dėl tarpstise-

minių jungčių atsijungimo ir užtikrinimo pasinaudojimą suprekiautais pajėgumais.

Kaip nurodyta, šio aiškinamojo rašto 2.18 pastaboje, skirtumas tarp perkrovų įplaukų likučio trumpalaikiuose įsipareigojimuose ir trumpalaikiam turtui susidarė dėl lėšų laikino panaudojimo Bendrovės veiklai finansuoti.

	GRUPĖ	
	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Įsipareigojimų dalis		
Perkrovų valdymo įplaukų įsipareigojimo ilgalaikė dalis	34 672	10 832
Perkrovų valdymo įplaukų įsipareigojimo trumpalaikė dalis	4 463	4 922
Iš viso:	39 135	15 754

9. Atsargos ir skirtas parduoti ilgalaikis turtas

	GRUPĖ	
	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Medžiagos, atsarginės dalys ir kitos atsargos bei turtas, skirtas parduoti	1 684	2 042
Gamtinės dujos	1 651	2 444
Turtas, skirtas parduoti	13	19
Atimti: vertės sumažėjimas	(640)	(603)
Apskaitinė vertė	2 708	3 902

Grupės atsargos, apskaitytos grynąja galimo realizavimo verte, įsigijimo vertė 2019 m. gruodžio 31 d. sudarė 1 684 tūkst. Eur (2018 m. gruodžio 31 d. – 992 tūkst. Eur), sąnaudose per metus pripažinta

atsargų savikaina sudarė 14 573 tūkst. Eur (2018 m. gruodžio 31 d. – 21 173 tūkst. Eur).

Atsargų vertės sumažėjimo pasikeitimas 2019 ir 2018 metais:

	GRUPĖ	
	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Apskaitinė vertė sausio 1 d.	603	722
Vertės sumažėjimo pasikeitimas	37	(119)
Apskaitinė vertė gruodžio 31 d.	640	603

Vertės sumažėjimo sąnaudos buvo įtrauktos į kitas sąnaudas bendrųjų pajamų ataskaitoje.

10. Prekybos gautinos sumos

Atsargų vertės sumažėjimo pasikeitimas 2019 ir 2018 metais:

	GRUPĖ		BENDROVĖ	
	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Po vienerių metų gautinos sumos	4	998	-	-
Trumpalaikės prekybos gautinos sumos				
Gautinos sumos už elektros energijos perdavimą	16 096	18 513	-	-
Gautinos sumos už gamtinių dujų perdavimą ir tranzitą	5 524	6 076	-	-
Gautinos sumos už rangos darbus ir kitas paslaugas	2 530	4 221	-	-
Kitos prekybos gautinos sumos	989	1 349	38	54
Atimti: prekybos gautinų sumų vertės sumažėjimas	(387)	(3 871)	-	-
Trumpalaikių prekybos gautinų sumų apskaitinė vertė	24 752	26 288	38	54

PO VIENERIŲ METŲ GAUTINOS SUMOS

2019 m. gruodžio 31 d. po vienerių metų gautiną 4 tūkst. Eur sumą sudarė Grupės sumokėtas depozitas pagal patalpų nuomos sutartį.

2018 m. gruodžio 31 d. Grupės ilgalaikę iš pirkėjų gautiną 998 tūkst. eurų sumą sudarė gautina suma už UAB „Intergas“ prijungimo įmoką, kuri turėjo būti sumokėta iki 2021 m. gruodžio 31 d., įsipareigojimo vykdymo užtikrinimui buvo gauta banko garantija. Nuo 2019 m. prie UAB „Intergas“ prijungus AB „Orlen Lietuva“ ir pradėjus jai skirstyti gamtines dujas, 2019 metais reikšmingai padidėjo per Grupės ir UAB „Intergas“ sistemų sujungimo tašką perduodamas dujų kiekis ir užsakomi pajėgumai, lyginant su pirminėje prijungimo sutartyje įsipareigotais minimaliais parametrais.

Atsiradus šioms naujoms aplinkybėms, 2019 m. balandžio 3 d. buvo pasirašytas papildomas susitarimas su UAB „Intergas“, pagal kurį Grupė sumažino gautiną sumą už prijungimo įmoką bei grąžino gautą banko garantiją.

Prekybos gautinų sumų, kurioms netaikomos nuvertėjusiomis, senėjimo analizė:

	GRUPĖ		BENDROVĖ	
	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Nepradelsta	23 906	25 862	38	54
iki 30 dienų	566	365	-	-
30-60 dienų	149	-	-	-
60-90 dienų	70	6	-	-
daugiau nei 90 dienų	61	55	-	-
Iš viso	24 752	26 288	38	54

TRUMPALAIKĖS PREKYBOS GAUTINOS SUMOS / PREKYBOS GAUTINŲ SUMŲ VERTĖS SUMAŽĖJIMAS (TIKĖTINI KREDITO NUOSTOLIAI)

Dėl Grupės sudaromų sandorių specifikos su stambiais klientais prekybos gautinos sumos vertinamos individualiai. Grupės vadovybė sprendimus dėl individualaus vertinimo priimama, atsižvelgiant galimybę gauti informaciją apie konkretų skolininką ir skolininko reikšmingą kredito rizikos padidėjimą.

2019 m. Grupė dėl gautų apmokėjimų atstatė 981 tūkst. Eur ir 2 820 tūkst. Eur beviltiškomis pripažintų nurašytų, ankstesniais laikotarpiais pripažintų abejotinų skolų. Grupė 2019 m. papildomai pripažino 317 tūkst. Eur abejotinų skolų, taikant individualų vertinimą.

Bendrovė nebuvo pripažinusi abejotinų skolų.

Prekybos gautinų sumų tikroji vertė yra apytikriai lygi jų apskaitinei vertei.

11. Kitos gautinos sumos

	GRUPĖ		BENDROVĖ	
	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Gautinos administruojamos VIAP lėšos	47 042	51 003	-	-
Gautinos administruojamos SGGT lėšos	16 020	14 942	-	-
Iš biudžeto gautinos PVM	3	3	-	-
Gautinos dotacijos	2 754	1 715	-	-
Pergrupavimas su avansu gautomis dotacijomis*	1 168	-	-	-
Kitos sukauptos pajamos	541	493	-	-
Paskolos dukterinėms įmonėms	-	150	7 581	12 517
Kitos gautinos sumos	617	1 377	4	386
Atimti: kitų gautinų sumų vertės sumažėjimas	(23)	(23)	-	-
Apskaitinė vertė	66 954	69 660	7 585	12 903

Kitų gautinų sumų tikroji vertė yra apytikriai lygi jų apskaitinei vertei.

*Grupė 2018 m. avansu gautas dotacijas GIPL projekto vykdymui buvo atspindėjusi kitose gautinose sumose, mažindama šio straipsnio likutį. Grupė 2019 m. atliko šio straipsnio pergrupavimą, iškeliant nurodytą sumą į gautus išankstinius apmokėjimus (25 pastaba).

Grupės pagrindinę kitų gautinų sumų vertės dalį ir gautinų sumų pradelsimus sudarė gautinos VIAP ir SGGT lėšos. 2019 m. gruodžio

31 d. pradelstos VIAP lėšos sudarė 35 411 tūkst. Eur, pradelstos SGGT lėšos - 4 701 tūkst. Eur. Grupė, veikdama kaip administruojantis asmuo, renkant VIAP ir SGGT lėšas, nepatiria kredito rizikos, todėl šioms pradelstoms sumoms neformuojamas vertės sumažėjimas.

2019 m. ir 2018 m. gruodžio 31 d. Bendrovė su Grupės įmonėmis apyvartinių lėšų subalansavimui buvo sudariusi tarpusavio skolinimo ir skolinimosi sutartis. Suteiktoms paskoloms taikomos kintamos palūkanos, palūkanų norma susieta su 3 ir 6 mėn. EURIBOR kintama dalimi.

Kitų gautinų sumų, kurioms nėra apskaitytas vertės sumažėjimas, senėjimo analizė:

	GRUPĖ		BENDROVĖ	
	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Nepradelsta	24 246	31 763	7 585	12 903
iki 30 dienų	3 113	18 191	-	-
30-60 dienų	1 630	16 606	-	-
60-90 dienų	263	1 865	-	-
daugiau nei 90 dienų	37 703	1 235	-	-
Iš viso	66 954	69 660	7 585	12 903

12. Kitas finansinis turtas

	GRUPĖ	
	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Administruojamos VIAP lėšos	14 172	6 998
Administruojamos SGGT lėšos	4	56
Deponuotos lėšos garantijoms ir depozitai	1 619	1 769
Perkrovų valdymo įplaukų nepanaudotos lėšos	4 463	4 922
Finansinis turtas, skirtas parduoti	752	752
Biržos dalyvių pinigai	24 111	16 943
Apskaitinė vertė	45 121	31 440

Biržos dalyvių lėšas sudaro iš jų gauti piniginiai užstatai, užtikrinantys galimybę dalyvauti biržos prekyboje. Dėl šių piniginių lėšų trumpalaikio disponavimo galimybių ir naudojimo tik atsiskaitymams už biržos įsigytus produktus, jos nepriskiriamos pinigų ir pinigų ekvivalentų straipsniui.

Pagal teisės aktų reikalavimus pinigai, skirti išmokėti SGDT ir VIAP lėšų gavėjams, laikomi atskirai nuo kitų Grupės pinigų ir pinigų ekvivalentų ir gali būti naudojami tik SGDT ir VIAP lėšų mokėjimams.

Perkrovų valdymo įplaukų lėšų trumpalaikė dalis, kaip nurodyta 8 pastaboje, numatoma panaudoti ES reglamente numatytiems tikslams per 12 mėnesių).

Kaip aprašyta 6 pastaboje, finansinį turtą, skirtą parduoti sudaro Duomenų logistikos centras, UAB 20,36 proc. akcijų paketo vertė.

Kito finansinio turto tikroji vertė 2019 m. ir 2018 m. gruodžio 31 d. buvo artima apskaitinei vertei.

13. Pinigai ir pinigų ekvivalentai

	GRUPĖ		BENDROVĖ	
	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Pinigai banke	13 470	9 913	12 346	8 669
Apskaitinė vertė	13 470	9 913	12 346	8 669

Pinigų ir pinigų ekvivalentų tikroji vertė yra lygi jų nominaliai ir apskaitinei vertei.

14. Įstatinis kapitalas

2019 m. gruodžio 31 d. ir 2018 m. gruodžio 31 d. Bendrovės įstatinis kapitalas buvo lygus 22 482 694,57 eurų ir buvo padalintas į 77 526 533 nominaliosios vertės paprastosios vardinės akcijas, kurių kiekvienos vertė 0,29 euro. Visos akcijos yra pilnai apmokėtos.

KAPITALO VALDYMAS

Kapitalą sudaro visas finansinės būklės ataskaitoje apskaitytas nuosavas kapitalas.

Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas reikalauja, kad Bendrovės nuosavas kapitalas sudarytų ne mažiau negu 1/2 jos

įstatinio kapitalo. 2019 m. gruodžio 31 d. ir 2018 m. gruodžio 31 d. Bendrovė atitiko šį reikalavimą. Bendrovė neturi jokių kitų išorinių reikalavimų kapitalui.

Pagrindinis Bendrovės kapitalo valdymo tikslas yra valdyti kapitalą taip, kad būtų užtikrintas veiklos tęstinumas. Siekiant palaikyti ar pakeisti kapitalo struktūrą, Bendrovė gali pakeisti dividendų išmokėjimą akcininkams, išleisti naują akcijų emisiją ar parduoti dalį turto. Pasikeitimų kapitalo valdymo tiksluose, lyginant su praėjusiais metais, nebuvo.

15. Perkainojimo rezervas

Perkainojimo rezervas – tai ilgalaikio materialiojo turto vertės padidėjimo suma, gauta perkainojus turtą. Pagal Lietuvos Respublikos įsta-

tymus iš perkainojimo rezervo gali būti didinamas akcinis kapitalas. Tačiau rezervas negali būti naudojamas nuostoliams padengti.

GRUPĖ	Perkainojimo rezervas	Atidėtas pelno mokestis	Atėmus atidėtajį pelno mokestį
Likutis 2017 m. gruodžio 31 d.	6 173	(927)	5 246
Perkainojimo rezervo nusidėvėjimas	(706)	107	(599)
Ilgalaikio materialiojo turto nurašymas	(55)	9	(46)
Ilgalaikio materialiojo turto perkainavimas	(5 158)	773	(4 385)
Likutis 2018 m. gruodžio 31 d.	254	(38)	216
Perkainojimo rezervo nusidėvėjimas	(87)	13	(74)
Ilgalaikio materialiojo turto nurašymas	(3)	-	(3)
Ilgalaikio materialiojo turto perkainavimas	381	(57)	324
Perkainojimo rezervo mažumos dalies pasikeitimas	12	-	12
Likutis 2019 m. gruodžio 31 d.	557	(82)	475

16. Privalomasis ir kiti rezervai

PRIVALOMASIS REZERVAS

Privalomasis rezervas yra sudaromas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus. Jį privaloma kasmet pervesti ne mažiau kaip 5 proc. grynojo pelno, kol rezervas pasieks 10 proc. įstatinio kapitalo. Jis gali būti naudojamas tik būsimiems nuostoliams dengti. 2019 m. gruodžio 31 d. šis rezervas buvo pilnai suformuotas.

FINANSINIO TURTO TIKROSIOS VERTĖS PASIKEITIMO REZERVAS

Finansinio turto tikrosios vertės pasikeitimo rezervas - tai finansinio turto, kurio tikrosios vertės pasikeitimas apskaitomas per kitas bendrąsias pajamas, vertės padidėjimo suma, gauta perkainojus finansinį turtą. Pagal Lietuvos Respublikos įstatymus iš šio rezervo gali būti didinamas akcinis kapitalas ir negali būti mažinami nuostoliai.

Grupė perkainojo 2 proc. turimų TSO Holding AS akcijų, kuri kontroliuoja elektros ir rinkos susiejimo biržos operatorius, pagal įvykusio sandorio kainą (plačiau aprašyta 7 pastaboje).

GRUPĖ	Finansinio turto perkainojimo rezervas be mažumos dalies	Atidėtasis pelno mokestis	Atėmus atidėtoji pelno mokestį
Likutis 2017 m. gruodžio 31 d.	752	(113)	639
Likutis 2018 m. gruodžio 31 d.	752	(113)	639
Finansinio turto perkainavimas	(692)	104	(588)
Likutis 2019 m. gruodžio 31 d.	60	(9)	51

KITI REZERVAI

Kiti rezervai sudaromi akcininkų sprendimu ir gali būti perskirstomi skirstant kitų metų pelną.

2018 m. balandžio 24 d. įvykusio UAB „EPSO-G“ eilinio visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimu iš nepaskirstyto pelno į kitus rezervas buvo perkelti 50 tūkst. Eur.

17. Dividendai

2019 m. balandžio 30 d. įvykusio UAB „EPSO-G“ eilinio visuotinio akcininkų susirinkimo metu buvo nutarta išmokėti 750 tūkst. Eur dividendų.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2016 m. lapkričio 9 d. priėmė nutarimą Nr. 1116, kuriame numatoma, kad už 2016–2021 finansinius me-

tus UAB „EPSO-G“ dividendams skirs 0,5 procento paskirstytino pelno. Ši nuostata taikoma, jeigu atitinkamais finansiniais metais UAB „EPSO-G“ paskolos, išperkamosios nuomos įsipareigojimai ir kitos ilgalaikės mokėtinos sumos bei įsipareigojimai, išskyrus ateinančių laikotarpių pajamas, atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimus ir dotacijas, viršija UAB „EPSO-G“ nuosavo kapitalo dydį.

18. Dotacijos

Dotacijas sudaro dotacijos, skirtos įsigyti ilgalaikį turtą ir kompensuoti sąnaudas. Per 2019 m. ir 2018 m. dotacijų judėjimą sudarė:

GRUPĖ	
Likutis 2017 m. gruodžio 31 d.	22
Gautos dotacijos	24 283
Perkrovų pajamos	2 939
Perkelta į ilgalaikį materialųjį turtą	(27 204)
Panaudotos dotacijos sąnaudų kompensavimui	(40)
Likutis 2018 m. gruodžio 31 d.	0
Gautos dotacijos	15 175
Gautinos dotacijos	(133)
Perkrovų pajamos	3 787
Perkelta į ilgalaikį turtą	(18 665)
Panaudota sąnaudų kompensavimui	(164)
Gautos dotacijos avansu	6 614
Perkelta į gautų išankstinių apmokėjimų įsipareigojimus	(6 614)
Likutis 2019 m. gruodžio 31 d.	0

19. Paskolos

Grupės ir Bendrovės paskolas sudaro:

	GRUPĖ		BENDROVĖ	
	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Ilgalaikės paskolos				
Banko paskolos	134 202	154 605	2 560	5 120
Trumpalaikės paskolos				
Ilgalaikių paskolų einamųjų metų dalis	30 403	34 761	2 560	2 560
Banko sąskaitos perviršis	-	6 889	-	-
Iš viso paskolų	164 605	196 255	5 120	7 680

Ilgalaikių paskolų grąžinimo terminai

	GRUPĖ		BENDROVĖ	
	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Tarp 1 ir 2 metų	22 959	30 403	2 560	2 560
Nuo 2 iki 5 metų	70 056	73 932	-	2 560
Po 5 metų	41 187	50 270	-	-
Iš viso	134 202	154 605	2 560	5 120

Grupė ir Bendrovė 2019m. ir 2018 m. gruodžio 31 d. įkeitimų neturėjo.

Paskolų sutartyse numatytos finansinės ir nefinansinės sąlygos, kurių atskiros Grupės įmonės įsipareigojusios laikytis. Grupės įmonės 2019 m. ir 2018 m. šiuos įsipareigojimus vykdė.

Grupės paskolos su fiksuota palūkanų norma 2019 m. ir 2018 m. gruodžio 31 d. sudarė 33 proc., likusios paskolos susietos su 3 ir 6 mėn. EURIBOR kintama dalimi (Bendrovės – su 12 mėn. EURIBOR kintama dalimi).

Grupės paskolų palūkanų normos svertinis vidurkis 2019 m. gruodžio 31 d. sudarė 0,75 proc. (2018 m. gruodžio 31 d. – 0,77 proc.), Bendrovės – 0,52 proc. (2018 m. gruodžio 31 d. – 0,52 proc.).

2019 m. gruodžio 31 d. Grupės ir Bendrovės nepanaudotų paskolų ir overdraftų likutis buvo 20 000 tūkst. Eur (2018 m. gruodžio 31 d. – 18 511 tūkst. Eur).

Grynosios skolos likučių ir finansinės veiklos pinigų srautų 2019 m. ir 2018 m. suderinimas:

GRUPĖ	Pinigai	Paskolos	Išperkamoji nuoma / Nuomos įsipareigojimai	Iš viso
Grynoji skola 2018 m. gruodžio 31 d.	9 913	(196 255)	(820)	(187 162)
Įsigijimas		(10 000)	(9 264)	(19 264)
Pinigių ir pinigų ekvivalentų (sumažėjimas)	3 557	-	-	3 557
Overdraft'o pasikeitimas	-	6 889	-	6 889
Grąžinta paskola	-	34 611	-	34 611
Nuomos mokėjimai			1 139	1 139
Grynoji skola 2019 m. gruodžio 31 d.	13 470	(164 755)	(8 945)	(160 230)
BENDROVĖ				
Grynoji skola 2018 m. gruodžio 31 d.	8 669	(7 680)	-	989
Pinigių ir pinigų ekvivalentų (sumažėjimas)	3 677	-	-	3 677
Įsigijimai	-	-	(338)	(338)
Nuomos mokėjimai	-	-	62	62
Grąžinta paskola	-	2 560	-	2 560
Grynoji skola 2019 m. gruodžio 31 d.	12 346	(5 120)	(276)	6 950

20. Finansiniai įsipareigojimai, kuriems skaičiuojamos palūkanos

	GRUPĖ		BENDROVĖ	
	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Ilgalaikė dalis				
Mokėtina suma už LITGRID AB akcijas	148 609	156 574	148 609	156 574
Trumpalaikė dalis				
Mokėtina suma už LITGRID AB akcijas	7 965	-	7 965	-
Iš viso finansinių įsipareigojimų	156 574	156 574	156 574	156 574
Ilgalaikės įsipareigojimų dalies grąžinimo terminai				
Tarp 1 ir 2 metų	14 481	7 965	14 481	7 965
Nuo 2 iki 3 metų	134 128	14 481	134 128	14 481
Nuo 3 iki 5 metų	-	134 128	-	134 128

Grupė ir Bendrovė dėl skolos „Lietuvos energija“ UAB (dabar UAB „Ignitis grupė“) už LITGRID akcijas reikšmingumo, finansinės būklės ataskaitoje išskyrė į atskirą straipsnį ir dėl informacijos palyginamumo pergrupavo praėjusio laikotarpio duomenis. Pagal 2012 m. rugsėjo 27 d. akcijų pirkimo – pardavimo sutartį UAB „Ignitis grupė“ neapmokėta LITGRID akcijų kainos dalis, esant konservatyviam Ben-

drovės akcijų priedo dydžio vertinimui, aprašytam 2.23 pastaboje, 2019 m. ir 2018 m. gruodžio 31 d. sudarė 156 574 tūkst. Eur. Sukauptos palūkanos 2019 m. gruodžio 31 d. sudarė 185 tūkst. Eur (2018 m. gruodžio 31 d. – 283 tūkst. Eur) ir yra apskaitytos kitose trumpalaikėse mokėtinose skolose ir įsipareigojimuose.

21. Nuomos įsipareigojimai

Grupės ir Bendrovės nuomos įsipareigojimai ir jų judėjimas 2019 m.:

	GRUPĖ	BENDROVĖ
Nuomos įsipareigojimų apskaitinė vertė laikotarpio pradžioje*	820	-
Nuomos įsipareigojimų pripažinimas pirmą kartą pagal 16 TFAS 2019-01-01	8 453	257
Sudarytos nuomos sutartys	841	81
Nutrauktos nuomos sutartys	(30)	-
Apskaičiuotos palūkanos	123	2
Nuomos mokėjimai (pagrindinė suma ir palūkanos)	(1 262)	(64)
Apskaitinė vertė laikotarpio pabaigoje 2019-12-31	8 945	276
Ilgalaikiai nuomos įsipareigojimai	7 736	210
Trumpalaikiai nuomos mokėjimai	1 209	66

*Laikotarpio pradžioje nuomos įsipareigojimus sudarė įsipareigojimai pagal išperkamosios nuomos (lizingo) sutartis.

Būsimieji nuomos mokėjimai pagal neatšaukiamas nuomos sutartis:

	GRUPĖ		BENDROVĖ	
	2019 m. gruodžio 31 d.	2019 m. sausio 1 d.	2019 m. gruodžio 31 d.	2019 m. sausio 1 d.
Nuomos įsipareigojimai iš viso:	8 945	9 273	276	257
Einamųjų metų dalis	1 209	974	66	45
Ilgalaikiai įsipareigojimai, kurių padengimo terminai:	7 736	8 299	210	212
Tarp 1 ir 2 metų	1 044	1 290	66	42
Tarp 2 ir 3 metų	623	695	58	42
Tarp 3 ir 5 metų	466	696	86	85
Virš 5 metų	5 603	5 618	-	43

22. Kitos ilgalaikės mokėtinės sumos ir įsipareigojimai

	GRUPĖ	
	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Avansu gautos sumos iš naujų vartotojų prijungimo	801	609
Atidėjiniai darbuotojų pensijų išmokoms	714	664
Garantiniai atidėjiniai	4	6
Atidėjiniai servitutų įsipareigojimams	650	1 100
Avansu gautos dotacijos	4 686	-
Kita	23	12
Apskaitinė vertė	6 878	2 391

Atidėjinius pensijų išmokoms sudaro apskaičiuotas pagal Lietuvos Respublikos įstatymus mokėtinės sumos (2.15 pastaba).

Kaip paaiškinta 3-oje pastaboje, 2019 m. gruodžio 31 d. Grupė, remdamasi turima informacija apie išmokėtas kompensacijas už servitutus per 2019 metus ir perskaičiavusi ateinančių laikotarpių kompensacijų dydį, atliko nematerialaus turto ir susijusio atidėjinio koregavimą 700 tūkst. Eur. Iš jų atidėjinių servitutų įsipareigojimams

ilgalaikė dalis sumažinta 450 tūkst. Eur, likusi po koregavimų ilgalaikė dalis sudarė 650 tūkst. Eur.

Avansu gautos dotacijos sudaro pinigines lėšas gautos Sinchronizacijos programai įgyvendinti iš CEF (Connecting Europe Facility) fondo. Išlaidas, kurioms finansuoti buvo gauta dotacija, planuojama patirti 2021 m. I ketvirtį.

23. Ataskaitinių metų pelno mokestis ir atidėtasis pelno mokestis

Pelno mokesčio sąnaudas sudaro:

	GRUPĖ		BENDROVĖ	
	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Ataskaitinio laikotarpio pelno mokestis	6 034	3 272	-	-
Atidėtojo pelno mokesčio (pajamos)	(3 925)	(17 232)	(362)	(386)
Ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčio sąnaudos (pajamos)	2 109	(13 960)	(362)	(386)

Atidėtojo pelno mokesčio turto ir įsipareigojimų judėjimas prieš sudengiant su ta pačia mokesčių institucija susijusias sumas, yra pateikiamas žemiau:

GRUPĖ	IMT perkainojimas (vertės sumažėjimas)	Gautinų sumų vertės sumažėjimas	Sukauptos sąnaudos/pajamos	Nusidėvėjimo normatyvų skirtumai	Kita	Viso
Atidėtojo pelno mokesčio turtas						
2017 m. gruodžio 31 d.	16 582	25 143	1 428	-	2 830	45 983
Pripažinta pelno (nuostolių) straipsnyje	8 517	3 813	1 173	-	(600)	12 903
Atidėtojo pelno mokesčio turtas sudengtas su atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimu	(24 641)	-	-	-	-	(24 641)
Pripažinta kitų bendrųjų pajamų straipsnyje	793	-	-	-	(26)	767
2018 m. gruodžio 31 d.	1 251	28 956	2 601	-	2 204	35 012
Perklasifikavimas su atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimu	3 121	(3 558)	33	153	(34)	(285)
Pripažinta pelno (nuostolių) straipsnyje	(119)	(410)	4 146	4	227	3 848
Atidėtojo pelno mokesčio turtas sudengtas su atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimu	-	(24 901)	-	-	-	(24 901)
2019 m. gruodžio 31 d.	4 253	87	6 780	157	2 397	13 674

Atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimai	IMT perkainojimas (vertės padidėjimas)	Nusidėvėjimo normų skirtumai	Mokesčių lengvata išigyjant IMT	Kita	Viso
2017 m. gruodžio 31 d.	(24 710)	(26 743)	(1 828)	(280)	(53 561)
Pripažinta pelno (nuostolių) straipsnyje	-	1 440	146	3	1 589
Atidėtojo pelno mokesčio turtas sudengtas su atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimu	24 641	-	-	-	24 641
Pripažinta kitų bendrųjų pajamų straipsnyje	36	-	-	-	36
2018 m. gruodžio 31 d.	(33)	(25 303)	(1 682)	(277)	(27 295)
Perklasifikavimas su atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimu	(117)	402	-	-	285
Pripažinta pelno (nuostolių) straipsnyje	13	-	138	(72)	79
Atidėtojo pelno mokesčio turtas sudengtas su atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimu	-	24 901	-	-	24 901
Pripažinta kitų bendrųjų pajamų straipsnyje	48	-	-	-	48
2019 m. gruodžio 31 d.	(89)	-	(1 544)	(349)	(1 982)

Atidėtojo pelno mokesčio turtas grynąja verte 2018 m. gruodžio 31 d.	7 717
Atidėtojo pelno mokesčio turtas grynąja verte 2019 m. gruodžio 31 d.	11 692

Pagal Pelno mokesčio įstatymo nuostatas, įsigaliojusias 2009 m. sausio 1 d., investicijoms į įstatyme nustatytus kriterijus atitinkanti ilgalaikį turtą gali būti taikoma pelno mokesčio lengvata. Grupė apskaičiuodama 2019 m. ir 2019 m. pelno mokestį pasinaudojo minėta lengvata ir susimažino 2019 m. pelno mokesčio sąnaudas bendra 218 tūkst. eurų suma (2018 m. – 1 653 tūkst. eurų suma).

2019 m. Bendrovė patyrė 2 600 tūkst. Eur. mokestinių nuostolių (2018 m. – 2 533 tūkst. Eur.). Mokestinius nuostolius Bendrovė perleidžia Grupės įmonėms už atlygį (15 proc.). 2019 m. EPSO-G gautas atlygis už LITGRID perleistus 2018 m. mokestinius nuostolius sudarė 380 tūkst. Eur.

Bendrųjų pajamų ataskaitoje pateikta pelno mokesčio sąnaudų suma gali būti suderinta su pelno mokesčio sąnaudomis, apskaičiuotomis taikant įstatyme numatytą pelno mokesčio tarifą pelnui prieš pelno mokestį:

	GRUPĖ		BENDROVĖ	
	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą	13 512	(61 680)	4 908	13 930
Pelno mokestis taikant 15 proc. tarifą	2 026	(9 252)	736	2 090
Investicijų lengvatos įtaka	(218)	(517)	-	-
Nepripažintas atidėtojo pelno mokestis nuo mokestinių nuostolių	-	6	-	6
Neleidžiamų atskaitymų ir neapmokestinamųjų pajamų įtaka	196	(798)	(1 098)	(2 482)
Prėjusių metų koregavimas	105	(1 381)	-	-
Mokestinio nuostolio perdavimo įtaka		(2 006)	-	
Pelno mokesčio sąnaudos (pajamos), apskaitytos per pelną (nuostolį) Bendrųjų pajamų ataskaitoje	2 109	(13 960)	(362)	(386)
Pelno mokesčio sąnaudos (pajamos), apskaitytos per kitas bendrąsias pajamas	(48)	(793)	-	-

24. Prekybos skolos

	GRUPĖ		BENDROVĖ	
	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Skolos už elektros energiją	11 837	11 587	-	-
Skolos už gamtines dujas	3 830	1 561	-	-
Skolos už rangos darbus, paslaugas	7 236	7 269	-	-
Skolos už ilgalaikį materialųjį turtą ir atsargas	10 729	7 704	-	-
Kitos prekybos mokėtinos sumos	165	11	49	31
Apskaitinė vertė	33 797	28 132	49	31

Tikrosios prekybos mokėtinų sumų vertės yra apytikriai lygios jų apskaitinėms vertėms.

25. Gauti išankstiniai apmokėjimai

	GRUPĖ	
	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Gauti išankstiniai apmokėjimai iš biržos dalyvių	15 672	10 087
Avansu gautos sumos iš naujų vartotojų	628	712
Kitos avansu gautos sumos	45	229
Pergrupuota iš kitų gautinų sumų avansu gautos dotacijos*	1 168	-
Avansu gautos dotacijos	1 928	-
Apskaitinė vertė	19 441	11 028

*Kaip paaiškinta 25 pastaboje, 2018 m. avansu gautos dotacijos GIPL projekto vykdymui buvo atspindėtos kitose gautinose sumose, Grupė 2019 m. atliko avansu gautų dotacijų pergrupavimą gautus išankstinius apmokėjimus.

Kaip nurodyta 12 pastaboje, biržų dalyviai prieš įvykstant prekybai avansu perveda lėšas, kuriomis vėliau įskaitoma įsigytiems produktams įskaityti arba grąžinami.

Avansu gautos sumos iš naujų vartotojų – tai gauti avansai už naujų vartotojų prijungimą prie elektros tinklų. Šie avansai bus pripažinti

pajamomis kuomet bus suteiktos prijungimo paslaugos.

Avansu gautos dotacijos sudaro pinigines lėšas gautas iš CEF (Connecting Europe Facility) fondo, kurios bus panaudotos patirtoms išlaidoms finansuoti 2020 m.

26. Kitos trumpalaikės mokėtinos sumos ir įsipareigojimai

	GRUPĖ		BENDROVĖ	
	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Mokėtinos administruojamos VIAP lėšos	61 213	9 466	-	-
Mokėtinos administruojamos SGDT lėšos	13 562	12 311	-	-
Sukauptos administruojamos SGDT lėšos	2 461	2 684	-	-
Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	1 629	1 660	305	303
Sukauptos atostogų rezervo sąnaudos	2 149	1 922	99	67
Mokėtinas PVM	1 268	2 297	-	2
Mokėtinas nekilnojamojo turto mokestis	966	965	-	-
Mokėtini dividendai	552	556	-	-
Mokėtinos palūkanos	253	348	185	283
Sukauptos kitos sąnaudos	2 458	47 911	18	14
Įsipareigojimų įvykdymo garantija/gauti depozitai	5 468	7 517	-	-
Atidėjiniai servitutų įsipareigojimams	511	1 200	-	-
Perkovų valdymo įplaukos	4 463	4 922	-	-
Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	2 604	975	-	-
Apskaitinė vertė	99 557	94 734	607	669

Sukauptos administruojamos SGD terminalo lėšos yra apskaitomos tuomet, kai gamtinių dujų perdavimo sistemos naudotojams išrašoma PVM sąskaita faktūra. Sukauptos administruojamos SGD terminalo lėšos yra priskiriamos mokėtinų SGD terminalo lėšų sąskaitai tuomet, kai AB „Klaipėdos nafta“ ir UAB „Litgas“ išrašo AB „Amber Grid“ PVM sąskaitą faktūrą gamtinių dujų tiekimo saugumo papildomai dedamajai prie gamtinių dujų perdavimo kainos.

Grupės ir Bendrovės įsipareigojimų įvykdymo garantijas sudaro gauti depozitai, tame tarpe ir už prekybą biržoje.

Trumpalaikių kitų mokėtinų sumų tikroji vertė yra apytikriai lygi jų apskaitinei vertei.

27. Pajamos pagal sutartis su klientais, paslaugų pirkimai ir veiklos kitos sąnaudos

ELEKTROS ENERGIJOS, GAMTINIŲ DUJŲ IR SUSIJUSIŲ PASLAUGŲ PARDAVIMO PAJAMOS, KITAS PARDAVIMO PAJAMOS SUDARĖ:

	GRUPĖ		BENDROVĖ	
	2019 m.	2018 m.	2019 m.	2018 m.
Pajamos iš sutarčių su klientais				
Elektros energijos ir susijusių paslaugų pardavimai	184 675	169 758	-	-
Gamtinių dujų ir susijusių paslaugų pardavimai	53 685	53 924	-	-
Kitos pardavimo pajamos*	12 460	22 109	230	296
Kitos veiklos pajamos**	165	42	-	2 353
Iš viso	250 985	245 833	230	2 649

*2019 m. ir 2018 m. Grupės kitas pardavimų pajamas sudarė rangos paslaugų, turto nuomos, SGDT ir VIAP lėšų administravimo pajamos, biržų veiklos organizavimo pajamos. Bendrovėje kitas pardavimo pajamas apėmė valdymo paslaugų teikimą.

**2019 m. ir 2018 m. Grupės kitos veiklos pajamas sudarė pajamų dotacijos, delpinigių pajamos iš rangos sutarčių vykdymo, Bendrovės - ankstesnių laikotarpių mokestinio nuostolio perleidimo Grupės įmonei nauda.

ELEKTROS ENERGIJOS, GAMTINIŲ DUJŲ IR SUSIJUSIŲ PASLAUGŲ PIRKIMO SANAUDAS:

	GRUPĖ	
	2019 m.	2018 m.
Elektros energijos ir susijusių paslaugų pirkimo sąnaudos	134 946	118 993
Gamtinių dujų ir susijusių paslaugų pirkimo sąnaudos	11 336	10 418
Iš viso	146 282	129 411

VEIKLOS KITOS SANAUDOS

	GRUPĖ		BENDROVĖ	
	2019 m.	2018 m.	2019 m.	2018 m.
Nusidėvėjimas ir amortizacija	(31 667)	(38 550)	(77)	(18)
Darbo užmokestis ir susijusios sąnaudos	(27 827)	(25 709)	(1 477)	(1 365)
Remontų ir priežiūros sąnaudos	(7 541)	(6 964)	-	-
Mokesčiai ir privalomi mokėjimai	(5 338)	(5 003)	(11)	(23)
Telekomunikacijų ir informacinių technologijų sąnaudos	(2 886)	(2 571)	(29)	(49)
Subrangos darbai ir medžiagos	(2 766)	(11 289)	-	-
Transporto sąnaudos	(2 473)	(2 376)	(46)	(72)
Patalpų sąnaudos	(1 471)	(1 336)	(52)	(94)
Turto vertės sumažėjimų ir nurašymų sąnaudos	(112)	(89 094)	-	(26 090)
Kitos sąnaudos	(6 847)	(5 868)	(343)	(390)
Iš viso	(88 928)	(188 760)	(2 035)	(28 101)

28. Finansinė veikla

	GRUPĖ		BENDROVĖ	
	2019 m.	2018 m.	2019 m.	2018 m.
Dividendų pajamos	174	130	7 677	27 238
Palūkanų pajamos	-	-	35	-
Kitos finansinės veiklos pajamos*	51	13 319	-	13 300
Palūkanų sąnaudos	(2 429)	(2 749)	(982)	(1 156)
Kitos finansinės veiklos sąnaudos	(59)	(42)	(17)	-
Finansinės veiklos rezultatas	(2 263)	10 658	6 713	39 382

*2018 m. Grupės ir Bendrovės kitos finansinės veiklos pajamose buvo atspindėta LITGRID akcijų kainos priedo koregavimo 13 282 tūkst. Eur įtaka, kaip nurodyta šio aiškinamojo rašto 2.23 pastaboje

29. Sandoriai tarp susijusių šalių

2019 m. ir 2018 m. gruodžio 31 d. patiriantys Grupės ir Bendrovės šalis buvo Lietuvos Respublika, atstovaujama LR energetikos ministerijos. Susijusių šalių atskleidimo tikslais Lietuvos Respublika neapima centrinių ir vietinių valdžios institucijų. Atskleidimas apima sandorius ir likučius su akcininku, dukterinėmis įmonėmis (Bendrovės sandoriuose), visomis valstybės kontroliuojamomis, ar reikšmingai įtakojamomis įmonėmis (tokių įmonių sąrašas skelbiamas

<https://vkc.sipa.lt/apie-imonas/vvi-sarasas> ir sandoriai atskleidžiami tik tada, jei sandorių suma per kalendorinius metus viršija 100 tūkst. Eur) bei vadovybe ir jų šeimų nariais.

Sandoriai su susijusiomis šalimis vykdomi pagal rinkos sąlygas, pagal teisės aktais patvirtintus tarifus arba laikantis viešųjų pirkimo įstatymo reikalavimų.

2019 m. Grupės sandoriai ir 2019 m. gruodžio 31 d. likučiai su susijusiomis šalimis sudarė:

SUSIJUSIOS ŠALYS	Pirkimai (išmokos)*	Pardavimai (įplaukos)*	Mokėtinos sumos*	Gautinos sumos*	Finansinės veiklos pajamos	Finansinės veiklos sąnaudos
Ignitis grupės įmonės:						
UAB „Ignitis grupė“	-	-	156 759	66	-	937
AB Energijos skirstymo operatorius	52 462	218 891	7 478	24 915	-	2
UAB Ignitis	60 706	45 918	4 937	4 205	-	-
AB Ignitis gamyba	112 242	28 628	26 479	2 643	-	-
UAB Ignitis grupės paslaugų centras	-	263	-	26	-	-
UAB Vilniaus kogeneracinė jėgainė	-	264	35	-	-	-
UAB Kauno kogeneracinė jėgainė	-	279	-	281	-	-
UAB Transporto valdymas	589	-	101	-	-	-
UAB Energetikos paslaugų ir rangos organizacija	989	90	240	-	-	6
UAB Duomenų logistikos centras	178	253	34	21	81	-
Kitos valstybės valdomos įmonės:						
AB Lietuvos geležinkeliai	-	593	2	23	-	-
VJ Ignalinos atominė elektrinė	178	1 705	41	181	-	-
AB Klaipėdos nafta	67 724	-	10 156	-	-	-
VJ Geoterma	-	-	-	110	-	-
Kitos valstybės valdomos įmonės	148	93	150	4	-	-
Iš viso	295 216	296 977	206 412	32 475	81	945

* Pirkimų ir pardavimų, mokėtinos ir gautinos sumos apima apyvartas ir likučius su VIAP ir SGGT lėšomis.

2018 m. Grupės sandoriai ir 2018 m. gruodžio 31 d. likučiai su susijusiomis šalimis sudarė:

SUSIJUSIOS ŠALYS	Pirkimai (išmokos)*	Pardavimai (įplaukos)*	Mokėtinos sumos*	Gautinos sumos*	Finansinės veiklos pajamos	Finansinės veiklos sąnaudos
Ignitis grupės įmonės:						
UAB „Ignitis grupė“	-	-	156 856	-	-	1 102
AB Energijos skirstymo operatorius	51 797	263 385	3 106	33 987	-	22
UAB Ignitis	8 610	45 106	2 453	3 612	-	-
AB Ignitis gamyba	118 772	31 332	11 714	2 928	-	-
UAB Ignitis grupės paslaugų centras	116	268	-	27	-	-
UAB Litgas	31 379	861	2 604	105	-	-
UAB Kauno kogeneracinė jėgainė	-	-	609	-	-	-
UAB Transporto valdymas	750	-	23	-	-	-
UAB NT valdos	781	-	3	-	-	-
UAB Energetikos paslaugų ir rangos organizacija	2 260	-	271	-	-	-
UAB Duomenų logistikos centras	185	295	35	27	62	-
Kitos valstybės valdomos įmonės:						
AB Lietuvos geležinkeliai	-	758	-	98	-	-
VJ Ignalinos atominė elektrinė	162	2 174	25	216	-	-
AB Klaipėdos nafta	63 008	-	9 707	-	-	-
VJ Geoterma	-	-	-	110	-	-
Kitos valstybės valdomos įmonės	43	1 024	143	148	-	-
Iš viso	277 863	347 203	187 549	41 258	62	1 124

* Pirkimų ir pardavimų, mokėtinos ir gautinos sumos apima apyvartas ir likučius su VIAP ir SGGT lėšomis.

2019 m. Bendrovės sandoriai ir 2019 m. gruodžio 31 d. likučiai su susijusiomis šalimis sudarė:

SUSIJUSIOS ŠALYS	Finansinės veiklos pajamos	Finansinės veiklos sąnaudos	Mokėtinos sumos	Gautinos sumos	Suteiktos paskolos	Pirkimai	Pardavimai
UAB „Ignitis grupė“	-	937	156 759	67	-	-	-
Litgrid AB	2 574	-	-	16	-	-	113
AB Amber Grid	5 053	-	-	21	6 272	-	103
UAB „Tetas“	13	-	-	1	1 129	-	8
UAB „Baltpool“	72	-	-	-	-	-	6
UAB „GET Baltic“	-	-	-	-	180	-	-
UAB „Transporto valdymas“	-	-	3	-	-	40	-
Iš viso	7 712*	937	156 762	105	7 581	40	230

* Nurodytose sumose įtrauktos paskelbtų ir išmokėtų dividendų sumos – 7 677 tūkst. Eur

2018 m. Bendrovės sandoriai ir 2018 m. gruodžio 31 d. likučiai su susijusiomis šalimis sudarė:

SUSIJUSIOS ŠALYS	Finansinės veiklos pajamos	Finansinės veiklos sąnaudos	Mokėtinos sumos	Gautinos sumos	Suteiktos paskolos	Pirkimai	Pardavimai
UAB „Ignitis grupė“ (buvusi Lietuvos energija, UAB)	-	1 102	156 856	-	12 517	-	143
Litgrid AB	7 542	-	-	27	-	-	124
AB Amber Grid	19 606	-	-	23	-	-	12
UAB „Tetas“	-	-	-	2	-	-	17
UAB „Baltpool“	109	-	-	2	-	-	-
Iš viso	27 257*	1 102	156 856	54	12 517	-	296

*Dividendų suma – 27 238 tūkst. Eur.

Išmokos vadovybei	GRUPĖ		BENDROVĖ	
	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.*	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.*
Išmokos, susijusios su darbo santykiais	2 249	2 248	480	429
Iš jų: Išeitinės kompensacijos	70	45	-	-
Vadovų skaičius (vidutinis sąrašinis)	23	29	5	5

*2018 m. gruodžio 31 d. duomenys apie išmokas vadovybei dėl palyginamumo su 2019 m. duomenimis, pateikti, indeksavus pagal teisės aktų reikalavimus 2019 01 01 taikytu 1,289 koeficientu.

Per 2019 m. ir 2018 m. Grupės ir Bendrovės vadovybei paskolų, garantijų nebuvo suteikta, nebuvo jokių kitų išmokėtų ar priskaičiuotų sumų ar turto perdavimo.

Vadovybe yra laikomi administracijos vadovai bei jų pavaduotojai/departamentų direktoriai. 2019 m. kolegialių valdymo organų nariams išmokos sudarė 134 tūkst. Eur (2018 m. dvylika mėnesių – 148 tūkst. Eur).

30. Finansinės rizikos valdymas

Grupė ir Bendrovė, vykdydama veiklą, patiria finansinę riziką. Valdymas šią riziką, Grupės įmonės siekia sumažinti veiksmų, galinčių neigiamai paveikti Grupės ir Bendrovės finansinius rezultatus, įtaką.

Grupė ir Bendrovė vadovaujasi UAB „EPSO-G“ valdybos patvirtinta UAB „EPSO-G“ grupės įmonių išdo ir finansinių rizikų valdymo politika (toliau – Rizikų politika).

Finansinės priemonės pagal grupes (kaip pateikta finansinės būklės ataskaitoje)

	GRUPĖ		BENDROVĖ	
	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Finansinis turtas				
Prekybos gautinos sumos	24 752	26 288	38	54
Kitos gautinos sumos	66 954	69 657	7 585	12 903
Kitas finansinis turtas	53 306	31 333	-	-
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	13 470	9 877	12 346	8 669
Finansinis turtas amortizuota savikaina	158 482	137 527	19 969	21 626
Kitas finansinis turtas				
Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte kitomis bendromis pajamomis	1 984	2 693	-	-
Finansinis turtas iš viso:	160 466	140 220	19 969	21 626

	GRUPĖ		BENDROVĖ	
	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Finansiniai įsipareigojimai				
Įsipareigojimas už LITGRID AB įsigijimą	156 574	156 574	156 574	156 574
Paskolos	164 605	208 772	5 120	7 680
Išperkamosios nuomos įsipareigojimai	8 945	820	276	-
Prekybos skolos	33 797	27 665	49	31
Kitos mokėtinos sumos ir įsipareigojimai	16 999	59 857	167	81
Iš viso	380 920	453 688	162 186	164 366

Finansinės priemonės pagal grupes (kaip pateikta finansinės būklės ataskaitoje)

	GRUPĖ		BENDROVĖ	
	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Finansinis turtas amortizuota savikaina*	81 244	102 555	19 269	21 626

*Maksimali Grupės kredito rizika yra lygi iš pirkėjų gautinų sumų (išskyrus SGD terminalo ir VIAP gautinas lėšas), kitų gautinų sumų, pinigų ir trumpalaikių investicijų sumai, atėmus pripažintus vertės sumažėjimo nuostolius. Gautinos administruojamos VIAP ir SGDT lėšos iš Kitų gautinų sumų nėra įtrauktos skaičiuojant kredito riziką. Grupė, negaudama šių lėšų, nuostolių nepatirtų, nes nėra lėšų gavėja, o tik administratorė.

Grupė turi reikšmingą kredito rizikos koncentraciją, nes kredito rizika pasiskirsčiusi tarp 10 pagrindinių pirkėjų, iš kurių gautinos sumos 2019 m. gruodžio 31 d. sudarė apie 81 proc. (2018 m. gruodžio 31 d. sudarė apie 77 proc.) visų Grupės prekybos gautinų sumų (finansinio turto). Didžiausio pirkėjo – skirstomųjų tinklų operatoriaus AB „Energiijos skirstymo operatorius“ mokėtinos sumos 2019 m. gruodžio 31 d. sudarė 50 proc. (2018 m. gruodžio 31 d. sudarė 54 proc.) visų Grupės prekybos gautinų sumų (finansinio turto).

Kredito rizika yra valdoma reguliariai atliekant priežiūros procedūras (individualią skolininkų priežiūrą, pirkėjų stebėjimą ir analizę, siekiant numatyti galimas jų mokumo problemas ateityje ir kt.). Grupės bendrovės yra patvirtinusios pirkėjų skolų valdymo reglamentą, kuriame nurodyti konkretūs veiksmai, terminai, kuriuos reikalinga vykdyti mažinant pirkėjų įsiskolinimą.

Bendrovė patiria riziką laikant lėšas bankų sąskaitose. Grupė ir Bendrovė laisvas lėšas investuoja tik į mažai rizikingas pinigų rinkas ir skolas vertybinių popierių priemonės, t. y. terminuotus indėlius, patikimų finansinių institucijų obligacijas, vyriausybės vertybinius popierius. Prioritetinis investavimo tikslas yra lėšų saugumo užtikrinimas ir, laikantis šio tikslo, investicijų grąžos maksimizavimas. Lėšos investuojamos tik į finansinių institucijų ir valstybių, turinčių

ne žemesnį nei A- pagal Fitch Ratings agentūrą (arba kitų reitingo agentūrų atitikmenį) ilgalaikio skolinimosi kredito reitingą, skolas finansines priemones. Žemiau pateiktoje lentelėje nurodyti bankų reitingai, kuriuose Grupė ir Bendrovė laiko pinigus ir pinigų ekvivalentus (13 pastaba) ir kitą finansinį turtą (12 pastaba):

Luminor*	AA*
Swedbank*	AA-
SEB*	AA-
OP Corporate Bank	A+

*Reitingai pateikti apie motininčius bankus 2019 m. gruodžio 31 d. būklei.

Prekybos ir kitos gautinos sumos yra daugiausia gautinos iš valstybės valdomų įmonių bei didelių gamintojų be reikšmingų istorinių apmokėjimų sutrikimų.

Grupės ir Bendrovės prekybos ir kitų gautinų sumų įsisenėjimo analizė pateikta 10 ir 11 pastabose.

Likvidumo rizika

Grupės politika yra veiklos finansavimo užtikrinimas, t. y., kad Grupės įmonės visada turėtų pakankamai lėšų ir/ar pasirašytų kreditavimo sutarčių bei overdraftų (sąskaitų likučių perviršių) sutartiniais įsipareigojimams įvykdyti. Likvidumo rizika valdoma sudarant Grupės įmonių grynųjų pinigų srautų prognozes.

Grupės pinigų srautai iš pagrindinės veiklos 2019 metais yra teigiami, dėl to likvidumo rizika yra nedidelė. Grupės likvidumo (trumpalaikis turtas / trumpalaikiai įsipareigojimai) ir skubaus padengimo ((trumpalaikis turtas – atsargos) / trumpalaikiai įsipareigojimai) rodikliai 2019 m. gruodžio 31 d. atitinkamai buvo 0,8 ir 0,8 (2018 m. gruodžio 31 d. atitinkamai buvo 0,8 ir 0,8). Bendrovės likvidumo ir skubaus padengimo rodikliai 2019 m. gruodžio 31 d. atitinkamai buvo 1,88 ir 1,8 (2018 m. gruodžio 31 d. atitinkamai buvo 6,6 ir 6,6).

Likvidumo rizika valdoma nuolat atliekant trumpalaikes ir ilgalaikes Bendrovės pinigų srautų prognozes. Likvidumas bus užtikrintas Bendrovės mokumą užtikrinančiais sprendimais – planuojamais gauti dividendais. EPSO-G grupės likvidumo rizika valdoma atliekant paskolų restruktūrizavimą.

Žemiau lentelėje yra pateikta informacija apie Grupės ir Bendrovės finansinių įsipareigojimų sutartines padengimo datas. Ši informacija buvo paruošta, remiantis finansinių įsipareigojimų nediskontuotais pinigų srautais atsižvelgiant į anksčiausias datas, kada Grupė ir Bendrovė turės padengti šiuos įsipareigojimus. Įsipareigojimų likučiai, kurių padengimo terminas yra iki 12 mėnesių, atitinka jų apskaitines vertes, kadangi diskontavimo įtaka yra nereikšminga.

GRUPĖ	iki 3 mėn.	Nuo 4 mėn. iki vienerių metų	Per antrus - penktus metus	Po penkių metų
2019 m. gruodžio 31 d.				
Prekybos ir kitos mokėtinos sumos	68 464	2 860	497	-
Paskolos	7 738	30 339	95 846	42 304
Kiti finansiniai įsipareigojimai	-	8 703	151 430	
2018 m. gruodžio 31 d.				
Prekybos ir kitos mokėtinos sumos	42 858	1 230	599	-
Paskolos	8 427	49 412	107 217	68 645
Kiti finansiniai įsipareigojimai	-	1 034	157 334	
BENDROVĖ	iki 3 mėn.	Nuo 4 mėn. iki vienerių metų	Per antrus - penktus metus	Po penkių metų
2019 m. gruodžio 31 d.				
Prekybos ir kitos mokėtinos sumos	68	588	-	-
Paskolos	7	2 572	2 566	-
Kiti finansiniai įsipareigojimai	-	8 703	151 430	-
2018 m. gruodžio 31 d.				
Prekybos ir kitos mokėtinos sumos	307	532	-	-
Paskolos	10	2 584	5 147	-
Kiti finansiniai įsipareigojimai	-	1 034	157 334	

Rinkos rizika

a) Palūkanų normos rizika

Grupės ir Bendrovės pajamos, sąnaudos ir pinigų srutai iš pagrindinės veiklos iš esmės yra nepriklausomi nuo palūkanų normų pasikeitimų rinkoje. Grupė turi ilgalaikių ir trumpalaikių paskolų bei overdraftą, kurių palūkanos susijusios su EURIBOR. Jeigu palūkanų

norma padidėtų/sumažėtų 0,1 procentiniu punktu, 2019 m. gruodžio 31 d. Grupės paskolų palūkanų įtaka pelnui prieš mokesčius būtų 251 tūkst. eurų (2018 m. 337 tūkst. Eur).

b) Dujų pirkimo kainos svyravimo rizika

Grupė patiria riziką, susijusią su gamtinių dujų pirkimo kainos pokyčiais. Pokyčius įtakoja įvairūs svyravimai tarptautinėse rinkose. Gru-

pė 2019 m. nesiėmė jokių veiksmų gamtinių dujų kainos svyravimo rizikai sumažinti.

31. Finansinio turto ir įsipareigojimų tikroji vertė

Pagrindinis Grupės ir Bendrovės finansinis turtas ir įsipareigojimai, neatspindėti tikrąja verte, yra prekybos ir kitos gautinos sumos, terminuoti indėliai, pinigai ir pinigų ekvivalentai, paskolos, prekybos ir kitos skolos. Kiekvienos rūšies finansiniam turtui ir įsipareigojimams įvertinti buvo naudojami tokie metodai ir prielaidos:

- Trumpalaikių prekybos ir kitų gautinų sumų, terminuotų indėlių, pinigų ir pinigų ekvivalentų, trumpa-

laikių prekybos skolų ir kitų mokėtinų sumų apskaitinė vertė yra artima jų tikrajai vertei (3 lygis).

- Ilgalaikių skolų tikroji vertė nustatoma remiantis tokios pat ar panašios paskolos rinkos kaina arba palūkanų norma, kuri yra taikoma tuo metu tokio pat termino skoloms. Ilgalaikių paskolų, už kurias mokamos kintamos palūkanos, apskaitinė vertė yra artima jų tikrajai vertei (3 lygis).

32. Neapibrėžtieji įsipareigojimai

Teisminiai nagrinėjimai

LITGRID AB GRUPĖS TEISMINIAI NAGRINĖJIMAI

2016 m. gegužės 13 d. gautas AB „Achema“ ieškinyš atsakovams LITGRID AB ir UAB „TETAS“, kuriuo prašoma atlyginti 2 326 964,40 EUR nuostalių, atsiradusių dėl elektros energijos pertrūkio AB „Achema“ amoniako ceche. 2017-02-17 priimta nutartis dėl ieškinio atsisakymo dalyje dėl 1 759 864,34 Eur negautų pajamų. 2017 m. kovo 9 d. byloje paskirta ekspertizė, byla sustabdyta. Gautas 2017-09-22 Teismo ekspertizės aktas. Teismo paskirtos ekspertizės išvados yra nepalankios Bendrovei, tačiau teismo posėdžio metu apklausti ekspertai patvirtino, kad elektros energijos pertrūkis AB „Achema“ amoniako ceche atsirado iš dalies dėl pačios įmonės kaltės.

2019-04-01 priimtas teismo sprendimas, kuriuo AB „Achema“ ieškinyš atmetas. AB „Achema“ teismo sprendimą apskundė aukštesnės instancijos teismui. LITGRID AB pateikė atsiliėpimą į apeliacinį skundą. Bylos nagrinėjimas perduotas į apeliacinę instanciją.

Prognozė: Kadangi atnaujintas bylos nagrinėjimas, palikti suformuotą atidėjimą 567 100,06 Eur reikalavimo sumai.

2017 m. rugsėjo 3 d. Bendrovė kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą ir apskundė VPT ir LVPA priimtus administracinius aktus dėl 2014 – 2015 m. Bendrovės vykdyto „110 kV elektros perdavimo linijos Kretinga – Benaičių VE statyba“ pirkimo, kurio objektas yra dalinai finansuojamas ES investicijomis. Artėjant pirkimo sutarties vykdymo pabaigai, LVPA užsakymu VPT atliko vertinimą ir 2017 m. rugpjūčio 3 d. pateikė vertinimo išvadą, kurioje nustatė,

kad LITGRID netinkamai įvertino laimėjusio tiekėjo UAB „TETAS“ nurodytą neįprastai mažą kainą ir pažeidė racionalaus lėšų naudojimo, skaidrumo ir lygiateisiškumo principus. Atitinkamai, po išvados pateikimo, 2017 m. rugpjūčio 24 d. LVPA priėmė sprendimą, kuriuo nustatė, kad LITGRID padarė viešųjų pirkimų pažeidimus ir skyrė 25 proc. dydžio nuo tinkamų finansuoti projekto lėšų arba 486 927,25 Eur finansinę sankciją (ES fondų lėšos mažinamos 243 463,62 EUR). Bendrovė nesutiko su VPT išvada bei LVPA sprendimu ir apskundė juos teismui, prašydama juos panaikinti ir sustabdyti jų galiojimą (tame tarpe uždrausti LVPA išskaityti sprendime apskaičiuotą finansinę sankciją iš Bendrovės teikiamų prašymų pagal susijusį projektą). Teismas priėmė skundą, tačiau atsisakė taikyti reikalavimo užtikrinimo priemones ir nesustabdė Bendrovės atžvilgiu priimtų administracinių aktų galiojimo. LVPA ir VPT nesutiko su skundu, pateikė savo atsiliėpimus teismui. 2018 m. sausio 18 d. Vilniaus apygardos administracinis teismas priėmė sprendimą skundą atmesti. Pateiktas apeliacinis skundas.

Bylos baigtis: 2019-12-18 Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas Bendrovės apeliacinį skundą atmetė ir paliko galioti

pirmosios instancijos teismo sprendimą, kuris Bendrovei yra nepalankus, vyksta bylos nagrinėjimas apeliacinės instancijos teisme.

AB „AMBER GRID“ TEISINIAI GINČAI

Amber Grid dėl gamtinių dujų tiekimo saugumo papildomos dedamosios prie gamtinių dujų perdavimo kainos (toliau – SGD terminalo

lėšos) priteisimo iš AB „Achema“ yra pradėjusi dvi civilines bylas. Amber Grid veikia tik kaip SGD terminalo lėšų administratorius ir SGD terminalo lėšas perveda jų gavėjams tik tuomet, kai surenka iš pirkėjų, todėl dėl ginčytinų sumų kredito rizikos nepatiria.

Taip pat, teismuose yra nagrinėjama byla dėl Amber Grid pirkimų komisijos sprendimų GIPL projekto rangos darbų pirkimo metu teisėtumo. 2020-02-29 Vilniaus apygardos teismas paskelbė sprendimą, kuriuo iš dalies tenkino ieškinį, tačiau pirkimo rezultatų nepakeitė. Šiuo metu bylos šalys byloje yra pateikusias apeliacinius skundus.

BALTPPOOL UAB TEISMINIAI NAGRINĖJIMAI

BALTPPOOL, pateikdama ieškinius bei pareiškimus dėl teismo įsakymų išdavimo, 2019 m. inicijavo naujus aktyvius teisminius ginčus dėl VIAP lėšų skolos priteisimo iš VIAP lėšų skolininkų: AB „Achema“, AB „Orlen Lietuva“, AB „Lifosa“, UAB „Dainavos elektra“ ir UAB „Dirbtinis pluoštas“. Teismo įsakymais pradėtos vykdomosios bylos, 2019 m.

priverstinis vykdymas nebuvo baigtas ir bus tęsiamas 2020 m.

2019 m. išliko/ buvos sustabdytos žemiau nurodytos civilinės bylos dėl VIAP lėšų priteisimo iš skolininkų AB „Achema“, AB „Lifosa“ ir AB „Orlen Lietuva“, kurias, kaip pradinis ieškovas, yra inicijavęs LITGRID AB, iki 2015-10-01 VIAP lėšų surinkimo iš prie perdavimo tinklo prijungtų asmenų funkcijų vykdęs elektros perdavimo sistemos operatorius. 2015-10-01 VIAP lėšų surinkimo iš prie perdavimo tinklo prijungtų asmenų funkcijų pavedus vykdyti BALPOOL, perėmė LITGRID AB teises ir pareigas į prie perdavimo

tinklo prijungtų asmenų sukauptas VIAP lėšų skolų sumas ir pateikė teismui prašymus dėl ieškovo pakeitimo, perkeltiant LITGRID AB turėtas ieškovo teises ir pareigas BALTPPOOL.

Iš aukščiau nurodytų VIAP lėšų skolininkų išieškotos sumos yra/ būtų įskaitomos VIAP lėšų biudžetą, todėl aukščiau minėti teisminiai ginčai įtakos BALTPPOOL finansinei būklei neturės.

33. Pobalansiniai įvykiai

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2020 m. balandžio 1 d. protokoliniu sprendimu „Dėl valstybės kontroliuojamų UAB „EPSO-G“ ir UAB „Ignitis grupė“ finansinio tvarumo užtikrinimo“ pritarė Finansų ministerijos ir Energetikos ministerijos atstovų nuostatomis, kad tikslinga UAB „EPSO-G“ skolą refinansuoti naudojantis kredito įstaigų paskolomis, UAB „EPSO-G“ ir UAB „Ignitis grupė“ sudarytų susitarimą dėl UAB „EPSO-G“ skolos grąžinimo prieš sutartyje nustatytą terminą. Sprendžiant UAB „EPSO-G“ skolos išankstinio grąžinimo sąlygas turėtų būti susitarta ir LITGRID akcijų kainos priedo dydžio. Bendrovė ir UAB „Ignitis grupė“ iki šių finansinių ataskaitų patvirtinimo datos nebuvo susitarę dėl skolos grąžinimo sąlygų ir dėl LITGRID akcijų kainos priedo dydžio,

Atsižvelgiant į tai, kad paskelbta valstybės lygio ekstremali situacija Lietuvoje dėl naujojo koronaviruso (COVID-19) plitimo grėsmės, Grupė ir Bendrovė peržiūrėtos ir planuojamos naujos veiklos tęstinumo užtikrinimo bei prevencinės priemonės: paskirti atsakingi darbuotojai už situacijos stebėjimą bei informacijos teikimą Grupės įmonių vadovybei, identifikuoti kritines funkcijas atliekantis ir pagrindines sistemas administruojantys padaliniai ir darbuotojai, taikomos papildomos organizacinės priemonės sistemų valdymo centruose, suplanuotos techninės ir pavadavimo priemonės, jei virusas išplis.

Grupėje taip pat peržiūrimi ekstremalių situacijų valdymo planai, rengiami papildomi dokumentai bei įgyvendinimo priemonės – kritinių veiklų sąrašai, priemonių, reikalingų, kad šios veiklos būtų nepertraukiamos, išteklių ir atsakingų asmenų sąrašai bei kiti dokumentai ir priemonės.

Grupės pajamos dėl pandemijos sukulto efekto 2020 metais gali mažėti dėl sumažėjusių elektros energijos ir gamtinių dujų vartojimo kiekių. Tačiau karantino metu vykstantys ribojimai elektros

energijos ir gamtinių dujų perdavimo paslaugų kiekių reikšmingai neturėtų įtakoti. Be to, ilguoju laikotarpiu kainų reguliavimo mechanizmas numato, kad kalendoriniais metais negautos pajamos bus kompensuojamos ateities laikotarpiuose. Operatyvinė informacija nerodo pajėgumų užsakymų mažėjimo.

Grupė neprognozuoja likvidumo ar kredito rizikos problemų. Pagrindiniai klientai yra didelės įmonės, kurios dažnu atveju taip pat yra reguliuojamos ir/ar priskiriamos prie nerizikingų bendrovių sąrašo. Grupės įmonės rizikingų bendrovių atžvilgiu yra sudarę kreditų draudimo sutartis, elektros disbalanso rinkos dalyviai yra pateikę nustatytą dydžio Banko garantijas arba sumokėję depozitus. Ataskaitų sudarymo momentu atsiskaitymai vyko įprastai, tačiau Grupė imsis priemonių dėl sustiprintos mokėjimų kontrolės.

Trumpalaikis skolinimasis Grupės įmonėms užtikrintas EPSO-G grupės mastu. Bendrovė turi pakankamą trumpalaikio skolinimosi limitą (overdraftą), kuris užtikrina einamąjį mokumą. Su komerciniais ir instituciniais bankais yra palaikoma nuolatinė komunikacija.

Grupės rangovai ir toliau vykdo pradėtus projektus. Projektai vykdomi lauko sąlygomis, mažomis darbuotojų grupėmis, todėl priežasčių stabdymui nėra. Reikalingų medžiagų tiekimas nėra sustojęs.

Grupė veikia viename iš strateginių ir saugiausių valstybės sektorių. Grupės bendrovės teikiamos paslaugos yra būtinos ir veikia reguliuojamos monopolijos principu.

2020 m. sausio 15 d. „Litgrid“ kartu su kitais Nord Pool Holding AS akcininkais – Šiaurės ir Baltijos šalių perdavimo sistemos operatoriais (PSO) per bendrą kontroliuojamą bendrovę TSO HOLDING AS pardavė 66 proc. „Nord Pool Holding AS“ akcijų Euronext.

34. Audito įmonės suteiktos paslaugos

Per 2019 m. audito įmonė suteikė EPSO-G nedraudžiamą ne audito paslaugų už 4 950 Eur (be PVM) – Grupės darbuotojų mokymus tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų temomis. Paslaugos buvo įsigytos vadovaujantis UAB „EPSO-G“ įmonių grupės ne audito paslaugų pirkimo iš audito įmonės ar bet kurios tinklui, ku-

riam priklauso auditą atliekanti įmonė, politikos nuostatomis.

2018 metais audito įmonė nei Grupei, nei Bendrovei nesuteikė jokių kitų paslaugų.

PRIEDAI

UAB „EPSO-G“ pranešimas apie AB Nasdaq Vilnius listinguojamų bendrovių valdysenos kodekso laikymąsi

Vadovaudamasi Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 14 d. nutarimu Nr. 1052, bei UAB „EPSO-G“ įmonių grupės veiklos skaidrumo ir komunikacijos politika, UAB „EPSO-G“ (toliau – Bendrovė arba EPSO-G) šiame pranešime atskleidžia, kaip laikomasi AB Nasdaq Vilnius patvirtinto listinguojamų bendrovių valdysenos kodekso nuostatų. Jei šio kodekso ar kai kurių nuostatų nesilaikoma, tai yra nurodoma, kurių konkrečiai nuostatų nesilaiko-

ma ir dėl kokių priežasčių.

AB Nasdaq Vilnius listinguojamų bendrovių valdymo kodekso rekomendacijų įgyvendinimas UAB „EPSO-G“ yra iš esmės užtikrinamas per informaciją, atskleidžiamą metiniame pranešime, bei plačios apimties informacijos atskleidimą EPSO-G interneto svetainėje, siekiant pateikti informaciją interesų turėtojams prieinamu bei suprantamu formatu.

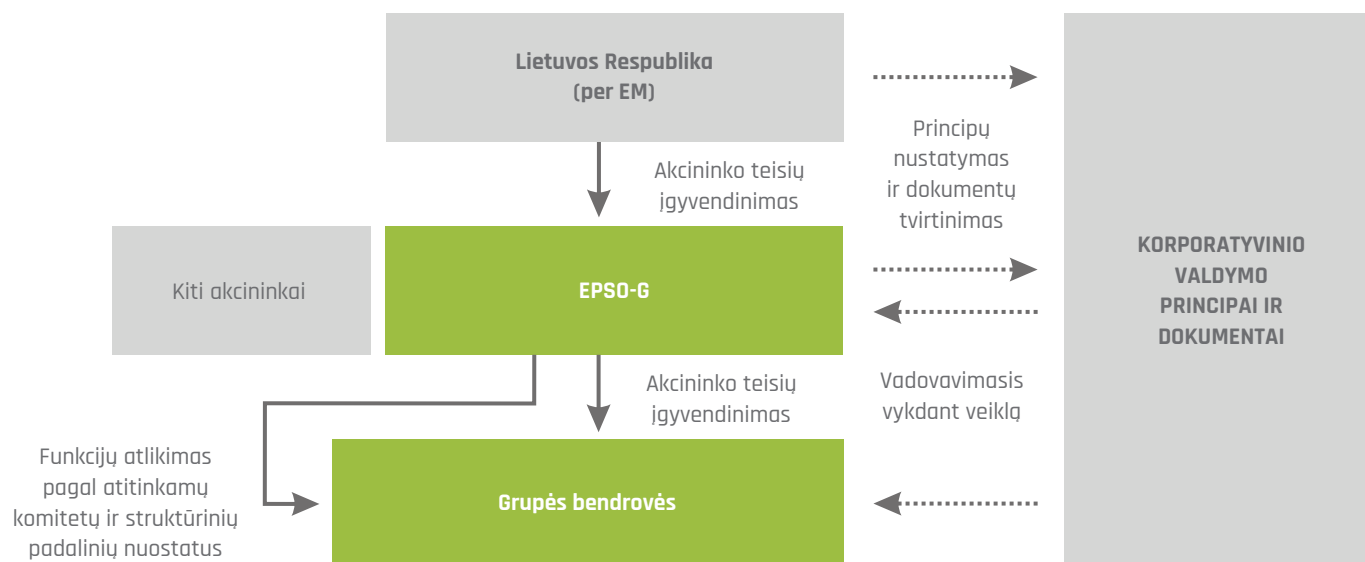
1. Bendrovės valdysenos ataskaitos laisvos formos santrauka:

Valstybės valdoma UAB „EPSO-G“ yra patronuojanti EPSO-G įmonių grupės (toliau – Grupė) bendrovė.

Valdymo bendrovės UAB „EPSO-G“ akcininko teises ir pareigas įgyvendina Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau tekste – EM). Bendrovės valdymo struktūrą, valdysenos modelį nustato

Bendrovės įstatai, vienintelio akcininko – EM 2018-04-24 patvirtintos UAB „EPSO-G“ įmonių grupės korporatyvinio valdymo gairės bei UAB „EPSO-G“ įmonių grupės korporatyvinio valdymo politika. Visi paminėti dokumentai yra skelbiami viešai Bendrovės interneto puslapyje.

1 paveikslas. Principinė EPSO-G korporatyvinio valdymo įgyvendinimo schema.

Bendrovės valdymo struktūra:

- visuotinis akcininkų susirinkimas;
- valdyba (5 nariai, iš kurių 3 nepriklausomi nariai, kiti 2 nariai nomiuoti vienintelio akcininko Energetikos ministerijos);
- Grupės mastu veikiantys komitetai:

- o atlygio ir skyrimo komitetas (daugumą sudaro nepriklausomi nariai);
- o audito komitetas (daugumą sudaro nepriklausomi nariai);
- o inovacijų ir plėtros komitetas (daugumą sudaro nepriklausomi nariai).

- generalinis direktorius.

Grupėje veikia centralizuotas vidaus auditas. Siekiant užtikrinti vidaus audito nepriklausomumą, nustatyta, jog vidaus audito vadovą skiria ir atleidžia valdymo bendrovės EPSO-G valdyba, kurioje daugumą sudaro nepriklausomi nariai. Vidaus auditas taip pat yra atskaitingas EPSO-G audito komitetui, kurio sudėtyje taip pat dauguma nepriklausomų narių. Vidaus audito rekomendacijas analizuoja Bendrovės valdyba bei tvirtina priemonių planą rekomendacijų įgyvendinimui.

EPSO-G įmonių grupės rizikų valdymo politikos pagrindu yra diegiama vieninga Grupėje rizikų valdymo sistema pagal tarptautinė-

je praktikoje taikomus COSO ERM standartus, apibrėžiančius rizikų identifikavimo, vertinimo ir valdymo principus bei atsakomybes. Rizikų valdymo koordinavimas yra vykdomas Grupės mastu.

Gerai valdysenos praktikai užtikrinti EPSO-G grupėje yra patvirtintos veiklos politikos. Jos yra skirtos įdiegti nuoseklią ir veiksmingą organizacijos valdymo sistemą, padedančią darbuotojams sėkmingai įgyvendinti svarbius strateginius projektus ir skaidriai bei efektyviai kurti naudą šalies žmonėms ir verslui. Siekiant užtikrinti veiklos politikų veiksmingumą, Bendrovė kasmet rengia veiklos politikų įgyvendinimo pažangos ataskaitą.

Šiuo metu Bendrovėje galiojančios veiklos politikos:

Atlygis, personalo valdymas	Grupės veiklos priežiūra	Veikla, grupės vystymas	Finansai, turtas	Skaidrumas, atsakomybė
Atlygio gairės	Grupės integruoto planavimo ir stebėsenos politika	Grupės strategija	Dividendų mokėjimo politika	Korupcijos prevencijos politika
Kolegialių organų kasmetinio veiklos įsivertinimo gairės	Centralizuota vidaus audito įgyvendinimo grupėje gairės	Korporatyvinio valdymo politika	Apskaitos politika	Paramos teikimo politika
Darbuotojų atlygio politika		Projekto valdymo politika	Iždo ir finansinių rizikų valdymo politika	Ne audito paslaugų iš audito įmonės įsigijimo politika
Darbuotojų veiklos vertinimo politika		Rizikų valdymo politika	Technologinių turų vystymo ir eksploatavimo politika	Veiklos skaidrumo ir komunikacijos politika
Atrankų politika		Socialinės atsakomybės politika	Transporto politika	Neskelbtinos informacijos apsaugos politika
		Etikos kodeksas	Rekomendacijos dėl bendrų pirkimų koordinavimo grupėje	Kolegialių organų narių ir darbuotojų interesų valdymo politika
		Pirkimų politika	ITT valdymo politika	Asmens duomenų apsaugos politika
		Sandorių su susijusiomis šalimis politika		

Paaiškinimai:

- 2019 m. atlikti politikos pakeitimai bei patvirtinta nauja Grupės politikos redakcija.
- 2019 m. patvirtinta nauja Grupės politika.

EPSO-G remiasi gerąja valdysenos patirtimi, išdėstyta Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) paskelbtose gerosios valdysenos rekomendacijose, Jungtinių Tautų bei Nasdaq Vilnius rekomendacijose, kituose tarptautiniu mastu pripažintuose standartuose ir gerosios valdysenos rekomendacijose, kurių svarbiausias tikslas – užtikrinti, kad valstybės valdomos bendrovės būtų valdomos skaidriai ir efektyviai.

Kryptingai siekiant pelnyti pasitikėjimą vykdomais strateginiais projektais ir itin daug dėmesio skiriant veiklos skaidrumui bei atskaitingumui, 2019 m. EPSO-G įmonių grupės pripažinta lyderiu skaidrumo

kategorijoje, o bendroji valdysenos kokybė pelnė „A“ įvertinimą.

Tai parodė VŠĮ „Stebėsenos ir prognozių agentūra“ (SIPA) paskelbtas „VJ gerosios valdysenos indeksas. 2018/19 metai“. SIPA gerąją valdymo indeksą yra plačiausiai visų VJ valdymo kokybę įvertinantis įrankis. Indeksą, pagal 240 kriterijų, sudaro trys pagrindinės vertinimo dimensijos: skaidrumas, kolegialūs organai bei strateginis planavimas ir įgyvendinimas.

Pagal skaidrumo dimensiją EPSO-G pelnė aukščiausią „A+“ įvertinimą, identifikuojant tobulintinas sritis taikant darnumo praktiką ateityje.

Aukščiausias galimas įvertinimas „A+“ taip pat buvo skirtas už kolegialių organų darbą, jų narių atrankos procesą, kompetenciją ir įsitraukimą.

EPSO-G strateginis planavimas, įgyvendinimas ir priežiūra įvertintas aukščiausiais balais, tačiau bendram trečiosios dimensijos ver-

tinimui „A-“ įtakos turėjo dėl reguliatoriaus sprendimų apskaitytas turto vertės sumažėjimas bei dėl finansinio įpareigojimo mokėti „Ignitis“ bendrovei už „Litgrid“ akcijas aukštas EPSO-G skolinų lėšų lygis.

Rengdama 2020 m. veiklos planą, EPSO-G valdymo bendrovė tobulina valdyseną atsižvelgiant į SIPA rekomendacijas.

PRINCIPAI/ REKOMENDACIJOS	TAIP / NE/ NEAKTUALU	KOMENTARAS
1. PRINCIPAS: VISUOTINIS AKCININKŲ SUSIRINKIMAS, NEŠALIŠKAS AKCININKŲ TRAKTAVIMAS IR AKCININKŲ TEISĖS		
Bendrovės valdysenos sistema turėtų užtikrinti nešališką visų akcininkų traktavimą. Bendrovės valdysenos sistema turėtų apsaugoti akcininkų teises.		
1.1. Visiems akcininkams turėtų būti sudarytos vienodos galimybės susipažinti su teisės aktuose numatyta informacija ir (ar) dokumentais bei dalyvauti priimant bendrovei svarbius sprendimus.	TAIP	Bendrovė turi vienintelį akcininką.
1.2. Rekomenduojama, kad bendrovės kapitalą sudarytų tik tokios akcijos, kurios jų turėtojams suteikia vienodas balsavimo, nuosavybės, dividendų ir kitas teises.	TAIP	Visos Bendrovės akcijos yra paprastosios vardinės akcijos, vienos akcijos nominali vertė 0,29 Eur.
1.3. Rekomenduojama sudaryti investuotojams sąlygas iš anksto, t. y. prieš perkant akcijas, susipažinti su išleidžiamų naujų ar jau išleistų akcijų suteikiamomis teisėmis.	NEAKTUALU	Bendrovė turi vienintelį akcininką ir nėra listinguojama.
1.4. Dėl itin svarbių išskirtinių sandorių, tokių kaip viso ar beveik viso bendrovės turto perleidimas, kas iš esmės reikštų bendrovės perleidimą, turėtų būti gautas visuotinio akcininkų susirinkimo pritarimas.	TAIP	Bendrovės įstatų str. nurodyti atvejai, kuomet reikalingi vienintelio akcininko pritarimai – šie atvejai nustatyti, atsižvelgiant į tai, kad Bendrovės pagrindinis turtas yra dukterinių bendrovių akcijos.
1.5. Visuotinio akcininkų susirinkimo organizavimo ir dalyvavimo jame procedūros turėtų sudaryti akcininkams lygias galimybes dalyvauti visuotiniame akcininkų susirinkime ir neturėtų pažeisti akcininkų teisių bei interesų. Pasirinkta visuotinio akcininkų susirinkimo vieta, data ir laikas neturėtų užkirsti kelio aktyviam akcininkų dalyvavimui visuotiniame akcininkų susirinkime. Pranešime apie šaukiamą visuotinį akcininkų susirinkimą bendrovė turėtų nurodyti paskutinę dieną, kada vėliausiai galima pateikti siūlomus sprendimo projektus.	NEAKTUALU	Bendrovė turi vienintelį akcininką ir nėra listinguojama.
1.6. Siekiant užtikrinti užsienyje gyvenančių akcininkų teisę susipažinti su informacija, esant galimybei, rekomenduojama visuotiniam akcininkų susirinkimui parengtus dokumentus iš anksto paskelbti viešai ne tik lietuvių kalba, bet ir anglų kalba ir (ar) kitomis užsienio kalbomis. Visuotinio akcininkų susirinkimo protokolą po jo pasirašymo ir (ar) priimtus sprendimus taip pat rekomenduojama paskelbti viešai ne tik lietuvių, bet ir anglų kalba ir (ar) kitomis užsienio kalbomis. Rekomenduojama šią informaciją paskelbti bendrovės interneto tinklalapyje. Viešai prieinamai gali būti skelbiama ne visa dokumentų apimtis, jei jų viešas paskelbimas galėtų pakenkti bendrovei arba būtų atskleistos bendrovės komercinės paslaptys.	NEAKTUALU	Bendrovė turi vienintelį akcininką ir nėra listinguojama.
1.7. Akcininkams, turintiems teisę balsuoti, turėtų būti sudarytos galimybės balsuoti akcininkų susirinkime asmeniškai jame dalyvaujant arba nedalyvaujant. Akcininkams neturėtų būti daroma jokių kliūčių balsuoti iš anksto raštu, užpildant bendrąjį balsavimo biuletenį.	TAIP	Akcininkas gali balsuoti raštu.

1.8. Siekiant padidinti akcininkų galimybes dalyvauti visuotiniuose akcininkų susirinkimuose, bendrovėms rekomenduojama plačiau taikyti modernias technologijas ir tokiu būdu sudaryti akcininkams galimybę dalyvauti ir balsuoti visuotiniuose akcininkų susirinkimuose naudojantis elektroninių ryšių priemonėmis. Tokiais atvejais turi būti užtikrintas perduodamos informacijos saugumas ir galima nustatyti dalyvavusiojo ir balsavusiojo tapatybę.	NEAKTUALU	Bendrovė turi vienintelį akcininką ir nėra listinguojama.
1.9. Pranešime apie šaukiamo visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų projektus rekomenduojama atskleisti naujas kolegialaus organo narių kandidatūras, siūlomą jiems atlygį, siūlomą išrinkti audito įmonę, jei šie klausimai yra įtraukti į visuotinio akcininkų susirinkimo darbotvarkę. Kai siūloma išrinkti naują kolegialaus organo narį, rekomenduojama informuoti apie jo išsilavinimą, darbo patirtį ir kitas užimamas (ar siūlomas užimti) kitas vadovaujamas pareigas.	NEAKTUALU	Bendrovė turi vienintelį akcininką ir nėra listinguojama.
1.10. Bendrovės kolegialaus organo nariai, administracijos vadovai ar kiti su bendrove susiję kompetentingi asmenys, galintys pateikti informaciją, susijusią su visuotinio akcininkų susirinkimo darbotvarkę, turėtų dalyvauti visuotiniame akcininkų susirinkime. Siūlomi kandidatai į kolegialaus organo narius taip pat turėtų dalyvauti visuotiniame akcininkų susirinkime, jeigu naujų narių rinkimai įtraukti į visuotinio akcininkų susirinkimo darbotvarkę.	NEAKTUALU	Bendrovė turi vienintelį akcininką ir nėra listinguojama.

2. PRINCIPAS: STEBĖTOJŲ TARYBA

2.1. STEBĖTOJŲ TARYBOS FUNKCIJOS IR ATSAKOMYBĖ

Bendrovės stebėtojų taryba turėtų užtikrinti bendrovės ir jos akcininkų interesų atstovavimą, šio organo atskaitomybę akcininkams ir objektyvią bei nešališką bendrovės veiklos bei jos valdymo organų priežiūrą, taip pat nuolat teikti rekomendacijas bendrovės valdymo organams.

Stebėtojų taryba turėtų užtikrinti bendrovės finansinės apskaitos ir kontrolės sistemos vientisumą bei skaidrumą.

2.1.1. Stebėtojų tarybos nariai turėtų sąžiningai, rūpestingai ir atsakingai veikti bendrovės bei akcininkų naudai ir atstovauti jų interesams, atsižvelgdami į darbuotojų interesus ir visuomenės gerovę.	NEAKTUALU	Bendrovėje stebėtojų taryba nesusidaro.
2.1.2. Kai stebėtojų tarybos sprendimai gali skirtingai paveikti bendrovės akcininkų interesus, stebėtojų taryba su visais akcininkais turėtų elgtis nešališkai. Ji turėtų užtikrinti, kad akcininkai būtų tinkamai informuojami apie bendrovės strategiją, rizikos valdymą ir kontrolę, interesų konfliktų sprendimą.	NEAKTUALU	Bendrovė turi vienintelį akcininką ir nėra listinguojama.
2.1.3. Stebėtojų taryba turėtų būti nešališka priimdama sprendimus, turinčius reikšmę bendrovės veiklai ir strategijai. Stebėtojų tarybos narių darbui ir sprendimams neturėtų daryti įtakos juos išrinkę asmenys.	NEAKTUALU	Bendrovėje stebėtojų taryba nesusidaro.
2.1.4. Stebėtojų tarybos nariai turėtų aiškiai reikšti savo prieštaravimą tuo atveju, kai mano, kad stebėtojų tarybos sprendimas gali pakenkti bendrovei. Nepriklausomi ² stebėtojų tarybos nariai turėtų: a) išlikti nepriklausomi atlikdami analizę, priimdami sprendimus; b) nesiekti ir nepriimti jokių nepagrįstų lengvatų, kurios gali kelti abejonių, kad stebėtojų tarybos nariai nėra nepriklausomi.	NEAKTUALU	Bendrovėje stebėtojų taryba nesusidaro.
2.1.5. Stebėtojų taryba turėtų prižiūrėti, kad bendrovės mokesčių planavimo strategijos būtų sudaromos ir įgyvendinamos vadovaujantis teisės aktais, siekiant išvengti ydingos praktikos, nesusijusios su ilgalaikiais bendrovės ir jos akcininkų interesais, dėl ko gali atsirasti reputacijos, teisinės ar kita rizika.	NEAKTUALU	Bendrovė turi vienintelį akcininką ir nėra listinguojama.
2.1.6. Bendrovė turėtų užtikrinti, kad stebėtojų taryba būtų aprūpinta pakankamais ištekliais (tarp jų ir finansiniais), reikalingais pareigoms atlikti, įskaitant teisę gauti visą reikiamą informaciją ir teisę kreiptis nepriklausomo profesionalaus patarimo į išorinius teisės, apskaitos ar kitokius specialistus stebėtojų tarybos ir jos komitetų kompetencijai priklausančiais klausimais.	NEAKTUALU	Bendrovėje stebėtojų taryba nesusidaro.

¹ Šio Kodekso prasme administracijos vadovai yra tie bendrovės darbuotojai, kurie užima aukščiausios grandies vadovaujančias pareigas.

yra suprantami taip, kaip Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 31 straipsnio 7 ir 8 dalyse yra apibrėžti nesusijusių asmenų kriterijai.

² Šio Kodekso prasme stebėtojų tarybos narių nepriklausomumo kriterijai

2.2. STEBĖTOJŲ TARYBOS SUDARYMAS

Stebėtojų tarybos sudarymo tvarka turėtų užtikrinti tinkamą interesų konfliktų sprendimą, efektyvią ir sąžiningą bendrovės valdyseną.

2.2.1. Visuotinio akcininkų susirinkimo išrinkti stebėtojų tarybos nariai turėtų kolektyviai užtikrinti kvalifikacijos, profesinės patirties ir kompetencijų įvairovę, taip pat siekti lyčių pusiausvyros. Siekiant išlaikyti tinkamą stebėtojų tarybos narių turimos kvalifikacijos pusiausvyrą, turėtų būti užtikrinta, kad stebėtojų tarybos nariai, kaip visuma, turėtų įvairiapusių žinių, nuomonių ir patirties savo užduotims tinkamai atlikti.	NEAKTUALU	Bendrovėje stebėtojų taryba nesusidaro.
2.2.2. Stebėtojų tarybos nariai turėtų būti skiriami apibrėžtam laikotarpiui, su galimybe būti individualiai perrenkamiems naujai kadencijai tam, kad būtų užtikrintas būtinas profesinės patirties augimas.	NEAKTUALU	Bendrovė turi vienintelį akcininką ir nėra listinguojama.
2.2.3. Stebėtojų tarybos pirmininku turėtų būti toks asmuo, kurio esamos arba buvusios pareigos nebūtų kliūtis nešališkai veiklai vykdyti. Buvęs bendrovės vadovas ar valdybos narys tuoj pat neturėtų būti skiriamas į stebėtojų tarybos pirmininko pareigas. Kai bendrovė nusprendžia nesilaikyti šių rekomendacijų, turėtų būti pateikiama informacija apie priemones, kurių imtasi veiklos nešališkumui užtikrinti.	NEAKTUALU	Bendrovėje stebėtojų taryba nesusidaro.
2.2.4. Stebėtojų tarybos nario pareigoms atlikti kiekvienas narys turėtų skirti pakankamai laiko ir dėmesio. Kiekvienas stebėtojų tarybos narys turėtų įsipareigoti taip apriboti kitus savo profesinius įsipareigojimus (ypač vadovaujančias pareigas kitose bendrovėse), kad jie netrukdytų tinkamai atlikti stebėtojų tarybos nario pareigas. Jeigu stebėtojų tarybos narys dalyvavo mažiau nei pusėje stebėtojų tarybos posėdžių per bendrovės finansinius metus, apie tai turėtų būti informuojami bendrovės akcininkai.	NEAKTUALU	Bendrovėje stebėtojų taryba nesusidaro.
2.2.5. Kai siūloma paskirti stebėtojų tarybos narį, turėtų būti skelbiama, kurie stebėtojų tarybos nariai laikomi nepriklausomais. Stebėtojų taryba gali nuspręsti, kad tam tikras jos narys, nors ir atitinka nepriklausomumo kriterijus, vis dėlto negali būti laikomas nepriklausomu dėl ypatingų asmeninių ar su bendrove susijusių aplinkybių.	NEAKTUALU	Bendrovė turi vienintelį akcininką ir nėra listinguojama.
2.2.6. Stebėtojų tarybos nariams už jų veiklą ir dalyvavimą stebėtojų tarybos posėdžiuose atlygio dydį turėtų tvirtinti bendrovės visuotinis akcininkų susirinkimas.	NEAKTUALU	Bendrovėje stebėtojų taryba nesusidaro.
2.2.7. Kiekvienais metais stebėtojų taryba turėtų atlikti savo veiklos įvertinimą. Ji turėtų apimti stebėtojų tarybos struktūros, darbo organizavimo ir gebėjimo veikti kaip grupę vertinimą, taip pat kiekvieno stebėtojų tarybos nario kompetencijos ir darbo efektyvumo vertinimą bei vertinimą, ar stebėtojų taryba pasiekė nustatytą veiklos tikslą. Stebėtojų taryba turėtų bent kartą per metus paskelbti atitinkamą informaciją apie savo vidinę struktūrą ir veiklos procedūras.	NEAKTUALU	Bendrovėje stebėtojų taryba nesusidaro.

3. PRINCIPAS: VALDYBA

3.1. VALDYBOS FUNKCIJOS IR ATSAKOMYBĖ

Valdyba turėtų užtikrinti bendrovės strategijos įgyvendinimą, taip pat tinkamą bendrovės valdyseną, atsižvelgiant į akcininkų, darbuotojų ir kitų interesų grupių interesus.

3.1.1. Valdyba turėtų užtikrinti bendrovės strategijos, kurią patvirtino stebėtojų taryba, jei ji sudaro, įgyvendinimą. Tais atvejais, kai stebėtojų taryba nesusidaro, valdyba taip pat yra atsakinga už bendrovės strategijos patvirtinimą.	TAIP	Bendrovės įstatų 39 p. nurodyta, kad Bendrovės valdyba tvirtina Grupės veiklos strategiją, kurioje, be kita ko, suformuluojama bendra įmonių grupės misija ir vizija. Taip pat valdyba, vykdydama priežiūros funkciją, reguliariai svarsto ataskaitas apie strategijos įgyvendinimą.
---	------	--

3.1.2. Valdyba, kaip kolegialus bendrovės valdymo organas, atlieka jai Įstatyme ir bendrovės įstatuose priskirtas funkcijas, o tais atvejais, kai bendrovėje nesudaroma stebėtojų taryba, be kita ko, atlieka Įstatyme nustatytas priežiūros funkcijas. Valdyba, vykdydama jai priskirtas funkcijas, turėtų atsižvelgti į bendrovės, akcininkų, darbuotojų ir kitų interesų grupių poreikius, atitinkamai siekiant tvaraus verslo kūrimo.	TAIP	Bendrovės įstatų 44 punkte nurodyta, jog Bendrovės valdyba atlieka priežiūros funkcijas.
3.1.3. Valdyba turėtų užtikrinti, kad bus laikomasi įstatymų ir bendrovės vidaus politikos nuostatų, taikomų bendrovei ar bendrovių grupei, kuriai priklauso ši bendrovė. Ji taip pat turėtų nustatyti atitinkamas rizikos valdymo ir kontrolės priemones užtikrinant reguliarią ir tiesioginę vadovų atskaitomybę.	TAIP	Bendrovės įstatų 39 ir 41 str. numatyta, kad Bendrovės valdyba tvirtina įmonių grupės dokumentus (gaires, politikas, tvarkas ir pan.), formuoja bendrą Grupės korporatyvinio valdymo politiką ir nustato įmonių grupės bendrovėms taikomus tokio korporatyvinio valdymo pagrindinius principus, gaires, elgesio kodeksus, kitas rekomendacinio pobūdžio taisykles. Taip pat atskirais sprendimais valdyba paveda generaliniam direktoriui teikti reguliarias ataskaitas apie valdybos sektinus rodiklius (pvz., Bendrovės strategiją, veiklos planą, biudžetą ir pan.).
3.1.4. Valdyba taip pat turėtų užtikrinti, kad bendrovėje būtų įdiegtos priemonės, kurios įtrauktos į <u>EBPO geros praktikos rekomendacijas</u>³ dėl vidaus kontrolės, etikos ir atitikties, siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi galiojančių įstatymų, taisyklių ir standartų.	TAIP	Bendrovėje galioja įvairūs dokumentai, užtikrinantys aukščiausio lygio vidaus kontrolę, etikos bei atitikties valdymo priemones, pavyzdžiui: - vidaus auditas atskaitingas Bendrovės valdybai, kuri formuojama iš išorinių narių (3 nariai nepriklausomi); - audito komitetas formuojamas iš daugumos nepriklausomų narių, kam taip pat atskaitingas vidaus auditas; - Bendrovėje galioja Etikos ir elgesio kodeksas, UAB „EPSO-G“ įmonių grupės Korupcijos prevencijos politika, UAB „EPSO-G“ įmonių grupės paramos politika, UAB „EPSO-G“ įmonių grupės kolegialių organų narių, vadovų ir darbuotojų interesų valdymo politika, UAB „EPSO-G“ įmonių grupės rizikų valdymo politika, UAB „EPSO-G“ įmonių grupės skaidrumo ir komunikacijos politika ir kt.
3.1.5. Valdyba, skirdama bendrovės vadovą, turėtų atsižvelgti į tinkamą kandidato kvalifikacijos, patirties ir kompetencijos pusiausvyrą.	TAIP	Bendrovės įstatuose numatyta, kad Bendrovės generalinį direktorių skiria valdyba, atsižvelgdama į Atlygio ir skyrimo komiteto rekomendacijas.

³ Nuoroda į EBPO geros praktikos rekomendacijas dėl vidaus kontrolės, etikos ir atitikties: <https://www.oecd.org/daf/anti-bribery/44884389.pdf>

Bendrovės įstatų 81 p. numatyta, kad valdyba, vertindama kandidato į Generalinius direktorius tinkamumą eiti šias pareigas, įvertina jo atitiktį šiuose Įstatuose ir telsės aktuose nustatytiems reikalavimams ir tuo tikslu gali pareikalauti iš kandidato pateikti šią atitiktį pagrindžiančius dokumentus ir (ar) kreiptis į kompetentingas institucijas dėl reikalingos informacijos apie kandidatą suteikimo.

3.2. VALDYBOS SUDARYMAS

3.2.1. Stebėtojų tarybos arba visuotinio akcininkų susirinkimo, jei stebėtojų taryba nesudaroma, išrinkti valdybos nariai turėtų kolektyviai užtikrinti kvalifikacijos, profesinės patirties ir kompetencijų įvairovę, taip pat siekti lyčių pusiausvyros. Siekiant išlaikyti tinkamą valdybos narių turimos kvalifikacijos pusiausvyrą, turėtų būti užtikrinta, kad valdybos nariai, kaip visuma, turėtų įvairiapusių žinių, nuomonių ir patirties savo užduotims tinkamai atlikti.

TAIP

Bendrovės valdybos narių atranka vykdoma pagal LR Vyriausybės nustatytą tvarką. Renkant Valdybos narius užtikrinama, kad valdybos sudėtyje būtų ne mažiau kaip 3 (trys) nepriklausomi nariai, jų nepriklausomumą nustatant atsižvelgiant į LR Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimu Nr. 631 patvirtintame Kandidatų į valstybės įmonės ar savivaldybės įmonės valdybą ir kandidatų į valstybės ar savivaldybės valdomos bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo renkamą kolegialų priežiūros ar valdymo organą atrankos apraše ir UAB „EPSO-G“ įmonių grupės kolegialių organų narių, vadovų ir darbuotojų interesų valdymo politikoje įtvirtintus kriterijus bei kitų taikytinų teisės aktų reikalavimus, taip pat siekiama, jog valdybos nariai turėtų kompetencijas, atsižvelgiant į valdybos atsakomybės sritis ir funkcijas; esant galimybei, siekiama, jog į valdybą nebūtų skiriami Bendrovės darbuotojai.

Kasmet valdybos nariai atlieka savo veiklos įsivertinimą. Taip pat kasmet valdybos veiklą įvertina Atlygio ir skyrimo komitetas, kuris pateikia rekomendacijas dėl veiklos tobulinimo.

3.2.2. Kandidatų į valdybos narius vardai, pavardės, informacija apie jų išsilavinimą, kvalifikaciją, profesinę patirtį, einamas pareigas, kitus svarbius profesinius įsipareigojimus ir potencialius interesų konfliktus turėtų būti atskleisti nepažeidžiant asmens duomenų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų stebėtojų tarybos posėdyje, kuriame bus renkama valdyba ar atskiri jos nariai. Jeigu stebėtojų taryba nesudaroma, šiame punkte nustatyta informacija turėtų būti pateikiama visuotiniam akcininkų susirinkimui. Valdyba kiekvienais metais turėtų kaupti šiame punkte nurodytus duomenis apie savo narius ir pateikti juos bendrovės metiniame pranešime.

TAIP

Bendrovės įstatų 33 str. numatyta, jog susirinkimas, vertindamas kandidato į valdybos narius tinkamumą eiti šias pareigas, įvertina jo atitiktį įstatuose ir taikytinuose teisės aktuose nustatytiems reikalavimams. Pagal Bendrovės įstatų 34 str. kiekvienas kandidatas į valdybos narius privalo pateikti visuotiniam akcininkų susirinkimui kandidato interesų deklaraciją.

		Informacija apie paskirtus valdybos narius skelbiama ir atnaujinama Bendrovės internetiniame tinklalapyje. Metiniame pranešime papildomai ši informacija nėra kartojama, tačiau metiniame pranešime yra pateikiama informacija apie valdybos pirmininką, generalinį direktorių ir vyriausiąjį finansininką ir Vidaus audito padalinio vadovą.
3.2.3. Visi nauji valdybos nariai turėtų būti supažindinti su pareigomis, bendrovės struktūra bei veikla.	TAIP	Valdybos nariai supažindinami su Bendrovės struktūra bei veikla. Pasišalinama pagrindiniais Bendrovės korporatyviniais dokumentais.
3.2.4. Valdybos nariai turėtų būti skiriami apibrėžtam laikotarpiui, su galimybe būti individualiai perrenkamiems naujai kadencijai tam, kad būtų užtikrintas būtinas profesinės patirties augimas ir pakankamai dažnas jų statuso pakartotinas patvirtinimas.	TAIP	Valdybos narius 4 metų kadencijai. Valdybos nario nepertraukiamas kadencijos laikas yra ne ilgesnis kaip 2 kadencijos iš eilės, t. y. ne daugiau kaip 8 metai iš eilės.
3.2.5. Valdybos pirmininku turėtų būti toks asmuo, kurio esamos arba buvusios pareigos nebūtų kliūtis nešališkai veiklai vykdyti. Kai stebėtojų taryba nėra sudaroma, buvęs bendrovės vadovas tuoj pat neturėtų būti skiriamas į valdybos pirmininko postą. Kai bendrovė nusprendžia nesilaikyti šių rekomendacijų, turėtų būti pateikiama informacija apie priemones, kurių imtasi veiklos nešališkumui užtikrinti.	TAIP	Bendrovės įstatuose numatyti kriterijai, kuriems esant asmuo apskritai negali būti renkamas valdybos nariu. Pagal Bendrovės įstatų 52 p., valdybos pirmininkas turi būti nepriklausomas valdybos narys.
3.2.6. Valdybos nario pareigoms atlikti kiekvienas narys turėtų skirti pakankamai laiko ir dėmesio. Jeigu valdybos narys dalyvavo mažiau nei pusėje valdybos posėdžių per bendrovės finansinius metus, apie tai turėtų būti informuojama bendrovės stebėtojų taryba, jeigu stebėtojų taryba bendrovėje nėra sudaroma – visuotinis akcininkų susirinkimas.	TAIP	Bendrovės protokoluose yra fiksuojamas valdybos narių dalyvavimas bei balsavimas priimant sprendimus. Valdybos dalyvavimas posėdžiuose nurodomas metiniame pranešime. Kiekvienais metais Bendrovės valdybos nariai atlieka savo veiklos vertinimą, kurio rezultatus pateikia akcininkams bei Atlygio ir skyrimo komitetui.
3.2.7. Jeigu įstatyme nustatytais atvejais renkant valdybą, kai nesudaroma stebėtojų taryba, dalis jos narių bus nepriklausomi ⁴ , turėtų būti skelbiama, kurie valdybos nariai laikomi nepriklausomais. Valdyba gali nuspręsti, kad tam tikras jos narys, nors ir atitinka visus įstatyme nustatytus nepriklausomumo kriterijus, vis dėlto negali būti laikomas nepriklausomu dėl ypatingų asmeninių ar su bendrove susijusių aplinkybių.	TAIP	Tiek Bendrovės interneto tinklalapyje, tiek metiniame pranešime yra pateikiama informacija apie Bendrovės valdybos narius, specifiskai nurodant nepriklausomus narius.
3.2.8. Valdybos nariams už jų veiklą ir dalyvavimą valdybos posėdžiuose atlygio dydį turėtų tvirtinti bendrovės visuotinis akcininkų susirinkimas.	TAIP	Bendrovės įstatuose numatyta, kad visuotinis akcininkų susirinkimas priima sprendimus dėl atlygio gairių, taikomų nustatant atlygį už veiklą Bendrovės ir įmonių grupės valdyboje.

⁴ Šio Kodekso prasme valdybos narių nepriklausomumo kriterijai yra suprantami taip, kaip Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 33 straipsnio 7 dalyje yra apibrėžti nesusijusių asmenų kriterijai.

3.2.9. Valdybos nariai turėtų sąžiningai, rūpestingai ir atsakingai veikti bendrovės bei akcininkų naudai ir atstovauti jų interesams, atsižvelgdami ir į kitus interesų turėtojus. Priimdami sprendimus jie neturėtų siekti asmeninių interesų, jiems turėtų būti taikomi susitarimai dėl nekonkuravimo, taip pat jie neturėtų pažeidžiant bendrovės interesus pasinaudoti verslo informacija ir galimybėmis, kurios yra susijusios su bendrovės veikla.	TAIP	Atsižvelgiant į siekį stebėti Bendrovės valdybos narių interesų konfliktų nebuvimą, kiekvienais metais valdybos nariai atnaujina savo interesų deklaracijas. Bendrovėje yra patvirtinta UAB „EPSO-G“ įmonių grupės Kolegialių organų narių, vadovų ir darbuotojų interesų valdymo politika. Taip pat, Bendrovės įstatuose numatyta, kad valdybos nariai gali dirbti kitą darbą ar užimti kitas pareigas, kurios būtų suderinamos su jų veikla Valdyboje, įskaitant, bet neapsiribojant vadovaujančių pareigų kituose juridiniuose asmenyse ėjimą, darbą valstybės ar statutinėje tarnyboje, pareigas Bendrovėje bei kituose juridiniuose asmenyse (laikantis įstatuose nustatytų ribojimų) tik iš anksto apie tai informavę valdybą. Valdybų nariai yra pasirašę įsipareigojimus saugoti konfidencialią informaciją. Su valdybos nariais nėra sudaryti susitarimai dėl nekonkuravimo – tokių sutarčių poreikis nenustatytas.
3.2.10. Kiekvienais metais valdyba turėtų atlikti savo veiklos įvertinimą. Jis turėtų apimti valdybos struktūros, darbo organizavimo ir gebėjimo veikti kaip grupę vertinimą, taip pat kiekvieno valdybos nario kompetencijos ir darbo efektyvumo vertinimą bei vertinimą, ar valdyba pasiekė nustatytų veiklos tikslų. Valdyba turėtų bent kartą per metus nepažeidžiant asmens duomenų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų viešai paskelbti atitinkamą informaciją apie savo vidinę struktūrą ir veiklos procedūras.	TAIP	Valdyba kasmet atlieka savo veiklos įsivertinimą, jos pagrindu rengia veiklos tobulinimo planą. Valdybos veiklos vertinimo rezultatai pateikiami Bendrovės metiniame pranešime.

4. PRINCIPAS: BENDROVĖS STEBĖTOJŲ TARYBOS IR VALDYBOS DARBO TVARKA

Bendrovėje nustatyta stebėtojų tarybos, jeigu ji sudaroma, ir valdybos darbo tvarka turėtų užtikrinti efektyvų šių organų darbą ir sprendimų priėmimą, skatinti aktyvų bendrovės organų bendradarbiavimą.

4.1. Valdyba ir stebėtojų taryba, jei ji sudaroma, turėtų glaudžiai bendradarbiauti, siekdama naudos tiek bendrovei, tiek ir jos akcininkams. Gera bendrovių valdysena reikalauja atviros diskusijos tarp valdybos ir stebėtojų tarybos. Valdyba turėtų reguliariai, o esant reikalui – nedelsiant informuoti stebėtojų tarybą apie visus svarbius bendrovei klausimus, susijusius su planavimu, verslo plėtra, rizikų valdymu ir kontrole, įsipareigojimų laikymusi bendrovėje. Valdyba turėtų informuoti stebėtojų tarybą apie faktinius verslo plėtros nukrypimus nuo anksčiau suformuluotų planų ir tikslų, nurodant to priežastis.	NEAKTUALU	Bendrovėje stebėtojų taryba nesudaroma.
4.2. Bendrovės kolegialių organų posėdžius rekomenduojama rengti atitinkamu periodiškumu pagal iš anksto patvirtintą grafiką. Kiekviena bendrovė pati sprendžia, kokių periodiškumu šaukti kolegialių organų posėdžius, tačiau rekomenduojama juos rengti tokiu periodiškumu, kad būtų užtikrintas nepertraukiamas esminių bendrovės valdysenos klausimų sprendimas. Bendrovės kolegialių organų posėdžiai turėtų būti šaukiami bent kartą per metus ketvirtį.	TAIP	Bendrovės įstatuose numatyta, kad valdyba savo sprendimus priima Valdybos posėdžiuose, kurių rengiama tiek, kiek reikalinga, kad Valdyba galėtų tinkamai vykdyti savo funkcijas ir priimti jos kompetencijai priskirtus sprendimus.

		Bendrovės valdyba kiekvienų metų pradžioje pasitvirtina einamųjų metų eilinių posėdžių grafiką bei veiklos planą (preliminarius klausimus atitinkamam valdybos posėdžiui).
4.3. Kolegialaus organo nariai apie šaukiamą posėdį turėtų būti informuojami iš anksto, kad turėtų pakankamai laiko tinkamai pasirengti posėdyje nagrinėjamų klausimų svarstymui ir galėtų vykti diskusija, po kurios būtų priimami sprendimai. Kartu su pranešimu apie šaukiamą posėdį kolegialaus organo nariams turėtų būti pateikta visa reikalinga su posėdžio darbotvarkę susijusi medžiaga. Darbotvarkė posėdžio metu neturėtų būti keičiama ar papildoma, išskyrus atvejus, kai posėdyje dalyvauja visi kolegialaus organo nariai ir jie sutinka su tokiu darbotvarkės pakeitimu ar papildymu arba kai neatidėliotina reikia spręsti svarbius bendrovei klausimus.	TAIP	Pagal Valdybos darbo reglamentą medžiaga valdybai turi būti pateikiama 5 d. d. iki eilinio posėdžio.
4.4. Siekiant koordinuoti bendrovės kolegialių organų darbą bei užtikrinti efektyvų sprendimų priėmimo procesą, bendrovės kolegialių priežiūros ir valdymo organų pirmininkai turėtų tarpusavyje derinti šaukiamą posėdžių datas, jų darbotvarkes, glaudžiai bendradarbiauti sprenddami kitus su bendrovės valdysena susijusius klausimus. Bendrovės stebėtojų tarybos posėdžiai turėtų būti atviri bendrovės valdybos nariams, ypač tais atvejais, kai posėdyje svarstomi klausimai, susiję su valdybos narių atšaukimu, atsakomybe, atlygio nustatymu.	NEAKTUALU	Bendrovėje stebėtojų taryba nesusidaro.

5. PRINCIPAS: SKYRIMO, ATLYGIO IR AUDITO KOMITETAİ

5.1. KOMITETŲ PASKIRTIS IR SUDARYMAS

Bendrovėje sudaryti komitetai turėtų didinti stebėtojų tarybos, o jei stebėtojų taryba nesusidaro, valdybos, kuri atlieka priežiūros funkcijas, darbo efektyvumą užtikrinant, kad sprendimai būtų priimami juos tinkamai apsvačius, ir padėti organizuoti darbą taip, kad sprendimams nedarytų įtakos esminiai interesų konfliktai.

Komitetai turėtų veikti nepriklausomai bei principingai ir teikti rekomendacijas, susijusias su kolegialaus organo sprendimu, tačiau galutinį sprendimą priima pats kolegialus organas.

5.1.1. Atsižvelgiant į konkrečias su bendrove susijusias aplinkybes, pasirinktą bendrovės valdysenos struktūrą, bendrovės stebėtojų tarybą, o tais atvejais, kai ji nesusidaro - valdybą, kuri atlieka priežiūros funkcijas, sudaro komitetus. Kolegialiam organui rekomenduojama suformuoti skyrimo, atlygio ir audito komitetus ⁵ .	TAIP	
5.1.2. Bendrovės gali nuspręsti suformuoti mažiau nei tris komitetus. Tokiu atveju bendrovės turėtų pateikti paaiškinimą, kodėl jos pasirinko alternatyvų požiūrį ir kaip pasirinktas požiūris atitinka trims atskiriems komitetams nustatytus tikslus.	TAIP	Bendrovėje veikia UAB „EPSO-G“ valdybos sudaryti įmonių grupės atlygio ir skyrimo bei Inovacijų ir plėtros komitetai (į pirmąjį posėdį rinkosi 2020-01-06, detalesnė informacija pateikiama metiniame pranešime), kurie veikia pagal į formuojančio organo patvirtintus veiklos nuostatus, bei „EPSO-G“ vienintelio akcininko sudarytas grupės mastu veikiantis audito komitetas, kuris veikia pagal į formuojančio organo patvirtintus veiklos nuostatus. Atsižvelgiant į tai, jog atlygio ir skyrimo klausimai yra glaudžiai susiję, šio klausimų sprendimui reikalingi tos pačios kvalifikacijos ekspertai, nuspręsta formuoti vieną atlygio ir skyrimo komitetą.

⁵ Teisės aktai gali numatyti pareigą sudaryti atitinkamą komitetą. Pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymas nustato, kad viešojo intereso įmonės (įskaitant, bet neapsiribojant, akcinėse bendrovėse, kurių vertybiniais popieriais prekiaujama Lietuvos Respublikos ir (arba) bet kurios kitos valstybės narės reguliuojamoje rinkoje), privalo sudaryti audito komitetą (teisės aktai numato išimčių, kada audito komiteto funkcijas gali atlikti priežiūros funkcijas atliekantis kolegialus organas).

5.1.3. Bendrovėse formuojamiems komitetams nustatytas funkcijas teisės aktų numatytais atvejais gali atlikti pats kolegialus organas. Tokiu atveju šio Kodekso nuostatos, susijusios su komitetais (ypač dėl jų vaidmens, veiklos ir skaidrumo), kai tinka, turėtų būti taikomos visam kolegialiam organui.	NEAKTUALU	Žr. 5.1.1. p.
5.1.4. Kolegialaus organo sukurti komitetai paprastai turėtų susidėti bent iš trijų narių. Atsižvelgiant į teisės aktų reikalavimus, komitetai gali būti sudaryti tik iš dviejų narių. Kiekvieno komiteto nariai turėtų būti parenkami pirmiausia atsižvelgiant į jų kompetenciją, pirmenybę teikiant nepriklausomiems kolegialaus organo nariams. Valdybos pirmininkas neturėtų būti komitetų pirmininku.	TAIP	Bendrovės įstatų 7.8 bei 7.9 skyriai reglamentuoja komitetų Grupėje sudarymą bei kompetenciją. Minėtuose įstatuose nurodyta, kad Atlygio ir skyrimo bei Audito komitetai susideda iš ne mažiau kaip 3 narių. Atlygio ir skyrimo komitete užtikrinama, kad iš 3 narių sudėtyje būtų bent 1 nepriklausomas narys, o Audito komitete – bent 2 nepriklausomi nariai. Atlygio ir skyrimo bei Audito komitetų pirmininkai yra nepriklausomi komitetų nariai, nei vienas iš jų nėra valdybos pirmininko pareigų. Atlygio ir skyrimo komitete bei audito komitete ne visi nariai yra paskirti iš EPSO-G valdybos. Po vieno narį į kiekvieną iš komitetų yra paskirta, atsižvelgiant į kompetenciją, vykdant išorinę atranką į nepriklausomo komiteto nario vietą.
5.1.5. Kiekvieno suformuoto komiteto įgaliojimus turėtų nustatyti pats kolegialus organas. Komitetai turėtų vykdyti savo pareigas laikydamiesi nustatytų įgaliojimų ir reguliariai informuoti kolegialų organą apie savo veiklą ir jos rezultatus. Kiekvieno komiteto įgaliojimai, apibrėžiantys jo vaidmenį ir nurodantys jo teises bei pareigas, turėtų būti paskelbti bent kartą per metus (kaip dalis informacijos, kurią bendrovė kasmet skelbia apie savo valdysenos struktūrą ir praktiką). Bendrovės taip pat kasmet savo metiniame pranešime, nepažeidžiant asmens duomenų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, turėtų skelbti esamų komitetų pranešimus apie jų sudėtį, posėdžių skaičių ir narių dalyvavimą posėdžiuose per praėjusius metus, taip pat apie pagrindines savo veiklos kryptis ir veiklos rezultatus.	TAIP/NE	Komitetams įgaliojimai suformuoti EPSO-G įstatuose bei komitetą formuojančio organo sprendimu – atlygio ir skyrimo komiteto veiklos nuostatai patvirtinti EPSO-G valdybos sprendimu, o audito komiteto veiklos nuostatai patvirtinti EPSO-G vienintelio akcininko sprendimu, kaip tai leidžia Lietuvos banko patvirtinti Reikalavimai audito komiteto nariams (5 str.). Komitetų veiklos nuostatai skelbiami viešai EPSO-G interneto svetainėje. Komitetų sudėtis, veikla ir kt. informacija pateikiama Grupės metiniame pranešime.
5.1.6. Siekiant užtikrinti komitetų savarankiškumą ir objektyvumą, kolegialaus organo nariai, kurie nėra komiteto nariai, paprastai turėtų turėti teisę dalyvauti komiteto posėdžiuose tik komitetui pakvietus. Komitetas gali pakviesti arba reikalauti, kad posėdyje dalyvautų tam tikri bendrovės darbuotojai arba ekspertai. Kiekvieno komiteto pirmininkui turėtų būti sudarytos sąlygos tiesiogiai palaikyti ryšius su akcininkais. Atvejus, kuriems esant tai turėtų būti daroma, reikėtų nurodyti komiteto veiklą reglamentuojančiose taisyklėse.	TAIP	Komitetų veiklos nuostatuose numatyta teisė komitetų nariams savo nuožiūra kviesti į savo posėdžius EPSO-G įmonių grupės bendrovių organų narius, darbuotojus, įgaliotinius, kandidatus į tam tikras pozicijas ar kitus asmenis bei gauti iš jų reikiamus paaiškinimus savo kompetencijos ribose, taip pat tuo tikslu reikalauti, kad būtų atliekami būtini veiksmai, reikalingi komitetų funkcijoms atlikti.

5.2. SKYRIMO KOMITETAS.

5.2.1. Pagrindinės skyrimo komiteto funkcijos turėtų būti šios: 1) parinkti kandidatus į laisvas priežiūros, valdymo organų narių ir administracijos vadovų vietas bei rekomenduoti kolegialiam organui juos svarstyti. Skyrimo komitetas turėtų įvertinti įgūdžių, žinių ir patirties pusiausvyrą valdymo organe, parengti funkcijų ir gebėjimų, kurių reikia konkrečiai pozicijai, aprašą ir įvertinti įpareigojimui atlikti reikalingą laiką; 2) reguliariai vertinti priežiūros ir valdymo organų struktūrą, dydį, sudėtį, narių įgūdžius, žinias ir veiklą, teikti kolegialiam organui rekomendacijas, kaip siekti reikiamų pokyčių; 3) reikiamą dėmesį skirti tęstinumo planavimui.	TAIP	EPSO-G Atlygio ir skyrimo komitetas veikia kaip Bendrovės valdybos patariamasis organas komiteto veiklos sričių klausimais, veikiantis Grupės mastu, kurio pagrindinės funkcijos yra: - padeda atlikti kandidatų į organų narius atrankas visose įmonių grupės bendrovėse; - teikia rekomendacijas įmonių grupės bendrovėms dėl valdymo organų narių skyrimo, sutarčių su jais sudarymo ir atlygio jiems nustatymo; - teikia rekomendacijas dėl įmonių grupės politikų, reglamentuojančių atlygio politiką bei darbuotojų veiklos vertinimą; - teikia rekomendacijas dėl kritinių pareigybų pamainumo planavimo sistemos.
5.2.2. Sprendžiant klausimus, susijusius su kolegialaus organo nariais, kurie su bendrove yra susiję darbo santykiais, ir administracijos vadovais, turėtų būti konsultuojamasi su bendrovės vadovu, suteikiant jam teisę teikti pasiūlymus Skyrimo komitetui.	TAIP	Veiklos nuostatuose numatyta, kad Atlygio ir skyrimo komitetų šaukimo iniciatyvos teisę turi įmonių grupės valdybos arba vadovai, tuo pačiu pasiūlydami posėdžio darbotvarkę, pateikdami su klausimais susijusių medžiagų bei sprendimo projektus. Nuostata nėra praktiškai aktuali šiuo metu, nes valdyboje nėra Bendrovės darbuotojų.

5.3. ATLYGIO KOMITETAS.

Pagrindinės atlygio komiteto funkcijos turėtų būti šios: 1) teikti kolegialiam organui svarstyti pasiūlymus dėl atlygio politikos, taikomos priežiūros ir valdymo organų nariams ir administracijos vadovams. Tokia politika turėtų apimti visas atlygio formas, įskaitant fiksuotą atlygį, nuo veiklos rezultatų priklausančio atlygio, skatinimo finansinėmis priemonėmis sistemas, pensijų modelius, išaitines išmokas, taip pat sąlygas, kurias leistų bendrovei susigrąžinti sumas arba sustabdyti mokėjimus, nurodant aplinkybes, dėl kurių būtų tikslinga tai padaryti; 2) teikti kolegialiam organui pasiūlymus dėl individualaus atlygio kolegialiu organų nariams ir administracijos vadovams siekiant, kad jie atitiktų bendrovės atlygio politiką ir šių asmenų veiklos įvertinimą; 3) reguliariai peržiūrėti atlygio politiką bei jos įgyvendinimą.	TAIP	Žr. 5.2.1. punktą.
--	------	--------------------

5.4. AUDITO KOMITETAS.

5.4.1. Pagrindinės audito komiteto funkcijos yra apibrėžtos teisės aktuose, reglamentuojančiuose audito komiteto veiklą⁶.	TAIP	EPSO-G Audito komitetas veikia kaip Bendrovės valdybos patariamasis organas komiteto veiklos sričių klausimais, veikiantis Grupės mastu, kurio pagrindinės funkcijos yra:
---	------	--

⁶ Audito komitetų veiklos klausimus reglamentuoja 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas Nr. 537/2014 dėl konkrečių viešojo intereso įmonių teisės aktų nustatyto audito reikalavimų, Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymas, taip pat Lietuvos banko patvirtintos taisyklės, reglamentuojančios audito komitetų veiklą.

5.4.2. Visi komiteto nariai turėtų būti aprūpinti išsamia informacija, susijusia su specifiniais bendrovės apskaitos, finansiniais ir veiklos ypatumais. Bendrovės administracijos vadovai turėtų informuoti audito komitetą apie svarbių ir neįprastų sandorių apskaitos būdus, kai apskaita gali būti vykdoma skirtingais būdais.	
5.4.3. Audito komitetas turėtų nuspręsti, ar jo posėdžiuose turi dalyvauti (jei taip, tai kada) valdybos pirmininkas, bendrovės vadovas, vyriausiasis finansininkas (arba viršesni darbuotojai, atsakingi už finansus bei apskaitą), vidaus auditorius ir išorės auditorius. Komitetas turėtų turėti galimybę prireikus susitikti su atitinkamais asmenimis, nedalyvaujant valdymo organų nariams.	TAIP Audito komiteto veiklos nuostatose numatyta, kad komiteto nariai savo nuožiūra gali kviesti į savo posėdžius įmonių grupės bendrovių organų narius, darbuotojus, įgaliotinius, kandidatus į tam tikras pozicijas ar kitus asmenis bei gauti iš jų reikiamus paaiškinimus savo kompetencijos ribose, taip pat tuo tikslu reikalauti, kad būtų atliekami būtini veiksmai, reikalingi komiteto funkcijoms atlikti.
5.4.4. Audito komitetas turėtų būti informuotas apie vidaus auditorių darbo programą ir gauti vidaus audito ataskaitas arba periodinę santrauką. Audito komitetas taip pat turėtų būti informuotas apie išorės auditorių darbo programą ir turėtų iš audito įmonės gauti ataskaitą, kurioje būtų aprašomi visi ryšiai tarp nepriklausomos audito įmonės ir bendrovės bei jos grupės.	TAIP Audito komitetas periodiškai, ne rečiau kaip kartą per ketvirtį yra supažindinamas su vidaus audito ataskaitomis bei ne rečiau kaip kartą per pusmetį - vidaus auditų planu ir dėl jų gali teikti rekomendacijas Grupės bendrovių valdyboms. Audito komitetas organizuoja susitikimus su išorės auditoriais, aptariant auditorių darbo programą bei audito metu kilusius neaiškumus, o atlikus išorės auditą, su išorės auditoriais aptariamos jų išvados ir rekomendacijos. Audito įmonė kiekvienais metais pradėdama metinius auditus Audito komitetui ir bendrovėms pateikia savo nepriklausomumo deklaraciją.

5.4.5. Audito komitetas turėtų tikrinti, ar bendrovė laikosi galiojančių nuostatų, reglamentuojančių darbuotojų galimybę pateikti skundą arba anonimiškai pranešti apie įtarimus, kad bendrovėje daromi pažeidimai, ir turėtų užtikrinti, kad būtų nustatyta tvarka proporcingam ir nepriklausomam tokių klausimų tyrimui ir atitinkamiems tolesniems veiksams.

TAIP

Audito komiteto veiklos nuostatuose numatyta, kad Audito komitetas užtikrina efektyvų sistemos dėl skundų teikimo veikimą bei proporcingą ir nepriklausomą pateiktų skundų tyrimą. Įgyvendinant šią funkciją, Audito komiteto pirmininkas nedelsiant informuojamas apie reikšmingus gautus skundus, taip pat Audito komitei periodiškai teikiama ataskaita apie Grupės bendrovėse gautus visus skundus, jų tyrimą bei atliktų tyrimų išvadų pagrindus priimtus sprendimus.

6. PRINCIPAS: INTERESŲ KONFLIKTŲ VENGIMAS IR ATSKLEIDIMAS

Bendrovės valdysenos sistema turėtų skatinti bendrovės priežiūros ir valdymo organų narius vengti interesų konfliktų bei užtikrinti skaidrų ir efektyvų bendrovės priežiūros ir valdymo organų narių interesų konfliktų atskleidimo mechanizmą.

Bendrovės valdymo sistema turėtų pripažinti interesų turėtojų teises, įtvirtintas įstatymuose, ir skatinti aktyvų bendrovės ir interesų turėtojų bendradarbiavimą kuriant bendrovės gerovę, darbo vietas ir finansinį stabilumą. Šio principo kontekste sąvoka interesų turėtojai apima investuotojus, darbuotojus, kreditorius, tiekėjus, klientus, vietos bendruomenę ir kitus asmenis, turinčius interesų konkrečioje bendrovėje.

Bendrovės priežiūros ir valdymo organo narys turėtų vengti situacijos, kai jo asmeniniai interesai prieštarauja ar gali prieštarauti bendrovės interesams. Jeigu tokia situacija vis dėlto atsirado, bendrovės priežiūros ar valdymo organo narys turėtų per protingą terminą pranešti kitiems to paties organo nariams arba jį išrinkusiam bendrovės organui, arba bendrovės akcininkams apie tokių interesų prieštaravimo situaciją, nurodyti interesų pobūdį ir, jeigu įmanoma, vertę.

TAIP

Tokia pareiga nustatyta valdybos darbo reglamente, pasirašomoje sutartyje su valdybos nariu bei UAB „EPSO-G“ įmonių grupės kolegialių organų narių, vadovų ir darbuotojų interesų valdymo politikoje.

Bendrovės įstatų 34 p. numato, kad kiekvienas kandidatas į valdybos narius privalo nedelsiant informuoti valdybą apie bet kokias naujas aplinkybes dėl ko gali kilti interesų konfliktas.

7. PRINCIPAS: BENDROVĖS ATLYGIO POLITIKA

Bendrovėje nustatyta atlygio politika, jos peržiūrėjimo ir paskelbimo tvarka turėtų užkirsti kelią galimiems interesų konfliktams ir piktnaudžiavimui nustatant kolegialių organų narių ir administracijos vadovų atlygį, taip pat užtikrinti bendrovės atlygio politikos viešumą, skaidrumą, taip pat ir ilgalaikę bendrovės strategiją.

7.1. Bendrovė turėtų patvirtinti ir paskelbti bendrovės interneto tinklalapyje atlygio politiką, kuri turėtų būti reguliariai peržiūrima ir atitiktų ilgalaikę bendrovės strategiją.

TAIP

Bendrovėje yra taikoma UAB „EPSO-G“ vienintelio akcininko patvirtintos atlygio už veiklą UAB „EPSO-G“ ir UAB „EPSO-G“ įmonių grupės bendrovių organuose nustatymo gairės, kurios yra skelbiamos viešai.

Bendrovėje yra taikoma UAB „EPSO-G“ įmonių grupės Atlygio politika bei UAB „EPSO-G“ įmonių grupės darbuotojų veiklos vertinimo politika visa apimtimi. Abu dokumentai yra skelbiami viešai.

7.2. Atlygio politika turėtų apimti visas atlygio formas, įskaitant fiksuotą atlygį, nuo veiklos rezultatų priklausančio atlygio, skatinimo finansinėmis priemonėmis sistemas, pensijų modelius, išeitines išmokas, taip pat sąlygas, kurios numatytų atvejus, kada bendrovė gali susigrąžinti išmokėtas sumas arba sustabdyti mokėjimus.	TAIP	Visos galimos kolegialių organų bei darbuotojų atlygio formos yra nustatytos Atlygio už veiklą UAB „EPSO-G“ ir UAB „EPSO-G“ įmonių grupės bendrovių organuose nustatymo gairėse bei UAB „EPSO-G“ įmonių grupės Atlygio politikoje. Abu dokumentai yra skelbiami viešai.
7.3. Siekiant vengti galimų interesų konfliktų, atlygio politika turėtų numatyti, kad kolegialių organų, kurie vykdo priežiūros funkcijas, nariai neturėtų gauti atlygio, kuris priklausytų nuo bendrovės veiklos rezultatų.	TAIP	Bendrovėje taikomos Atlygio už veiklą UAB „EPSO-G“ ir UAB „EPSO-G“ įmonių grupės bendrovių organuose nustatymo gairės, kurios reglamentuoja fiksuotą mėnesinį atlygį kolegialių organų nariams. Valdybos nariams nėra mokamas atlygis, kuris priklausytų nuo Bendrovės rezultatų.
7.4. Atlygio politika turėtų pateikti pakankamai išsamią informaciją apie išeitinių išmokų politiką. Išeitinės išmokos neturėtų viršyti nustatytas sumas arba nustatyto metinių atlyginimų skaičiaus ir apskritai neturėtų būti didesnės negu dvejų metų fiksuoto atlygio dalis arba jos ekvivalento suma. Išeitinės išmokos neturėtų būti mokamos, jei sutartis nutraukiama dėl blogų veiklos rezultatų.	TAIP / NE	UAB „EPSO-G“ įmonių grupės Atlygio politikoje nustatyta, jog grupės bendrovėse nesudaromi išankstiniai susitarimai dėl išeitinių išmokų dydžių (išskyrus bendrovių vadovus, kurių darbo sąlygas nustato valdyba). Išmokų, susijusių su darbo santykių pasibaigimu, dydžiai nustatomi atsižvelgiant į darbo teisės normose įtvirtintus privalomai mokėtinus minimalius tokių išmokų dydžius, išskyrus išimtinis atvejus, kuriais dėl objektyvių priežasčių susitariama dėl didesnių išmokų. Apie tokių išmokų išmokėjimus ir jų išmokėjimo pagrindus turi būti informuojama atitinkama Grupės bendrovės valdyba jos artimiausiam posėdyje.
7.5. Jei bendrovėje taikoma skatinimo finansinėmis priemonėmis sistema, atlygio politikoje turėtų būti pateikta pakankamai išsami informacija apie akcijų išlaikymą po teisių suteikimo. Tuo atveju, kai atlygis yra pagrįstas akcijų skyrimu, teisė į akcijas neturėtų būti suteikiama mažiausiai trejus metus po jų skyrimo. Po teisių suteikimo kolegialių organų nariai ir administracijos vadovai turėtų išlaikyti tam tikrą skaičių akcijų iki jų kadencijos pabaigos, priklausomai nuo poreikio padengti kokias nors išlaidas, susijusias su akcijų įsigijimu.	NEAKTUALU	Įmonėje nėra taikoma skatinimo finansinėmis priemonėmis sistema.
7.6. Bendrovė turėtų paskelbti bendrovės interneto tinklalapyje informaciją apie atlygio politikos įgyvendinimą, kurioje daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama kolegialių organų ir vadovų atlygio politikai ateinančiais, o kur tinka – ir tolesniais finansiniais metais. Joje taip pat turėtų būti apžvelgiama, kaip atlygio politika buvo įgyvendinama praėjusiais finansiniais metais. Tokio pobūdžio informacijoje neturėtų būti komercinę vertę turinčios informacijos. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas esminioms bendrovės atlygio politikos pokyčiams, lyginant su praėjusiais finansiniais metais.	TAIP	Informacija apie Bendrovės atlygio politikos įgyvendinimą ir vidutiniai atskirų darbuotojų grupių atlyginimų dydžiai viešai skelbiami Bendrovės metiniame pranešime, kurs skelbiamas Bendrovės interneto tinklalapyje. Viešai skelbiama informacija apie darbuotojų atlygį kas ketvirtį Bendrovės interneto svetainėje.

7.7. Rekomenduojama, kad atlygio politika arba bet kuris esminis atlygio politikos pokytis turėtų būti įtraukiamas į visuotinio akcininkų susirinkimo darbotvarkę. Schemoms, pagal kurias kolegialaus organo nariams ir darbuotojams yra atlyginama akcijomis arba akcijų opcionais, turėtų pritarti visuotinis akcininkų susirinkimas.	TAIP	Bendrovės valdybos nariams atlygį nustato Bendrovės visuotinis akcininkų susirinkimas. Nustatant atlygį taikoma Atlygio už veiklą UAB „EPSO-G“ ir UAB „EPSO-G“ įmonių grupės bendrovių organuose nustatymo gairės, kurios yra patvirtintos UAB „EPSO-G“ vienintelio akcininko. Įmonėje nėra taikomos minimos schemas.
--	-------------	---

8. PRINCIPAS: INTERESŲ TURĖTOJŲ VAIDMUO BENDROVĖS VALDYSENJOJE

Bendrovės valdysenos sistema turėtų pripažinti interesų turėtojų teises, įtvirtintas įstatymuose ar abipusiuose susitarimuose, ir skatinti aktyvų bendrovės ir interesų turėtojų bendradarbiavimą, kuriant bendrovės gerovę, darbo vietas ir finansinį stabilumą. Šio principo kontekste sąvoka interesų turėtojai apima investuotojus, darbuotojus, kreditorius, tiekėjus, klientus, vietos bendruomenę ir kitus asmenis, turinčius interesų konkrečioje bendrovėje.

8.1. Bendrovės valdysenos sistema turėtų užtikrinti, kad būtų gerbiamos interesų turėtojų teisės ir teisėti interesai.	TAIP	Bendrovėje veikia UAB „EPSO-G“ įmonių grupės skaidrumo ir komunikacijos politika, kurioje įtvirtinti tikslai didinti interesų turėtojų informuotumą ir supratimą apie UAB „EPSO-G“ įmonių grupės bei atskirų grupės bendrovių veiklas; užtikrinti darbuotojų įsitraukimą; kurti ir palaikyti tvarius ir pasitikėjimu grįstus santykius su interesų turėtojais.
8.2. Bendrovės valdysenos sistema turėtų sudaryti sąlygas interesų turėtojams dalyvauti bendrovės valdysenoje įstatymų nustatyta tvarka. Interesų turėtojų dalyvavimo bendrovės valdysenoje pavyzdžiai galėtų būti darbuotojų ar jų atstovų dalyvavimas priimant svarbius bendrovei sprendimus, konsultacijos su darbuotojais ar jų atstovais bendrovės valdysenos ir kitais svarbiais klausimais, darbuotojų dalyvavimas bendrovės akciniame kapitale, kreditorių įtraukimas į bendrovės valdyseną bendrovės nemokumo atvejais ir kita.	TAIP	Bendrovė su Bendrovės darbuotojų atstovais vykdo konsultacijas, derybas, pasitarimus dėl Bendrovėje vykdomų veiklos procesų. Interesų turėtojai gali dalyvauti Bendrovės valdyme tiek, kiek tai numato įstatymai.
8.3. Kai interesų turėtojai dalyvauja bendrovės valdysenos procese, jiems turėtų būti sudaromos sąlygos susipažinti su reikiama informacija.	TAIP	Žr. 8.1. ir 8.2. punktus.
8.4. Interesų turėtojams turėtų būti sudarytos sąlygos konfidencialiai pranešti apie neteisėtą ar neetišką praktiką priežiūros funkcijų vykdančiam kolegialiam organui.	NE	Bendrovės internetiniame tinklalapyje Korupcijos prevencija skiltyje yra skelbiami pasitikėjimo linijos kontaktai. Parengtoje pranešimo pateikimo formoje kviečiama pranešti apie UAB „EPSO-G“ ir tiesiogiai ar netiesiogiai valdomų bendrovių (LITGRID AB, „Ambergrid“ AB, BALTPPOOL UAB, „TETAS“ UAB, „Power Link Service“ UAB, „GET Baltic“ UAB) vadovų ir darbuotojų daromus teisės aktų nuostatų ir elgesio normų pažeidimus; vykdomų ūkinių operacijų ir apskaitos pažeidimus; kyšininkavimą, papirkinėjimą, prekybą poveikiu, piktnaudžiavimą; interesų konfliktus, nepotizmą ir kronizmą; vykdomų pirkimų skaidrumo, lygiatėsiškumo, nediskriminavimo, proporcingumo ir nešališkumo reikalavimų pažeidimus.

Šiuo adresu informacija siunčiama tik EPSO-G korupcijos prevencijos pareigūnui, kuris užtikrina jos siuntėjo konfidencialumą.

UAB „EPSO-G“ įmonių grupės mastu veikiantis audito komitetas užtikrina, sistemos dėl skundų teikimo veikimą, skundų nagrinėjimą.

Numatoma artimiausiu metu sukurti sistemą, leidžiančią informaciją teikti grupės mastu veikiančiam audito komitetui.

9. PRINCIPAS: INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS

Bendrovės valdysenos sistema turėtų užtikrinti, kad informacija apie visus esminius bendrovės klausimus, įskaitant finansinę situaciją, veiklą ir bendrovės valdyseną, būtų atskleidžiama laiku ir tiksliai.

9.1. Nepažeidžiant bendrovės konfidencialios informacijos ir komercinių paslapčių tvarkos, taip pat asmens duomenų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, bendrovės viešai atskleidžiama informacija turėtų apimti, įskaitant, bet neapsiribojant:	TAIP	Bendrovėje veikia UAB „EPSO-G“ įmonių grupės skaidrumo ir komunikacijos politika, kurioje nurodyta informacija atskleidžiama Bendrovės metiniame pranešime ir interneto svetainėje.
9.1.1. bendrovės veiklą ir finansinius rezultatus;	TAIP	-
9.1.2. bendrovės veiklos tikslus ir nefinansinę informaciją;	TAIP	-
9.1.3. asmenis nuosavybės teise turinčius bendrovės akcijų paketą ar jį tiesiogiai ir (ar) netiesiogiai, ir (ar) kartu su susijusiais asmenimis valdančius, taip pat įmonių grupės struktūrą bei jų tarpusavio ryšius, nurodant galutinį naudos gavėją;	TAIP	-
9.1.4. bendrovės priežiūros ir valdymo organų narius, kurie iš jų yra laikomi nepriklausomais, bendrovės vadovą, jų turimas akcijas ar balsus bendrovėje bei dalyvavimą kitų bendrovių valdysenoje, jų kompetenciją, atlygį;	TAIP	-
9.1.5. esamų komitetų pranešimus apie jų sudėtį, posėdžių skaičių ir narių dalyvavimą posėdžiuose per praėjusius metus, taip pat apie pagrindines savo veiklos kryptis ir veiklos rezultatus;	TAIP	-
9.1.6. galimus numatyti esminius rizikos veiksnus, bendrovės rizikos valdymo ir priežiūros politiką;	TAIP	-
9.1.7. bendrovės sandorius su susijusiomis šalimis;	TAIP	-
9.1.8. pagrindinius klausimus, susijusius su darbuotojais ir kitais interesų turėtojais (pavyzdžiui, žmogiškųjų išteklių politika, darbuotojų dalyvavimas bendrovės valdysenoje, skatinimas bendrovės akcijomis ar akcijų opcionais, santykiai su kreditoriais, tiekėjais, vietos bendruomene ir kt.);	TAIP	-
9.1.9. bendrovės valdysenos struktūrą ir strategiją;	TAIP	-
9.1.10. socialinės atsakomybės politikos, kovos su korupcija iniciatyvas ir priemones, svarbius vykdomus ar planuojamus investicinius projektus.	TAIP	-
Šis sąrašas laikytinas minimaliu, ir bendrovės yra skatinamos neapsiriboti tik informacijos, nurodytos šiame sąraše, atskleidimu. Šis Kodekso principas neatleidžia bendrovės nuo pareigos atskleisti informaciją, numatytą teisės aktuose.		

9.2. Atskleidžiant 9.1 rekomendacijos 9.1.1 punkte nurodytą informaciją, rekomenduojama bendrovei, kuri yra patronuojanti kitų bendrovių atžvilgiu, atskleisti informaciją apie visos įmonių grupės konsoliduotus rezultatus.	TAIP	UAB „EPSO-G“ kaip patronuojanti bendrovė atskleidžia informaciją apie Grupės finansinius rezultatus bei Grupės bendrovių veiklą.
9.3. Atskleidžiant 9.1 rekomendacijos 9.1.4 punkte nurodytą informaciją, rekomenduojama pateikti informaciją apie bendrovės priežiūros ir valdymo organų narių, bendrovės vadovo profesinę patirtį, kvalifikaciją ir potencialius interesų konfliktus, kurie galėtų paveikti jų sprendimus. Taip pat rekomenduojama atskleisti bendrovės priežiūros ir valdymo organų narių, bendrovės vadovo iš bendrovės gaunamą atlygį ar kitokias pajamas, kaip tai detaliau reglamentuojama 7 principu.	TAIP	Bendrovės metiniame pranešime ir interneto svetainėje atskleidžiama ši informacija.
9.4. Informacija turėtų būti atskleidžiama tokiu būdu, kad jokie akcininkai ar investuotojai nebūtų diskriminuojami informacijos gavimo būdo ir apimtys atžvilgiu. Informacija turėtų būti atskleidžiama visiems ir vienu metu.	NEAKTUALU	Bendrovė turi vienintelį akcininką, nėra listinguojama.

10. PRINCIPAS: BENDROVĖS AUDITO ĮMONĖS PARINKIMAS

Bendrovės audito įmonės parinkimo mechanizmas turėtų užtikrinti audito įmonės išvados ir nuomonės nepriklausomumą.

10.1. Siekiant gauti objektyvią nuomonę dėl bendrovės finansinės padėties ir finansinių veiklos rezultatų, bendrovės metinių finansinių ataskaitų rinkinio ir metiniame pranešime pateikiamos finansinės informacijos patikrinimą turėtų atlikti nepriklausoma audito įmonė.	TAIP	Nepriklausomą auditorių skiria visuotinis akcininkų susirinkimas.
10.2. Rekomenduojama, kad audito įmonės kandidatūrą visuotiniam akcininkų susirinkimui siūlytų bendrovės stebėtojų taryba, o jeigu ji bendrovėje nesudaroma – bendrovės valdyba.	TAIP	Auditoriaus atrankos procese aktyviai dalyvauja Grupės mastu veikiantis audito komitetas. Audito komitetas teikia rekomendaciją Bendrovės valdybai dėl auditoriaus kandidatūros. Galutinį sprendimą priima visuotinis akcininkų susirinkimas, kurį šaukia bei sprendimų projektus teikia valdyba.
10.3. Jei audito įmonė yra gavusi iš bendrovės užmokestį už suteiktas ne audito paslaugas, bendrovė turėtų tai atskleisti viešai. Šia informacija taip pat turėtų disponuoti bendrovės stebėtojų taryba, o jeigu ji bendrovėje nesudaroma – bendrovės valdyba, svarstydama, kurią audito įmonės kandidatūrą pasiūlyti visuotiniam akcininkų susirinkimui.	TAIP	Audito įmonė ne audito paslaugas teikia vadovaujantis UAB „EPSO-G“ Audito komiteto patvirtinta UAB „EPSO-G“ įmonių grupės ne audito paslaugų pirkimo iš audito įmonės ar iš bet kurios tinklui, kuriam priklauso auditą atliekanti įmonė, politika. Per ataskaitinį laikotarpį audito įmonės gautas užmokestis už Grupės bendrovėms suteiktas ne audito paslaugas, skelbiamas metiniame pranešime. Ne audito paslaugų teikimą prižiūri grupės mastu veikiantis audito komitetas, kuris, kaip minėta 10.2 p., aktyviai dalyvauja auditoriaus atrankos procedūroje. Taigi audito komitetas teikdamas valdybai rekomendaciją dėl auditoriaus, turi visą reikalingą informaciją apie auditorius.

INFORMACIJA APIE SKAIDRUMO GAIRIŲ LAIKYMĄSI

UAB „EPSO-G“ (toliau – **EPSO-G** arba **Bendrovė**) ir jos patronuojamas bendrovės laikosi¹ 2010 m. liepos 14 d. Vyriausybės nutarimo Nr. 1052 „Dėl Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašo patvirtinimo“ (toliau – Skaidrumo gairės). Skaidrumo gairės privalomai yra taikomos EPSO-G, nes EPSO-G yra valstybės valdoma įmonė (toliau – **VVJ**). Siekiant Skaidrumo gairių laikymosi EPSO-G įmonių grupėje įgyvendinamo, grupės lygiu buvo patvirtinta UAB „EPSO-G“ įmonių grupės veiklos skaidrumo ir komunikacijos politika, kurioje detalai atsižvelgiama į Skaidrumo gairėse keliamus reikalavimus ir nustatomas jų taikymas EPSO-G įmonių grupės bendrovėms.

Skaidrumo gairių įgyvendinimas EPSO-G yra iš esmės užtikrinamas

per informaciją, atskleidžiamą metiniame pranešime, bei informacijos atskleidimą EPSO-G valdymo bendrovės ir grupės įmonių interneto svetainėse atskleidžiant ir pateikiant informaciją interesų turėtojams prieinamu bei suprantamu formatu.

Skaidrumo gairių 3 straipsnyje nurodyta, kad VVJ vadovaujasi AB Nasdaq Vilnius listinguojamų bendrovių valdymo kodekso² nuostatomis, susijusiomis su viešu informacijos atskleidimu. Informacija apie tai, kaip EPSO-G laikosi šio kodekso nuostatų, yra atskleista EPSO-G metinio pranešimo II-ajame priede „UAB „EPSO-G“ pranešime apie AB Nasdaq Vilnius listinguojamų bendrovių valdysenos kodekso laikymąsi“.

Žemiau pateikiama struktūrizuota informacija dėl Skaidrumo gairių vykdymo:

EPSO-G interneto tinklapyje (www.epsog.lt) turi būti skelbiama informacija / vykdomi kiti reikalavimai:

Bendrovės pavadinimas, kodas ir registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys apie Bendrovę, buveinė (adresas)	Vykdoma
Teisinis statusas, jeigu EPSO-G pertvarkoma, reorganizuojama (nurodomas reorganizavimo būdas), likviduojama, yra bankrutuojanti ar bankrutavusi	Neaktualu
Informacija apie valstybei atstovaujančią instituciją, t. y. Energetikos ministeriją ir nuoroda į jos interneto svetainę	Vykdoma
Veiklos tikslai, vizija ir misija	Vykdoma
Struktūra	Vykdoma
Vadovo duomenys*	Vykdoma
Valdybos pirmininko ir narių duomenys*	Vykdoma
Stebėtojų tarybos pirmininko ir narių duomenys*	Neaktualu
Komiteto pavadinimai, jų pirmininkų ir narių duomenys*	Vykdoma
*Skelbiami šie duomenys: vardas, pavardė, einamų pareigų pradžios data, kitos einamos vadovaujamosios pareigos kituose juridiniuose asmenyse, išsilavinimas, kvalifikacija, profesinė patirtis; nurodoma, ar kolegialaus organo narys yra išrinktas ar paskirtas kaip nepriklausomas narys.	
Valstybei nuosavybės teise priklausančių akcijų nominalių verčių suma (eurais euro cento tikslumu) ir dalis (procentais) EPSO-G įstatiniame kapitale	Vykdoma
Vykdomi specialieji įpareigojimai, kurie nustatomi pagal LR ekonomikos ir inovacijų ministro patvirtintas rekomendacijas: nurodomas specialiųjų įpareigojimų tikslas, einamaisiais kalendoriniais metais jiems vykdyti skirti valstybės biudžeto asignavimai ir teisės aktai, kuriais VVJ pavesta vykdyti specialiuji įpareigojimą, nustatomos specialiojo įpareigojimo vykdymo sąlygos ir (arba) reguliuojama kainodara	Vykdoma
Informacija apie socialinės atsakomybės iniciatyvas ir priemones, svarbius vykdomus ar planuojamus investicinius projektus	Vykdoma
Jeigu EPSO-G yra kitų juridinių asmenų dalyvė (netaikoma dukterinėms ir paskesnio lygio dukterinėms bendrovėms), tokių juridinių asmenų pavadinimas, kodas ir registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys apie Bendrovę, buveinė (adresas), interneto tinklalapių adresai	Neaktualu

¹ Vadovaujantis Skaidrumo gairių 17.11 straipsniu, tuo atveju, jeigu Skaidrumo gairių nėra laikomasi, pateikiami paaiškinimai kodėl.

² AB Nasdaq Vilnius 2019 m. sausio 15 d. valdybos posėdyje, protokolo Nr. 19-63, patvirtintas „Nasdaq Vilnius listinguojamų bendrovių valdysenos kodeksas“.

EPSO-G metinių finansinių ataskaitų rinkinys, EPSO-G metinis pranešimas, taip pat EPSO-G metinių finansinių ataskaitų auditoriaus išvada EPSO-G interneto svetainėje turi būti paskelbti per 10 darbo dienų nuo metinių finansinių ataskaitų rinkinio patvirtinimo	Vykdoma
EPSO-G tarpinių finansinių ataskaitų rinkiniai, EPSO-G tarpiniai pranešimai interneto svetainėje turi būti paskelbti ne vėliau kaip per 2 mėnesius pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui	Vykdoma
Atsižvelgiant į tai, kad EPSO-G yra patronuojanti bendrovė, papildomai EPSO-G interneto tinklapyje (www.epsog.lt) turi būti skelbiama ši informacija:	
EPSO-G įmonių grupės struktūra	Vykdoma
EPSO-G dukterinių ir paskesnio lygio dukterinių bendrovių:	
Bendrovės pavadinimas, kodas ir registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys apie Bendrovę, buveinė (adresai)	Vykdoma
Interneto tinklalapių adresai	Vykdoma
EPSO-G valdomų akcijų dalis (procentais) bendrovių įstatiniame kapitale	Vykdoma
Metinės konsoliduotosios finansinės ataskaitos ir konsoliduotieji metiniai pranešimai	Vykdoma
EPSO-G interneto tinklapyje (www.epsog.lt) turi būti skelbiami šie dokumentai / vykdomi kiti reikalavimai:	
EPSO-G apskaitą tvarko taip, kad užtikrintų finansinių ataskaitų sudarymą pagal tarptautinius apskaitos standartus	Vykdoma
EPSO-G rengia 6 mėnesių tarpinių finansinių ataskaitų rinkinį	Vykdoma
EPSO-G be metinio pranešimo, papildomai rengia 6 mėnesių tarpinį pranešimą	Vykdoma
EPSO-G metiniame pranešime, be LR įmonių finansinės atskaitomybės įstatyme nustatytų turinio reikalavimų, papildomai turi būti pateikiama³:	
Trumpas EPSO-G verslo modelio aprašymas	Vykdoma
Informacija apie svarbius įvykius, įvykusius per finansinius metus ir po jų (iki metinio pranešimo parengimo) ir turėjusius esminę reikšmę EPSO-G veiklai	Vykdoma
Veiklos strategijoje numatytų tikslų įgyvendinimo rezultatai	Vykdoma
Pelningumo, likvidumo, turto apyvartumo, skolos rodikliai	Vykdoma
Specialiųjų įpareigojimų vykdymas	Vykdoma
Investicijų politikos įgyvendinimas, vykdomi ir planuojami investiciniai projektai bei investicijos per ataskaitinius metus	Vykdoma
EPSO-G taikomos rizikos valdymo politikos įgyvendinimas	Vykdoma
Dividendų politikos įgyvendinimas	Vykdoma
Atlyginimų politikos įgyvendinimas	Vykdoma
Bendras metinis darbo užmokesčio fondas, vidutinis mėnesinis darbo užmokestis pagal einamas pareigas ir (arba) padalinius	Vykdoma
VVJ, kurioms neprivalomas socialinės atsakomybės ataskaitos rengimas, rekomenduojama atitinkamai metiniame pranešime ar metinėje veiklos ataskaitoje pateikti informaciją, susijusią su aplinkosaugos, socialiniais ir personalo, žmogaus teisių užtikrinimo, kovos su korupcija ir kyšininkavimu klausimais	Vykdoma

³ Jeigu informacija laikoma VVJ komercine (gamybine) paslaptimi ar konfidencialia informacija, VVJ gali tokios informacijos neatskleisti, tačiau atitinkamai VVJ metiniame pranešime turi būti nurodyta, kad ši informacija neatskleidžiama, ir nurodyta neatskleidimo priežastis.

tinkamai VVJ metiniame pranešime turi būti nurodyta, kad ši informacija neatskleidžiama, ir nurodyta neatskleidimo priežastis.

Konsoliduotajame metiniame pranešime pateikiama įmonių grupės struktūra, taip pat kiekvienos dukterinės bendrovės pavadinimas, kodas ir registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys apie Bendrovę, buveinė (adresas), valdomų akcijų dalis (procentais) dukterinės bendrovės įstatiniame kapitale, finansinių metų finansinius ir nefinansinius veiklos rezultatus	Vykdoma
EPSO-G tarpiniame pranešime pateikiamas trumpas EPSO-G verslo modelio aprašymas, ataskaitinio laikotarpio finansinių veiklos rezultatų analizė, informacija apie per ataskaitinį laikotarpį įvykusius svarbius įvykius, taip pat pelningumo, likvidumo, turto apyvartumo, skolos rodiklius ir jų pokyčius, palyginti su atitinkamu praėjusių metų laikotarpiu	Vykdoma